

RAMSINNIEMENTIE 18

54. VUOSAARI, MERI-RASTILA

ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

KUVA: ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

Asemakaavan selostus

Päivätty 26.10.2021
Diaarinumero HEL 2018-004905
Hankenumero 0601_7
Asemakaavakartta nro 12739

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaava koskee:
Helsingin kaupungin
54. kaupunginosan (Vuosaari, Meri-Rastila)
korttelia 54522 sekä katu- ja lähivirkistysalueita

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
54. kaupunginosan (Vuosaari, Meri-Rastila)
korttelia 54353 ja osaa korttelista 54201 sekä katu- ja lähivirkistysalueita
(muodostuu uusi kortteli 54522)

Kaavan nimi:
Ramsinniementie 18, Ramsinranta IV

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 6.11.2018
Kaupunkiympäristölautakunta:
Nähtävilläolo (MRL 65 §):
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Vuosaassa, eteläisessä Meri-Rastilassa Ramsinrannassa. Alueen etäisyys Rastilan metroasemalta on noin 1,6 km. Alue rajoittuu pohjoisessa Ramsinniementiehen ja Meri-Rastilan metsään, lännessä Ramsinniemeen, idässä Huvilavahdinkujaan ja etelässä Pikku Kortlahteen.

Kuva 1: Suunnittelualueen sijainti.

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus:

Sanna Meriläinen, arkkitehti
Tuukka Linnas, tiimipäällikkö

Kaavapiirtäminen:

Pia Viitanen, suunnittelija
Leena Typpö, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu:

Janne Antila, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu:

Elise Lohman, maisema-arkkitehti
Pihla Sillanpää, maisema-arkkitehti
Heikki Takainen, suunnitteluinsinööri

Rakennussuojelu:

Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat:

Mikko Tervola, insinööri
Hanna-Mari Ilmonen, diplomi-insinööri
Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri
Pekka Leivo, yksikön päällikkö

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit:

Peter Haaparinne, tiimipäällikkö
Tapio Laalo, tonttiasiamies

Kaupunkiatlas-kartat:

Susanna Rutqvist, suunnitteluassistentti

Rakennusvalvontapalvelut: Ossi Lehtinen, arkkitehti

Ympäristöpalvelut: Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kaupunginkanslia: Leena Pasonen, projektinjohtaja
Kaupunginmuseo: Anne Salminen, tutkija

Muut viranomaistahot

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:
Sini Lehtonen, alueinsinööri

Hakijataho

Oy Transmeri Group Ab

Hankesuunnittelu

Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy, Kirsi Korhonen,
arkkitehti & Sitowise Oy, Marja Mikkola, maisema-arkkitehti

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	7
Asemakaavan kuvaus	8
Tavoitteet	8
Mitoitus	9
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	9
Liikenne	14
Palvelut	15
Esteettömyys	16
Luonnonympäristö	16
Ekologinen kestävyys	22
Suojelukohteet	23
Yhdyskuntatekninen huolto	25
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	26
Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka	26
Nimistö	27
Vaikutukset	27
Toteutus	34
Suunnittelun lähtökohdat	35
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	37

Liitteet

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Havainnekuva (Helsingin kaupunki, asemakaavoitus, 2.9.2021)
 - Ote Helsingin yleiskaavasta 2016
 - Ote Yleiskaava 2002:sta
 - Ote ajantasa-asemakaavasta
 - Havainnekuva, Ramsinrannan kaavahankkeet (Helsingin kaupunki, asemakaavoitus, 2.9.2021)
 - Liikennesuunnitelma (piir.nro 7168)
 - Kuvaliite suojelukohteista
- 4 Viitesuunnitelma, Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy, 2.6.2021
- 5 Kunnallistekninen suunnitelma, vesihuoltolinja Ramsinniementieltä Huvilavahdinkujalle (Formacad Oy 6.5.2021)
- 6 Ramsinkannaksenpuro – selvitys puron säilyttämisen reunaehdoista, Sitowise Oy, 7.12.2018
- 7 Puustokartoitus Ramsinniemessä, Ramboll Oy, 3.10.2019
- 8 Vuosaaren alueen lahojaviosammalselvitys vuonna 2020, Faunatican raportteja 24/2020
- 9 Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto Sitowise Oy, 19.8.2021

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti
 - Metsä- ja puustoinen verkosto. Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkiympäristön julkaisu 2019:5
 - Ramsinniemen maisemaselvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2014:3
 - Ramsinniemen rakennukset. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2007:9
 - Ramsinniemi ja Meri-Rastilan Länsiranta, Maisema- ja virkistysalueselvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2006:1
-

Tiivistelmä

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Oy Transmeri Ab:n omistamaa maa-aluetta Meri-Rastilassa Ramsinrannassa sekä siihen liittyvää Ramsinkannaksen aluetta lähiympäristöineen. Kaavaratkaisun tavoitteena on edistää Meri-Rastilassa laadukasta uutta asuntorakentamista. Rantaa kehitetään luonnonmukaisena lähivirkistysalueena. Hankkeen toteutuessa myös itäinen rantareitti saadaan Vuosaarella täydennettyä yhtenäiseksi. Samalla varmistetaan kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan merenrantaympäristön piirteiden säilyminen.

Kaavaratkaisu mahdollistaa asuinkerrostalokorttelin ja maanalaisen pysäköintitilan rakentamisen alueen koillisosaan. Korttelikonaisuus on suunniteltu rantaan päin madaltuvana, vaihtelevan korkeisten rakennusten ryhmänä, jossa asunnoista aukeaa näkymiä rantapuistoon ja merelle. Avoimen korttelirakenteen lomasta säilyy näkymiä korttelin läpi. Arkkitehtuuriltaan uudisrakennukset on sovitettu paikan ominaispiirteisiin.

Alueen nykyinen 1930-luvulla rakennettu huvila ja rantasauna sekä merenrantamaisemalle keskeinen rantapuusto suojellaan. Rannan ja puronvarren keskeisiä luontoarvoja säilytetään. Meri-Rastilan metsän ulkoilureittiä jatketaan yhtenäisenä rantaraittina alueen läpi. Kaavan toteuttamiseksi Ramsinkannaksenpuron uomaa muokataan alueen koillisosassa. Kaava-alueen länsipäässä Ramsinkannaksella asemakaavasta poistetaan toteutumatta jäänyt kanavavaraus ja aluetta hoidetaan jatkossa metsäisenä lähivirkistysalueena.

Yhteensä tonteilla on kerrosalaa 13 200 k-m², josta uutta asunto-kerrosalaa on 12 870 k-m². Asukasmäärän lisäys on noin 300 asukasta.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7168), jossa Ramsinniementiellä olevaa jalkakäytävää jatketaan noin 200 metrin verran, jotta Meri-Rastilan metsän ulkoilureitti ja itäinen rantaraitti saadaan yhdistettyä. Lisäksi kävelyn sujuvuutta ja turvallisuutta parannetaan lisäämällä jalkakäytävä Huvilavahdinkujalle.

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on edistää Meri-Rastilassa laadukasta uutta asuntorakentamista, kehittää aluetta lähivirkistysalueena ja varmistaa arvokkaan merenrantaympäristön piirteiden säilyminen.

Kaavaratkaisu mahdollistaa uusien asuinkerrostalojen ja maan-alaisen pysäköintitilan rakentamisen alueen koillisosaan. Rakennukset kytkeytyvät Ramsinniementien varren kaupunkirakentamiseen. Korttelialue sijaitsee Meri-Rastilan tiiviimmän, kerrostalovaltaisen kaupunkiympäristön ja väljästi rakennetun, viheralueena hahmottuvan Ramsinniemen rajalla. Uuden rakentamisen mitta-kaava sovitetaan olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön, säilyvän huvilarakennuksen pihapiiriin ja arvokkaaseen maisemaan porrastamalla rakennuksia. Rakennusten arkkitehtuuri, julkisivumateriaalit ja pihojen kasvillisuus on määritelty ympäristön lähtökohdista. Asemakaavamääräyksillä varmistetaan uuden rakentamisen laadukas toteutus ja korkealaatuinen asuinympäristö. Uudet korttelit muodostavat kaupunkirakenteelle selkeän reunan, joka säilyttää kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan ympäristökokonaisuuden keskeiset arvot. Avoimen korttelirakenteen läpi säilyy näkymiä metsään ja merelle säilytettävän puuston lomasta.

Suojellun ympäristön ja luonnonympäristön osalta tavoitteena on rantamaiseman ja luontoarvojen tärkeiden piirteiden säilyttäminen, vaikka rakentaminen muuttaa alueen nykytilaa voimakkaasti. Alueen nykyisen huvila- ja rantasaunarakennuksen suojele säilyy ennallaan, ja rantaan jätetään maisema-, luonto- ja virkistysverkostojen säilymisen kannalta riittävää väljyyttä. Ramsinkannaksenpuron siirtämisessä huomioidaan puroon nykyisin ohjautuvat hulevedet ja niiden vaatimat tilavaraukset. Uoman muokkauksen lähtökohtana ovat puron nykyiset maisemalliset piirteet. Puron ympäristössä varaudutaan tulvimiseen ja hoidetaan ja uudistetaan puustoa ja kasvillisuutta niin, että se säilyy monimuotoisena. Rakennukset liittyvät ympäröivään merenrantametsään niin, että olemassa puustoa ja kasvillisuutta voidaan säilyttää.

Virkistyskäytön osalta tavoitteena on yhtenäisen, luonnonläheisen virkistysalueen lisääminen ja nykyisten reittien parantaminen. Meri-Rastilan metsän ulkoilureittiä jatketaan yhtenäisenä rantaraittina alueen läpi itään, jolloin Vartiokylänlahdelle johtava Helsingin itäinen rantareitti saadaan yhtenäiseksi myös Vuosaaren eteläisemmältä osalta. Samassa yhteydessä Ramsinkannakselta poistetaan toteutumatta jäänyt kanavavarauksena ja aluetta kehitetään jatkossa luonnonmukaisena virkistysmetsänä.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista edistämällä asuntotuotantoa, vahvistamalla kaupungin osan elävyyttä ja omaleimaisuutta ja ehkäisemällä alueiden välistä eriytymistä. Olemassa olevat, suojellut rakennukset säilyvät luontevassa käyttötarkoituksessa, alueen yleisessä käytössä olevat virkistysalueet laajenevat, virkistysreitit paranevat ja asukasmäärä kasvaa.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 41 500 m² (4,2 ha), josta nykyisin asemakaavoittamatonta aluetta noin 9 000 m². Kaavaratkaisussa on AK- ja AH-korttelialuetta yhteensä noin 16 000 m², katu- aluetta 5 600 m² ja lähivirkistysaluetta noin 18 700 m².

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 12 870 k-m²:llä. Korttelitehokkuus AK-korttelialueella on noin 0,97. Kaavoitetun lähivirkistysalueen pinta-ala kasvaa noin 6 000 m². Asukasmäärän lisäys on noin 300 asukasta.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suunnittelualue sijaitsee Meri-Rastilan lounaisosassa Ramsinrannassa, jonka asuinrakennukset on pääosin rakennettu 1990- ja 2000-luvulla, mutta rantaviivan tuntumassa on myös vanhempia, pääosin asemakaavalla suojeltuja rakennuksia.

Pienipiirteisenä rakentuneen alueen luonnetta määrittelevät merenrantaan laskeutuva kallioinen maasto ja iäkäs mäntyvaltainen rantapuusto. Kaava-alueella on tiheää puustoa ja merenranta on säilynyt melko luonnontilaisena. Rannalta on kaunis näkymä Kallahdenselälle. Mereltä käsin rantaviiva huvilarakennuksineen on säilynyt yhtenäisenä luonnonläheisenä kulttuuriympäristönä, jossa erottuvat puuston lomasta hotelli Rantapuiston matalat rakennukset sekä uudemmat asuinrakennukset.

Kaava-alueella sijaitsee metsäisessä pihapiirissä vuonna 1935 valmistunut huvila, jonka on suunnitellut arkkitehti Artur Kullman. Rakennus on yrityksen edustuskäytössä ja on säilynyt hyvin alkuperäisasussaan. Rannassa sijaitsee lisäksi rantasauna laitureineen sekä pihapiirissä kaksi piharakennusta. Huvila on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas ja suojeltu pihapiireineen ajantasa- asemakaavassa. Kaava-alueen koillisosa on tiiviisti kasvavaa metsää, rannassa puoliavointa, kalliosta ja hiekkaista rantaa. Ramsinkannas, joka erottaa Ramsiniemen mantereesta, on melko luonnontilaista, tulville altista matalaa rantaa, jossa kasvaa pääosin tervaleppiä.

Kaava-alueen itäpuolella sijaitsee hotelli Rantapuisto, jonka ovat alun perin Pohjoismaiden Yhdyspankin kurssikeskukseksi suunnitelleet Martta Martikainen-Ypyä ja Ragnar Ypyä vuonna 1963. Kokonaisuutta on laajennettu 1980-luvulla. Asemakaavassa suojeltu rakennus on poikkeuksellisen hienosti sovitettu merenrantamaiseen. Huvilavahdinkujan itäpuolelle hotellin viereen on suunnitella pientaloja. Kaava-alueen koillispuolella Ramsinniementien varrella on pientalojen ja pienkerrostalojen lisäksi kolme–nelikeroksisia pistemäisiä kerrostaloja. Katumaisema on väljä ja kasvillisuus pihoilla ja rakennusten välissä korostuu. Alueen pienet viheralueet kytkeytyvät toisiinsa ja laajempiin Meri-Rastilan virkistysmetsiin.

Ramsinniementien pohjoispuolelta alkaa yhtenäinen Meri-Rastilan metsäalue, joka on pääosin luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvaa metsää. Sieltä johtava virkistysreitti päättyy nykyisin kaava-alueen pohjoispuolelle.

Huvilavahdinkujalle ja Valkkusuoinkujalle on rakenteilla vuonna 2011 voimaan tulleen ajantasa-asemakaavan mukaisia pientaloja. Viime vuosina lähiympäristössä on lisäksi käynnistynyt maanomistajien aloitteesta useita hankkeita, joissa pyritään kehittämään nykyisten, suojeltujen rakennusten käyttöä ja lisäämään asuntorakentamista alueella. Tyhjillään olevan hotelli Vuorannan rakennuksen korjausta ja tontin mahdollista täydennysrakentamista valmistellaan ja käynnissä on myös asemakaavan muutos hotelli Rantapuiston pohjoispuolella, nykyisellä pysäköintialueella hotellin laajentamiseksi ja asuinrakennusten rakentamiseksi.

Kaava-alue sijaitsee maakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä, jonka maisemakokonaisuus muodostuu luonnonympäristöstä, 1900-luvun alkupuolen huvila-asutuksesta ja 1940–1970-luvuilla rakennetuista yritysten virkistys- ja koulutuskeskuksista (tarkemmat tiedot, ks. *Suojelukohteet*). Kulttuurimaiseman uusin kerrostuma on pienmittakaavaista, tiivistä asuinympäristöä 1980–2000-luvuilta. Kaava-alue liittyy kiinteästi Meri-Rastilan metsän ja Ramsinniemen viheralueisiin, ja on luontoarvoiltaan tärkeä lepakkoalue sekä metsäverkoston ja niittyverkoston osa.

Kuva 2: Ramsinrannan maisemaa mereltä päin kevättalvella 2021. Valokuva Tuukka Linnas.

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Nykyisin kaavoittamaton alue sekä osa ajantasa-asemakaavan loma-asuntojen korttelialuetta sekä lähivirkistysaluetta muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi, kortteli 54522, tontit 1 ja 2. Korttelin pinta-ala on noin 13.400 m² ja sen yhteenlaskettu rakennusoikeus on 13.000 k-m². Rakennusten suurin sallittu kerrosluku vaihtelee kadunvarren yksittäisestä seitsemänkerroksisesta rakennuksen osasta rannan kolmeen kerrokseen ollen pääosin neljästä viiteen kerrosta. Tonteille voi rakentaa seitsemän erillistä asuinkerrostaloa, joiden rakennusmassaa tulee porrastaa korkeus- ja syvyyssuunnassa rakennusalan mukaan. Rakennukset ryhmittyvät yhteisen avoimen korttelipihan ympärille. Rakennusalat on määritelty rakennuksittain, jotta voidaan varmistaa viiteseurannan mukainen pienipiirteinen toteutus sekä riittävä istutettu piha-alue puskurivyöhykkeenä ympäröiviin lähiviheralueisiin. Kerroksien enimmäismäärän lisäksi on määritelty korkein sallittu vesikaton korkeusasema kaupunkikuvallisesti ja maisemallisesti keskeisille rakennusten osille.

Korttelin pysäköinti järjestetään korttelin keskellä sijaitsevan pihakannen alla. Maanalaisella pysäköinnillä saadaan lisättyä pihatilaa asukkaiden käyttöön ja liitettyä pihat saumattomasti lähivirkistysalueeseen. Ajo kansitason alle on maantasosta korttelin länsiosasta. Huvilavahdinkujan varteen sekä tonttiliittymän yhteyteen on mahdollista rakentaa viherkattoisia autokatoksia.

Kortteliin on laadittu kaavamääräyksiä, joilla varmistetaan laadukas kaupunkikuva ja ulkotilojen arkkitehtuuri. Rakennusten julkisivujen tulee olla pääosin tiiltä tai rappausta ja rakennuksissa tulee käyttää keskenään eri sävyisiä julkisivupintoja. Julkisivuissa tulee käyttää maavärejä tai vaaleita sävyjä. Viiteseurannassa on tavoiteltu viereisten arvokasrakennusten tiilimuuraukseen soveltuvia

punaisen ja ruskean sävyjä selkeinä pintoina, hienovaraisesti varioiden. Maantason viihtyisyyttä parannetaan sekä korttelin ulko- että sisäpuolella edellyttämällä, ettei maantasokerrosten julkisivu saa antaa umpinaista vaikutelmaa eikä maantasoon saa muodostua käyttämättömiä tiloja parvekerakenteiden alle. Parvekkeet tulee toteuttaa yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina. Jos katoille sijoitetaan ilmanvaihtokonehuoneita, ne tulee vetää julkisivulinjasta sisään ja suunnitella osaksi rakennuksen arkkitehtuuria.

Asemakaavassa on annettu määräyksiä perheasuntojen (vähintään kolme asuinhuonetta keittiön/keittotilan lisäksi) vähimmäismäärästä ja keskipinta-alasta sekä asukkaiden käyttöön tulevista yhteistiloista. Yhteistilat saa rakentaa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi. Osa yhteistiloista voi sijaita AH/s- korttelin nykyisissä rakennuksissa yhteistiloja koskevien esteettömyysvaatimusten puitteissa.

Tonttien viherpinta-alaa, huleveden käsittelyä ja pihojen luonnonmukaisuutta edistetään viherkerroinmääräyksen sekä pihan istuttamiseen liittyvien määräysten kautta. Pihakannella tulee kiinnittää erityistä huomiota sen luontevaksi liittämiseksi muihin piha-alueisiin ja lähivirkistysalueeseen. Tonttia ei saa aidata.

Energiankulutuksen vähentämiseen on ohjattu määräämällä asuinkerrostalojen energiatehokkuudesta. Lisäksi edistetään vähäpäästöistä paikallista energiantuotantoa edellyttämällä tonteilla uusiutuvan energian tuotantoa tai liittymistä keskitettyyn paikallisen uusiutuvan energian tuotantojärjestelmään. Tonteilla on viitesuunnitelmavaiheessa tutkittu maalämpökaivojen sijoittamista pysäköintihalliin.

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue (AH/s)

Tontti 54353/2 on muodostettu Pikku Kortlahden rannalla sijaitsevan Oy Transmeri Ab:n huvilatontin pihapiiristä ja siihen liittyvästä ranta-alueesta. Korttelissa sijaitsee suojeltu huvilarakennus sekä rantasauna laitureineen. Korttelin pinta-ala on noin 2600 m². Korttelin rakennusoikeus 200 k-m² vastaa olemassa olevaa tilanetta.

Korttelialueella ympäristö tulee säilyttää. Alue on kaupunkikuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti tai puistohistoriallisesti arvokas. Rantapuustoa tulee säilyttää luonnonmukaisena ja tarvittaessa uudistettava. Huvilarakennuksen suojeluun ei tule olennaisia muutoksia ajantasa-asemakaavasta, kaavamerkinnän sanamuotoja on yhtenäistetty uusien suojelumerkintöjen mukaisesti. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja ja vesikattoa. Ra-

kennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa.

Huvilarakennus ja sauna on mahdollista ottaa AK-korttelin asukkaiden yhteistiloiksi, mutta myös tilojen vuokraus lyhytaikaiseen ulkopuoliseen käyttöön on mahdollista. Saunan yhteyteen voi rakentaa laiturin. Huoltoajo tontille on sallittu rantaraittia, Kortlahdenpolkua pitkin Ramsinniementieltä. Korttelin kunnallistekniset liittymät on suunniteltu tehtäväksi ensisijaisesti AK-korttelin kautta.

Lähivirkistysalue (VL)

Alueen lähivirkistysalueita ovat Pikku Kortlahden puisto, Ramsinkannas sekä Ramsinniementietä sivuava Ramsinkannaksenpuron varsi. Lähiviheralueiden pinta-ala on noin 18.700 m². Kaavaratkaisu pohjautuu Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelmaan (Sitowise Oy, 19.8.2021). Lähivirkistysalueita hoidetaan luonnonmukaisina metsinä ja uhanalaisia luontotyypppejä säilytetään. Uudet reitit toteutetaan maastoon sopeutettuina kapeina polkuina.

Ramsinkannaksella vahvistetaan nykyisen luonnontilaisuuden säilymistä poistamalla asemakaavasta kanavamerkintä. Jalankululle ja pyöräilylle varattu reitti noudattaa nykyistä tienlinjausta ja sitä on mahdollista jatkaa rantaan saakka Kortlahden puolella. Tontille ajo on sallittu.

Pikku Kortlahden puiston rajausta on muutettu rannan suuntaiseksi ja sen pinta-ala on kasvatettu. Kaavamääräyksen varmistetaan rantapuuston säilyminen luonnonmukaisena ja tarvittaessa uusittavana. Mikäli kaava-alueen pohjoispuolinen Haavikujan alueen rakentaminen tulevaisuudessa sitä edellyttää, voidaan rantareitin alle rakentaa vesihuollon edellyttämiä johtoja. Maanalaisia johtoja ja muita rakenteita rakennettaessa tulee puustoa ja kalliota säilyttää kuitenkin mahdollisimman paljon.

Puiston Huvilavahdinkujan päässä säilytetään ajantasa-asema-kaavan merkinnät pumppaamo ja muuta yhdyskuntateknistä huoltoa varten sekä uimapaikan aluevaraus. Rannassa säilyy alue, jolla saa ranta-aoikeuteen perustuen säilyttää moottoroimattomia pienveneitä ja kanootteja.

Ramsinkannaksenpuro sijoittuu Ramsinniementien varteen. Purouoma on säilytettävä avoimena ja sitä saa putkittaa ainoastaan puroa ylittävien reittien kohdalta. Kaavaratkaisu edellyttää puron uoman muokkaamista korttelialueen pohjoispuolella. Uoman linjaus ja muokkaukset perustuvat selvityksiin Ramsinkannaksenpuron säilyttämisen reunaehdoista (liite 6) ja Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelman yhteydessä tehtyyn suunnitelmaan (liite 9).

Uoman muokkauksessa pystytään korjaamaan nykyisiä eroosio-
vaurioita ja parantamaan uoman vedenvälityskykyä alueellisena
tulvareittinä. Uoma maisemoidaan niin, että uoman ja ympäristön
kasvillisuus ja eliöstö säilyvät monimuotoisina. Luonnonmukai-
sena hoidettava puroympäristö jatkuu saumattomasti katualueella
sijaitsevalle suojavyöhykkeelle, ks. Liikenne.

Vesialue (W)

Kaava-alueen länsi- ja eteläreunassa on vesialuetta, jolla sijaitsee
laiturille varattu alueen osa. Vesialueen pinta-ala on noin 1 300
m².

Liikenne

Lähtökohdat

Kaava-alue rajautuu Ramsinniementiehen, Furuborginkatuun ja
Huvilavahdinkujaan, jotka ovat katuluokitukseltaan tonttikatuja.
Kaava-alue sijaitsee julkisen liikenteen ensisijaisen kehittämis-
vyöhykkeen reunalla. Lähimmälle runkolinjan 560 pysäkillä on lin-
nuntietä noin 700 metrin matka, Rastilan metroasemalle linnun-
tietä on noin 1,2 kilometrin matka. Alueella kulkee lähibussi 817.

Ramsinniementien länsipuolella kulkee erotettu jalankulun ja pyö-
räilyn väylä. Furuborginkadun risteyksestä eteenpäin kohti Ram-
sinniemeä jalankulku ja pyöräily siirtyvät ajoradalle. Furuborginka-
dulla on jalkakäytävä. Huvilavahdinkujalla ei ole jalkakäytävää.

Ramsinniementien varrella ja Huvilavahdinkujan päässä on arki-
sin 4 tunnin aikarajoitettuja pysäköintipaikkoja. Ramsinniementien
ja Furuborginkadun risteyksessä on yksi paikka kuorma-auton py-
säköinnille. Kaava-alueen kohdalla Ramsinniementien liikenne-
määrä on noin 400 ajoneuvoa vuorokaudessa. Furuborginkadulla
noin 200 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Huvilavahdinkujalla alle
100 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kaavaratkaisu

Alueen liikenne pohjautuu nykyiseen katuverkkoon.

Ramsinniementiellä olevaa jalkakäytävää jatketaan noin 200 met-
rin verran, jotta Meri-Rastilan metsän ulkoilureitti ja itäinen ranta-
raitti saadaan yhdistettyä. Kadunvarteen tulee myös pysäköinti-
paikkoja. Pysäköintipaikat rakennetaan niin, että Haavikujalle jäte-
tään liittymismahdollisuus Ramsinniementielle. Furuborginkadulle
ja Huvilavahdinkujalle toteutetaan uusi jalkakäytävä korttelin
54522 edustalle.

Lähialueella käynnissä olevia asemakaavoja valmistellaan yhteistyössä HSL:n kanssa niin, että asukasmäärän kasvun myötä alueen lähibussilinjan reittiä voidaan kehittää alueen asukkaita paremmin palvelevaksi.

Kaavan autopaikkamääräykset ovat kaupunkisuunnittelulautakunnan 15.12.2015 hyväksymän asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeen mukaiset. Asuntojen osalta vaaditaan 1 autopaikka/100 k-m² kohden (etäisyys linnuntietä lähimmälle runkolinjan pysäkillä on yli 600 metriä ja metroasemalle yli 900 metriä). Yhteiskäyttöautojärjestelmään liityttäessä voidaan vähentää 5 ap yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohti. Vähintään 50 auton autopaikat keskitetysti ja nimeämättömästi toteutettaessa voidaan pysäköintipaikkamäärää vähentää 10 %. Tontilla sijaitsevia pyöräpaikkoja veloitetaan rakentamaan 1 pp/30 k-m². Asukkaiden vieraiden pysäköintiin on osoitettava tontille 1 autopaikka/1 000 k-m².

Yleiskaavan mukaiseen Saaristoraitiotiehen on varauduttu tarkistamalla Ramsinniementien katualueen linjausta korttelin 54522 edustalla. Saaristoraitiotien toteutuminen ei ole kuitenkaan ajankohtaista ennen kuin on tehty päätöksiä tulevaisuuden maankäytöstä Ramsinniessä ja Vartiosaassa, joiden osalta yleiskaava 2016 on kumottu. Katualueen tilavaraus suunnitellaan ja toteutetaan puron suojavaohyökkeeksi ja saumattomasti osaksi puronvarren lähivirkistysaluetta. Saaristoraitiotien mahdollisesti myöhemmin toteutuessa noin kymmenen metrin pituinen osuus Ramsinkannaksenpuroa voidaan tarvittaessa putkittaa tai rakentaa kanaalina.

Alueelle laadittu liikennesuunnitelma on asemakaavan selostuksen liitteenä.

Palvelut

Lähtökohdat

Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee hotelli Rantapuisto.

Alueen lähipalvelut sijaitsevat pääosin Meri-Rastilan keskustassa n. 1,3 km päässä. Meri-Rastilan liikekeskuksen uudistaminen on käynnistymässä lähivuosina Meri-Rastilan täydennysrakentamisen alkaessa.

Meri-Rastilassa sijaitsee Merilahden peruskoulu, jonka toimipisteet sijaitsevat Jaluspolulla n. 1,2 km päässä ja Kallvikinniementiellä n. 1,5 km päässä. Lähin suomenkielinen päiväkotikoti Siima noin 600 metrin päässä. Ruotsinkielinen päiväkotikoti Strandboden sijaitsee Prammikujalla noin 800 metrin päässä,

ruotsinkielisen perusopetuksen toimipiste sijaitsee Vuosaaren keskustassa.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisussa tukeudutaan olemassa oleviin palveluihin.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta. Rantareitti sovitetaan kallioiseen rantamaastoon, eikä ole kaikilta osiltaan esteetön.

Luonnonympäristö

Lähtökohdat

Kaava-alue sijoittuu paikkaan, jossa Meri-Rastilan kallioselänne yhdistyy kapean kannaksen kautta harjumaiselle Ramsinniemelle. Ramsinniemen ja Meri-Rastilan itäiset rannat sijoittuvat kallioiperän heikkousvyöhykkeelle, joka jatkuu laaksojen sarjana Kallahdennien ja Keski-Vuosaareen. Kallioiperä kuuluu amfiboliitti- ja sarvivälkegneissivyöhykkeeseen. Maaperältään alue on pääosin moreenia, jonka päällä on siltti-/hiekkakerros, mutta ranta-alueilla on myös komeita avokallioita. Kaava-alue laskee rantaa kohden korkeimman kohdan ollessa noin +9,0 mpy.

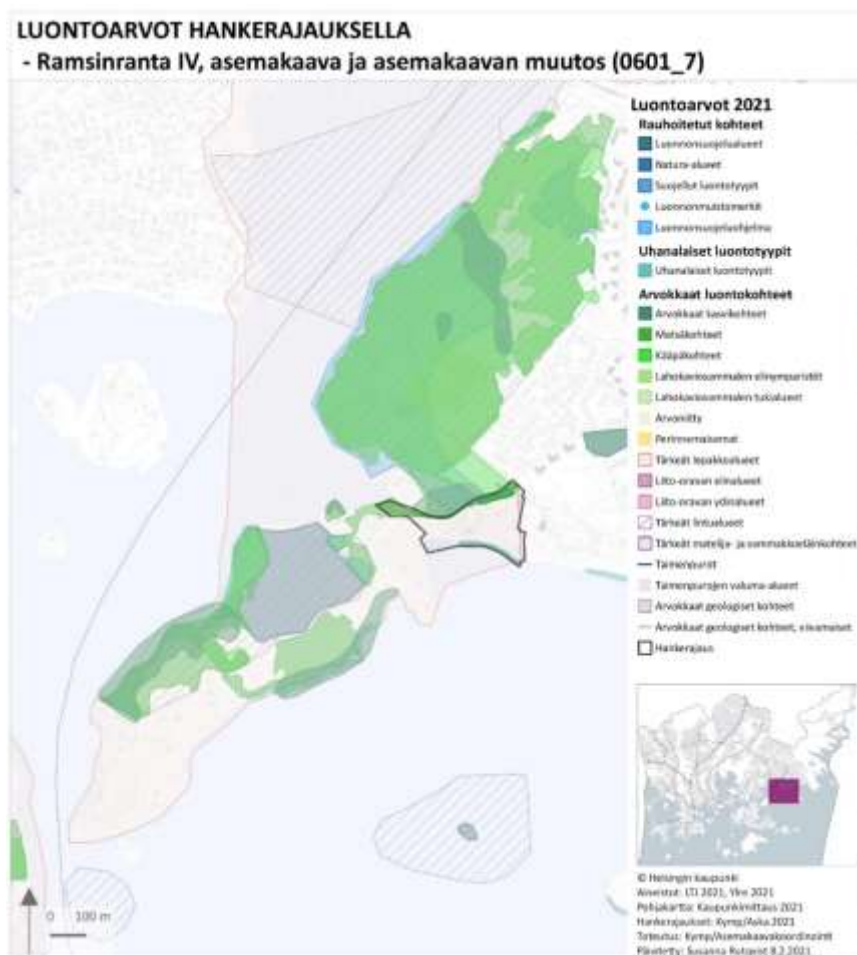
Ramsinniemi ja Kallahdenniemi muodostavat maisematilan reunat merinäkyville länessä ja idässä. Pikku Kortlahti on osittain suojassa vallitsevilta tuuilta ja merellisen ilmaston vaikutuksilta.

Kaava-alueen metsän keskiosa on tuoretta kangasta, itäosa tiheää kuusisekametsää ja länsiosa tiheää varjoista kuusimetsää. Puron ympäristö on rehevää lehtomaista kangasta ja lehtoa, ja vanhan huvilan ympärillä ja sen eteläpuolella on vanhaa pihapiiriä ja istutuksia. Keskeisin piirre maiseman kannalta alueella on rannan kallioinen mäntyvaltainen rantametsä. Alueen arvokas puusto on kartoitettu kaavoituksen lähtötiedoksi. Nykyisin yksityisomisteinen metsä poikkeaa voimakkaasti kaupungin hoitamista metsistä. Alueelle ei ole vapaata pääsyä, yksityinen tontti on suurelta osin aidattu.

Kaava-alueen läpi laskee Ramsinkannaksen puro, jonka valuma-alueella kaava-alue osin sijaitsee. Suurelta osin kaava-alueen vedet laskevat kuitenkin kohti merta.

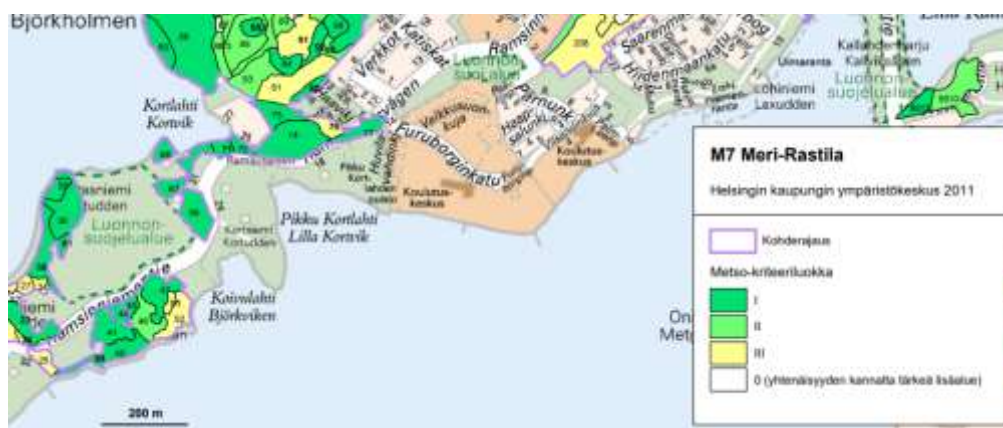
Asemakaava-alueella sijaitsevat luontoarvot

Asemakaava-alueella ei ole suojeltuja luontokohteita eikä luonnonsuojeluohjelman kohteita. Kaupungin luontotietojärjestelmän mukaiset arvokkaat luontokohteet asemakaava-alueella sijoittuvat kaava-alueen pohjoisreunaan (Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä, virkaversio 21.5.2021).

Kuva 3: Rauhoitetut kohteet ja arvokkaat luontokohteet kaava-alueella ja läheisyydessä. Kymp/Asemakaavakoordinointi 8.2.2021

- Asemakaava-alue kuuluu Vartiokylänlahden tärkeään lepäkoalueeseen (arvoluokka II), jolla lepakoiden kannalta rantapuusto tulisi säilyttää ja pitää rannat sokkeloisina ja välttää isoja aukkopaiikkoja. Viiksisipiipa-alueita ei tulisi tarpeettomasti valaista touko-kesäkuun välisenä aikana.
- Ramsinkannas ja Ramsinniementien varsi Ramsinkannaksenpuron ympärillä kuuluvat osittain vuonna 2011 inventoituihin kaupungin metsien arvokkaihin metsäluonnon monimuotoisuuskohteisiin, jotka on luokiteltu METSO-kriteeriluokkaan I. Asemakaava-alueen kohteet ovat METSO-elinympäristötyyppien luokituksessa kuivahkoa ja kuivaa kangasmetsää (kuvio 71), lehtomaista ja tuoretta kangasta (72) ja lehtoa (74 ja 77)

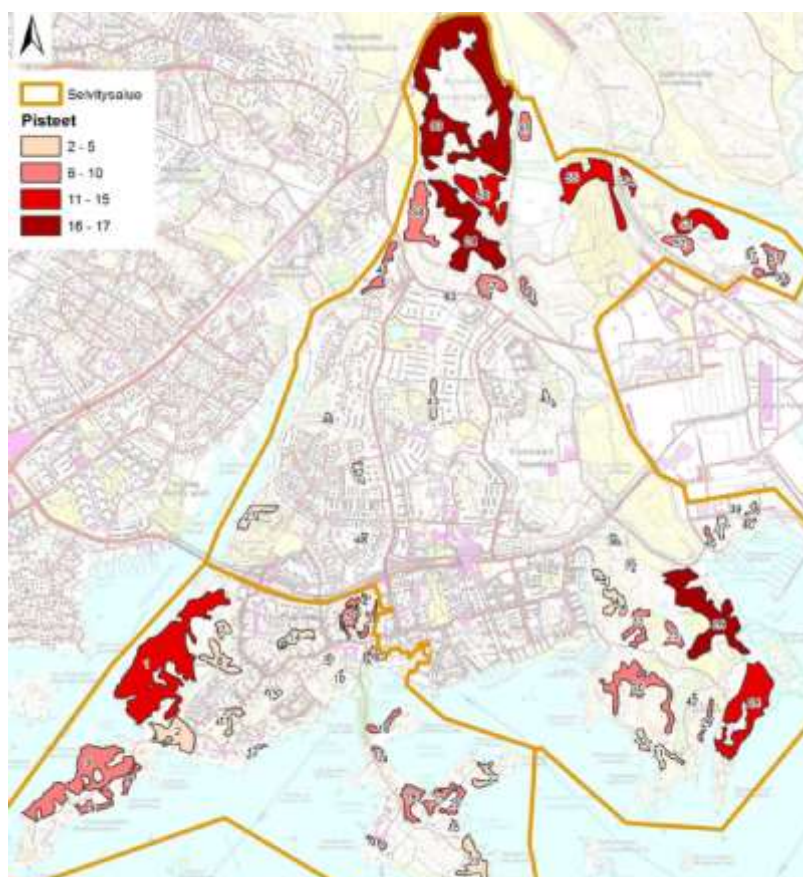
Kuva 4: Metso-luokitellut metsät Meri-Rastilan alueella kriteeriluokittain (<https://kartta.hel.fi/ltj/feature-report/181644/>)

- Ramsinkannasta sivuaa Meri-Rastilan metsän tärkeän lintu-aleen rajaus (Arvoluokan 2 linnustokohde)
- Luontotietojärjestelmä sisältää arvokkaiden luontokohteiden lisäksi tietoja inventoiduista uhanalaisista luontotyypeistä. Kaava-alueella on kolme vuonna 2017 inventoitua uhanalaista luontotyyppiä. Rantasaunan itäpuolella sijaitsee edustavuudeltaan kohtalainen hiekkaranta (erittäin uhanalainen Itämeren hiekkaranta, Furuborgin ranta 363). Rantaa on hoidettu yksityisrantana ja sen luonnontilaisuus on hieman heikentynyt. Siihen liittyy välittömästi itäpuolella kivikkoinen niittyrauta (Itämeren kivikkoranta Pikku Kortlahti E 356, silmälläpidettävä luontotyyppi), joka on edustavuudeltaan erinomainen ja luonnontilainen. Ramsinkannaksenpuron ja Ramsinniementien väliin sijoittuu lisäksi lehto (tuore keskiravinteinen lehto Meri-Rastilan lehto 2, 303, vaarantunut luontotyyppi), joka on edustavuudeltaan kohtalainen, mutta luonnontilaisuudeltaan heikentynyt.

Kaava-alueelle sijoittuu vuonna 2020 laaditun Vuosaaren alueen lahkaviosammalselvityksen (Faunatican raporteja 24/2020) mukaan lahkaviosammalen elinympäristöjä. Lahkaviosammal on rauhoitettu luonnonsuojelulain 42 § mukaisesti. Laji on viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa (Juutinen ym. 2019) luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Viime aikoina lajin tunnettu levinneisyys on kuitenkin laajentunut huomattavasti ja laji vaikuttaa olevan aiempaa arvioitua yleisempi. Tästä syystä luonnonsuojeluasetuksen liitteiden päivityksessä (17.6.2021/521) lahkaviosammal on poistettu luonnonsuojelulain 47 § mukaisesti erityisesti suojeltavien uhanalaisten eliölajien listalta (luonnonsuojeluasetuksen liite 4).

Pinta-alaltaan 4,2 hehtaarin laajuinen lahkaviosammalen elinympäristökuvio sijoittuu Ramsinniementien molemmiin puolin. Sen pinta-alasta noin 40% sijoittuu kaava-alueelle ja noin 30% kaavan

AK-korttelialueelle. Koko kuviolta löydettiin selvityksen yhteydessä 32 kpl itujväsryhmien kasvupaikkaa. Kuviolta ei ole löydetty itiöpesäkkeitä. Elinympäristökuvio on selvityksessä arvioitu lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta vähämerkityksiseksi (5 pistettä). Elinympäristökuvio luokiteltiin käyttämällä Vantaan lahokaviosammalsiintymien arvottamiseen kehitettyä pisteytystä, jossa arvokkain esiintymä sai 17 pistettä ja vähiten arvokas 2 pistettä (Lammi & Vauhkonen 2019, Manninen & Nieminen 2020). Vuosaaren arvokkaimmat lahokaviosammalsen elinympäristöt sijoittuvat Mustavuoreen ja Uutelaan. Aluetta koskien ei ole ELY-keskuksen tekemiä lahokaviosammalta koskevia rajauspäätöksiä.

Kuva 5: Ote Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvityksestä (Faunatican raporteja 24/2020): elinympäristökuvioiden pisteytys.

Asemakaava-alueen lähellä sijaitsevat luonnon arvokohteet

Asemakaava-alueen lähiympäristössä on suojeltuja luontokohteita ja luonnonsuojeluohjelman kohteita. (Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä, virkaversio 21.5.2021)

- Ramsinniementien varressa noin 200 metrin päässä kaava-alueelta koilliseen sijaitsee Rastilannevan luonnonsuojelualue. Ramsinniemessä, noin 200 metrin päässä kaava-alueesta lounaaseen sijaitsee Ramsinniemen lehdon luonnonsuojelualue, joka kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan. Luonnonsuojeluohjelmassa (2015–2024) lehdon suojelualuetta on tarkoitus laajentaa länteen ja itään.
- Ramsinniementiehen rajautuu luonnonsuojeluohjelmaan (2015–2024) kuuluva Meri-Rastilan metsä. Meri-Rastilan metsän lähes 25 ha kokoisen alueen tulevan rauhoituksen tarkoituksena on arvokkaan metsäalueen monimuotoisuuden säilyttäminen.

Asemakaava-alueen liittyminen laajempaan ekologiseen verkostoon

Kaava-alue sijoittuu Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston tärkeään Meri-Rastilan metsän ja Ramsinniemen liittymäkohtaan. Rantavyöhykkeellä on merkittävyyttä myös niittyverkoston osana.

Yleiskaavan (2016) kaupunkiluonto-teemakarttaan on merkitty yleispiirteinen länsi–itä-suuntainen kehitettävä metsäverkostoyhteys Pikku Kortlahden rantaan. Meri-Rastilan metsä- ja puustoista verkostoa on yleiskaavan aineistojen pohjalta tarkennettu (Metsä- ja puustoinen verkosto, kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5, case-kohteena Meri-Rastila). Tarkennetussa tarkastelussa metsä- ja puustoisien verkoston keskeinen runkoyhteys kulkee Meri-Rastilan metsän kautta Ramsinniemeen ja sitä tukee länsi–itä-suuntainen alueellinen yhteys rannassa. Näitä täydentävä paikallinen puustoyhteys kulkee lisäksi Ramsinniementien vartta Valkkusuonmetsään ja Ole Kandelinin puistoon koillisessa. Yleiskaavan virkistys- ja viherverkostojen teemakartasta löytyvät vastaavat yhteydet.

ton mukainen rantareitti. Reitti toteutetaan länsiosassa talvikunnossapidettävänä säilyvän huvilarakennuksen huoltoa varten. Loppuosalta rantareitti toteutetaan kevyemmin maastoon sovit- taen. Myös tonteille liittyviltä reiteiltä vaaditaan kevyttä rakennetta ja toteutusta, jolla turvataan herkän rantaluonnon piirteiden säily- minen.

Rakentamisen kannalta välttämätön Ramsinkannaksen puron siirto on tutkittu selvitysten ja erillisen viitesuunnitelman avulla. Selvityksiin perustuvilla kaavaratkaisuilla on pyritty jättämään pu- rolle mahdollisimman paljon tilaa sekä puron tulvimiselle että mahdollisimman luonnonmukaiselle ilmeelle niin puron muodon kuin kasvillisuudenkin osalta. Myös tontteihin liittyvien kaavamää- räysten avulla tuleva rakentaminen liitetään puroympäristöön mahdollisimman saumattomasti. Puron säilyttäminen avouomana parantaa edellytyksiä käsitellä laajemman alueen hulevesiä luon- nonmukaisesti ja sopeutua sitä kautta ilmastonmuutokseen.

Kaavamääräyksissä ohjataan uusien tonttien rakentamista ja liitty- mistä maisemaan myös tonttipuuston, muun kasvullisen pinnan, hulevesien viivyttämisen ja yleisemmin Helsingin viherkertoimen tavoitetason saavuttamiseen määräämisen avulla. Uusi muodos- tuva ympäristö on mahdollisimman vehreää, ja maisemaan por- rastuminen toteutetaan hienovaraisesti säilyttäen tonttien lähivir- kistysalueen puoleiset sivut luonnonmukaisena tai puin ja pensain istutettavana alueena. Leikki, oleskelu ja pihan huolto on osoitettu sisäpihalle rakennusten suojaan pihakannelle.

Säilytettävän ja istutettavan puuston sekä ympäristöön sovitetun valaisemattoman virkistysreitit avulla tuetaan linnuston ja lepakoi- den elinmahdollisuuksia alueella jatkossakin ja ylläpidetään alu- een metsäluonnon monimuotoisuutta. Lahokaviosammalesiinty- mät eivät säily rakennettavalla alueella, mutta lähivirkistysaluei- den suunnittelussa ja toteutuksessa niiden esiintymät tulee huo- mioida. Suojelukohteiden turvaaminen perustuu rakennusten massoittelun tiiveyteen ja viheralueen mahdollisimman hienova- raiseen rakentamiseen. Rakentamisen myötä luontoarvoja tullaan kuitenkin paikallisesti myös menettämään.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Kaavamuutosalue sijaitsee melko tiiviisti rakennetun kaupunkira- kenteen ja joukkoliikennevyöhykkeen reunalla. Alueella on tähän asti ollut pienimuotoista huvilarakentamista ja asemakaavoitta- mattomalla osalla kasvaa iäkstä, paikoin varsin tiheää puustoa. Nykytila on melko luonnontilainen, mikä näkyy alueen luontoar- voissa. Alueelta on löytynyt selvityksissä lahokaviosammalta, ks.

Luonnonympäristöt. Ramsinkannaksen puro on paikallisen kaupunkiekologian kannalta merkittävä.

Lähiympäristössä on paljon metsäisiä virkistysalueita, mutta virkistysyhteydet katkeavat nykyisellään kaava-alueen kohdalla.

Kaavaratkaisu

Asemakaavamuutoksella alueen korttelitehokkuus nousee yleiskaavan mukaisesti vastaamaan muun Meri-Rastilan korttelitehokkuutta. Kaava-alueella noudatetaan voimassa olevia asuintonttien pysäköintipaikkamäärien ja pyöräpaikkojen laskentaohjeita sekä niissä määriteltyjä pysäköintipaikkavähennysmahdollisuuksia, joilla ohjataan kestäviin kulkumuotoihin.

Rakennuksilta edellytetään määräystasoa parempaa energiatehokkuutta sekä uusiutuvan energian tuottamista tontilla. Tontilla on alustavasti selvitetty maalämpökaivojen sijoittamista maanalaiseen pysäköintitilaan, mikä merkittävästi vähentäisi energiankulutuksen aiheuttamia ilmastopäästöjä korttelissa.

Kaavassa korttelialueiden tonttien vihertehokkuuden tulee täyttää Helsingin viherkertoimen tavoiteluku. Viherkertoimen tavoitetason saavuttamiseksi on käytössä useita eri keinoja ja niistä moni tuottaa hyviä ratkaisuja hulevesien hallitsemiseksi. Suuri osa rakentamattomista tontinosista on säilytettävä luonnonmukaisina tai istutettava.

Kaavaratkaisuilla säilytetään rannan viheryhteys ja metsäverkoston runkoyhteys, vaikka metsäalueiden kytkeytyneisyyteen tulee heikennyksiä laajemman metsäalueen reunan rakentamisen seurauksena. Puron luonnontilainen ympäristö muuttuu muokatulta osalta, mutta viitesuunnittelun kautta on löydetty ratkaisu, jossa suuria puita säilytetään ja tyypillinen puronvarren kasvillisuus palautetaan. Pikku Kortlahden puistossa puro säilyy luonnontilaisena.

Alueen virkistysyhteydet paranevat ja alueelle tulee lisää metsäisiä lähivirkistysalueita.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Rakennettu ympäristö

Kaava-alueen itäpuolella sijaitsee hotelli Rantapuisto, jonka ovat alun perin Pohjoismaiden Yhdyspankin kurssikeskukseksi suunnitelleet Martta Martikainen-Ypyä ja Ragnar Ypyä vuonna 1963. Kokonaisuutta on laajennettu 1980-luvulla. Asemakaavassa suojeltu

rakennus koostuu lasisilla yhdyskäytävillä yhdistetyistä tiliosista ja on poikkeuksellisen hienosti sovitettu merenrantamaisemaan. Suojeltavaan miljöökokonaisuuteen kuuluvat arkkitehtien ja puutarha-arkkitehti Ingel Fontellin suunnittelema ja Paul Olssonin toimiston toteuttama ympäristökokonaisuus rantavyöhykkeineen ja välittömästi rakennuksiin liittyvine lähiympäristöineen.

Ramsinniemenestä Kallahteen on 1900-luvun vaihteessa ulottunut höyryveneliikenteen varaan rakentunut huvilavyöhyke, josta on jäljellä vielä useita rakennuksia. Pikku Kortlahden rannalla, kaava-alueen länsipuolella sijaitsee Stora Enso Oyj:n omistuksessa olevat Iltalan tila, jossa on useita eri-ikäisiä rakennuksia. henkilökunnan vapaa-ajan rakennukseksi suunnitellun "Country Clubin" ja rantasaunan on suunnitellut Alvar Aalto ja ne on rakennettu 1952. Pikku Kortlahdelle tilan rakennuksista on näkyvissä vanhempi huvimaja sekä uudempi, vuonna 1980 rakennettu rantasauna. Useimmat tilan rakennuksista on arvotettu rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokkaiksi. Kaava-alueen pohjoispuolella Kortlahden puolella on kaksi yksityisomistuksessa olevaa useiden rakennusten muodostamaa vanhaa pihapiiri (Kortnäs ja Sommarro). Ajantasa-asemakaavassa niiden korttelialue on merkitty maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi huvilaympäristöksi, joka tulee säilyttää.

Kaava-alueella (Tvedenin tila 3:57) sijaitsee vuonna 1935 valmistunut huvila, jonka on rakennuttanut Harry Salvesen ja suunnitellut Artur Kullman. Rakennus on ollut vuodesta 1953 lähtien Oy Transmeri Ab:n omistuksessa ja viime vuodet edustuskäytössä. Huvila on säilynyt erittäin hyvin alkuperäisasussaan. Julkisivu on rapattu, ulko-ovi on koristeltu puuleikkauksin, ikkunaluukut sekä muut julkisivun puuosat on vihreäksi maalattu. Korkea sokkeli on muurattu kookkaista luonnonkivistä. Rakennuksessa on olohuone, jossa on takka, keittiö sekä muutamia pieniä makuuhuoneita. lisäksi talossa on kellari. Huvilassa on meren puolella osittain ikkunoilla varustettu terassi, jonne nousee muutama porraskäytävä.

Rannassa hyvin lähellä rantaviivaa sijaitsee valkoiseksi maalattu rantasauna kelluvine laitureineen. Pihapiirissä on lisäksi kaksi pientä piharakennusta.

Salvesenin huvila on rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja ympäristön kannalta arvokas. Huvila on suojeltu ajantasa-asemakaavassa rakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokkaana rakennuksena, jota ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka heikentävät sen rakennustaiteellista, kaupunkikuvallista tai historiallista arvoa tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Huvilan ja rantasaunan muodostama korttelialue on merkitty maisemallisesti arvokkaaksi huvilaympäristöksi, joka tulee säilyttää.

Luonnonsuojelukohteet, ks. Luonnonympäristö

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisun lähtökohtana on ollut huvilan ja sen keskeisen meren puoleisen pihapiirin säilyttäminen. Huvilarakennuksen suojelumerkintä säilyy. Maisemallisesti arvokas säilytettävän huvilaympäristön merkintä säilyy myös entisellään, mutta korttelialue pienenee ja painottuu kokonaisuuden kannalta arvokkaimpaan meren puoleiseen pihapiiriin. Osa aiemmasta korttelialueesta muuttuu lähivirkistysalueeksi ja pohjoisin nurkka osaksi uutta AK-korttelialuetta.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä maisema on huomioitu kaavassa ranta- että tonttipuustoa säilyttämällä. Rantavyöhykkeeseen ei kohdistu rakentamista tai voimakkaasti kuluttavaa uutta käyttöä. Kaavassa on pyritty uusilla rakennuksilla muodostamaan selkeä kaupunkirakenteen reuna rantapuistoon päin. Uusien rakennusten korkeudet on suunniteltu siten, etteivät ne nouse rantapuuston latvusten yläpuolelle.

Kaavaratkaisu luonnonsuojelukohteiden osalta, ks. Luonnonympäristö.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisten verkostojen piirissä. Ajantasa-asemakaavassa olevan puistoreitin alle on suunniteltu vesi- ja viemärireitti, joka palvelee kaava-alueen ulkopuolista, vielä rakentamatonta Haavikujan aluetta.

Uusiutuvan energian hyödyntäminen on kaava-alueella mahdollista.

Kaavaratkaisu

Kaava-alue on liitettävissä nykyisiin yhdyskuntateknisen huollon verkostoihin. Kaava-alueelle on laadittu alustava kunnallistekninen yleissuunnitelma. Tämän kaava-alueen pohjoispuolelle myöhemmin rakennettavaa Haavikujan aluetta palveleva vesihuolto on laaditun yleissuunnitelman perusteella johdettavissa AK-korttelialueen eteläpuolitse. Tämä yhteys korvaa ajantasa-asemakaavassa olevan puistoraitin läpi kulkevan yhteyden. Kaavakarttaan on tätä varten merkitty johtokuja AK-korttelin eteläpuoliselle yleiselle alueelle. Maanalaisia johtoja rantaraitin ympäristöön rakennettaessa tulee alueen kalliota ja puustoa säilyttää mahdollisimman paljon.

Kaava-alueelle on osoitettu rakennusala muuntamon sijoittamista varten. Rannassa säilytetään tilavaraukset pumppaamalla ja muulle yhdyskuntatekniselle huollolle.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Maanpinnan korkeusasema kaava-alueella vaihtelee välillä noin +0.0 ... +9.0. Maanpinnan topografia kaava-alueella on pääosin loivapiirteistä. Alue viettää pohjoisesta etelän suuntaan. Asuin-kortteli sijaitsee pääosin kallio- ja kitkamaa-alueella.

Maapeitteen paksuus AK-korttelissa vaihtelee välillä noin 0–8 metriä. Kalliopinnan korkeusasema alueella vaihtelee välillä noin -1.5 ... +7.5.

Pohjavettä saattaa esiintyä kalliopainanteissa. AK-korttelin pohjoispuolella tehtyjen havaintojen perusteella pohjavedenpinnan korkeusasema on vaihdellut välillä noin +6.0 ... +6.5. Hulevesien imeyttäminen avokallioalueille ei ole mahdollista.

Alueen käyttöhistorian perusteella ei ole syytä olettaa, että maaperä olisi pilaantunutta.

Kaavaratkaisu

Kaava-alueen rakentaminen edellyttää louhintaa. Kaava-alueen pohjoisosan yleistä aluetta, puron eteläreunaa vasten olevat rakenteet tulee toteuttaa siten, ettei alueelta johtuvat sade- ja sulamisvedet aiheuta vauriota rakenteille.

Alustavan arvion mukaan rakennukset ovat perustettavissa murskearinnan välityksellä maan tai kallion varaan.

Hanketta kehoitetaan asentamaan pohjaveden havaintopiste AK-korttelin pohjaveden pinnan vaihteluvälin selvittämiseksi. Pohjavedenpinnan alaiset rakenteet tulee vedenpaine-eristää.

Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka

Lähtökohdat

AK-kortteihin on ajoyhteys Ramsinniementieltä ja Huvilavahdinkujalta. Suuri osa asunnoista avautuu pääosin meren suuntaan kansipihalle tai puistoon. Nostopaikkojen järjestäminen pelastusta varten kansipihalle tai VL-alueelle edellyttää kunnossapidettyjä ajoreittejä, joilla nostoauton paino on otettu huomioon.

Kaavaratkaisu

Jotta kansipihalle saadaan riittävästi istutettua pintaa ja vältettyä ajoreittejä kallioisessa ja metsäisessä rantamaastossa on asuntojen varapoistumisreitti tarkoitus toteuttaa omatoimisen pelastautumisen keinoin asuntojen parvekkeilta. Kaavassa on sallittu varatieportaiden rakentaminen asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Lopullinen pelastusratkaisu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa. Pihakannen mitoituksessa tulee huomioida pelastusajoneuvojen asettamat vaatimukset.

Nimistö

Nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 12.12.2018 esittää alueelle seuraavia nimiä:

Kortlahdenpolku–Kortviksstigen (polku, rantareitti)

Perustelu: Liitynnäinen, Pikku Kortlahden ja Kortlahden mukaan

Pikku Kortlahden puisto–Lillkortviksparken (viheralue)

Perustelu: Liitynnäinen, Pikku Kortlahden mukaan. Voimassa olevan nimen käyttöaluetta laajennetaan nykyisestä; nimi on tullut voimaan vuonna 2011 asemakaavassa 11720.

Vaikutukset

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Kaava-alueella on laadittu selvitys Ramsinkannaksenpuron säilyttämisen reunaehdoista (Sitowise Oy 7.12.2018) sekä viitesuunnitelma Pikku Kortlahden puistosta ja Ramsinkannaksenpuron siirrosta (Sitowise Oy 19.8.2021). Korttelialueeksi suunnitellulle alueelle on laadittu puustokartoitus sekä viitesuunnitelmia tulevista rakennuksista ja pihasta. Kaava-alueelle on laadittu vesihuollon yleissuunnitelma.

Kaavatyön yhteydessä on selvitetty vaikutuksia alueen metsäverkostoon sekä tutkittu viitesuunnitelman ja kaupunkimalliupotuksen kautta tiiviimmän rakentamisen vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan ja virkistykseen. Kaava-alueen vaikutusten arvioinnissa on tehtyjen selvitysten lisäksi tukeuduttu kaupungin päivittyvään luontotietojärjestelmään sekä käytössä oleviin kaupunkitasoisiin selvityksiin mm. alueen luontoarvoista ja metsä- ja puustoisesta verkostosta.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa (06/2021) seuraavasti:

Katualueet	0,3 milj. euroa
Puistot	0,4 milj. euroa
Yhteensä	0,7 milj. euroa

Katualueen kustannukset kertyvät Ramsinniementielle kohdistuvista liikennesuunnitelman mukaisista rakennustöistä.

Puistojen esitetyt kustannukset perustuvat puistoalueesta laadittuun viitesuunnitelmaan.

Kaava-alueen ulkopuolista, myöhemmin mahdollisesti toteutettavaa, maankäyttöä palvelevan vesihuoltolinjan rakentamisen kustannukset ovat noin 300 000 euroa.

Asemakaavamuutos nostaa alueen arvoa. Kaupunki saa yksityisessä omistuksessa olevien tonttien osalta maankäyttökorvauksia. Maankäyttökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa.

Kaavaratkaisu on kaupungille taloudellisesti kannattava.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun toteuttaminen tiivistää kaupunkirakennetta Meri-Rastilan reunalla ja siirtää rakennetun ympäristön rajaa nykyistä pidemmälle. Asemakaava mahdollistaa asuntoja noin 300 uudelle asukkaalle joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Alueen täydennysrakentaminen on osa suurempaa muutosta, jossa Meri-Rastila kasvaa ja kaupunkirakenne tiivistyy sekä muuttuu urbaanimmaksi.

Uusien rakennusten mittakaava on alueen pientaloja suurempi, lähempänä Ramsinniementien varren kerrostalojen mittakaavaa, ja osin myös niitä korkeampi. Rakennukset muuttavat Ramsinniementien ja Huvilavahdinkujan kadunvarsimaisemaa rakennetummaksi ja työntävät kaupunkimaisen ympäristön ja metsän välistä reunaa aikaisempaa pidemmälle. Asemakaavan kortteliratkaisulla voidaan kuitenkin säilyttää väljää ja vihreää katumaisemaa ja alueille tyypillinen avoin korttelirakenne. Rakennusten korkeus on lähiympäristöä korkeampi kadun varressa, mutta ei nouse olemassa olevaa puustoa korkeammaksi. Rakennukset madaltuvat rantaa kohden kolmikerroksisiksi. Rakennuksilla ei ole merkittävää varjostusvaikutusta lähikortteleihin.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Melko luonnontilaisen tontin rakentaminen edellyttää nykyisen tiheän metsikön kaatamista, kallion louhintaa ja Ramsinkannaksen-puron uoman muuttamista korttelin kohdalla. Rakentamisen vaikutus luontoon on paikallisesti merkittävä, vaikka merenrannan ja puronvarren puustoa on kaavaratkaisuilla pyritty säilyttämään ja tonttien kasvullisia osia lisäämään mahdollisimman paljon. Rannan vihervyöhykkeen kaventumisella on myös alueellisia vaikutuksia luontoon. Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö tulee muuttumaan. Kulttuuriympäristön tärkeimpiä piirteitä on kuitenkin huomioitu ja sen keskeiset piirteet pystytään kaavaratkaisulla säilyttämään.

Rannan kulttuurihistorialliseen ympäristöön liittyvä merkittävä metsäinen yleisilme säilyy, eivätkä rakennukset merkittävällä tavalla riko nykyistä metsänreunaa. Harva ja mäntyvaltainen rantapuusto ei tule täysin peittämään uusien kerrostalojen erottumista merimaisemassa: Jatkossa rakennettu ympäristö tulee olemaan havaittavissa samaan tapaan kuin aikaisemmin rakennetuilla Ramsinrannan pientaloalueella korttelien itäpuolella. Rakentaminen tulee muuttamaan näkymiä hotelli Rantapuistosta länteen sekä mereltä ja Ramsinniementä Pikku Kortlahden suuntaan. Rakennukset näkyvät myös tulevalle rantareitille.

Kaava-alueen metsä ei ole ollut aiemmin virkistyskäytössä ja osin aidattu metsäalue on saanut Ramsinniementien suunnan hahmottumaan yksityisenä. Pikku Kortlahden puiston ja rantareitin rakentamista voidaan pitää virkistysnäkökulmasta ja myös suojeltujen rakennusten käytössä säilymisen kannalta vaikutuksiltaan positiivisina. Jatkossa rantakalliot ovat avoimesti kaikkien kaupunkilaisien käytettävissä ja Meri-Rastilassa on yhtenäisempi rantoja pitkin kulkeva virkistysreitistö. Samalla rantareitin avaaminen yleiseen käyttöön lisää kuitenkin myös herkän kalliomaaston kulumista, mitä osoitetulla reitilläkään ei täysin voida hallita, vaikka kulutusta voidaan jossain määrin vähentää ohjauksen kautta.

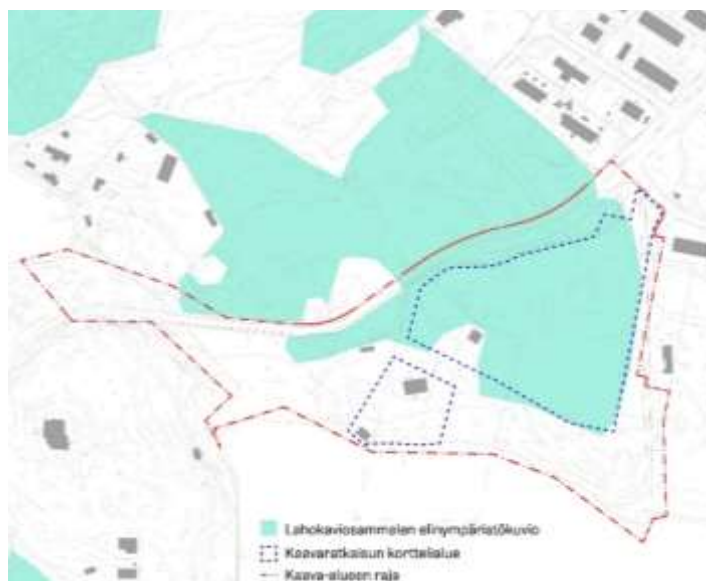
Tulevaan rakentamiseen liittyvät pihojen kansiratkaisut jäävät rakennusten suojaan, eikä uusi rakennetumpi maisema toimintoi-
neen tule liittymään kiinteästi luonnonmukaisempaan ympäristöön. Tuleviin tontteihin liittyy kuitenkin kasvillisuutta vaativia mää-
räyksiä, joten uusien asukkaiden ympäristö tulee olemaan veh-
reää.

Suurimmat vaikutukset kohdistuvat paikalliseen luontoon. Ramsinkannaksen puron siirtämisellä on merkittäviä paikallisia luonto-
vaikutuksia. Puronvarren nykyistä puustoa ja kasvillisuutta ei
voida säilyttää tontin pohjoisosassa. Puron pohjoisosan lehtoku-
vio, joka on luokiteltu METSO-kriteeriluokkaan I sekä uhan-

alaiseksi luontotyyppiä, tulee puron uoman siirron ja Ramsinnientien rakentamisen myötä heikentymään oleellisesti. Kuvio on kuitenkin edustavuudeltaan kohtalainen ja nykytilassa luonnontilaisuudeltaan heikentynyt. Rakentamisella ei ole merkittävää vaikutusta tuoreiden lehtojen tilaan Helsingissä tai Meri-Rastilan metsään kokonaisuutena. Puorouoman muokkauksella ei ole vaikutusta pohjavedenpinnan tasoihin. Puron luonnontilainen mereen johtava uoman osa säilyy luonnontilaisena.

Rakentamisen myötä kaava-alueelta häviää noin 1,5 ha metsää, jossa on iäkstä puustoa ja metsäkasvillisuutta. Vaikutukset tärkeisiin lepakoiden ja lintujen elinympäristöihin ovat vähäisiä, sillä kaava-alueella säilytetään luonnontilaista ympäristöä, rantapuustoa sekä otetaan puiston valaistuksessa lepakoiden elinympäristö huomioon. Rannan uhanalaiset luontotyypit, hiekkaranta ja kivikoinen niittyrauta säilyvät koko laajuudessaan.

Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen lahokaviosammalen elinympäristöjen ja havaittujen itujuvärsyhmien säilymisen osittain. Kaavaratkaisun toteuttamisella ei yksin eikä yhdessä muiden Vuosaaren hankkeiden ja suunnitelmien kanssa arvioida oleva merkittäviä haitallisia vaikutuksia lahokaviosammalen elinvoimaisuuteen Vuosaaren alueella tai valtakunnallisesti. Vuosaarella on n. 193 ha lahokaviosammalen elinympäristöjä. Mikäli kaikki yleiskaavan mukaiset rakentamisalueet toteutuvat Vuosaarella, arvioidaan alueen elinympäristöjen kokonaislaajuuden vähenevän alle 6 %. Esimerkiksi Mustavuoren arvokkain elinympäristö on lähes kokonaan Natura 2000 -alueella ja hyvin turvattu. Kaava-alueen lahokaviosammalen elinympäristö ei lukeudu selvityksen mukaan Vuosaaren tärkeimpiin alueisiin ja on arvoitettu lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta vähämerkityksiseksi. Asemakaavamääräyksen mukaisesti viheralueiden jatkosuunnittelussa huomioidaan lahokaviosammalen esiintymät. Kaavaratkaisun asuinkerrostalokorttelissa lahokaviosammalen elinympäristön arvioidaan häviävän, sillä verrattain tehokkaasti rakennettujen tonttien rakentaminen ja pihajärjestelyt eivät ole toteutettavissa lahokaviosammalen elinympäristöt säilyttäen.

Kuva 7: Lahokaviosammalten elinympäristökuvioiden sijainti kaava-alueella

Kaavaratkaisun uusien kortteleiden ja katualueiden myötä noin 1,4 ha lahiokaviosammalten elinympäristöä jää rakentamisen alle, mikä on noin kolmannes elinympäristökuvion pinta-alasta. Loput elinympäristökuviosta Ramsinniementien pohjoispuolella ja lähivirkistysalueella pystytään säilyttämään. Lisääntyvän virkistyskäytön haittavaikutuksia lievennetään reitistön ja luonnonhoidon huolellisella jatkosuunnittelulla.

Mikäli kaikki alueet, jotka on arvioitu lahiokaviosammalten elinympäristöiksi sekä kaikki yksittäisetkin löydetyt itujuväsryhmät säilytettäisiin, ei koko kaava-alueelle olisi mahdollista rakentaa asuinrakennuksia. Asuinkerrostalojen korttelialueita ei ole mahdollista sijoittaa muualle kaavan alueella, kun otetaan huomioon kaava-alueen muut luonnonarvot ja kulttuurihistorialliset arvot. Asuinkerrostalojen korttelialueen poistaminen kaavaratkaisusta ei ole mahdollista ilman merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Kaavaratkaisun rakennusoikeuden arvo on alustavasti arvioitu olevan tämänhetkellä hintatasolla vähintään 15 milj. € ja tuleva asukasmäärä noin 300 asukasta.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavan mahdollistama uudisrakentaminen lisää alueen autoliikennettä arviolta noin 250 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ramsinniementieltä Kortlahdenpolulle sallitaan tontille ajo kortteliin 54353. Alueella on käynnissä myös muita asemakaavahankkeita, joiden myötä asukasmäärän lisäys voi yhteensä muodostua paikallisesti merkittäväksi liikenteen näkökulmasta. Asemakaavojen yhteydessä tehdäänkin päivityksiä alueen liikennesuunnitelmiin, joiden tavoitteena on lisätä jalankulkijoiden turvallisuutta.

Alueella on edellytykset parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa asukasmäärän kasvaessa. Helsingin seudun liikenne (HSL) vastaa alueen joukkoliikenteen riittävästä kapasiteetista.

Kaava luo edellytykset toteuttaa tontille normaalit yhdyskuntateknisen huollon palvelut.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Ks. myös vaikutukset luontoon ja maisemaan

Rakentaminen muuttaa alueen kaupunkikuvaa ja maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä, mutta asemakaavan lähtökohdista on ollut sopeuttaa uusi rakentaminen alueen arvokkaisiin piirteisiin ja vaalia kulttuuriympäristöä, jolla on maakunnallista merkitystä. Uudisrakennusten arkkitehtuuri sovitetaan alueen metsäiseen rantamaisemaan ja viereisen hotelli Rantapuiston materiaaleihin, koordinaatistoon ja kaupunkikuvaan, jotta uuden ja olemassa olevien ympäristön välille ei synny voimakasta kontrastia. Rakennukset ovat kooltaan maltillisia ja massoitteeltaan pienipiirteisiä. Uudet piha-alueet ja erityisesti kansipiha istutetaan niin että myös viherrakenne sovittautuu olemassa olevaan luonnonympäristöön ja säilyy visuaalisesti yhtenäisenä.

Ajantasa-asemakaavan suojelumerkinnot säilyvät ja kaupunkikuvallisesti arvokkaan huvilarakennuksen suojelu säilyy ennallaan. Kaavaratkaisu pienentää nykyisen huvilan metsäistä pihapiiriä ja muuttaa huvilan asemaa maisemassa voimakkaasti. Merelle päin pihapiiri säilyy.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Kaavamuutos mahdollistaa asumisen valmiin kaupunkirakenteen ja kunnallisten verkostojen piirissä ja joukkoliikenneyhteyksien varrella, mikä luo edellytykset kestäväälle kaupunkirakenteelle.

Maankäytön ilmastopäästöillä on suuri merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä kaupunkitasolla. Asemakaavaratkaisun hiilijalanjälkeä ja -kädenjälkeä on arvioitu alustavasti koekäytössä olevalla HAVA-työkalulla (Helsingin asemakaavojen vähähiilisuuden arviointimenetelmä, 2021). Työkalulla on mahdollista saada tietoa asemakaavojen ilmastovaikutuksista ja ohjata maankäyttöä vaikuttavimpiin vähähiilisiin ratkaisuihin.

Kuva 8: Ramsinniementie 18, asemakaavan hiilijalanjälki ja kädenjälki osa-alueittain 18.8.2021, ote HAVA-laskentatyökalun raportista.

HAVAlla alustavasti arvioitu asemakaavan mukaisen rakentamisen hiilijalanjälki on yhteensä noin 206 000 kg CO₂e vuodessa 50 vuoden tarkasteluajanjaksolla, eli noin 704 kg CO₂e/a asukasta kohden. Suurin osa hiilijalanjäljestä syntyy rakentamisesta ja siinä käytettyjen materiaalien päästöistä. Niistä syntyy kuitenkin myös ilmastohyötyjä. Hyötyjä mittaava hankkeen arvioitu hiilikädenjälki on yhteensä noin 44 000 CO₂e/a.

Noin 15 % arvioiduista päästöistä syntyy rakennusten energiankulutuksesta. Asemakaavassa edellytetään rakennuksissa määräyksiä parempaa energiatehokkuutta sekä paikallista energiantuotantoa, mikä vähentää energiankulutuksen aiheuttamia ilmastopäästöjä rakennusten elinkaaren aikana. Alue soveltuu maalämmön hyödyntämiseen ja hankkeessa on tutkittu maalämpökaivojen sijoittamista maanalaiseen pysäköintitilaan.

Liikenteen päästöt ovat arviolta noin 15 % asemakaavan hiilijalanjäljestä. Asemakaavassa on määräyksiä, joilla tuetaan yhteiskäyttöautoja ja sujuvaa pyöräilyä ja sitä kautta voidaan vähentää liikenteen päästöjä. Liikenteen päästöjä voidaan jatkossa vähentää parantamalla joukkoliikenneyhteyksiä alueella.

Esirakentamisolosuhteiltaan alueen maaperä on erinomainen, eikä edellytä päästöintensiivisiä perustamis- tai esirakentamistoimenpiteitä katu-, puisto tai korttelialueella. Purouoman siirtämisen päästöjä ei ole huomioitu ehdotusvaiheen laskelmassa. Puuston kaataminen ja metsämaaperän muokkaaminen vähentävät tontilla kasvillisuuden ja maaperän hiilivarastoja ja hiilinieluväikutusta. Näiden osuus arvioidusta hiilijalanjäljestä on noin 7 %. Merkittävä osuus alueesta jää kuitenkin metsäiseksi virkistysalueeksi tai luonnonmukaisesti säilytettäväksi, jolloin hiilivarastoa ja hiilinielua

myös säilyy. Asemakaavassa on määrätty laajalla alueella puustoa säilytettäväksi ja tarvittaessa uusittavaksi. Ramsinkannaksenpuron ympäristöön ja piha-alueille istutetaan myös uutta kasvillisuutta. Viherkertoimen edellyttämät pihajärjestelyt lieventävät rakentamisen haittavaikutuksia pienilmastoon paikallisesti. Puron kunnostaminen ja hyödyntäminen hulevesien käsittelyssä edesauttaa lisäksi sopeutumista ilmaston lämpenemisen synnyttämiin sään ääri-ilmiöihin.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin

Kaavan toteuttaminen vaikuttaa asukasmäärän kasvun kautta myönteisesti kaupallisten palveluiden ja paikallisen joukkoliikenteen alueellisiin toimintaedellytyksiin ja palvelutason parantamiseen Meri-Rastilassa.

Ramsinrannan asuntorakentaminen monipuolistaa Meri-Rastilan asuntojen koko- ja hallintajakaumaa. Meri-Rastilassa vuokra-asuntojen osuus on nykyisin AM-ohjelman tavoitteita suurempaa. Kaava-alueelle on tarkoitus rakentaa pääosin omistusasuntoja. Hallintamuodoista sovitaan lopullisesti maankäyttösopimuksessa.

Rakentaminen muuttaa nykyisten asukkaiden lähiympäristöä ja aiheuttaa rakentamisvaiheessa väliaikaista haittaa.

Alueen virkistysmahdollisuudet paranevat. Virkistysreittien jatkuvuus paranee, yhtenäinen rantareitti helpottaa eri väestöryhmien pääsyä merenrantamaisemaan ja yleisessä käytössä olevan lähi-viheralueen pinta-ala kasvaa.

Toteutus

Alueen rakentaminen voidaan aloittaa asemakaavan tultua lainvoimaiseksi. Kaavan toteuttaminen edellyttää maankäyttösopimusta sekä maan lunastamista yleiseksi alueeksi. Ramsinkannaksenpuron siirto ja Ramsinniementien ja Huvilavahdinkujan muutokset tulee toteuttaa ennen tontin rakennustöiden aloitusta tai niiden kanssa samanaikaisesti. Ennen rakentamista alueen puustoa on suositeltavaa valmentaa tulevaan tilanteeseen poistamalla puustoa harvennushakkuilla.

Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

- luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle
- vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä suurilla kaupunkiseuduilla
- huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävästä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta

Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa Asemakaavan kuvaus, Tavoitteet.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Maakuntakaava

Voimassa olevassa maakuntakaavojen yhdistelmässä alue on taajamatoimintojen aluetta. Kaava-alue on lisäksi merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, jonka yksityiskohdaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on otettava huomioon maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön vaaliminen.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on asuntovaltaista aluetta (A4, korttelitehokkuus pääasiassa alle 0,4 sekä A2, korttelitehokkuus pääasiassa 1,0–2,0). Alueen pohjoisreunaa kulkee yleiskaavan viheryhteys Meri-Rastilan metsästä Ison Kallahden puistoon ja Kallahdenniemeen. Ramsinniementien linjaus on merkitty pikaraitiotie- ja baanayhteydeksi. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen. Kaavaratkaisun korttelitehokkuus sijoittuu yleiskaavan A2- ja A4-merkintöjen ohjeellisten tehokkuuksien välille (0,97), niin että muodostuu tiivis kaupunkirakenteen reunaan sijoittuva korttelikokonaisuus. Pinta-alaltaan tiiviisti rajattu korttelialue ja sitä kautta melko korkea korttelitehokkuus mahdollistaa mahdollisimman laajan yhtenäisen, yleiseen käyttöön osoitetun ja luonnonmukaisen lähivirkistysalueen.

Kaava-alueen länsireunassa Ramsinkannaksella Ramsinniementie pohjoispuolella yleiskaavan 2016 merkinnät on kumottu hallinto-oikeuden päätöksellä 8.11.2018. Tällä osalla on voimassa Yleiskaava 2002 (tullut voimaan 19.1.2007), jossa alue on virkistysaluetta sekä lisäksi kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta, jota kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Nyt laadittu kaavaratkaisu on tältä osin yleiskaava 2002:n mukainen.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan kokonaisuudessaan 19.8.2021) mukaan alueelle ei kohdistu merkintöjä. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 11720 (tullut voimaan 15.4.2011) asemakaava nro 11880 (tullut voimaan 3.12.2010), sekä pieneltä osin koillisnurkassa asemakaava nro 7820 (vahvistettu 8.6.1979). Kaavan mukaan alue on loma-asuntojen kortteli- aluetta, joka on määritelty säilytettäväksi maisemallisesti arvokkaaksi huvilaympäristöksi, lähivirkistysaluetta sekä vesialuetta. Koillisnurkka on opetustoimintaa palvelevien rakennusten kortteli- aluetta.

Huvilavahdinkujan ja Ramsinniementien rajaama alue on asemakaavoittamatonta aluetta.

Rakennusjärjestys

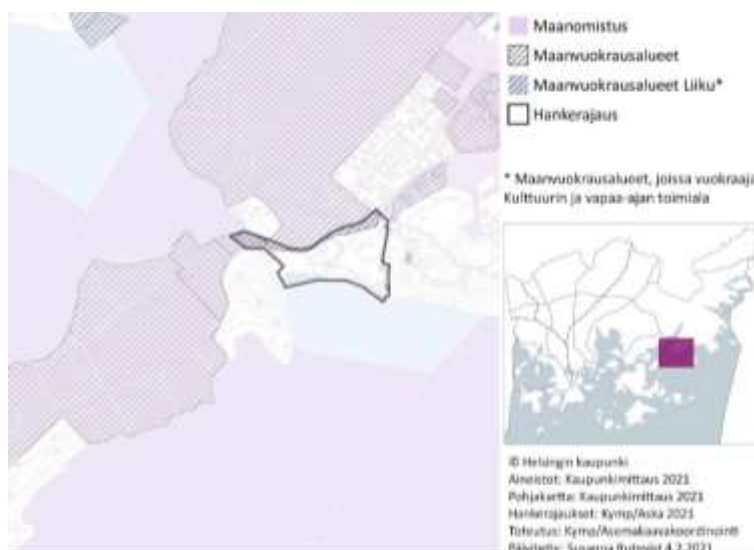
Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 22.9.2010.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittaushuone on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Oy Transmeri Ab omistaa kiinteistöt 3:230 Gunnars, 3:57 Tveden, 3:186 Fiskarstugan, 3:187 Grundsand, 3:93 Tvedensvatten ja 3:272 Grundsandvatten.

Kuva 9: Kaupungin maanomistus kaava-alueella, ote. Kympp/Asemakaavakoordinaatio 4.2.2021.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2018 tontin omistajan hakemuksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / Helsingin kaupunginmuseo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Vuosaari-lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 19.11.–10.12.2018 seuraavissa paikoissa:

- Vuotalon aulassa, Mosaiikkitori 2
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Asukastilaisuus pidettiin 27.11.2018 Merilahden peruskoulussa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat joukkoliikenteen järjestämiseen, nykyisen vesihuollon huomioimiseen sekä rakennusten ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen suojelutason säilymiseen. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että alueen liikennesuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä HSL:n kanssa ja alueen vesihuoltosuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä HSY:n kanssa. Kaavaehdotuksen tarkemman suunnittelun lähtökohtana on kaupunginmuseon kannanoton mukaisesti ollut huvilan pihapiirin ja rannan arvokkaiden piirteiden säilyttäminen.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennusten korkeuteen, alueen arvokkaiden piirteiden säilyttämiseen, luonto- ja virkistysympäristön säilyttämiseen, luontoselvityksiin, yleiskaavaan, rantaraittiin, veneiden säilytykseen rannassa, liikenteeseen, Vuosaaren rakentamiseen ja viheralueiden pienenemiseen sekä lisäksi kaavan asukaslähtöisyyteen ja tasapuolisuuteen. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että rakennusten sijoittumista, jäsentelyä ja korkeutta on tutkittu suunnitelmien jatkosuunnittelussa ehdotusvaiheessa, tontin luontoarvoista ja puustosta on tehty selvityksiä ja rantaraittia ja puron ympäristöä on kehitetty asukkaiden toivomaan suuntaan. Rannan yhtenäinen lähivirkistysalue on muodostettu mahdollisimman suureksi ja pienveneiden säilytys rannan tuntumassa on jatkossakin mahdollista.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 15 kpl. Lisäksi saatiin 4 mielipidettä, jotka koskivat ainoastaan OAS-vaiheen jälkeen erilliseksi kaava-hankkeeksi erotettua Vuorannan asemakaavan muutosta. Niihin tullaan vastaamaan kyseisen hankkeen vuorovaikutusraportissa.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Luonnosaineiston erillinen nähtävilläolo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman yhteydessä ei ollut esillä korttelin viitesuunnitelmia, joita toivottiin useissa yhteydenotoissa. Kaavahanke sisälsi OAS-vaiheessa myös läheisen Vuorannan alueen. Hankkeiden suunnittelu eteni erilaisin aikatauluin, minkä takia kokonaisuus jaettiin kahdeksi eri hankkeeksi syksyllä 2019. Tässä yhteydessä viitesuunnitelmia sekä tehtyjä selvityksiä laitettiin erikseen nähtäville. Luonnosaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Vuosaari-lehdessä.

Luonnosaineisto oli nähtävillä 20.11.– 9.12.2019 seuraavissa paikoissa:

- Vuotalon aulassa, Mosaiikkitori 2
- Verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineiston erillisen nähtävilläolon yhteydessä saadut mielipiteet kohdistuivat rakentamisen tehokkuuteen ja mittakaavaan, alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin ja luonnonarvoihin, Ramsinkannaksenpuron säilymiseen, viheryhteyksiin, ylempiin kaavatasoihin ja kaupungin muihin päätöksiin. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että rakennusten sijoittumista, jäsentelyä ja korkeutta on edelleen tutkittu kaavaratkaisussa ympäristöön paremmin sopivaksi ja alueelle on laadittu lahokaviosammalselvitys sekä puistoalueiden viitesuunnitelma. Sen pohjalta on kehitetty Pikku Kortlahden puistoa asukkaiden toivomaan suuntaan ja tutkittu tarkemmin alueen luonto-, maisema- ja virkistysarvojen yhteensovittamista.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 11 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Tätä selostusta täydennetään asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen.

Esitelty lautakunnalle
Helsingissä, 26.10.2021

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	091 Helsinki Täyttämispvm	19.08.2021
Kaavan nimi	Ramsinniementie 18	
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm	
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	4,1529	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha] 0,8983
Maanalaisen tilojen pinta-ala [ha]	0,3032	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha] 3,2546

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km] 0,01

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,1529	100,0	13200	0,32	0,8983	12870
A yhteensä	1,5955	38,4	13200	0,83	1,5955	13200
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,0275	
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	1,8705	45,0			0,5703	
R yhteensä					-1,4191	-330
L yhteensä	0,5573	13,4			0,0495	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,1296	3,1			0,1296	

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,3032	7,3		0,3032	

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	2	200		

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,1529	100,0	13200	0,32	0,8983	12870
A yhteensä	1,5955	38,4	13200	0,83	1,5955	13200
AK	1,3366	83,8	13000	0,97	1,3366	13000
AH	0,2589	16,2	200	0,08	0,2589	200
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,0275	
YOA					-0,0275	
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	1,8705	45,0			0,5703	
VL	1,8705	100,0			0,5703	
R yhteensä					-1,4191	-330
RA/s					-1,4191	-330
L yhteensä	0,5573	13,4			0,0495	
Kadut	0,5573	100,0			0,0495	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,1296	3,1			0,1296	
W	0,1296	100,0			0,1296	

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,3032	7,3		0,3032	
map	0,3032	100,0		0,3032	

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	2	200		
Asemakaava	2	200		

Ramsinranta IV ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS**OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Ramsinrantaan suunnitellaan Vilsandinkujan ja Ramsinniementien varteen uusia asuinrakennuksia sekä uutta rantaraittia. Olemassa olevat suojellut rakennukset kunnostetaan. Hankkeen lähtökohdista keskustellaan 27. marraskuuta klo 17:30–19:30 Merilahden peruskoulussa, osoitteessa Kallvikinniementie 1.

Suunnittelun tavoitteet ja alue**RAMSINRANTA IV**

Ramsinniementie 18

Vilsandinkuja 4 / Vuoranta

Suojellut rakennukset säilytetään ja kunnostetaan.

Suunnitellaan uusia asuinrakennuksia.

Ranta-alue muutetaan puistoksi.

Rantaan suunnitellaan yhtenäinen rantareitti.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASSA (OAS) esitetään miksi kaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Asemakaavan muutos koskee kahta kartassa merkittyä aluetta: entisen Alkon koulutuskeskuksen tonttia 54201/2 osoitteessa Vilsandinkuja 3 ja Vilsandinkuja 4 ja sen läheisyydessä sijaitsevia katu- ja pysäköintialueita, sekä korttelia 54353 osoitteessa Ramsinniementie 18, siihen liittyviä katualueita ja metsää, Pikku Kortlahden puistoa sekä Ramsinkannasta.

Tavoitteena on mahdollistaa Ramsinrantaan asuinrakennusten täydennysrakentaminen ja muuttaa rantavyöhyke puistoksi, jossa kulkee yhtenäinen rantareitti.

Entisen Alkon koulutuskeskuksen suojellut rakennukset kunnostetaan palvelu- ja hoiva-asumiseen. Koulutuskeskuksen tontin länsiosa ja Pärnunkadun varressa sijaitseva pysäköintialue kaavoitetaan asumiseen.

Ramsinniementien ja Huvilavahdinkujan väliselle alueelle suunnitellaan asuinrakennuksia. Suojeltu kesähuvila ja rantasauna säilyvät osana asuinrakennusten pihapiiriä.

Kummallakin muutosalueella ranta säilyy metsäisenä. Ranta-alue muutetaan puistoksi, jonka läpi kulkee yhtenäinen rantareitti Vuorannasta Ramsinkannakselle asti. Rantareitti toteutetaan myös muutosalueiden välissä oleville yksityisomistuksessa oleville tonteille laadittujen maankäyttösopimusten mukaisesti.

Ramsinkannaksen lähivirkistysalueella oleva kanavavaraus poistetaan. Jatkamalla rantaraittia Kortlahdelle asti parannetaan kulkuyhteyksiä kannaksen yli.

Täydennysrakentaminen Ramsinrannassa edistää kaupungin strategian mukaisesti asuntotuotantoa, vahvistaa kaupunginosan elävyyttä ja olemaisuutta sekä ehkäisee alueiden välistä eriytymistä. Olemassa olevia kiinteistöjä kunnostetaan, alueen virkistysreitit paranevat ja asukasmäärä kasvaa.

Täydennysrakentamisen myötä alueelle tulee arviolta 450 uutta asukasta.

Osallistuminen ja aineistot

Asukastilaisuus pidetään Vuosaaren eteläisen osan aluesuunnitelman asukastilaisuuden yhteydessä Merilahden peruskoulun auditoriossa, osoitteessa Kallvikinniementie 1, 27.11.2018 klo 17:30–19:30.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja kaavan valmisteluaineistoa (havainnekuva ja Vuorannan viitesuunnitelmia) on esillä 19.11.–10.12.2018 seuraavissa paikoissa:

- Vuotalon aulassa, Mosaiikkitori 2
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Aineistoon voi käydä tutustumassa Kaupunkiympäristön asiakaspalvelussa (käyntiosoite Sörnäistenkatu 1, ala-aula, avoinna ma-to klo 9-16,

pe 10-15), jossa saa henkilökohtaista neuvontaa. Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 10.12.2018**. Niille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa, lähetetään tieto lautakunnan päätöksestä.

Kirjalliset mielipiteet lähetetään osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kirjaamo, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13, avoinna arkisin ma-pe klo 8.15 – 16) tai sähköpostilla helsinki.kirjaamo@hel.fi.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat ja yhdistykset
 - Vuosaari-toimikunta, Vuosaari-seura ja Vuosaari-säätiö
 - Pro Meri-Rastila
 - Kallahti Kallvik ry.
 - Itä-Helsingin Melojat ry.
 - Tringa ry.
 - Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry.
 - Helsingin seudun kauppakamari
 - Helsingin Yrittäjät
- asiantuntijaviranomaiset
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginmuseo

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa kaupunkikuvaan, luontoon, virkistykseen, maisemaan, rakennettuun kulttuuriperintöön ja liikenteeseen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioi-

miseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tonttien omistajien hakemuksista. Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevat maankäytösopimukset tontinomistajien kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 2005–2011) ja niissä Vuorannan alue on merkitty pääosin palvelurakennusten kortteli-alueeksi, jolla rakennus- ja puutarhataiteellisesti merkittävä ympäristökokonaisuus tulee säilyttää. Ramsinniementien alue on merkitty loma-asuntojen korttelialueeksi, jonka maisemallisesti arvokas huvilaympäristö tulee säilyttää. Ramsinkannas ja osa rannasta on merkitty lähivirkistysalueeksi. Vilsandinkuja 3 on merkitty autopaikkojen korttelialueeksi.

Voimassa olevassa yleiskaavassa (2002) alue on merkitty pääosin pientalovaltaisen asumisen sekä hallinnon ja julkisten palvelujen alueeksi. Ramsinkannaksen ympäristö on merkitty virkistysalueeksi. Lisäksi alue on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että alueen arvot säilyvät.

Helsingin uudessa yleiskaavassa (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) alue on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi. Ramsinniementiellä on varaus baana- ja pikaraitiotieyhteydelle. Alueen läpi on esitetty viheryhteys.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia ja selvityksiä:

- Katselmusraportti, korjaustarveselvitys Vilsandinkuja 4, (Sitowise, 1.6.2018)
- Ominaispiirteiden selvitys Vuoranta (Ark-byroo, 16.1.2018)
- Viitesuunnitelmaluonnokset: Vuoranta uudisrakennukset (Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy, 19.10.2018)

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Vuoranta:

Johanna Marttila, arkkitehti, p. (09) 310 20337, johanna.marttila@hel.fi
Ramsinniementie 18:

Sanna Meriläinen, arkkitehti, p. (09) 310 21154,
sanna.merilainen@hel.fi

Liikenne

Janne Antila, insinööri, p. (09) 310 20355, janne.antila@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Hanna-Mari Tuominen, diplomi-insinööri, p. (09) 310 37255,
hanna-mari.tuominen@hel.fi

Julkiset ulkotilat, maisema

Nina Mouhu, aluesuunnittelija p. (09) 310 39838, nina.mouhu@hel.fi

Ympäristönsuojelu

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, p. (09) 310 31534,
raimo.pakarinen@hel.fi

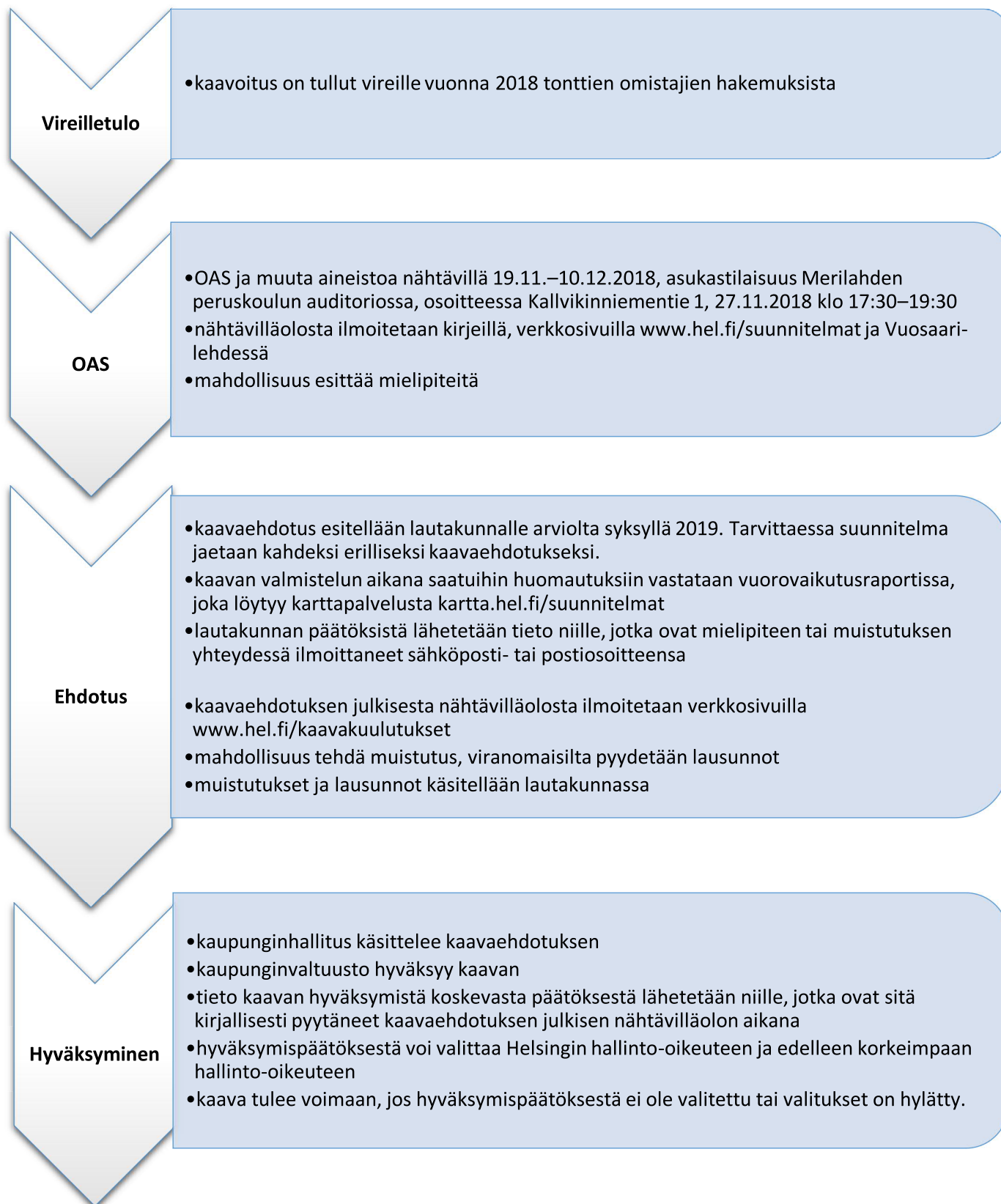
Rakennettu kulttuuriympäristö

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata sosiaalisen median kanavissa (facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto ja twitter.com/helsinkikymp) sekä Suunnitelmavahti-palvelun avulla, jonka voit tilata osoitteesta www.hel.fi/suunnitelmavahti.

Kaavoituksen eteneminen

Sijaintikartta
Ramsinniementie 18

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Itäinen alueyksikkö
Vuosaari-Östersundom - tiimi

Ilmakuva
Ramsinniementie 18
Alueen rajaus

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Itäinen alueyksikkö
Vuosaari-Östersundom - tiimi

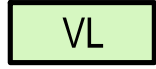
ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

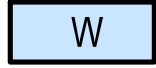
Asuinkerrostalojen korttelialue.

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue, joka on kaupunkikuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti tai puistohistoriallisesti arvokas. Korttelialueella ympäristö tulee säilyttää.

Lähivirkistysalue.

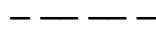
Vesialue.

2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

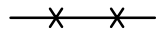
Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

Osa-alueen raja

Ohjeellinen tontin raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

54353

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen tontin numero.

1500

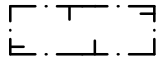
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

RAMSINNIEM

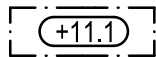
Kadun nimi

Rakennusala.

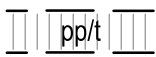
+6.0

Maanpinnan tai kansipihan likimääräinen korkeusasema.

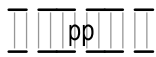

Rakennuksen vesikaton ylin sallittu korkeusasema.

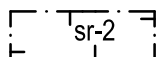
Katu

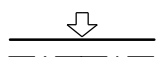
Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla tontille ajo on sallittu, sijainti ohjeellinen.

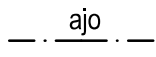
Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen. Yhteys tulee kallioisessa maastossa toteuttaa maastoon sopeutettuna kapeana polkuna.

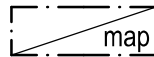
Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja ja vesikattoa. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa.

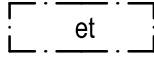
Ajoneuvoliittymä, sijainti ohjeellinen.

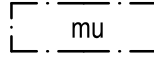
Ajoyhteys.

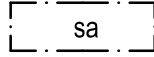
Pihakannen alainen pysäköintitila.

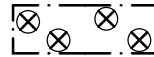
Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen rakennusala. Pumppaamo.

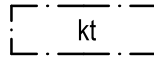
Muuntamon rakennusala.

Saunan rakennusala.

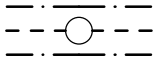
Alueen osa, jonka puustoa on säilytettävä ja tarvittaessa uudistettava niin, että sen merkitys ympäristölle säilyy.

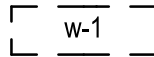
Katoksen rakennusala.

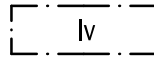
Alueen osa, joka tulee säilyttää luonnonmukaisena tai istuttaa puin ja pensain.

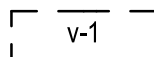
Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

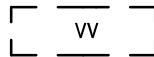
Vesialue. Avoimena säilytettävä purouoma, sijainti ohjeellinen.

Laitureille varattu alueen osa.

Alueen osa, jossa saa säilyttää mootto-roimattomia pienveneitä ja kanootteja, sijainti ohjeellinen.

Ohjeellinen uimapaiikka.

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Asukkaiden käyttöön tulee rakentaa riittävien varasto- ja huoltotilojen lisäksi vähintään seuraavat asumisen aputilat: talosauna ja vapaa-ajantila. Tilat saa rakentaa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi. Tiloja saa sijoittaa AH/s-kortteliin.

Asuntojen huoneistoalasta vähintään 50 % tulee toteuttaa asuntoina, joissa on keittiön / keittotilan lisäksi vähintään kolme asuinhuonetta. Näiden asuntojen keskipinta-ala tulee olla vähintään 65 m².

Yhteistiloja saa vuokrata lyhytaikaisesti ulkopuoliseen käyttöön. Niitä ei saa pysyvästi muuttaa liiketiloiksi tai asuinkäyttöön.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

Maantasoon ei saa muodostua parveke-rakenteiden rajaamia käyttämättömiä tiloja.

Parvekkeet tulee toteuttaa yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina.

Rakennuksen julkisivujen on oltava paikalla muurattua tiiltä tai muurauksen päälle tehtyä rappautta. Julkisivujen on oltava keskenään erisävyisiä vierekkäisissä rakennuksissa tai rakennuksen osissa ja niissä tulee käyttää lämpimiä maavärejä tai vaaleita sävyjä.

Ilmanvaihtokonehuoneita saa sijoittaa suurimman sallitun kerrosluvun yläpuolelle. Katolle sijoitettavan ilmanvaihtokonehuoneen on oltava julkisivulinjasta sisäänvedetty ja osa rakennuksen arkkitehtuuria.

PIHAT JA ULKOALUEET

Tonttia ei saa aidata. Liittyminen lähiviheralueeseen tai toiseen tonttiin tulee toteuttaa saumattomasti.

Pihakansi tulee rakentaa ja istuttaa leikki- ja oleskelualueeksi ja muuhun piha-alueeseen liittyväksi.

Pihakanteen rakennettavat savunpoistoluukut tulee suunnitella osana piharakenteita ja rakennuksen arkkitehtuuria.

Korttelin piha-alueet tulee rakentaa yhteiskäyttöisiksi.

Mahdollisimman suuri osa tontista tulee säilyttää puustoisena. Maisemallisesti arvokkaat puut tulee säilyttää. Tontille tulee istuttaa maanvaraisia, paikalliseen maisemaan soveltuvia puita, pensaita ja muuta lajistoa. Piha-alueet on jäsenneltävä pintamateriaalien, istutusten, kalustuksen ja valaistuksen avulla niin, että ne sovittautuvat ympäröivään kulttuurihistoriallisesti merkittävään huvilamiljööseen ja rantamaisemaan.

Lähivirkistysalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida lahoaviosammalen esiintymät alueella.

YMPÄRISTÖTEKNIikka JA RAKENNETTAVUUS

Varatieportaan saa rakentaa asema-kaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Maanalaisia johtoja ja muita rakenteita lähivirkistysalueelle rakennettaessa tulee alueen puustoa ja kalliota pyrkiä säilyttämään mahdollisimman paljon.

ILMASTONMUUTOS- HILLINTÄ JA SOPEUTUMINEN

Asuinkerrostalojen energiatehokkuuden tulee olla 10 % tiukempi kuin rakennusluvan myöntämisen hetkellä voimassa olevissa asetuksissa oleva vähimmäistaso.

Tonteilla on tuotettava uusiutuvaa energiaa tai liityttävä keskitettyyn paikallisen uusiutuvan energian tuotantojärjestelmään. Uusiutuvan energian tuotantoon tarvittavat tekniset laitteet tulee suunnitella osana rakennusten arkkitehtuuria.

Hulevesiä tulee viivyttää tontilla ja johtaa maanvaraiselle piha-alueelle tai Ramsinkannaksenpuroon. Lämpisemättömiä pintamateriaaleja tulee välttää.

Tonttien vihertehokkuuden tulee täyttää Helsingin viherkertoimen tavoiteluku. Vihertehokkuuden toteutumiseksi pyritään viherkattoisten osien toteuttamiseen asuinrakennuksissa. Katoksiin tulee rakentaa viherkatto.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Asuinrakennusten autopaikat tulee rakentaa pihakannen alaiseen pysäköintitilaan ja autokatoksiin. Pysäköintitilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

AK-korttelialueella autopaikkojen määrät ovat:
- Asuinkerrostalot vähintään 1ap / 100 k-m²
- Vieraspysäköinti 1ap / 1000 k-m²

Jos tontin omistaja tai haltija osoittaa pysyvästi liittyvänsä yhteiskäyttöautojärjestelmään tai muulla tavalla varaavansa yhtiön asukkaille yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuuden, autopaikkojen vähimmäismäärästä voidaan vähentää 5 ap yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohti, yhteensä kuitenkin enintään 10%.

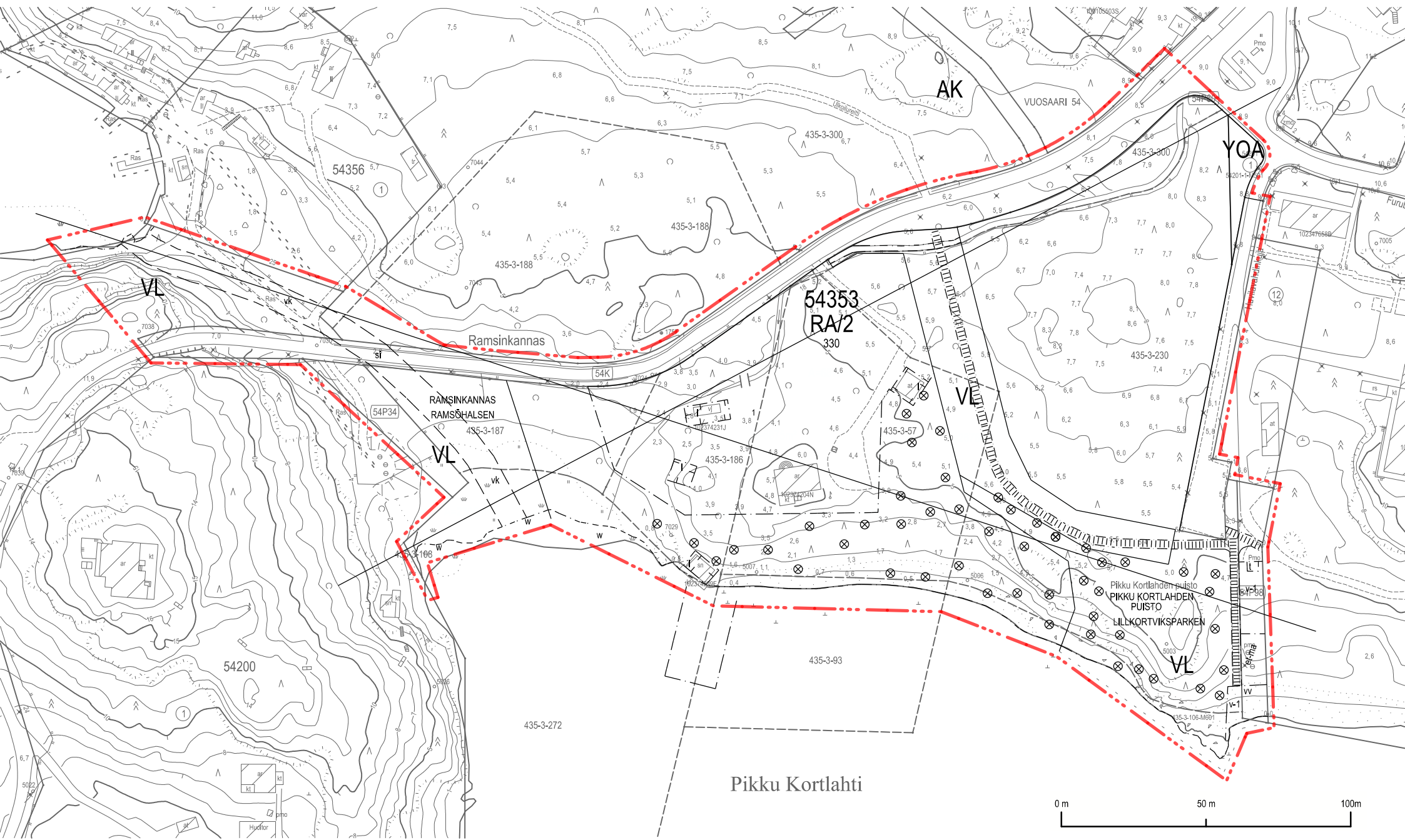
Jos toteutetaan vähintään 50 auton pysäköintipaikat keskitetysti siten, että niitä ei nimetä kenellekään, voidaan pysäköintipaikkamäärästä vähentää 10%.

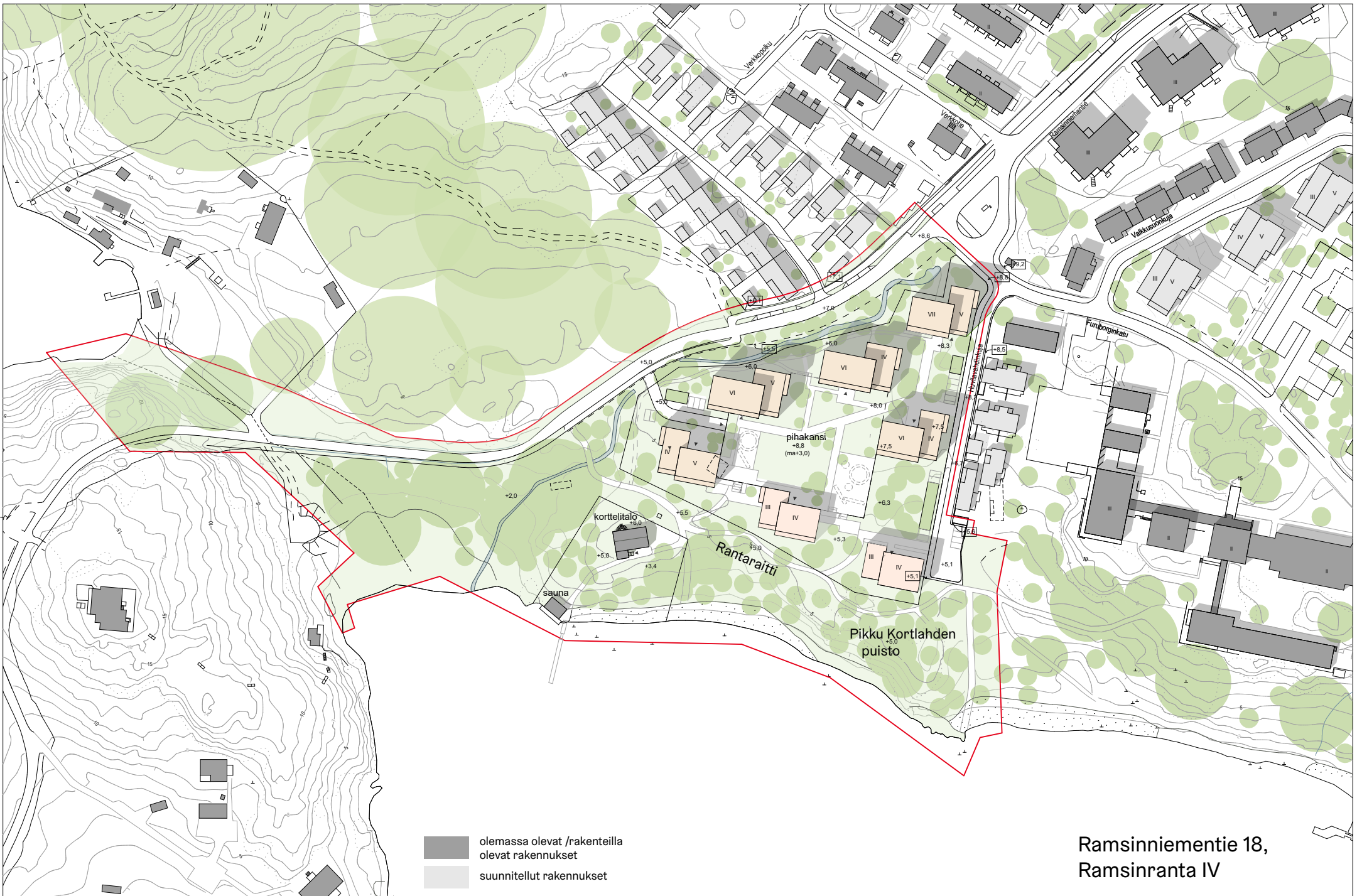
AK-korttelialueella polkupyöräpaikkojen määrät ovat:

- Asuinkerrostalot vähintään 1pp / 30 k-m².
Pyöräpaikoista vähintään 75% on oltava katu- tai pihatasossa olevassa tai muuten hyvin saavutettavassa ulkoiluvälinevarastossa.
- Vieraspysäköinti vähintään 1pp / 1000 k-m² sisäänkäyntien läheisyyteen.

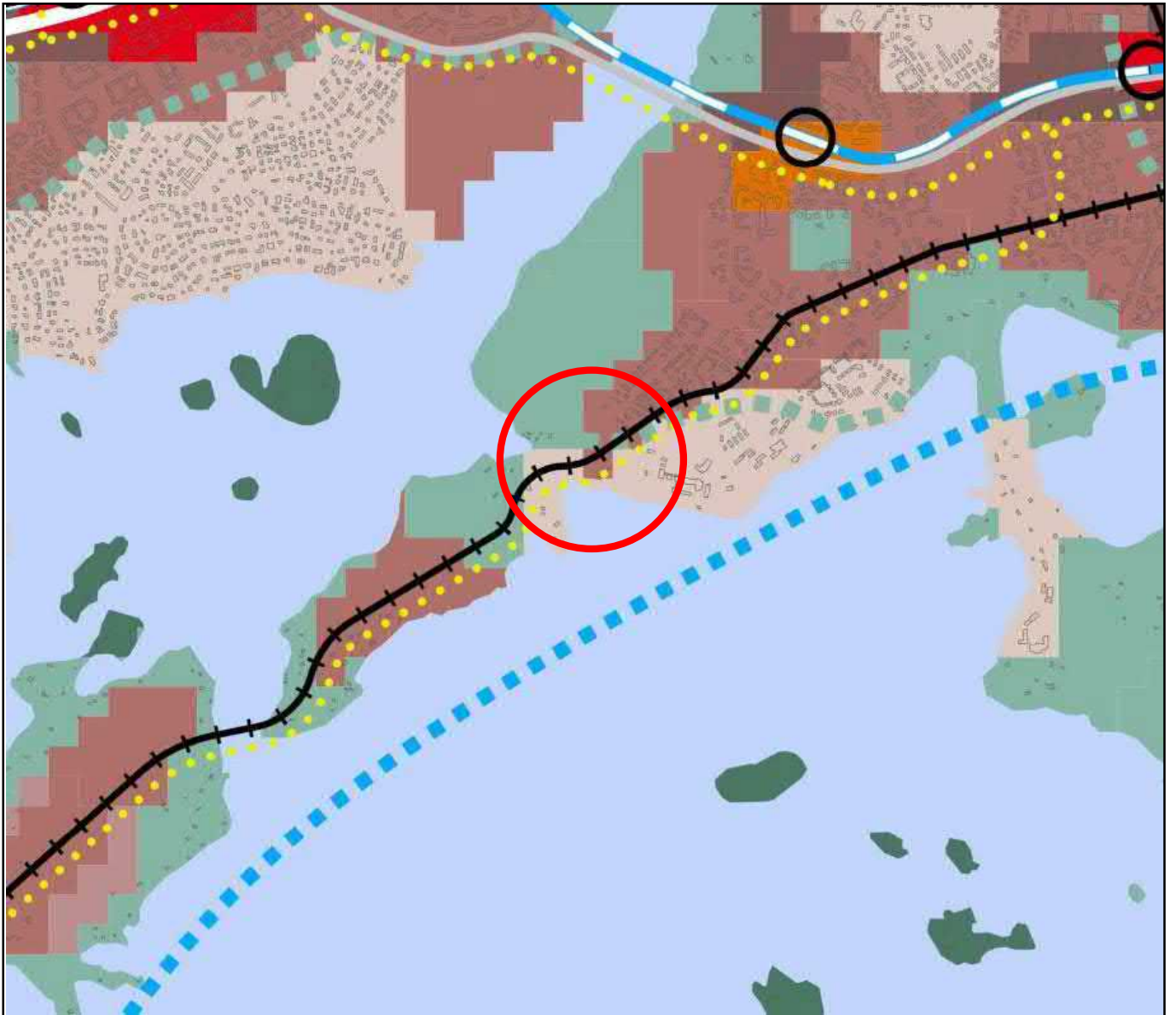
Pyöräpaikoissa tulee olla runkolukitusmahdollisuus.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

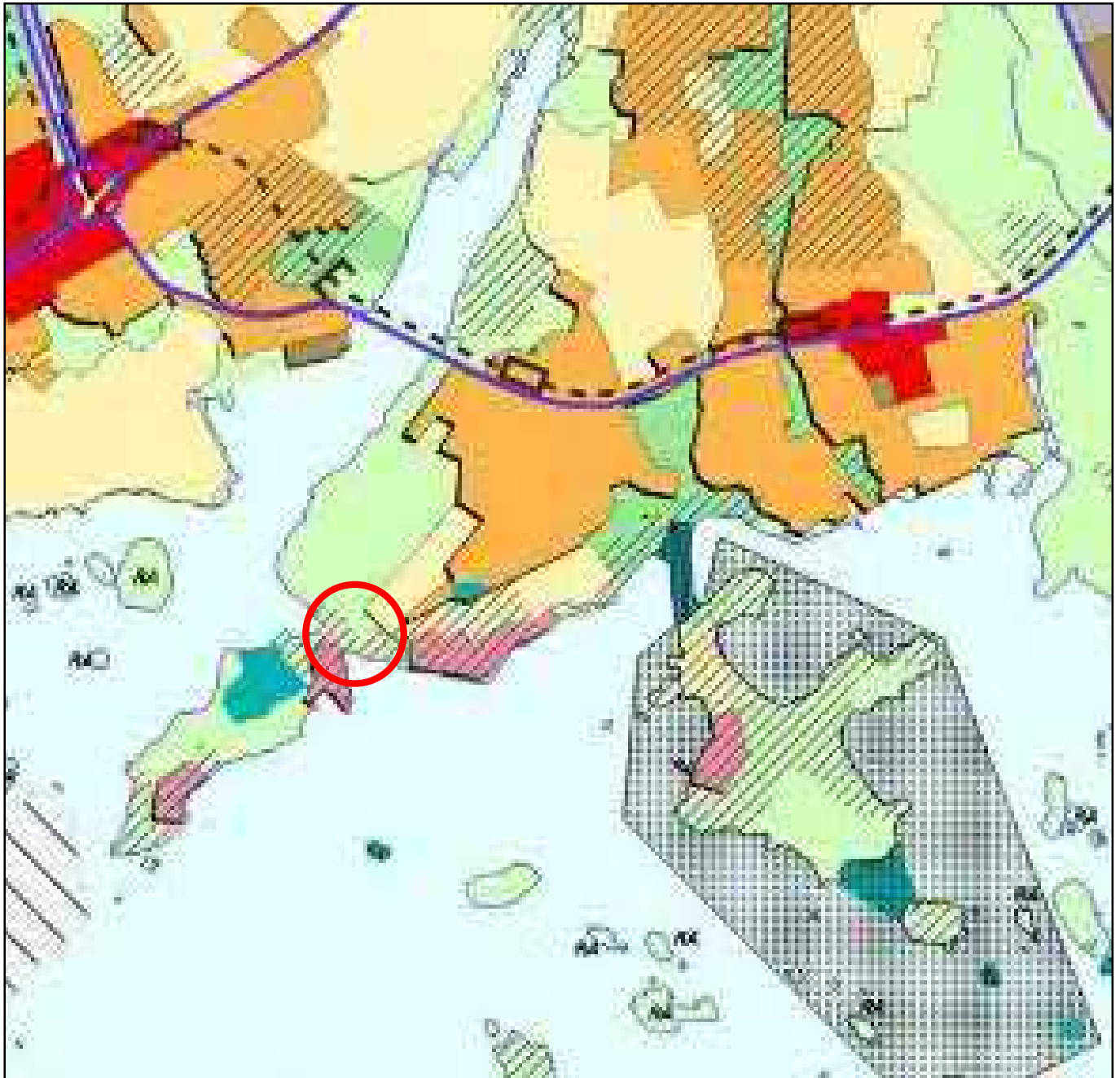
Ramsinniementie 18,
Ramsinranta IV

- Liike- ja palvelukeskusta C1
- Kantakaupunki C2
- Lähikeskusta C3
- Asuntovaltainen alue A1
- Asuntovaltainen alue A2
- Asuntovaltainen alue A3
- Asuntovaltainen alue A4
- Suomenlinnan aluekokonaisuus
- Toimitila-alue
- Yhdyskuntateknisen huollon alue

- Satama
- Puolustusvoimien alue
- Virkistys- ja viheralue
- Merellisen virkistys- ja matkailun alue
- Viheryhteys
- Rantaraitti
- Vesialue
- Rautatie asemineen
- Metro asemineen
- Raideliikenteen runkoyhteys

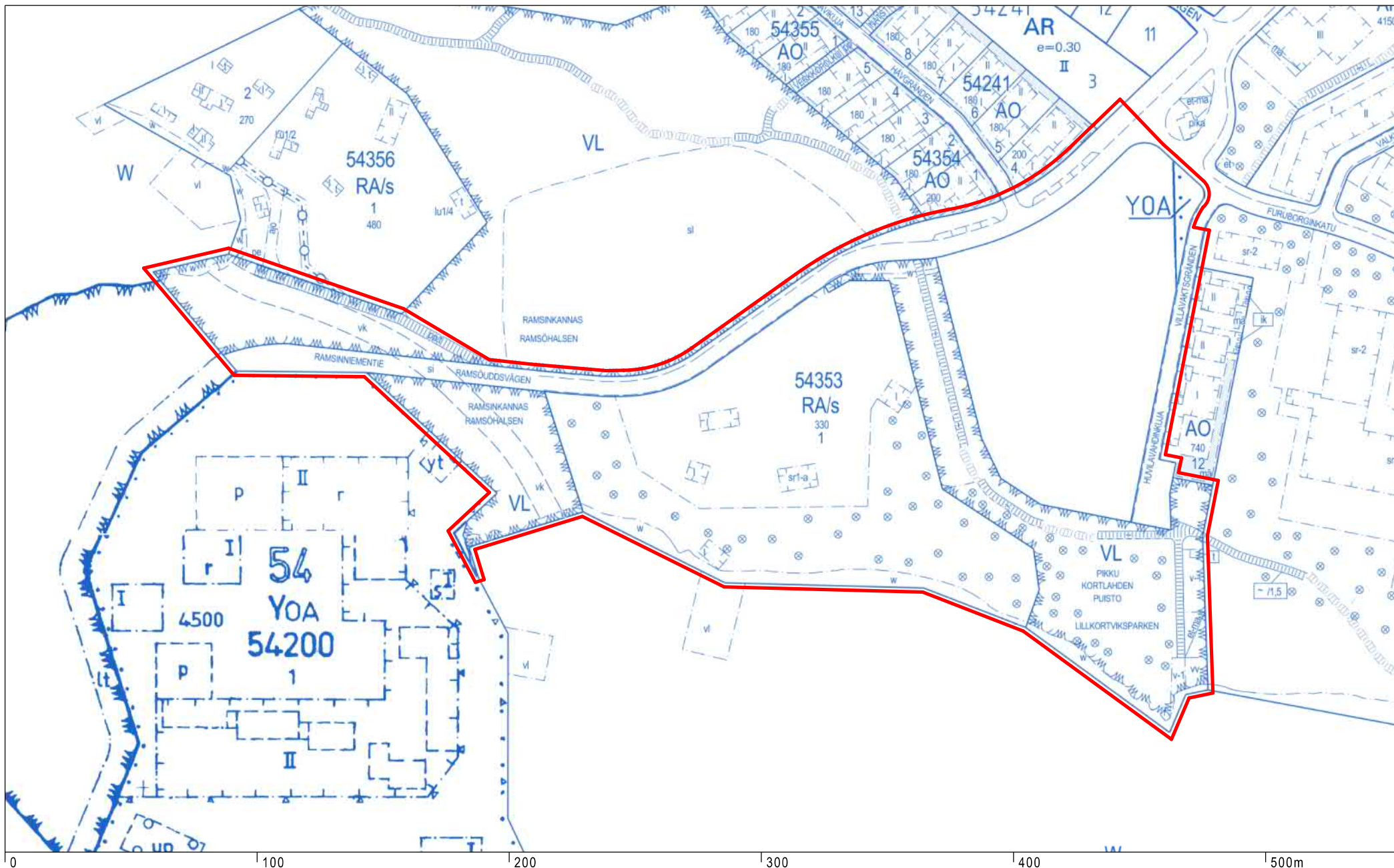
- Pikaraitiotie
- Raideliikenteen yhteystarve
- Valtakunnallisesti/seudullisesti tärkeä tie tai katu eritasoliittymineen
- Kaupunkibulevardi
- Pääkatu
- Valtakunnallisesti tai seudullisesti tärkeän tien tai kadun, kaupunkibulevardin tai pääkadun maanalainen tai katettu osuus
- Baanaverkko
- Östersundom ei kuulu kaava-alueeseen
- Viiva 30 metriä sen alueen ulkopuolella, jota päätös koskee. Yleiskaava kattaa kaupungin hallinnollisen alueen poislukien Östersundom.

- KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
- KERROSTALOVALTAINEN ALUE, ASUMINEN/TOIMITILA
- T* Toimintalavaltaisena kehitettävä alue.
- PIENTALOVALTAINEN ALUE, ASUMINEN
- HALLINNON JA JULKISTEN PALVELUJEN ALUE
- TYÖPAIKKA-ALUE, TEOLLISUUS/TOIMISTO/SATAMA
- TEKNISEN HUOLLON ALUE
- KAUPUNKIPIIUSTO
- HUV*
EA Ympäristöllisena työalueena kehitettävä alue. Ekoasumisen kokeilualue.

- VIRKISTYSALUE
- Helsinki-puistona kehitettävä alue.
- LR LIIKENNEALUE
- LS SATAMA-ALUE
- SOTILASALUE
- (A)** Alue, joka muutetaan asunto- ja virkistys-alueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois.
- LUONNONSUOJELUALUE
- KULTTUURIHISTORIALLISESTI, RAKENNUS-TÄITEELLISESTI JA MAISEMAKULTTUURIN KÄNNÄLTÄ MERKITTÄVÄ ALUE
- MAAILMANPERINTÖKOHDE

- VESIALUE
- KESKUSPIIUSTON ALUE
- SUUNNITTELUALUE
- SELVITYSALUE, JONKA MAANKÄYTTÖ RATKAISTAAN YLEISKAAVALLA TAI OSAYLEISKAAVALLA
- MOOTTORIKATU
- PÄÄKATU
- METRO TAI RAUTATIE ASEMIINEEN
- JOUKKOLIIKENTEEN KEHÄMÄINEN RUNKO-LINJA ASEMIINEEN (JOKERI, bussi tai raitiotie)
- PÄÄLIKENNEVERKON MAANALAINEN OSUUS
- VIIRA, NOPEAN RAITIOTIEN VARAUS
- KÄVELYKESKUSTA

Ote ajantasa-asetmakaavasta

Kartta on eri korkeusjärjestelmässä kuin asemakaavan muutosluonnos

Ramsinniementie 18

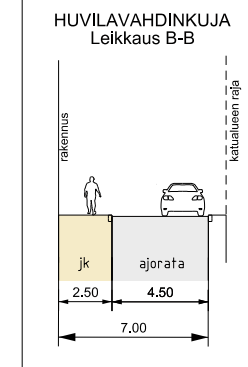
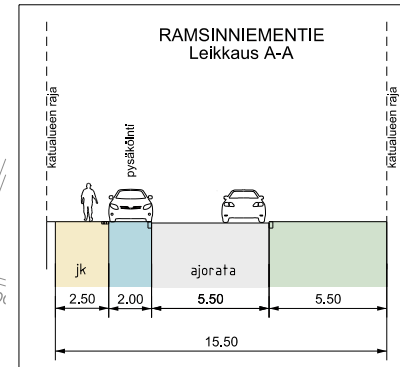
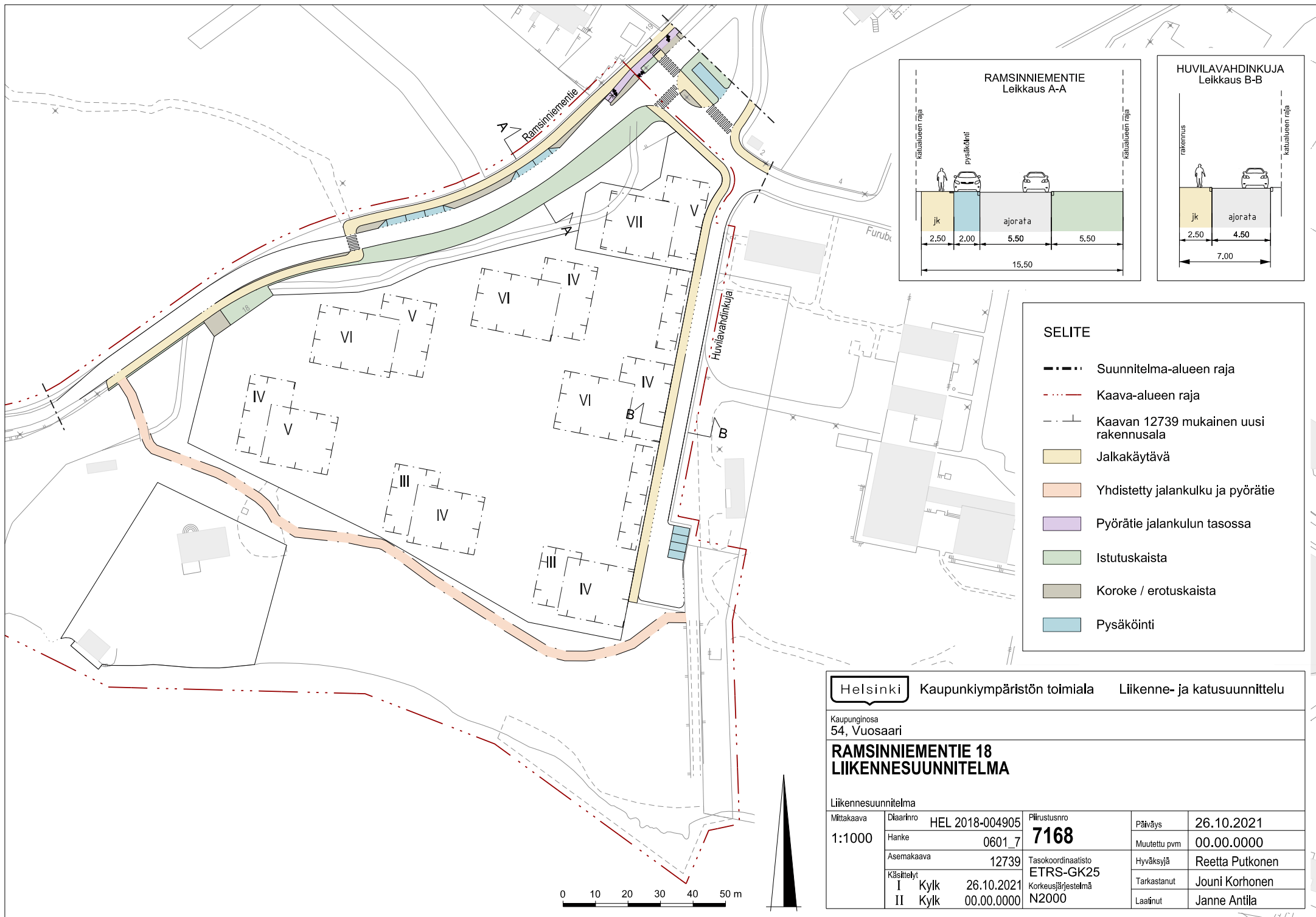
Helsingin kaupunki

Asemakaavoitus

Itäinen alueyksikkö

Vuosaari-Östersundom - tiimi

SELITE

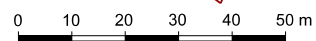
- Suunnitelma-alueen raja
- - - - - Kaava-alueen raja
- - - - - Kaavan 12739 mukainen uusi rakennusala
- Yellow box Jalkakäytävä
- Orange box Yhdistetty jalankulku ja pyörätie
- Purple box Pyörätie jalankulun tasossa
- Green box Istutuskaisa
- Brown box Koroke / erotuskaisa
- Blue box Pysäköinti

Helsinki Kaupunkiympäristön toimiala Liikenne- ja katusuunnittelu

Kaupunginosa 54, Vuosaari

RAMSINIEMENTIE 18
LIIKENNESUUNNITELMA

Liikennesuunnitelma		Päiväys		26.10.2021	
Mittakaava	1:1000	Diariinro	HEL 2018-004905	Muutettu pvm	00.00.0000
		Hanke	0601_7	Hyväksyjä	Reetta Putkonen
		Asemakaava	12739	Tarkastanut	Jouni Korhonen
		Käsittelyt	I Kylk 26.10.2021	Laatinut	Janne Antila
			II Kylk 00.00.0000		
		Piirustusno	7168		
		Tasokoordinaatio	ETRS-GK25		
		Korkeusjärjestelmä	N2000		

Ramsinniementie 18, kuvaliite suojelukohteista

Vas. ja ylh. :
huvila ja ja pihapiiriä kaakosta, pohjoisesta ja idästä.
Alh. : osittain lasitettu veranta meren puolella
kuvat: Sakari Mentu, 2018

Ylhäältä alas: rantasauna, näkymä terassilta ranta-
saunalle, huvila rannasta
katsottuna
kuvat: Sakari Mentu ja
Johanna Marttila, 2018

Inventointi: Yoshizaki-Tyrkkö, Keiko (2007). Ramsinniemen rakennukset. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007:9

Pikku Kortlahden rannalla Ramsinkannak-
sen itäpuolella sijaitsee tila, jonka päära-
kennus on 1935 valmistunut, nykyisin
Oy Transmeri Ab:n hallussa oleva huvil-
la. Päärakennuksen lisäksi tilalla on rant-
tasauna laitureineen sekä muutama pie-

nempi talusrakennus. Huvila on erittäin
hyvin säilynyt lähes alkuperäisasussaan
Yksikerroksisen huvilan julkisivut ovat rap-
patut, ja siinä on vaihtelevan maaston ta-
kia korkeudeltaan vaihteleva luonnonkivi-
nen sokkeli. Rakennuksessa on erimuotoi-
sia vihreäpuitteisia ikkunoita, pääasiassa
ne ovat pieniruutuisia ja niissä on vihreä-
ksi maalatut ikkunaluukut. Meren puolel-
la on osittain lasitettu veranta. Pääsisään-
käynti on mantereen puolelta puolipyöre-
än luonnonkiviportaikon kautta. Maalaa-
maton puinen ulko-ovi on leikkauksin ku-
vioitu. Rakennuksessa on olohuone, jos-
sa on kookas takka, sekä keittiö ja muu-
tampia pieniä makuuhuoneita. Lisäksi ta-
lossa on kellari.

Huvilan rakennuttaja oli nykyisen omis-
tajan antamien tietojen mukaan norjalai-
nen Harry Salvesen, ja sen suunnitteli ark-
kitehti Artur Kullman. Didrichsenin pe-
he hankki huvilan kesänviettopaikakseen
1950-luvulla. Nykyisin se toimii paitsi pe-
heen vapaa-ajanviettopaikkana myös su-
vun yrityksen Oy Transmeri Ab:n edus-
tustilana.

Rannassa hyvin lähellä rantaviivaa or-
valkoiseksi maalattu puinen saunaraken-
nus sekä pitkä puusta rakennettu laituri.

Omistaja
Yksityinen/Yritys

Käyttötarkoitus
Vapaa-ajan asunto ja edustustila

Arvot
Huvila on rakennustaiteellisesti,
historiallisesti ja ympäristön kan-
nalta arvokas

Toimenpidesuositus
Huvilalle suojelumerkintä

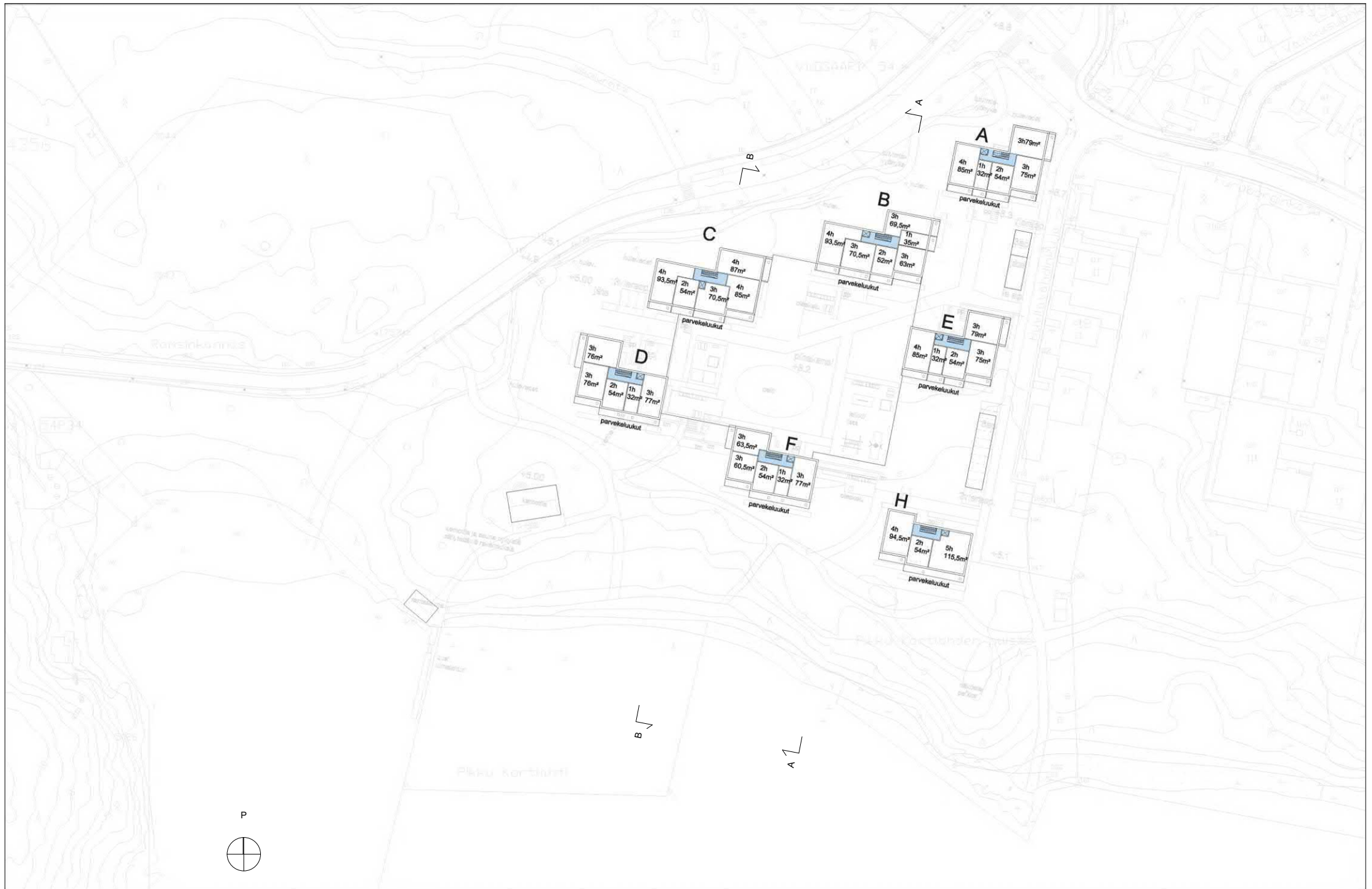
Lähteet
Maastokäynti, kevät 2006
Omistajan haastattelu, kevät 2006

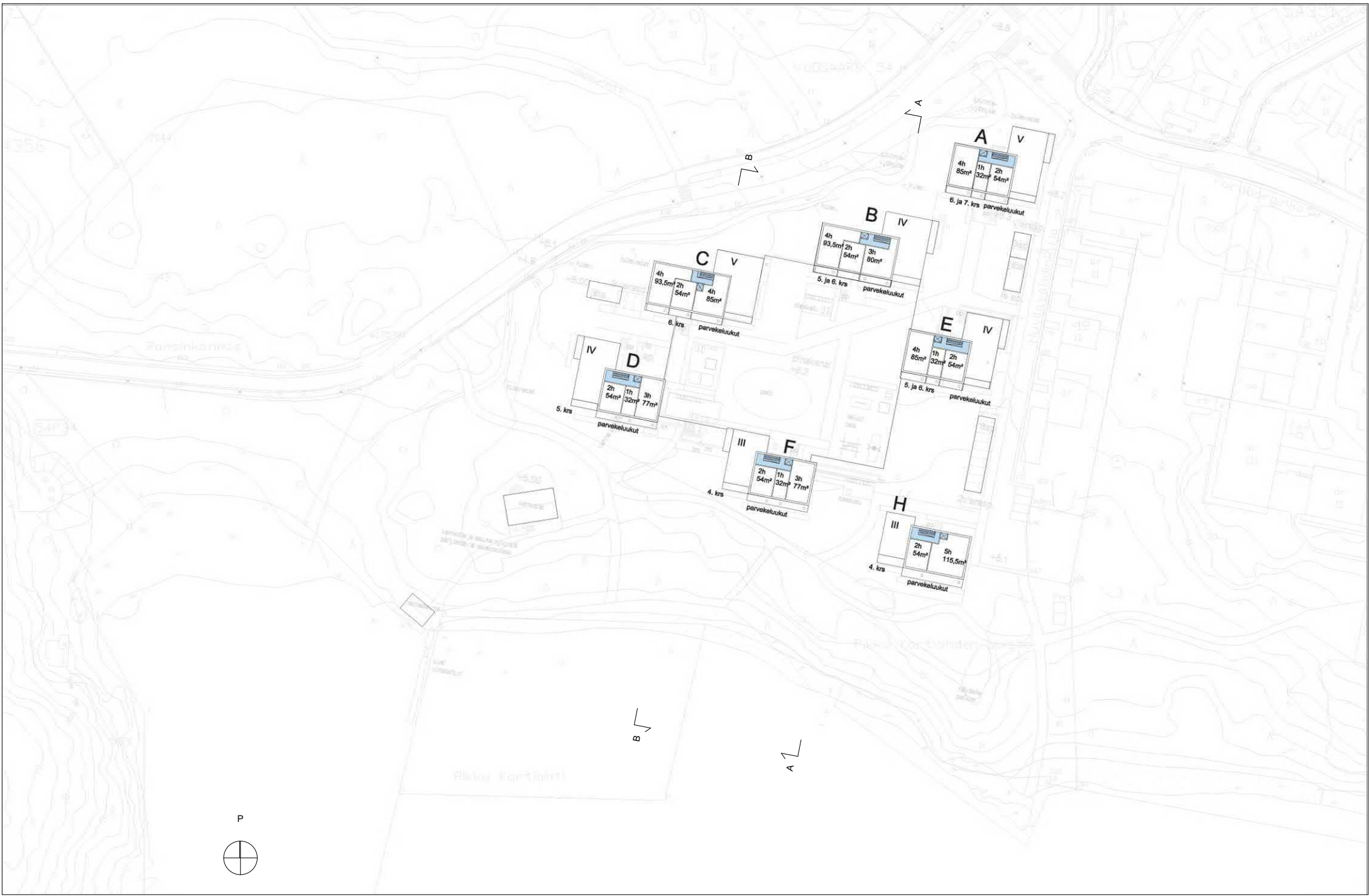

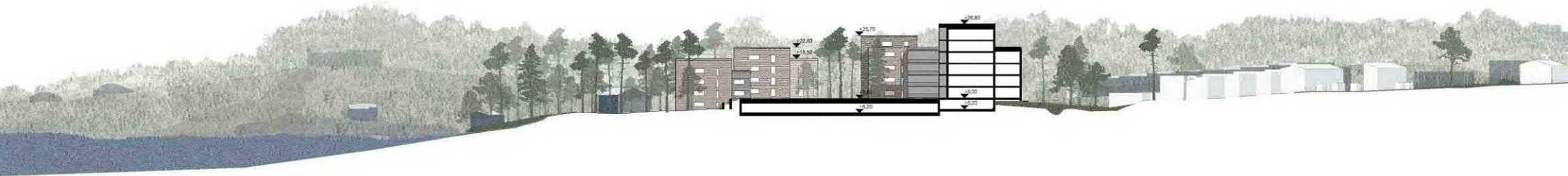

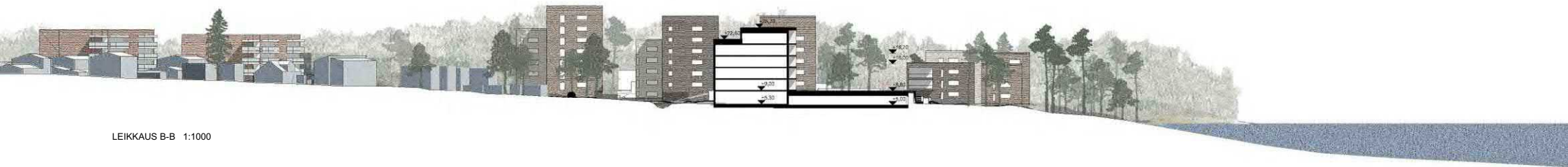

LEIKKAUS A-A 1:1000

LEIKKAUS B-B 1:1000

LEIKKAUS C-C 1:1000

21.6. klo 10

21.6. klo 12

21.6. klo 14

21.6. klo 18

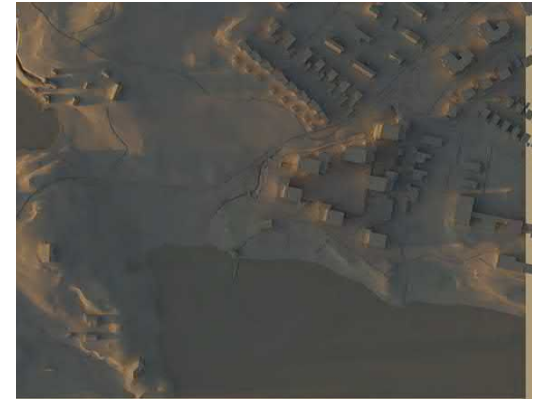
20.3. / 23.9. klo 10

20.3. / 23.9. klo 12

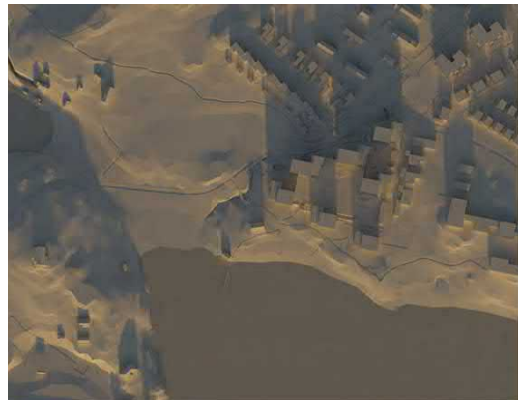
20.3. / 23.9. klo 14

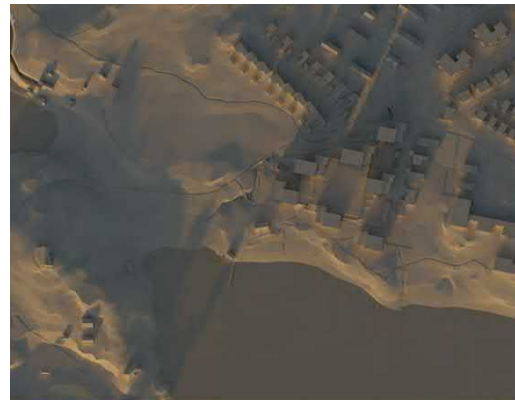
20.3. / 23.9. klo 18

22.12. klo 10

22.12. klo 12

22.12. klo 14

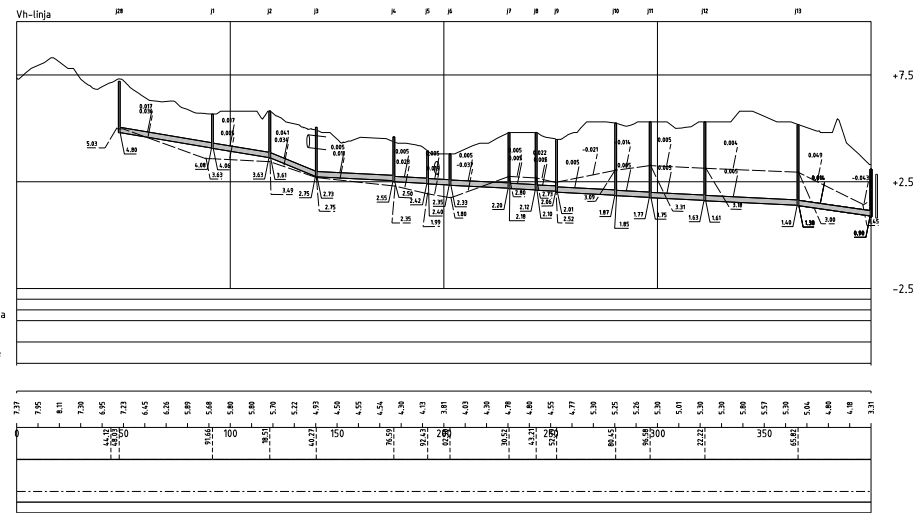
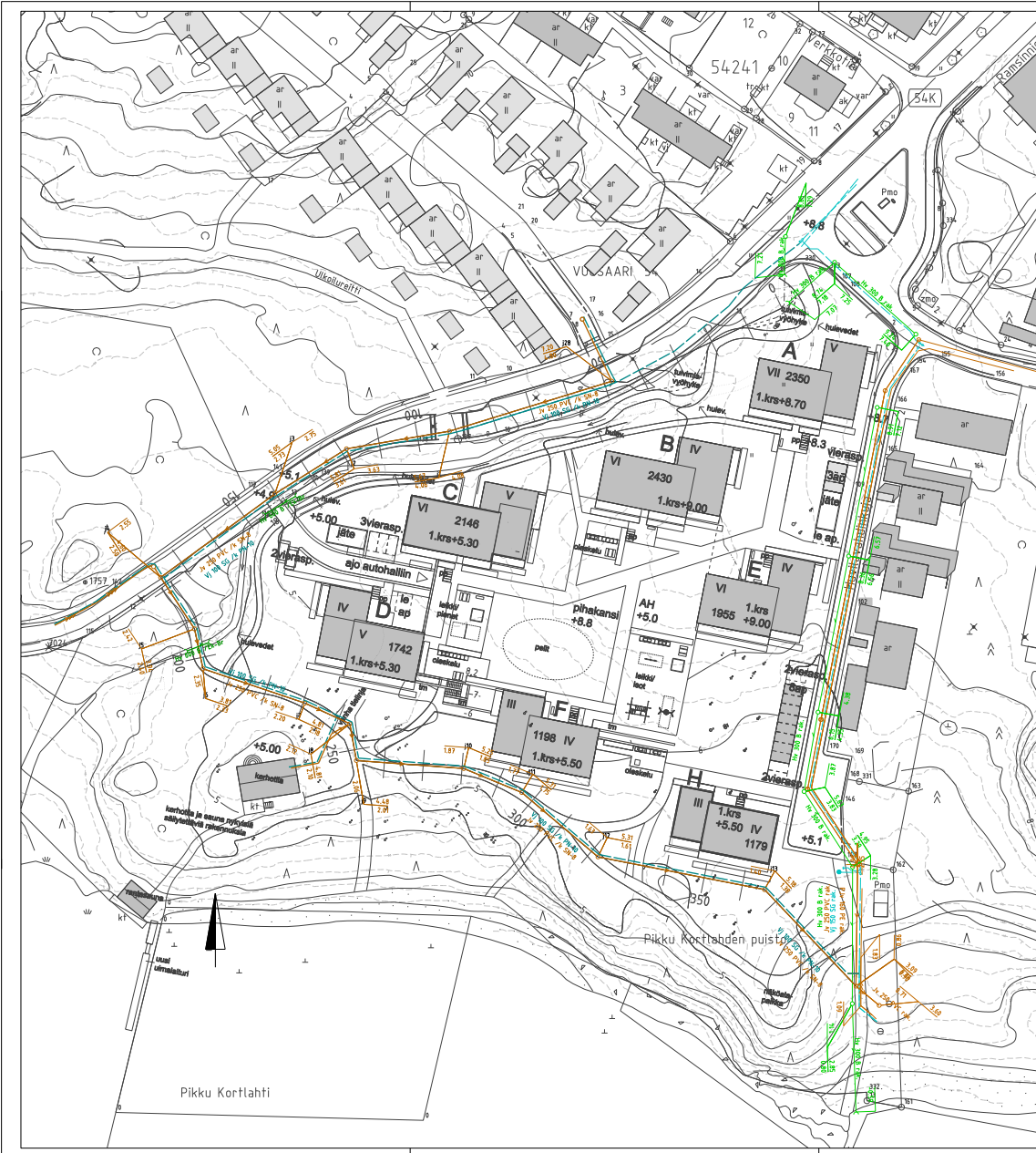

22.12. klo 18

Varjostuskuvissa ei ole huomioitu puuston varjostavaa vaikutusta.

KAIPIA, OSA-AIE			
54. Vuosaari, Meri-Rastila			
Ramsinranta			
Vh-linja Ramsinmientietä Huvilavahdinkujalle			
PK	LETTY	NO	MS
1:500	KOPAA		RYLK
1:3000	KORVATU	PAIKKORONNASTITA	MY.
	KARINKAIVA	ETUS-OIKS	TARK.
		KORKEUS JA ESTELMA	PIKA.
		N2000	MY.
			TARK.
<small>Ohjelma 32 ©1997 Formacal pää 110 / 2140 2000</small>			LAAT. 6.5.2021 A.-P. Raitto

Ramsinkannaksenpuro - Selvitys puron säilyttämisen reunaehdoista

Raportti 7.12.2018

Sisällys

1	Johdanto.....	2
1.1	Työn tausta ja tarkoitus.....	2
1.2	Työryhmä.....	2
2	Selvityskohteen nykytilanne.....	2
2.1	Alueen maankäyttö.....	2
2.2	Uoman kuvaus ja hulevesiolosuhteet.....	2
2.3	Veden laatu.....	2
2.4	Pohjaeläimet.....	3
2.5	Luontoarvot.....	4
2.6	Maisemalliset arvot ja nykytila.....	5
3	Suunniteltu maankäyttö ja sen vaikutukset hulevesiin.....	6
3.1	Suunniteltu maankäyttö.....	6
3.2	Maankäytön muutoksen vaikutukset hulevesiin.....	11
3.3	Vaikutukset Rastilannevaan.....	12
4	Virtaama-arviot.....	12
4.1	Nykytilanteen hulevesivirtaamat.....	12
4.2	Virtaamat rakentumisen jälkeen.....	12
5	Reunaehdot puron säilymiselle.....	13
5.1	Hulevesien asettamat reunaehdot.....	13
5.2	Geotekniset reunaehdot.....	13
5.3	Veden laadun ja luontoarvojen huomioiminen.....	13
5.4	Maisemallisten arvojen säilyttäminen ja kehittäminen.....	14
6	Toimenpide-ehdotukset.....	15
6.1	Uomaosuus 1.....	17
6.2	Uomaosuus 2.....	18
6.3	Uomaosuus 3.....	19
6.4	Uomaosuus 4.....	20
6.5	Yhteenveto ja yleisiä huomioita.....	20

Kannen kuva: Ramsinkannaksenpuron uomaa Ramsinniementien vieressä

1 Johdanto

1.1 Työn tausta ja tarkoitus

Vuosaaren Meri-Rastilassa sijaitsevan Ramsinkannaksenpuron ympärille on suunniteltu rakentamista. Tämän työn tarkoitus on selvittää Ramsinkannaksenpuron säilyttämisen edellytykset Ramsinniementien ja sen eteläpuolelle suunniteltujen rakennusten välissä. Työn tavoitteena on muodostaa kooste uoman säilyttämiseen liittyvistä reunaehdoista ja antaa suositukset tarkempaan suunnitteluun, mikäli puro päätetään säilyttää. Työn tarkkuustaso on esiselvitys.

1.2 Työryhmä

Tämä työ on laadittu Helsingin kaupungin tilauksesta konsulttityönä Sitowise Oy:ssä, missä projektipäällikkönä on toiminut DI Lauri Harilainen ja työryhmään ovat kuuluneet DI Saara Lehtinen, FM Sanna Eronen, Tekn. yo Marko Linna sekä Mais.arkkit. Antti-Jaakko Koskeniemi. Tilaajan edustajana on ollut DI Hanna-Mari Tuominen.

2 Selvityskohteen nykytilanne

2.1 Alueen maankäyttö

Ramsinkannaksenpuro kulkee Ramsinniementien vieressä sen eteläpuolella ja laskee Pikku Kortlahteen. Nykyisellään Ramsinkannaksenpuron ympäristö on rakentumatonta metsää luokun ottamatta Ramsinniementietä ja Ramsinnimentie 18:n huvilaa piharakennuksineen.

2.2 Uoman kuvaus ja hulevesiolosuhteet

Ramsinkannaksenpuro on noin 280 metrin pituinen luonnonmukaisen kaltainen metsäpuro tai noro, josta reilu 80 % on avouomaa. Puron valuma-alue on kooltaan noin 0,37 km², mistä noin puolet on pääosin pientalovaltaista hulevesiviemäröityä aluetta. Valuma-alueelle sijoittuu myös 0,82 ha kokoinen nuori soistuma Rastilanneva sekä kallioita ja metsäalueita valuma-alueen reunoilla.

Kuivina kausina purossa ei virtaa vettä tai virtaama on hyvin pieni. Valuma-alueelta tulee kuitenkin sateisina kausina paljon vettä ja suuret virtaamat ovat aiheuttaneet voimakasta uoman penkan eroosiota etenkin puron yläjuoksulla ja tulvimista puron alajuoksulla.

Uoma on nykyisellään kohtalaisesti mutkitteleva, penkoiltaan syöpynyt metsäpuro, jossa on hyvä viettokaltevuus (keskimäärin n. 2,5 %) ja muutama pieni kynnyks. Uoman varrella on kaksi rumpua halkaisijoltaan 600 mm ja 680 mm.

2.3 Veden laatu

Kaupunkipurujen vedenlaatuun vaikuttavat pääasiassa valumaa-alueen maankäyttö, maa- ja kallioperä, topografia sekä etenkin hulevesien määrä ja laatu. Veden laatu voi vaihdella hyvinkin nopeasti pienissä puroissa sääolojen, virtausten ja sateiden seurauksena. Kaupunkiympäristöissä vettä läpäisemättömien pintojen osuuden kasvu äärevöittää virtausolosuhteita, mikä heikentää vesien laatua entisestään. Suurentuneet ylivirtaamat saavat puroissa aikaan hallitsematonta tulvimista ja eroosiota ja päinvastoin pienentyneet alivirtaamat johtavat veden lämpenemiseen ja uoman kuivumiseen (Airola ym. 2014).

Ramsinkannaksenpuron vedenlaatua on arvioitu vuosien 2010-2018 analyysitulosten perusteella. Vedenlaatuaineisto on Helsingin kaupunkiympäristöpalveluiden julkaisematonta dataa. Kyseisen aineiston perusteella veden virtaaman mediaani oli aikajaksolla 1,5 l/s.

Puron happitilanne on ollut erinomainen (kyllästysprosentti, mediaani 91 %). Veden virtaama ja sen ajoittainen vähyyks voi vaikuttaa puron happitilanteeseen negatiivisesti. Veden pH-purossa on neutraali.

Sähkönjohtokyky on hyvä vedenlaadun yleismittari, joka kuvaa veden "nuhraantumista". Purossa sähkönjohtokyky oli melko pieni ja tavanomaisella tasolla (med 21,7 mS/m/l). Veden sähkönjohtokyky eli liuenneiden ionimuotoisten aineiden määrä (Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Cl^- ja SO_4^{2-}) vaihtelee vesissä eri vuodenaikoina, johtuen mm. teiden suolauksesta. Myös kloridi- ja sulfaattipitoisuudet olivat tavanomaisia. Pintavesien kloridi- ja sulfaattipitoisuuksille ei ole määritetty Suomessa raja-arvoja, mutta verrattaessa pitoisuuksia pohjavesien ympäristölaatu-normeihin, ne alittuivat.

Kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) kuvaa veden sisältämien kemiallisesti hapettuvien orgaanisten aineiden määrää, mikä voi olla esimerkiksi humusta, jätevettä tai luonnonhuuhtoumaa. Ramsinkannaksenpurossa kemiallisen hapenkulutuksen mediaani on 8,95 mg/l, mikä kuvastaa vähähumuksista vettä.

Kiintoaine on vedessä kulkeutuvaa hiukasmaista orgaanista ja epäorgaanista ainesta. Vuosina 2013-2018 puron vesinäytteissä oli kiintoainetta välillä 4,5-37 mg/l. Kiintoaineen määrä vaihtelee voimakkaasti vuodenajan ja sateiden mukaan.

Ravinnetaso

Puron ekologinen tila on luokiteltu Helsingin kaupunkiympäristön tutkijan (K. Pellikka, 1.11.2018) mukaan erinomaiseksi kokonaisfosforipitoisuuden perusteella. Kokonaisfosfori ja -tyypipitoisuudet ovat olleet tutkimusjaksolla purossa matalia (kok- P_{med} 21 $\mu\text{g/l}$) ja ravinnetaso on laskenut vuosituhannen alun tilanteesta. Mikäli puron kokonaistypen mediaanipitoisuutta (kok- N_{med}) verrataan esimerkiksi Tukholman läänin huleveden alempaan ohjearvoon, se alittui.

Hygieeninen laatu

Veden hygieenistä laatua voidaan määrittää veden E.coli- ja enterokokkibakteerianalyysillä, joka kuvaa ulosteperäistä likaantumista. Kaupunkipuroissa veden hygieenistä laatua voivat heikentää niin eläinten jätökset kuin jätevesiviemäreiden ylivuodot ja rikkoutumiset. Kaupunkipuroille ja virtavesille on tyyppillistä selvät vedenlaadun vaihtelut, mikä näkyy etenkin veden hygieenisen laadun muutoksina. Vuosien 2010-2018 analyysitulosten perusteella Ramsinkannaksenpurossa on havaittavissa voimakasta hygieenisen laadun vaihtelua sekä selvää laadun heikentymistä. E.colipitoisuuden mediaani oli aikajaksolla 300 mpn/ 100 ml, jonka perusteella puron hygieeninen tila on luokiteltu tyydyttäväksi (K. Pellikka, 2018) (vaihteluväli <50-7300 mpn/ 100 ml).

2.4 Pohjaeläimet

Ramsinkannaksenpurosta on otettu pohjaeläinnäytteitä toukokuussa 2002 osana Inari Helteen pro gradu -työtä. Pohjaeläinnäytteitä otettiin kahdelta näytealalta, joista toinen sijaitsi lähellä puron laskusuuta ja toinen puron yläjuoksulla. Puron pohjaeläinyhteisö koostui pääasiassa surviaissääskentoukista sekä harvasukasmadoista ja puron alajuoksulla yksilötiheys ja biomassa olivat korkeampia, jopa hyvinkin korkeita. Ramsinkannaksenpuron valuma-alue on pieni, mikä altistaa puron ajoittaiselle kuivumiselle. Näin ollen puron pohjaeläinlajisto on epävakaasiin oloihin sopeutunutta, pohjaan kaivautuvaa lajistoa, mikä näkyi selvästi

tutkimuksen tuloksissa. Ramsinkannaksenpuron pohjaeläinlajisto oli tutkimuksen mukaan tyyppillistä kaupunkipuroissa esiintyvää lajistoa.

2.5 Luontoarvot

Ramsinkannaksenpuron yläjuoksulle sijoittuu uhanalainen luontotyyppi Ramsinniemen lehto. Lehdon luontotyyppi on tuoreet keskiravinteiset lehdot, jonka tyyppilajeina esiintyvät kuusi, käenkaali, oravanmarja sekä isoalvejuuri. Tuore keskiravinteinen lehto on Suomen yleisin lehtoluontotyyppi, jota tavataan etenkin Helsingissä. Lehdon uhanalaisuusluokaksi on määritetty vaarantunut (VU) ja edustavuus kohtalaiseksi sekä alueen luonnontilaisuus on heikentynyt ja kuluneisuutta havaittu. Uhanalaisen luontotyypin lehtometsällä ei kuitenkaan ole sellaista lainsäädännöllistä statusta, mikä edellyttäisi sen ehdotonta säilyttämistä. (Helsingin kaupungin karttapalvelu, virkaversio)

Helsingin kaupunki on kartoittanut liito-oravien elinalueita vuonna 2018, eikä Lahdenväylän itäpuolelta löytynyt yhtään havaintoa, vaikka Länsi-Herttoniemen - Hallainvuoren - Kivikon metsät tarkistettiin. Lahdenväylä on siis ainakin toistaiseksi toiminut liito-oravien leviämiseen (Sanna Eljoki, Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristö).

Kohdealue on osa Vartionkylänlahden lepakoaluetta. Alueen pienvenesatamissa ja veneitä varten ruovikkoon ruopatuissa kanavissa saalistavat vesisiipat. Pohjanlepakoille koko alue tarjoaa tasaisesti runsaasti saalistuspaikkoja. Viiksisiipat saalistavat etupäässä Vuosaaren sillan ja Ramsinniemen välisen alueen metsissä. Alueella on todennäköisesti useita lepakkokolonioita. (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

Ramsinniemestä lepakoilla on hyvä lentoyhteys myös Vartiosaareen ja Pikku Kortlahdesta pääsee rantametsiä pitkin Kallahden suuntaan. Lepakoiden kannalta rantapuusto tulisi säilyttää ja rannat tulisi säilyttää sokkeloisina. Lepakoiden kulkureiteillä tulisi säilyttää puustoa kiintopisteinä. (Helsingin kaupungin karttapalvelu)

2.6 Maisemalliset arvot ja nykytila

Metsäpuron maisemallinen arvo perustuu sen luonnontilaisuuteen tai luonnontilaisen kaltaisuuteen. Puron alajuoksu, jolle tarkastelualue sijoittuu, on nykyisin luonnontilaisen kaltaisen metsäpuron tunnusmerkit täyttävä.

Purovarressa kasvaa kehittyntä sekametsän puustoa, jossa valtapuulajeina ovat kuusi ja koivu. Joukossa on vanhoja kolopuita. Puron maisemallisen arvon säilyminen edellyttää metsäpuuston säilymistä purovarressa.

Yläjuoksullaan puro on kaivautunut syvälle maastoon, jonka seurauksena uoman luiskia on eroosion vaikutuksesta romahtanut. Lisäksi uomassa sekä uoman ympäristössä esiintyy paljon sinne kuulumatonta rakennusjätettä yms. Edustavimmillaan metsäpuro esiintyy uomaosuuksilla 2 ja 3 (kuva 1). Uomaosuuden 3 alussa purossa on viehättävä erityispiirre kohdassa, jossa puron vesi virtaa puron pohjalla paljastuneen kalliokynnyksen yli. Ramsinkannaksenpuron uomaosuudet on esitetty kuvassa 8. Uoman jakaminen osuuksiin perustuu uoman maisemalliseen muutokseen ja uoman piirteiden eroavaisuuksiin eri osuuksien välillä. Uomaosuuksia on kuvattu tarkemmin kappaleessa 6.

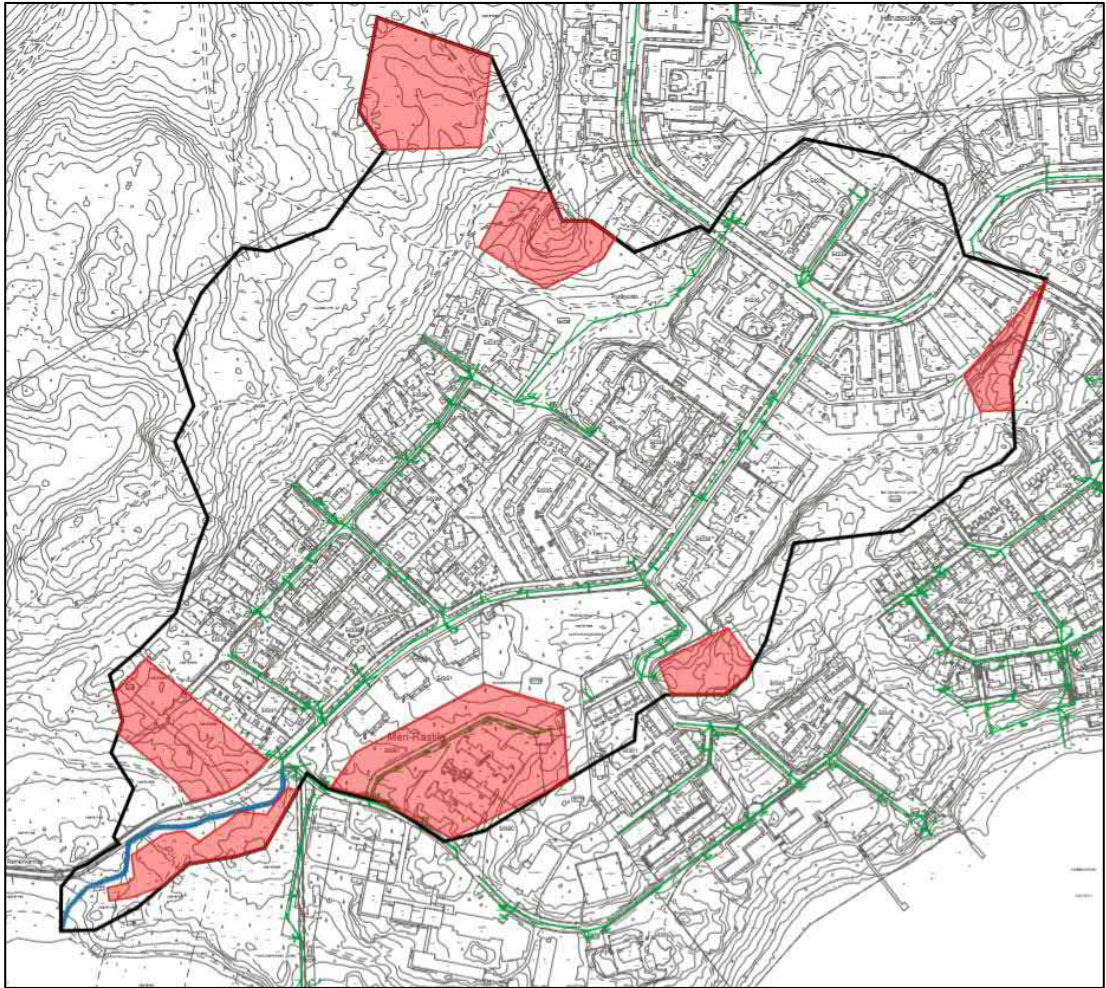

Kuva 1. Metsäpuroa uomaosuudella 2 (vas.) ja kalliokynnys uomaosuudella 3 (oik.).

3 Suunniteltu maankäyttö ja sen vaikutukset hulevesiin

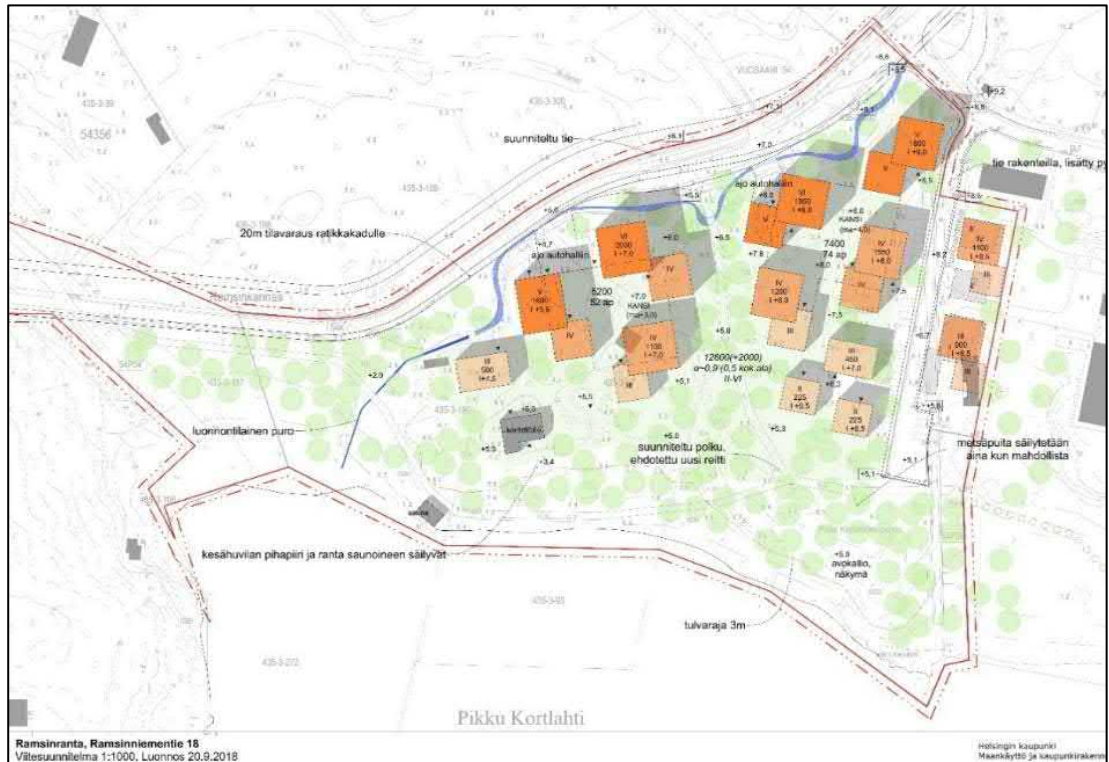
3.1 Suunniteltu maankäyttö

Ramsinkannaksenpuron valuma-alueelle on suunniteltu täydennysrakentamista tämän työn pohjana olevan Ramsinrannan rakentumisen lisäksi mm. Ramsinniementien pohjoispuolelle, Furuborginkadun ympärille sekä valuma-alueen latvalle Meri-Rastilantien ympäristöön. Ku-
vassa 2 on esitetty Ramsinkannaksenpuron valuma-alueella rakentuviksi suunnitellut alueet.

Kuva 2. Ramsinkannaksenpuron (sin.) valuma-alueelle (musta) suunnitellut rakentuvat alueet (pun.). Alueen nykyinen hulevesiviemäröinti on esitetty vihreällä. Lähde: voimassa ja valmisteilla olevat asemakaavat sekä osayleiskaavat (Helsingin karttapalvelu, 27.11.2018).

Ramsinkannaksenpuron eteläpuolelle Ramsinrannan alueelle on suunniteltu asuinrakennuksia kuvan 3 mukaisesti. Osa Ramsinrannan rakennettavasta alueesta tultaisiin oletettavasti vastaisuudessa kuivattamaan etelään Pikku Kortlahteen Ramsinkannaksenpuron sijasta.

Kuva 3. Ramsinrannan tulevan rakentamisen alustava viitesuunnitelmaluonnos (20.9.2018).

Ramsinkannaksenpuron ja Ramsinniementien pohjoispuolelle on suunniteltu omakotitalo-alue (kuvassa 4 oikealla), jonka hulevedet purettaisiin Ramsinkannaksenpuroon. Ramsinkannaksen asemakaavan länsiosaa rakennuksineen on Ramsinkannaksenpuron valuma-alueen ulkopuolella.

Kuva 4. Havainnekuva Ramsinkannaksen kaavan mukaisesta omakotitaloalueesta Ramsinkannaksenpuron pohjoispuolella.

Ramsinkannaksenpuron itäpuolelle Furuborginkadun ja Valkkusuonkujan ympäristöön on kaavoitettu uusia asuin- ja palvelurakennuksia (kuva 5). Ramsinniementien ja Valkkusuonkujan varrella olevien rakennusten hulevedet on suunniteltu johdettavan Ramsinkannaksenpuroon ja muilta alueilta suoraan merelle. Ramsinniementien varrella olevat kerrostalot (kuvasssa 5 ylimpänä) ovat jo rakentuneet.

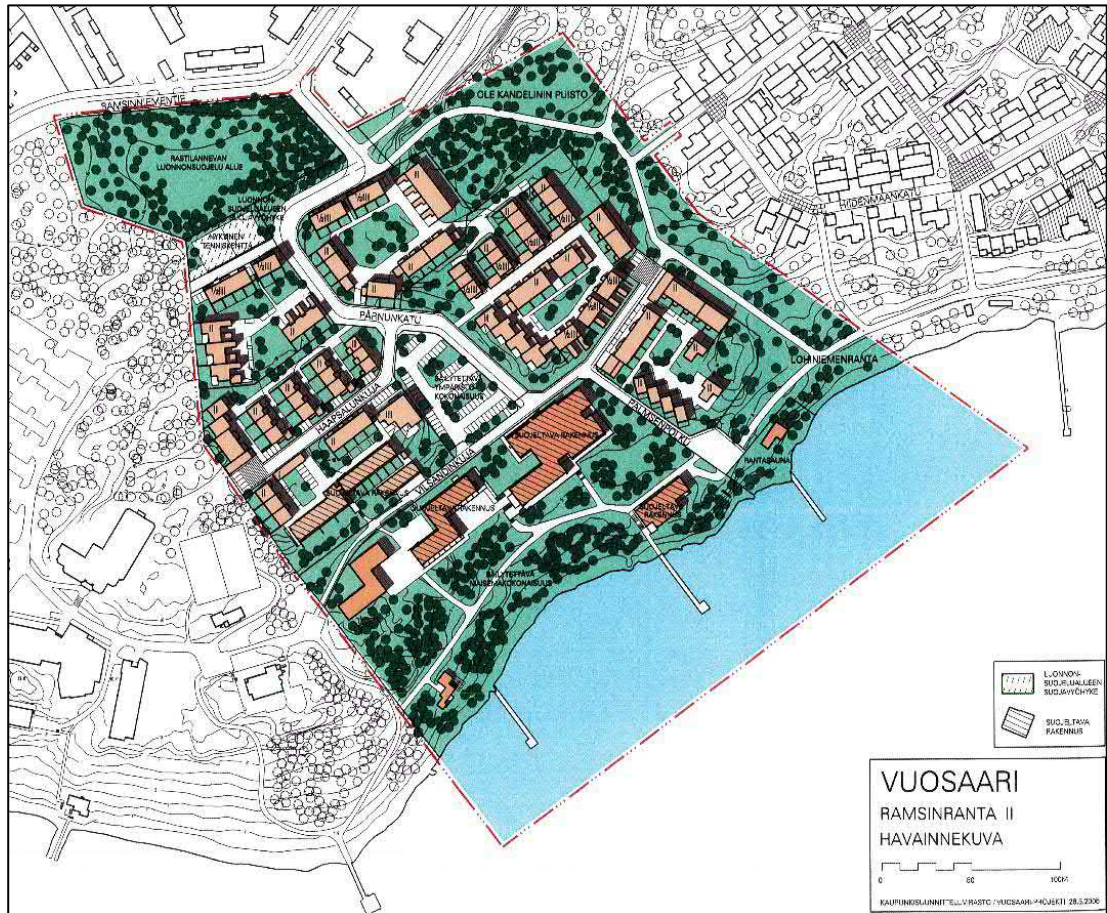
Kuva 5. Havainnekuva Ramsinkannaksenpuron itäpuolelle suunnitellusta rakentamisesta (Ramsinranta III asemakaava).

Vuosaaren Meri-Rastilan asemakaavan mukaan Ramsinkannaksenpuron valuma-alueen latvalle olisi tulossa täydennysrakentamista Meri-Rastilantien tuntumaan Ole Kandelinin puiston pohjoispuolelle, Prammikujan molemmin puolin ja Rysäpuistoon (kuvassa 6 valkoisella kaava-alueen eteläosassa). Lisäksi rakentaminen saattaa tulevaisuudessa ulottua Rysäpuiston länsipuolella olevalle kallioiselle metsäalueelle (kuvassa 6 kaava-alueen ulkopuolella oleva harmaa alue).

Kuva 6. Ote Vuosaaren Meri-Rastilan asemakaavan muutosluonnoksen havainnekuvasta (14.9.2018).

Ramsinranta II asemakaava-alueen luoteisosa on Ramsinkannaksenpuron nykyisen valuma-alueen sisällä. Asemakaavan mukaan Pärnunkadun itäpuolelle, Ole Kandelinin puiston eteläosan nykyiselle metsäalueelle olisi tulossa asuinrakennuksia.

Kuva 7. Havainnekuva Ramsinranta II asemakaavasta Ramsinkannaksenpuron itäpuolella. Rastilannevan luonnonsuojelualue on kaava-alueen luoteisnurkassa.

3.2 Maankäytön muutoksen vaikutukset hulevesiin

Rakentamisen tiivistyminen ja lisääntyminen lisäävät päällystetyn pinnan osuutta Ramsinkannaksenpuron valuma-alueella, mikä puolestaan aiheuttaa hulevesien kokonaismäärän kasvua sekä alivirtaamien pienenemistä. Ramsinkannaksenpuron virtaamat ovat jo äärevöityneet ja tuleva rakentaminen aiheuttaa äärevöitymistä entisestään. Ylivirtaamien kasvun myötä jo nykyisellään huomattava eroosio voimistuu ja toisaalta alivirtaamien pieneneminen takaa sen, ettei Ramsinkannaksenpuron yläjuoksulla tulevan asuinalueen vieressä olevalla osuudella virtaa vettä alivirtaamien tai sateiden väliseen aikaan tulevaisuudessakaan.

Hulevesien määrän lisääntyminen ja valunnan nopeutuminen läpäisemättömillä ja tiivisteillä pinnoilla aiheuttavat myös tulvimisen riskiä. Ramsinkannaksenpuron tulvimisen riski tulee ottaa huomioon tulevan korttelin tasauksessa.

Lisääntyvän rakentamisen myötä myös muodostuvan huleveden laatu tyypillisesti heikkenee. Laatuhaittaa aiheutuu etenkin rakentamisaikana, jolloin kiintoaineskuormitus on moninkertainen lopulliseen tilanteeseen verrattuna. Eroosion lisääntymisellä ja veden laadun heikkenemisellä on negatiivista vaikutusta omaan elinympäristönsä. Hulevesien laatu vaikuttaa

ajoittain voimakkaastikin Ramsinkannaksenpuron vedenlaatuun, sillä puro saa suurimman osan vedestään nimenomaan hulevesistä.

3.3 Vaikutukset Rastilannevaan

Rastilannevan kuivuminen on ollut huolena Ramsinkannaksenpuron valuma-alueen rakentamisen myötä. Valuma-alueen tiivistyminen ja hulevesien tehokas viemärointi vähentävät maaperään imeytyvän ja siten myös Rastilannevalle tulevan veden määrää. Suuri osa Ramsinkannaksenpuron valuma-alueella tapahtuvasta tulevasta tiivistymisestä tapahtuu Rastilannevan alapuolisessa osassa, eikä Ramsinkannaksenpurolla tehtävillä toimenpiteillä ei ole suurta vaikutusta Rastilannevan tilanteeseen.

Rastilannevan vesimäärää voi jonkin verran lisätä ohjaamalla sinne hulevesiä sen yläpuoliselta valuma-alueelta, mitä ilmeisesti tehdäänkin jo pienessä määrin. Ongelmaksi saattaa kuitenkin muodostua hulevesien laadun heikentävä vaikutus luonnonsuojelualueeseen. Hulevesien mukana kulkeutuu helposti kiintoainesta, haitta-aineita ja roskia, joten ainakaan suuria määriä hulevettä ei voida luonnonsuojelualueelle johtaa ilman käsittelyä. Hulevesien johtamisella Rastilannevaan voi olla Ramsinkannaksenpuron virtaamia tasoittavaa vaikutusta vasta, jos melko suuri vesimäärä johdettaisiin nevan alueelle. Siinä tapauksessa myöskin nevalle johdettavien hulevesien laadullisen käsittelyn tarve korostuu. Rastilannevalle hulevesien johtamisella saavutettavaa mahdollista vesitasapainon parantumista tulee punnita suhteessa vaadittavaan hulevesien laadullisen käsittelyn vaatimaan investointiin. Rastilannevan vesitasapainoa ja alueella jo tehtyjä toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin erillisessä selvityksessä.

4 Virtaama-arviot

4.1 Nykytilanteen hulevesivirtaamat

Ramsinkannaksenpuron virtaamia on arvioitu vuonna 2013 valmistuneessa selvityksessä (FCG, 2013). Nykytilanteen (vuoden 2018) virtaamien oletettiin olevan merkittävällä tarkkuudella samat kuin vuonna 2013 arvioitujen, sillä valuma-alueen maankäyttö ei ole merkittävästi muuttunut aiemmin tehdyn hulevesiselvityksen jälkeen. Ainoastaan Ramsinniementien varteen on sittemmin valmistunut kolme uutta kerrostalorakennusta ja valuma-alueen koillisnurkkaan kaksi rakennusta. Suurimmat virtaamat Ramsinkannaksenpuron alajuoksulla aiheutuvat 30 min kestävillä sateilla. Kerran kahdessa vuodessa toistuvalla sateella (1/2a) nykytilanteen huippuvirtaama on noin 400 l/s ja kerran sadassa vuodessa toistuvalla sateella (1/100a) noin 750 l/s.

4.2 Virtaamat rakentamisen jälkeen

Tulevaisuuden virtaama-arviot tehtiin FCG:n selvityksessä tehtyihin virtaamalaskelmiin perustuen. Tulevaisuuden virtaamien arvioinnissa otettiin huomioon kappaleessa 3.1 mainittu suunniteltu täydennysrakentaminen ja ilmastonmuutoksen aiheuttama oletettu 20 % kasvu sateiden intensiteeteissä. Valuma-alueen pinta-alan ei oleteta muuttuvan täydennysrakentamisen myötä. Tulevan rakentamisen arvioitiin kasvattavan valuma-alueen valuntakerrointa noin 15 % (perustuen täydennysrakennettavien alueiden yhteenlasketun pinta-alan osuuteen, n. 15 %, koko valuma-alueen pinta-alasta). Ilmastonmuutoksen myötä sateiden intensiteettien oletetaan kasvavan noin 20 % verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Tällöin 1/2a 30 min sade olisi tulevaisuudessa intensiteetiltään 73,4 l/s/ha ja 1/100a 30 min sade 176 l/s/ha. Tulevan tilanteen virtaamat olisivat näillä arvoilla arvioituina 1/2a 30 min sateella noin

550 l/s ja 1/100a 30 min sateella noin 1035 l/s. Kerran viidessä vuodessa toistuvan 30 min kestävä sateen intensiteetti olisi tulevaisuudessa n. 100 l/s/ha, ja sitä vastaava virtaama Ramsinkannaksenpuron alajuoksulla olisi noin 750 l/s.

5 Reunaehdot puron säilymiselle

5.1 Hulevesien asettamat reunaehdot

Hulevesien virtausreitit asettamat reunaehdot määräytyvät lähinnä virtaamien turvallisen johtamisen vaatimaan tilaan perustuen. Hulevedet voidaan johtaa avouomassa tai putkessa, kunhan virtausreitit kapasiteetti on riittävä. Virtausnopeudet eivät saisi nousta liian korkeiksi avouomassa eikä putkessa eroosion välttämiseksi.

Ramsinkannaksenpuron nykyinen kapasiteetti riittää johtamaan kerran sadassa vuodessa toistuvan ja puoli tuntia kestävä sadetapahtuman aiheuttaman virtaaman myös tulevan rakentamisen jälkeen suurelta osin uoman hyvän viettokaltevuuden ansiosta. Alustavasti arvioiden uoman teoreettinen tilantarve olisi luokkaa 3-5 metriä. Tilantarpeen alustavan arvion perustaksi on otettu säännöllinen uoman poikkileikkaus, jossa uoman pohjan leveys on puoli metriä ja luiskien kaltevuudet 1:2. Uoman keskimääräinen pituuskaltevuus on luokkaa 2,5 % ja Manningin n:n arvoksi arvioitiin 0.040. Todellisen tilantarpeen arvioinnissa tulee huomioida mm. tarkemmat tiedot virtaamista sekä uoman ja sitä ympäröivän maanpinnan mahdolliset tasot tulevassa tilanteessa.

Ramsinkannaksenpuron kapasiteettia tulee tarkastella tarkemmin myöhemmissä suunnitteluvaiheissa erillisen hulevesisuunnitelman puitteissa. Rakennettavan korttelin tasauksessa tulee ottaa huomioon Ramsinkannaksenpuron mahdollinen tulviminen ja veden pääsy uomasta esimerkiksi autohalleihin ajoluiskien kautta on estettävä.

5.2 Geotekniset reunaehdot

Maaperä on tarkastelualueella pohjatutkimusten perusteella pääosin soraista hiekkaa. Ohuen pintaturvekerroksen alla on kuitenkin noin 1,5 m syvyyteen asti vaihtelevasti hiekkaa ja savea. Kalliopinta on suunnittelualueen pohjoisosassa noin kahdeksan metrin ja keskivaiheilla noin kolmen metrin syvyydellä maanpinnasta. Eteläpäässä (uomaosuudella 3) kallio on paikoin näkyvillä uoman pohjalla.

Pohjoispäässä sijaitsevan pohjavesipinnan havaintoputken mukaan pohjaveden pinta on vaihdellut v. 2012 tasovälillä +6,1...+6,5, ja 0,2...0,6 m syvyydellä maanpinnasta.

Uoman vahvistamattomat luiskat tulee tämänhetkisten pohjatutkimustietojen perusteella (pehmeä pintakerros) suunnitella luiskakaltevuuteen 1:2 (InfraRYL Taulukko 14330:T1).

Pois lukien mahdollinen tulviminen, uoman säilyttämiseen nykyisellä sijainnillaan ei ole normaalista rakentamisesta poikkeavaa vaikutusta tulevan rakennuskannan pohjarakentamiseen.

5.3 Veden laadun ja luontoarvojen huomioiminen

Hulevesien laadun tiedetään vaihtelevan voimakkaasti valuma-alueiden maankäytöstä ja sateiden kestosta ja intensiteetistä riippuen. Näin ollen hulevesien määrän kasvulla voi olla ajoittaisia vaikutuksia Ramsinkannaksenpuron vedenlaatuun. Helsingissä tehdyssä huleveden laatuselvityksessä on esimerkiksi metallipitoisuuksien (kuten kupari- ja sinkki) todettu olevan

yleisesti korkeampia hulevesissä verrattuna purovesiin, mutta tämä on varsin tapauskohtaista (Airola ym. 2014).

Ramsinrannan rakentaminen lohkaisee osan Ramsinrannan metsästä, mikä pienentää siltä osin lepakoiden elinympäristöä. Rakennettava alue on kuitenkin vain pieni osa koko Vartiokylänlahden lepakkokohteesta, joten rakentamisen vaikutusten voidaan olettaa olevan suhteellisen pieniä. Lepakoiden kannalta erityisesti ranta-alueiden säilyminen puustoisina on tärkeää. Rakentamisen jälkeenkin rannan myötäinen puustoinen reitti Ramsinkannakselta Pikku Kortlahden puistoon säilyy ennallaan. Edelleen verrattuna rakentamisen aiheuttamiin vaikutuksiin toimenpiteet itse Ramsinkannaksenpurolla eivät ole lepakoiden kannalta merkitseviä.

Ramsinkannaksenpuron uudelleenlinjaus tuhoaisi Ramsinniemen lehtoalueen käytännössä kokonaan, mutta luontotyyppi on nykyiselläänkin vain kohtalaisen edustava, kulunut ja luonnontilaisuudeltaan heikentynyt.

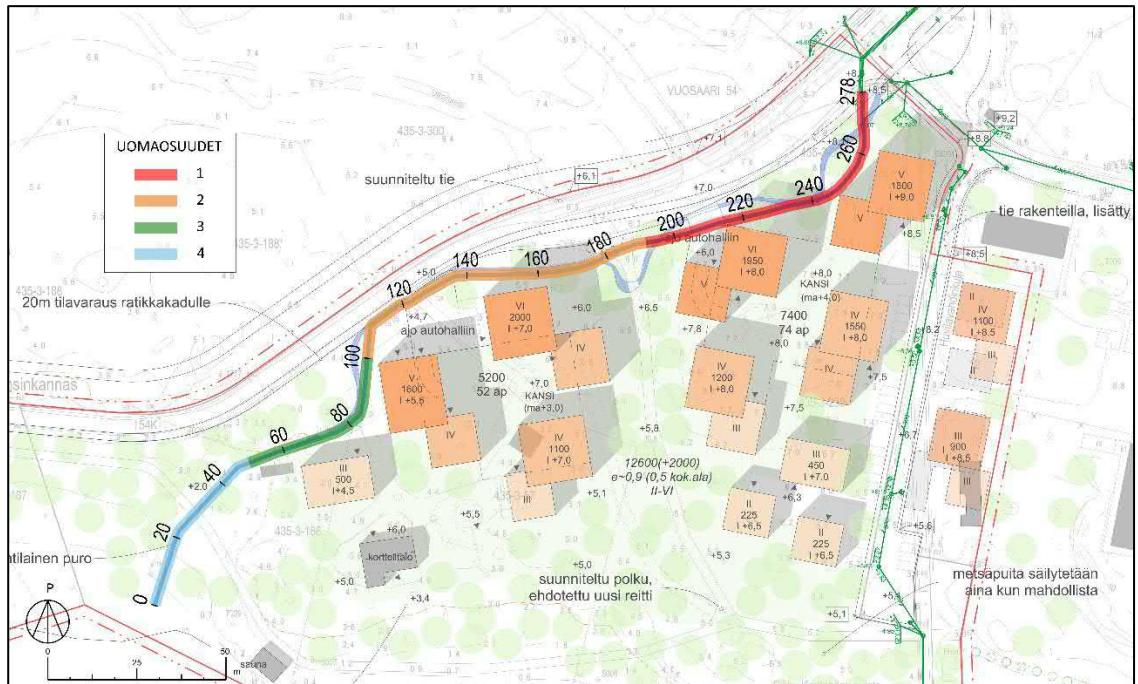
5.4 Maisemallisten arvojen säilyttäminen ja kehittäminen

Tuleva maankäytön suunnitelma muuttaa purovarren maisemaa. Metsäpurolle tunnuspiirteinen puusto harvenee tai poistuu, mikä heikentää puron maisemallista arvoa. Toisaalta purovarren ympäristö ja erityisesti puron ja Ramsinniementien välinen metsäkaistale voi myös alueen kehittämisen yhteydessä siistiytyä.

Luonnontilaisen kaltaisen metsäpuron tunnuspiirteet on mahdollista säilyttää, mikäli purovarteen säilytetään molemmiin puolin vähintään 5-10 m puustovyöhyke. Erityisesti uomaosuudella 1 leveän vyöhykkeen säilyttäminen voi maankäytön kehittämispaineen vuoksi muodostua haastavaksi. Mikäli ensimmäinen uomaosuus linjataan kokonaan tai osittain uudelleen, voidaan sen kaupunkikuvallista merkitystä kehittää puistomaisena avouomana, jonka luiskat ja rakenteet liittyvät ympäröivään maisemarakentamiseen. Samassa yhteydessä luiskien eroosiosuojaukseen tulee kiinnittää huomiota.

6 Toimenpide-ehdotukset

Ramsinkannaksenpuroa päätettiin tarkastella neljän ominaisuuksiltaan eroavan uomaosuuden avulla. Uomaosuudet nykyisellään ja niiden sijoittuminen viitesuunnitelman suhteen on esitetty kuvassa 8. Taulukkoon 1 on koostettu toimenpidevaihtoehdot ja niiden hyvät ja huonot puolet kullakin uomaosuudella. Toimenpidevaihtoehdojen vaikutuksia on avattu uomaosuuskohtaisesti enemmän seuraavissa kappaleissa.

Kuva 8. Tarkastelua varten määritellyt uomaosuudet ja palutus Ramsinkannaksen viitesuunnitelman päällä.

Taulukko 1. Kooste toimenpidevaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista.

Osuus	A: Säilytetään luonnontilaisena	B: Muokataan korttelin puolelta	C: Muokataan kokonaan	D: Putkitetaan
1	+ Maisemallinen arvo perustuu metsikön säilymiseen - Luonnontilaisena säilyttäminen haasteellista - Uoma tulee siivota jätteistä - Suuret virtaamapiikit syövyttävät uomaa	+ Ramsinniementien ja uoman välinen osuus mahdollista jättää luonnontilaiseksi + Uoman ulkokaaren tuenta ja maisemointi saadaan hoidettua kerralla - Uoma tulee siivota jätteistä - Puita tulee poistaa korttelin puolelta	+ Voidaan tehdä puistomaiseksi rakennetuksi uomaksi + Mahdollista lisätä painanne/pieni laskeutusallas kiintoaineen pidättämiseksi + Rakennusten ja uoman väliin saadaan lisää tilaa - Ympäröivä Ramsinniemen lehto häviää	+ Putkittaminen mahdollistaa rakennusten sijoittamisen tiiviisti lähelle korttelin rajaa - Putkittaminen siirtää purkuvirtaaman ja erodoitumisriskin myöhemmille osuuksille
2	+ Luonnontilaisen kaltaisen metsäpuron tunnusmerkit täyttävä uomaosuus säilyy - Kadun leventäminen etelään ei ole mahdollista uoman nykyisellä sijainnilla HUOM: Tulvimisriski tulee ottaa huomioon korttelin tasauksessa	+ Uoman penkkojen vahvistaminen ja maisemointi korttelimiljööseen istuvaksi saadaan tehtyä samalla - Vaarana menettää uoman luonnontilaiset tunnusmerkit - Kadun leventäminen etelään ei ole mahdollista uoman nykyisellä sijainnilla HUOM: Tulvimisriski tulee ottaa huomioon korttelin tasauksessa	+ Uoman uudelleenlinjaus mahdollistaa kadun leventämisen - Nykyisen metsäpuron maisemallinen arvo sekä ympäröivä metsä häviävät	+ Katua lähinnä oleva osuus voidaan putkittaa, jolloin kadun leventäminen etelään tulee mahdolliseksi - Uomaosuuden siirtäminen putkeen ei ole tarpeellista koko osuudella - Luontaisen kaltainen metsäpuro menetetään putkitettavilta osuuksilta
3	+ Uomaosuus on nykyisellään kaunis ja mahtuu korttelirakenteen viereen HUOM: Purossa kalliopaljastuman vieressä oleva kuusi on luultavasti poistettava	- Muokkaaminen mahdollista, muttei tarpeellista	- Muokkaaminen mahdollista, muttei tarpeellista	- Putkitukselle ei ole tarvetta - Uoman tuoma maisemallinen lisäarvo katoaa
4	Rakentamisen vaikutus ei ulotu suoranaisesti tälle osuudelle, joten säilytetään luonnontilaisena	-	-	-

6.1 Uomaosuus 1

Ramsinkannaksenpuron ensimmäinen osuus ulottuu Ramsinniementien alla kulkevan 800B hulevesiviemärin purkupisteestä noin paalulle 190. Uomaosuus vastaanottaa suuret virtaamat ja on pahasti syöplynyt penkoiltaan, etenkin ulkokaarten puolelta (kuva 9).

Kuva 9. Ramsinkannaksenpuron erodoitunutta yläjuoksua uomaosuudella 1.

Uomaosuudella 1 on eniten tarvetta ja edellytyksiä muokkaamiselle. Uomaosuudella tarvitaan eroosiosuojauksia etenkin uoman ulkokaarten puolella. Purkuputken suulle mahtuu myös painanne tai pieni laskeutusallas rakennetulta alueelta tulevan kiintoaineen pidättämiseksi. Laskeutusaltan avulla uoman kunto säilyy parempana ja ylläpitotoimenpiteet helpottuvat, kun suuri osa kiintoaineesta ei kulkeudu uoman varrelle ja voidaan poistaa yhdestä paikasta.

Uomaa voidaan muokata joko vain korttelin puolelta tai molemmilta puolilta ja tarvittaessa myös linjata uudestaan. Jälkimmäisessä tapauksessa uomaa ympäröivä metsä häviäisi, mutta uoman ympäristö voitaisiin muokata puistomaisemmaksi ja uudelleen linjaamisen myötä suunniteltujen rakennusten ja uoman väliin saataisiin lisää tilaa. Tällöin uoman luiskat, laskeutusallas ja eroosiosuojarakenteet tulisi suunnitella ympäröivään maisemarakentamiseen soveltuviksi.

Muokkaaminen vain korttelin puolelta mahdollistaa Ramsinniementien ja uoman välisen osuuden jäämisen luonnontilaiseksi ja kuitenkin nykyisen uomalinjauksen ulkokaaren tuenta ja maisemointi korttelimiljööseen istuvaksi saataisiin hoidettua kerralla esimerkiksi kookkailla maakivillä tai pulterilla. Metsäkaistaletta ja uomaa tulisi kuitenkin siistiä poistamalla sieltä sinne kuulumaton rakennus- ja muu jäte sekä raivaamalla vesakkoa.

Uoman putkittaminen mahdollistaisi rakennusten sijoittamisen tiivistikin lähelle korttelin rajaa, mutta putkittaminen siirtäisi purkuvirtaaman ja erodoitumisriskin myöhemmille osuoksille, missä ei ole välttämättä tilaa esim. kiintoaineen laskeutukselle ja maisemalliset arvot ovat merkittävämmät.

6.2 Uomaosuus 2

Uomaosuus 2 ulottuu paalulta 190 noin paalulle 100 ja on maisemallisesti uomaosuutta 1 arvokkaampi. Uomaosuus täyttää nykyisellään luonnontilaisen kaltaisen metsäpuron tunnusmerkit (kuva 10). Puron molemmin puolin tulisi säilyttää puustoa 5-10 m vyöhykkeellä, mikäli metsäpuron maisemallinen arvo halutaan säilyttää myös vastaisuudessa. Ramsinniementien leventäminen etelään ei ole mahdollista, mikäli uomaosuus halutaan säilyttää ennallaan tai nykyisellä sijainnillaan.

Kuva 10. Luonnontilaisen kaltaisen metsäpuron tunnusmerkit täyttävä uomaosuus 2.

Kuten uomaosuudella 1, myös osuudella 2 olisi suotavaa vahvistaa paikoin uoman penkkoja. Tämä voidaan tehdä korttelin puolelta samalla maisemoiden uomaosuus korttelimiljööseen istuvaksi. Silloin on kuitenkin vaarana menettää uoman luonnontilaisuus. Uomaosuuden muokkaaminen kokonaan tai uudelleen linjaaminen koko osuudelta hävittäisi nykyisen metsäpuron maisemallisen arvon sekä ympäröivän metsän ja putkittamisella olisi sama vaikutus. Siellä, missä uoma kulkee lähinnä tietä, eikä mahdu tien leventämisen vuoksi nykyiselle sijainnilleen, uomaa voidaan linjata uudelleen tai putkittaa. Muokkaamalla vain tietä lähinnä olevaa osuutta sen yläpuolinen jakso voitaisiin säilyttää lähes ennallaan.

Uoma kapenee ja mataloituu osuudella 2, mikä aiheuttaa mahdollista tulvimisen riskiä sen ympärillä. Tulvimisriskin tarkempi arvioiminen vaatii tarkemmittauksia uomasta ja mittausten avulla tehtyjä tarkempia laskelmia. Tulvimisriski tulee huomioida korttelin tasausta suunniteltaessa siten, että varmistetaan veden pääsyn estäminen esimerkiksi maanalaisiin tiloihin.

6.3 Uomaosuus 3

Kolmas uomaosuus jatkuu paalulta 100 noin paalulle 50 saakka. Uomaosuus on nykyisellään kaunis ja mahtuu koko pituudeltaan korttelirakenteen viereen. Uomassa on maisemallisesti mielenkiintoinen kalliopaljastuma ja pieniä pudotuksia, jotka elävöittävät veden virtausta. Korkeuserojen ja virtauskapasiteetin vuoksi uomaosuudella ei ole myöskään tulvimisriskiä korttelin suuntaan, joten uoman muokkaamiselle ei ole tarvetta. Ainoastaan kalliopaljastuman vieressä purossa oleva kuusi (kuvassa 11 oikealla) on mahdollisesti poistettava.

Kuva 11. Uomaosuudella 3 oleva kalliopaljastuma.

6.4 Uomaosuus 4

Neljäntenä osuutena on puron alajuoksu noin paalulta 50 mereen saakka. Uomaosuuden 4 alussa rummun purkupisteessä on nykyisellään melko syvä ja jyrkkäreunainen lammikko (kuva 12). Kohta aiheuttaa turvallisuusriskin ja vaatii alueen rakentuessa toimenpiteitä, kuten aidan lisäämistä tai reunojen loiventamista. Neljättä uomaosuutta ei tässä työssä sen tarkemmin käsitellä, sillä se ei ole rakentamisen suoran vaikutuksen alaisena, eikä siksi vaadi muokkaustoimenpiteitä.

Kuva 12. Uomaosuuden 4 alussa oleva jyrkkäreunainen lammikko.

6.5 Yhteenveto ja yleisiä huomioita

Ramsinkannaksenpuron säilyttämiselle avoimena ei ole pakottavia esteitä. Ramsinniemen lehdon säilyttäminen ei ole ensisijaisena prioriteettina sen jo heikentyneen edustavuuden ja kunnan vuoksi, eivätkä muutkaan luontoarvot aseta määrääviä ehtoja Ramsinkannaksenpuron muokkaamiselle.

Ramsinkannaksenpuron kapasiteetti riittänee nykyiselläänkin vastaanottamaan siihen tulevat virtaamat myös sen yläpuoliselle valuma-alueelle suunnitellun rakentumisen jälkeen. Virtaamalaskuja ja uoman kapasiteetin arviota tulee tarkentaa myöhemmissä suunnitelmavaiheissa mm. uomasta tehtyjen tarkemittausten avulla.

Ramsinkannaksenpuro suositellaan säilyttämään mahdollisimman pitkälti avoimena. Uomaosuudella 1 ja 2 vaaditaan eroosiosuojauksia vähintäänkin uomaan purkavien putkien suilla ja osuudella 1 laajemminkin, mm. ulkokaarteissa. 800B hulevesiviemärin purkukohtaan uomaosuuden 1 alussa suositellaan lisäämään laskeutuspainanne kiintoaineen hallitun keräämisen ja poistamisen mahdollistamiseksi. Uomaosuutta 1 voidaan muokata molemmin puolin uomaa ja haluttaessa myös linjata uudelleen.

Uomaosuus 2 suositellaan säilyttämään mahdollisimman pitkälti ennallaan luonnontilaisen kaltaisena metsäpurona lukuun ottamatta vaadittavia eroosiosuojauksia korttelin puolella. Uomaosuuden siirtämistä tai putkittamista suositellaan vain niiltä osin kuin se on Ramsinniementien etelään päin leventämisen tai kortteliin johtavien kulkuyhteyksien takia tarpeellista. Uoman jäädessä paikalleen tulee tarkemittausten perusteella laskea uoman todellinen

vedenjohtokyky ja arvioida tulvariski tulevalle korttelialueelle. Ramsinkannaksenpuron reitillä nykyisin olevat rummut ovat alimitoitettuja ja niiden kapasiteettia tulee kasvattaa.

Uomaosuus 3 suositellaan jättämään mahdollisimman pitkälti ennalleen sen maisemallisten arvojen vuoksi. Uomaosuuden 4 alussa olevan lammikon ympäristön turvallisiksi tekemisen ja mahdollisten virtaamaa liiaksi kuristavien tai padottavien rakenteiden poistamisen lisäksi uomaosuudelle 4 ei suositella muita muokkaustoimenpiteitä.

Rakennusten ja uoman väliin olisi hyvä jättää esimerkiksi noin viisi metriä tilaa mahdollistamaan kulku rakennusten ympäri. Uoman maisemoinnissa tulee ottaa huomioon virtaamien suuret vaihtelut ja uoman pysyminen kuivana alivirtaamien aikaan.

Yläjuoksulle laskeutuspainanteen lisäämisen ja sen ajoittaisen tyhjentämisen lisäksi uoman ylläpitotoimenpiteinä riittää tulevaisuudessa normaali eroosiovaurioiden korjaaminen ja roskien poisto.

PUUSTOKARTOITUS RAMSINNIEMESSÄ

3.10. 2019 Sini Miettinen, Ramboll Finland Oy

YLEISTÄ SUUNNITTELUALUEESTA JA PUUSTON KARTOITUKSESTA

Suunnittelualue sijaitsee Ramsinniementien ja Furuborgin kadun eteläpuolella meren rannalla. Kokonaisuudessaan Ramsinniemen alue on merkittävä osa Helsingin metsäverkostoa. Se on keskeinen viheryhteys mereltä kohti viherkehää. Suunnittelualueen länsipäässä on vanha, suojeltu huvilarakennus ja ulkorakennuksia. Huvilan ympärillä ja sen eteläpuolella on vanhaa pihapiiriä ja istutuksia.

Puustokartoituksessa alueelta on inventoitu maisemallisesti arvokas puusto ja kehitettäviä nuoren puuston ryhmiä syyskuussa 2019. Puuston kartoituksessa ei ole arvioitu suunnittelualueen muita arvoja, esimerkiksi alueen luontoarvoja tai lajistoa. Suunnittelualue rajautuu puistoalueeksi muutettavaan metsäiseen rantavyöhykkeeseen.

Tämän raportin liitteenä on suunnitelmakartta, jossa on esitetty alueen maisemallisesti arvokkaat puut. Maisemallisesti merkittävät puut on luokiteltu läpimitan mukaan kahteen luokkaan: rinnankorkeuslähpimitaltaan alle 20 cm ja yli 20 cm. Kartoituksessa on otettu huomioon asemakaavamuutoksen mukainen suunniteltu rakentaminen.

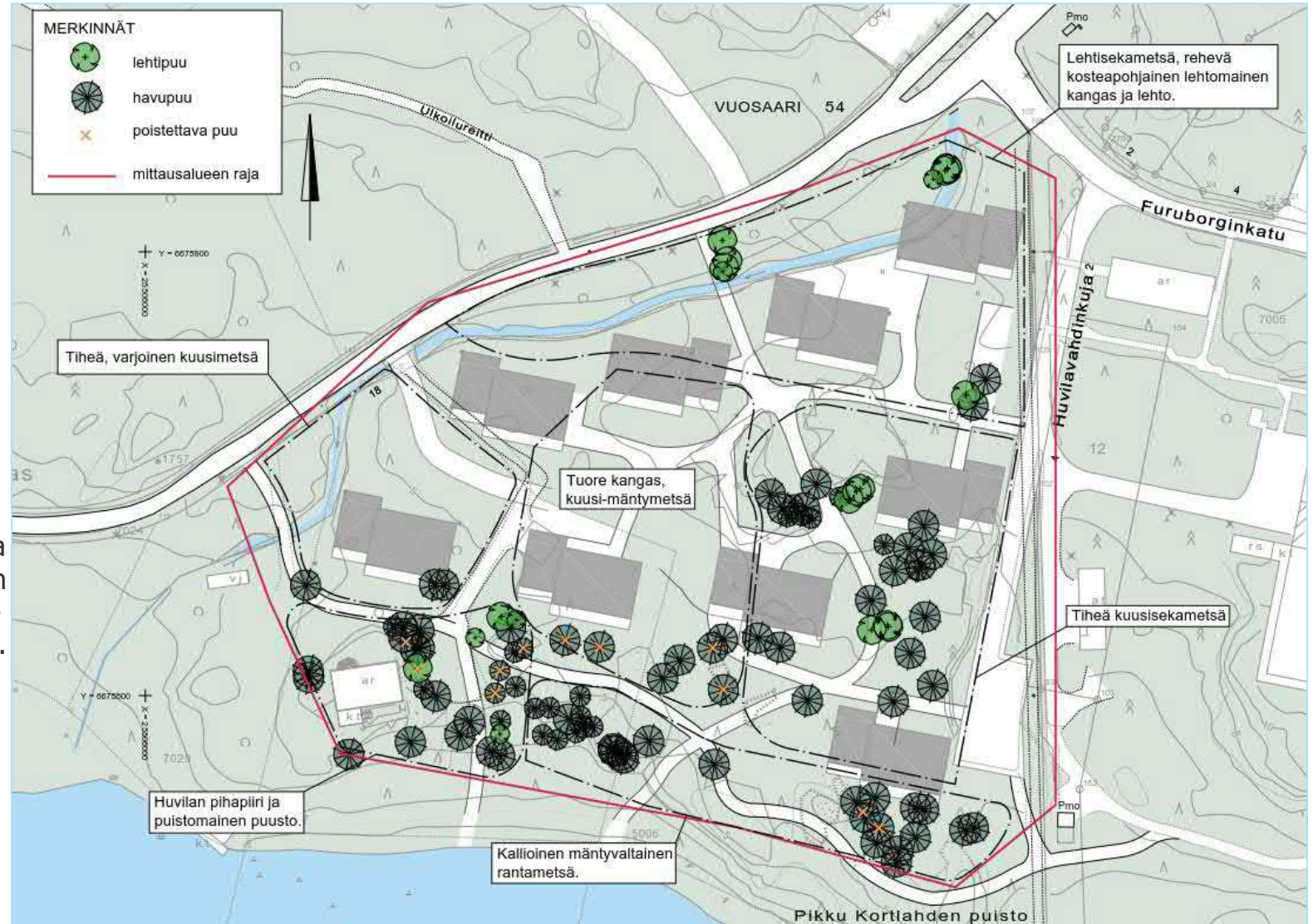
SUUNNITTELUALUE JA PUUSTOKARTTA

Suunnittelualueen karttaan on merkitty inventoidut puut, jotka ovat maisemallisesti merkittäviä.

Kartassa on oranssilla rastilla esitetty poistettavat kookkaat puut, lähinnä mänty. Mäntyjen poistamisen perusteena on puussa näkyvät ulkoiset vauriot tai siinä kasvava männynkäöpä.

Karttaan on myös hahmoteltu alueen kasvupaikkatyyppiä.

Karttaan on myös merkitty nuorta puustoa: nuoria mäntyjä, koivuja ja kuusia, jotka sijaitsevat suunnitellun rakentamisen kannalta niin, että ne voidaan jättää kasvamaan edelleen. Nuoret kasvat puut lisäävät maiseman vaihtelua ja turvaavat puuston säilymistä pitkällä aikavälillä.

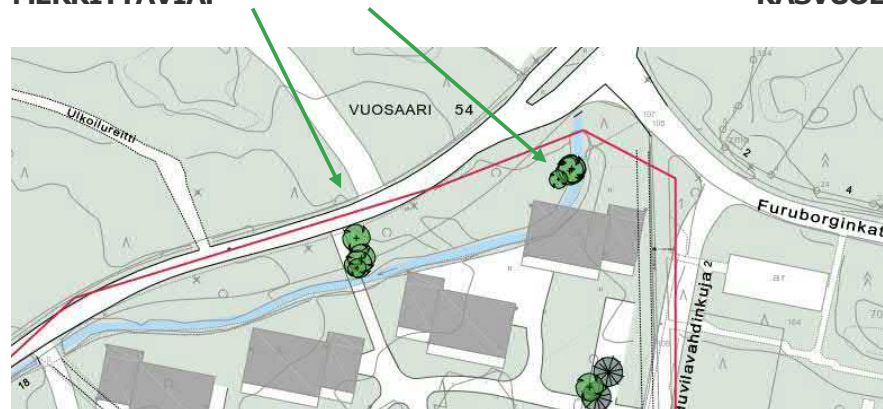
- Suunnittelualueen pohjoislaidassa muutamassa ryhmässä kookkaita tervaleppiä, jotka ovat maisemallisesti merkittäviä.
- Ramsinniementien varressa kasvaa iäkästä kuusikkoa ja kuusisekametsää.
- Kuusi-lehtipuu-sekametsän kasvupaikkatyyppi on rehevää lehtomaista kangasta, jossa on lehtolaikkuja.
- Vanha kuusisekametsä sopeutuu huonosti kasvuolosuhteiden muutokseen, esimerkiksi puuston poistamisesta johtuvaan valon ja tuulen lisääntymiseen. Kuusten juuret ovat lähellä maanpintaa ja siksi ne ovat alttiita tuulituhoille etenkin tuuliolosuhteiden muuttuessa esimerkiksi ympäröivän puuston poiston myötä.
- Pohjoislaidassa virtaa vanha oja, jonka laidoilla on sanaiskasvustoa.

RAMSINNIEMENTIEN VARRELLA KASVAVAT TERVALEPÄT OVAT MAISEMALLISESTI MERKITTÄVIÄ.

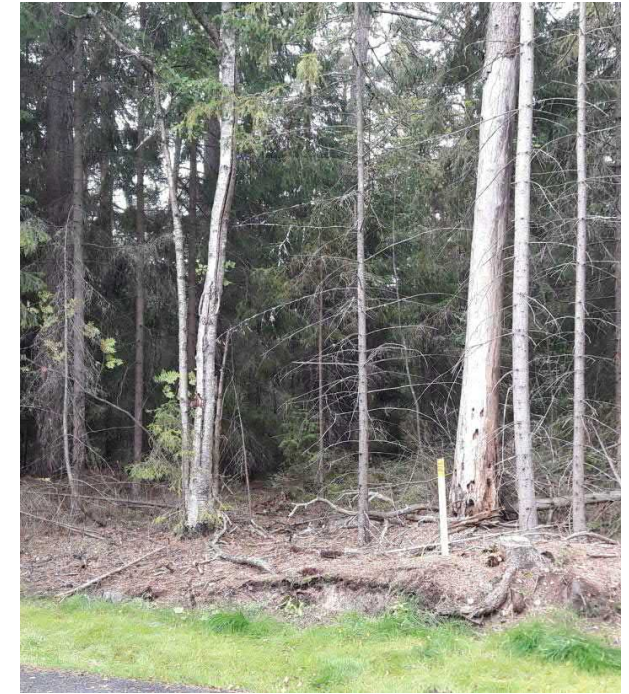
VANHAT RYHMÄSSÄ KASVANEET KUuset KESTÄVÄT HUONOSTI KASVUOLosuhteiden muutoksia.

- Suunnittelualueen itälaidassa kasvaa tiheää, varttunutta kuusisekametsää.
- Huvilavahdinkujaan rajoittuva metsän laita on kärsinyt maanrakennuksesta ja reunalla on useita Tiheän sekametsän keskellä kasvaa iäkkäämpiä, elinvoimaisia mäntyjä, jotka ovat keskeinen maisemaelementti.
- Itäosassa kasvavat iäkkäät hieskoivut ovat elinkaarensa loppupäässä ja niiden poistaminen rakentamisen yhteydessä on perusteltua.
- Itäosaan, tulevalle sisäpihalle, on merkitty nuoren puuston ryhmä, joka säilyttää luonnonmukaista metsänpohjaa ja jota voidaan hyödyntää piha-alueen suunnittelussa.

TIHEÄN KUUSISEKAMETSÄN KESKELLÄ KASVAA KOMEITA MÄNTYJÄ, JOTKA VOIDAAN JÄTTÄÄ MAISEMAPUIKSI.

SUUNNITTELUALUEEN ITÄLAIDAN REUNA ON KÄRSINYT RAKENNUSTOISTA.

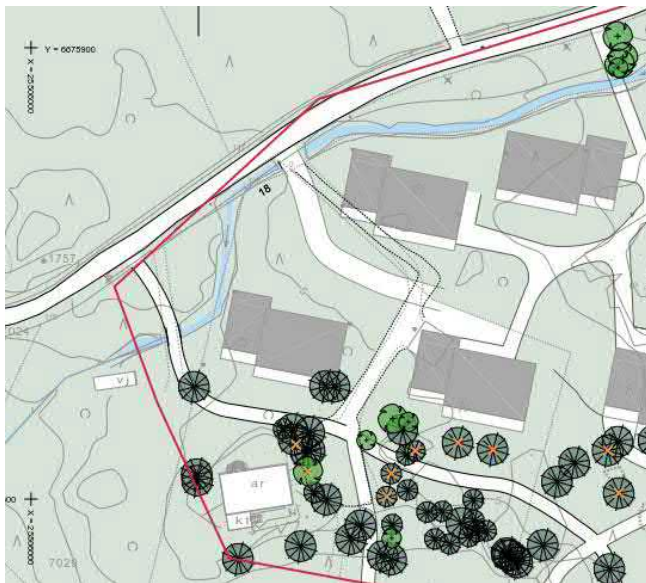
- Suunnittelualueen luoteiskulma vanhan huvilan pohjoispuolella on tiheässä kasvavaa kuusimetsää. Kuusikko on apikoin niin tiheää, että metsän pohjan kasvillisuus on taantunut.
- Tiheässä kasvaneet kuuset kestävät huonosti kasvuolosuhteiden muutoksia. Nuoretkin kuuset saattavat kuivua valon määrän lisääntyessä äkillisesti.
- Tiheä kuusikko peittää näkymiä merelle.
- Suunnittelualueetta halkoo pohjoislaidalla vanha oja, jonka varrella kasvaa paikoin runsaasti saniaisia.

OJAN VARRESSA KASVAA SANIAISIA.

TIHEÄ KUUSIKKO PEITTÄÄ NÄKYMÄT.

Vanhaan pihapiiriin johtavan tien varressa kasvaa virkeä nuori tammi. Ulkoilureitin linjaus olisi hyvä sovittaa niin, että tammi säästyy ja pääsee kehittymään komeaksi maisemapuuksi. Vanha huvilan pihapiiri ja sitä ympäröivä puustoja sen puutarhamainen säilytetään.

Aivan huvilan vieressä kasvaa kaksi kookasta koivua. Ne poistetaan, koska ne aiheuttavat huvilan katolle ja perustuksille riskin.

Rakennettavan ulkoilureitin varressa kasvaa nuorten haapojen ryhmä, josta voidaan kehittää kaunis pihapuiden ryhmä.

Huvilan vieressä, rantaan johtavan polun varrella kasvaa kauniiden mäntyjen ryhmä, joka muodostaa näyttävän puupilariston rantaan johtavan polun varrella.

Rakennettavan ulkoilureitin ja rannan välissä on osoitettu säilytettävä nuorten mäntyjen ja koivujen ryhmä, tuo puuston rakenteeseen vaihtelua ja jatkuvuutta.

VANHAN HUVILAN PIHAPIIRIN JA RANNAN VÄLIIN JÄÄVÄÄ PUUPILARISTO SÄILYTETÄÄN AVOIMENA

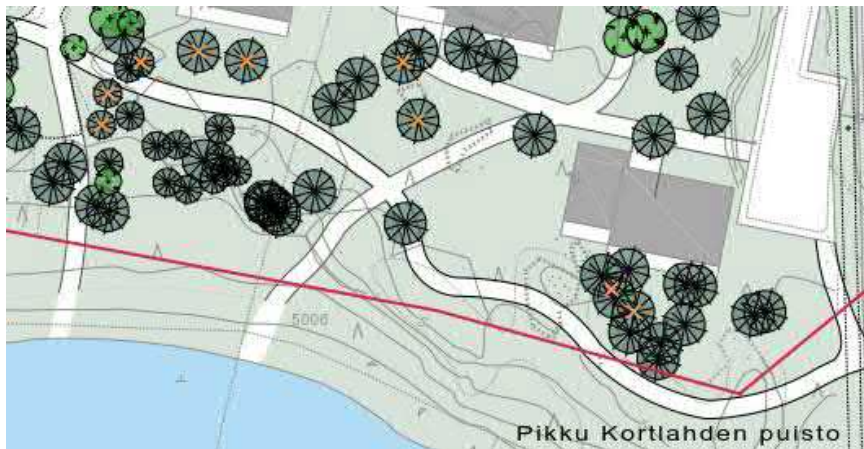
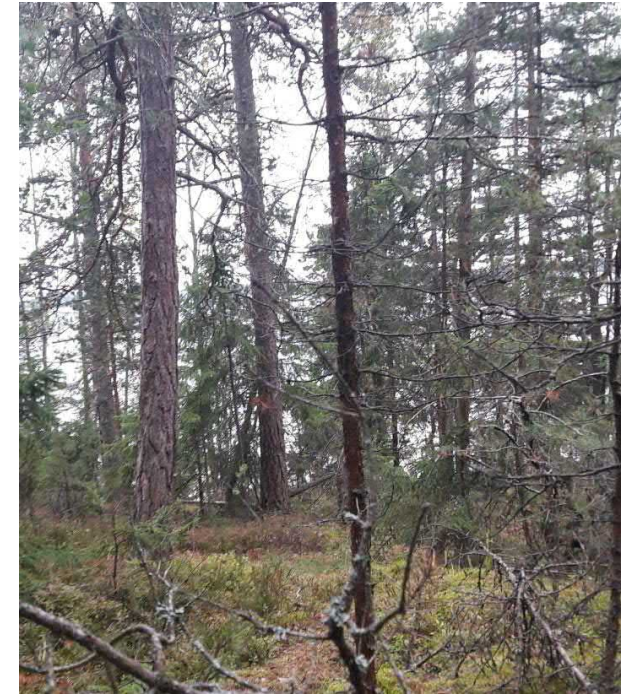

NUORI TAMMI KEHITTYY AJAN MYÖTÄ VIHERALUEEN KESKIPISTEEKSI

Suunnittelualueen etelälaita rajautuu luonnonmukaisena säilytettävään rantavyöhykkeeseen.

Sen kasvupaikatyyppi vaihtelee kuivahkon ja kuivan kankaan välillä. Paikoin on kallioisia, vähäpuustoisia ja laikkuja ja soistuneita kallioainanteita.

Etelä laidalla kasvaa iäkkäitä mäntyjä ja alemmassa latvuserroksessa nuorempia mäntyjä ja kuusi-hieskoivuryhmiä.

KALLIOSELÄNTEET MUODOSTAVAT PUUTTOMIA LAIKKUJA.

IÄKKÄIDEN MÄNTYJEN ALLA KASVAA NUORIA KUUSIA JA MÄNTYJÄ. MERI PILKOTTAA VÄLISTÄ.

MÄNNYNKÄÄPÄ (PHELLINUS PINI)

Suunnittelualueella kasvavissa vanhoissa männyissä esiintyi männynkääpää. Puut, joissa männynkääpää kasvoi, on merkitty puustokarttaan poistettaviksi.

Männynkääpä on valkolahottajiin kuuluva sieni, joka aiheuttaa vanhoissa männyissä sydänpuussa korroosiolahoa ja lustoittain etenevää rengaslahoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että männynkääpä lahottaa puun runkoa sisältäpäin ja aiheuttaa puun katkeamisen.

Männynkäävän aiheuttaman lahon suuruutta ei voida arvioida silmämääräisesti päälle päin, koska puun kunto voi olla hyvä vaikka sydänpuu olisikin lahon heikentämä.

Asuinrakennusten vieressä kasvaessaan tällaiset puut aiheuttavat riskin ja siksi ne on perusteltua poistaa ennen rakentamista.

Kuvassa on katkennut mänty, joka on männynkäävän lahottama. Lähde: https://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/2012/sienetjalaho_net.pdf

TULOKSET

Suunnittelualueen puuston rakenne vaihtelee eri puolilla aluetta. Pääosin puusto on varttunutta, joukossa on nuoremman puuston ryhmiä.

Maisemallisesti arvokkaimman osan muodostavat kookkaat, komearunkoiset männyt merenrantaan viettävällä kallioiseksi vaihettuvalla metsävyöhykkeellä. Suunniteltujen uusien asuinrakennusten ja rantavyöhykkeen väliin, suunnittelualueen eteläosaan, jää runsaasti kookkaita mäntyjä, jotka parantavat alueen yleisilmettä. Yksittäisiä mäntyjä on mahdollista jättää talojen läheisyyteen. Samalla säästettävä puusto toimii metsäverkoston osana mahdollistaen latvusyhteyttä tarvitsevien lajien siirtymisen tontin halki.

Suunnittelualueen pohjoisosassa kasvaa iäkstä kuusikkoa ja kuusisekametsää, joka kestää heikosti kasvuolosuhteiden muutoksen. Kookkaiden kuusten suurella latvuksella on suuri tuulikuorma. Suunnittelun rakentamisen myötä aiemmin metsän sisällä kasvaneet kuuset jäävät alttiiksi mereltä puhaltavalle tuulelle.

Vanhan huvilan pihapiirin tuntumassa kasvaa nuoria lehtipuita, jotka monipuolistavat suunnittelualueen tulevaa pihapuustoa. Maisemamäntyjen vyöhykkeelle on merkitty säästettäviä nuoren puuston ryhmiä, jotka lisäävät puuston kerroksellisuutta ja liittävät tulevaa pihapuustoa luonnonmukaiseen rantavyöhykkeeseen.

PUUSTON SUOJAAMINEN RAKENTAMISEN AIKANA

- Säästettävän puuston runko ja juuristo suojataan ennen rakennustöiden alkua. Säästettävät puut katselmoidaan urakoitsijan kanssa ennen rakennustöiden alkua. Puiden suojaaminen kirjataan urakka-asiakirjoihin. Vaurioituneen puun korvaussumma on mahdollista sopia ennen urakan alkua.
- Yksittäisen puun runko suojataan yhtenäisellä laudoituksella puun alimpiin oksiin saakka (tai noin 4 metrin korkeuteen). Puun rungon ja laudoituksen väliin asennetaan pehmuste. Laudat kiinnitetään yhteen tukevasti.
- Kaivamista lähellä säästettävien puiden juuria vältetään. Puun latvuksen alle jäävä juuristoalue rajataan kaivamisen ulkopuolelle. Jos rakennustöiden yhteydessä joudutaan liikkumaan puun juuristoalueella, juuristo suojataan rakentamalla juuristoalueelle (latvuksen leveys) kantava suojakerros. Suojakerros tehdään asentamalla maan pinnalle suodatinkangas ja sen päälle tehdään vähintään 250 mm paksu kerros murskettä. Suojaus poistetaan rakennustöiden päätyttyä vaurioittamatta puun juuria tai runkoa.
- Jos suuria (halkaisija yli 4 cm) juuria paljastuu kaivutyön aika, kaivannon reunat tuetaan puun kohdalla ja kaivutyössä paljastuneet juuret peitetään kankaalla.

Sini Miettinen

p. 040 5141352

sini.miettinen@ramboll.fi

Ramboll

PL 25

Itsehallintokuja 3

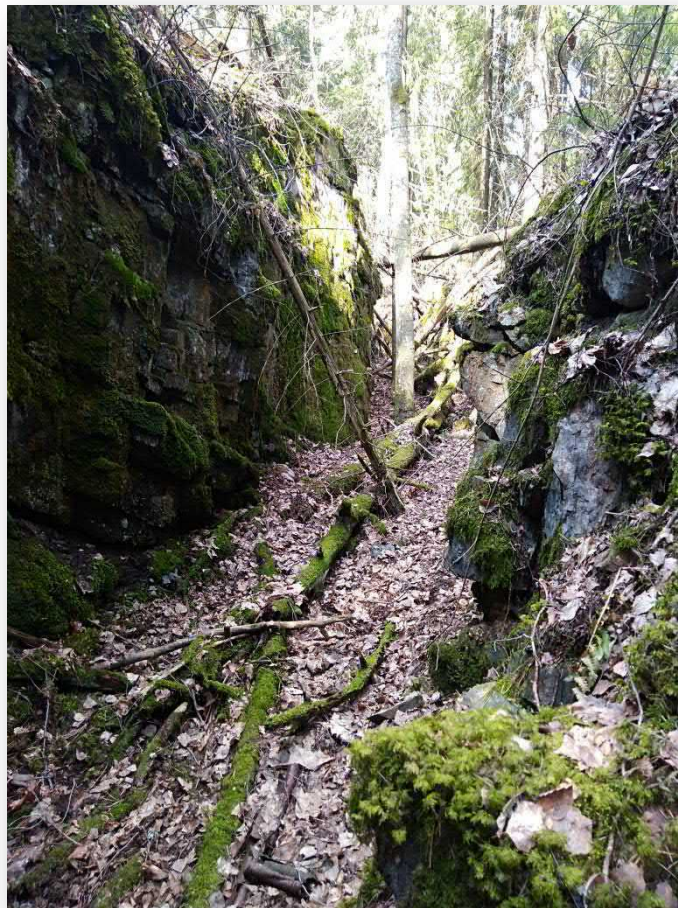
02601 ESPOO

www.ramboll.fi

Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvitys vuonna 2020

Marko Nieminen, Henna Makkonen & Elina Manninen

Faunatican raportteja 24/2020

Päiväys: 3.6.2020
Kirjoittajat: Marko Nieminen, Henna Makkonen & Elina Manninen

Kannen kuva: Mustavuoren alueella on lahokaviosammalsiintymiä lähes kaikkialla. (kuva: Elina Manninen 19.4.2020)

Valokuvat: © 2020 / Faunatica Oy
Karttakuvat: © 2020 / Faunatica Oy
Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos

Kiitokset: Tuukka Linnas ja Linda Wiksten (Helsingin kaupunki, asemakaavoitus), Elise Lohman (Helsingin kaupunki, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu), Raimo Pakarinen (Helsingin kaupunki, ympäristöpalvelut); Olli Manninen

Espoo 2020

Suosittellemme viittaamaan tähän raporttiin seuraavasti:

Nieminen, M., Makkonen, H. & Manninen, E. 2020: Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvitys vuonna 2020. – Faunatican raportteja 24/2020. 39 s.

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	3
1. JOHDANTO JA MENETELMÄT.....	3
2. TULOKSET	7
2.1. Osa-alue 1.....	7
2.2. Osa-alue 2.....	11
3. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	18
4. KIRJALLISUUS.....	20
LIITE 1. MENETELMÄKUVAUS	21
LIITE 2. TULOSKARTAT	26

Tiivistelmä

Faunatica Oy selvitti maankäytön suunnittelun tarpeisiin lahopaviosammalten (*Buxbaumia viridis*) esiintymisen Helsingin Vuosaaren alueella keväällä 2020 (yht. n. 245 ha). Taustaineistojen pohjalta tehdyssä maastotyössä selvitettiin lajin esiintyminen itiöpesäkkeiden ja itujväsryhmien perusteella, rajattiin lajille tärkeäksi arvioidut elinympäristökuviot ja arvioitiin lajin elinolosuhteita eri kuvioilla perustuen esiintymien pisteytykseen. Työn tilasi Helsingin kaupungin asemakaavoitus.

Elinympäristökuvioita rajattiin yhteensä 63 (yhteispinta-ala 192,55 ha). Pääosa kuvioista oli melko pieniä, sillä 53 kuviota oli alle 5 ha (keskiarvo 1.16 ha). Neljä kuviota oli kooltaan 5–7 ha, kolme kuviota oli 10–12 ha ja loput kolme kuviota olivat 14,5 ha (Ramsinniemi), 25 ha (Meri-Rastila) ja 33 ha (Mustavuori). Monet kuviot olivat hyvin tai melko marginaalisia lahopaviosammalten kannalta, sillä 31 kuviota sai yhteensä vain 2–5 pistettä.

Itiöpesäkkeitä havaittiin yhteensä 20 kuviolla Kallahdessa, Meri-Rastilassa, Mustavuori–Niinisaari-alueella, Pohjavedenpuistossa, Ruusuniemessä ja Uutelassa. Itujväsryhmien kasvupaikkoja havaittiin yht. 3995, runsaimmin useimmilla Mustavuori–Niinisaari-alueen kuvioilla, Meri-Rastilan ja Ramsinniemen suurilla kuvioilla, Pohjavedenpuistossa sekä muutamalla kuviolla Uutelassa.

Mustavuori–Niinisaari-alueella, Uutelassa ja Meri-Rastilassa oli yhteensä 11 kuviota, jotka olivat pistearvoltaan 10 tai enemmän. Näillä alueilla sijaitsevat lahopaviosammalten tärkeimmät Vuosaaren esiintymisalueet. Lisäksi Ramsinniemen kuviolla oli hyvin runsaasti itujväsryhmiä, ja 11 kuviolla alueen pohjoisosissa, Kallahdessa, Pohjavedenpuistossa ja Uutelan seudulla havaittiin itiöpesäkkeitä, joten näidenkin kuvioiden laatu on lahopaviosammalten lisääntymiselle suotuisa. Edellä listattuja kuvioita voidaan pitää lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta tärkeinä Lsl 47 pykälän mukaisesti. Todennäköisesti myös lajin suojelutaso pysyy alueella suotuisana, jos pääosa näistä kuvioista säilyy.

Loppujen kuvioiden merkitystä lajin ja sen suotuisan suojelutason säilymiselle on hyvin vaikea arvioida objektiivisesti. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti suosittelemme, että myös 5–9 pistettä saaneet kuviot säästetään mahdollisuuksien mukaan. Maankäytön muutokset voivat olla paikoin mahdollisia heikentämättä tärkeitä esiintymispaikkoja tai suotuisaa suojelutasoa, mutta ne tulee käsitellä tapauskohtaisesti.

1. Johdanto ja menetelmät

Faunatica Oy teki keväällä 2020 lahopokaviosammalen (*Buxbaumia viridis*) esiintymisselvityksen kaavasuunnittelun taustatiedoiksi Helsingin Vuosaarissa. Työn tilasi Helsingin kaupungin asemakaavoitus. Selvitysalue oli jaettu kahteen osa-alueeseen (kuva 1):

- Osa-alue 1: Kallahti, Meri-Rastila ja Ransinniemi lähialueineen.
- Osa-alue 2: Aurinkolahti, Keski-Vuosaari, Mustavuori, Nordsjön kartano, Rastila ja Uutela lähialueineen.

Työn tarkoituksena oli selvittää maankäytön suunnittelun tarpeisiin lajin esiintyminen, rajata lajille tärkeäksi arvioitu elinympäristö sekä arvioida lajin elinolosuhteita eri esiintymispaikoissa perustuen esiintymien pisteytykseen. Pisteytys on vertailukelpoinen sekä koko Uudenmaan aiemmin tunnettujen esiintymien luokittelun ja priorisoinnin (Lammi & Vauhkonen 2019) että Mannisen & Niemisen (2020) siitä edelleen kehittämän laajennetun pisteytyksen kanssa.

Työssä kartoitettiin paitsi lahopokaviosammalen itiöpesäkkeiden esiintymät, myös muut lahopokaviosammalen asuttamat lahopuut itujuväsryhmien perusteella (suvuton elinkierron vaihe, ns. protoneemagemmat; Wolf 2015). Itujuväsryhmäkasvupaikkojen avulla lajin läsnäolo alueella voidaan havaita kattavammin ja luotettavammin kuin pelkästään itiöpesäkekasvupaikkoja etsittäessä (vrt. liite 1).

Selvitysalueelta oli tiedossa muutama lahopokaviosammaleesiintymä sekä lajille potentiaalisia esiintymisalueita Olli Mannisen aiempien selvitysten johdosta (esim. Manninen 2017). Tämä työ käynnistyi koko alueen ilmakehän- ja metsätietotarkasteluna, jotta kaikki merkittävimmät lajille potentiaaliset kuviot paikannettiin maastotutkimusta varten. Lisäksi Helsingin kaupungilta saatiin joitain pienempiä kaavoituksellisesti tärkeitä kuvioita, jotka lisättiin mukaan kartoitukseen. Yhteensä maastossa selvitettiin lajin esiintyminen noin 245 hehtaarin alueelta. Selvitysmenetelmät kuvaillaan yksityiskohtaisesti liitteessä 1.

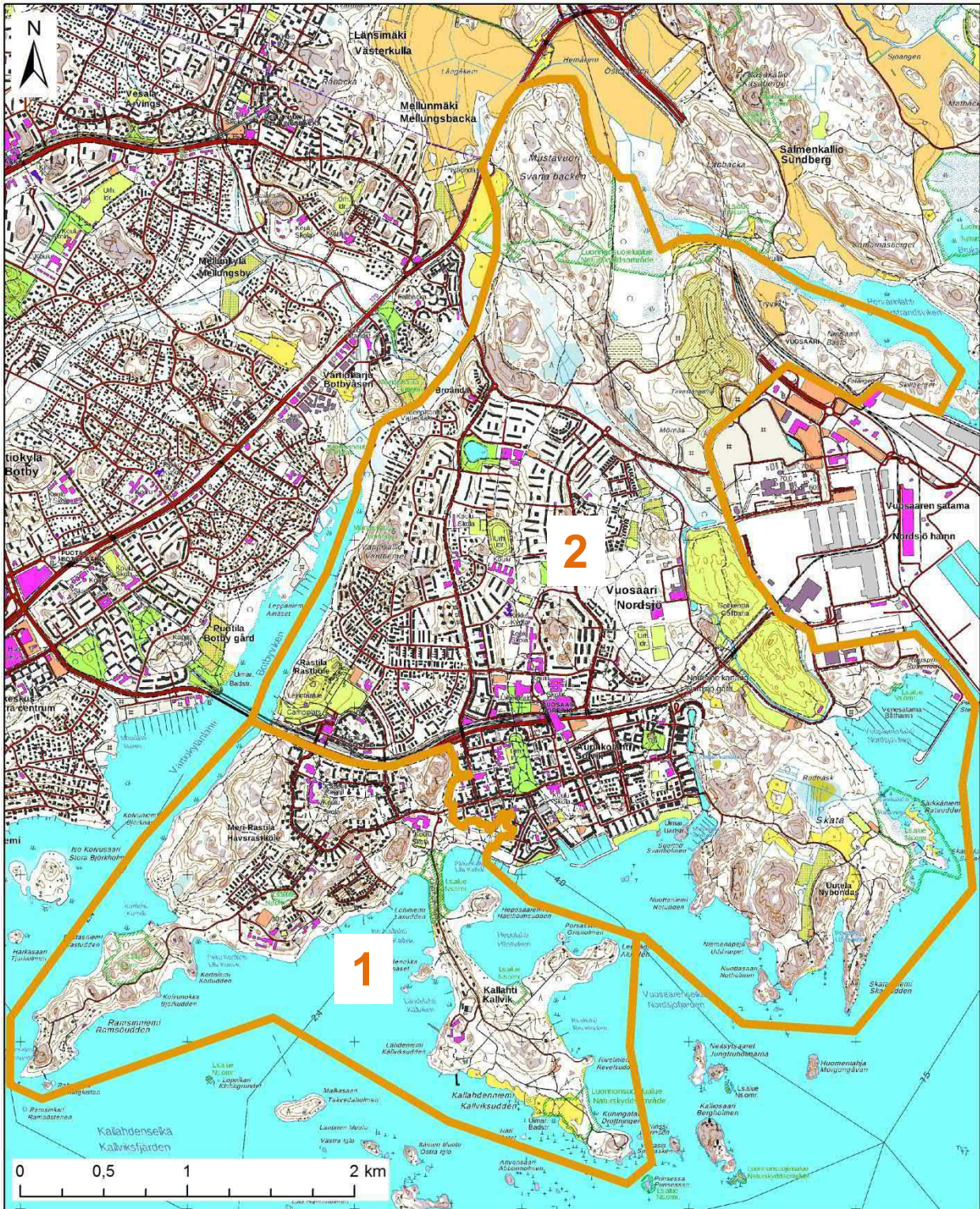
Lahokaviosammal

Lahokaviosammal on Suomessa levinneisyydeltään eteläinen laji (Ulvinen ym. 2002, Sammaltyöryhmä 2018, Syrjänen & Laaka-Lindberg 2009), mutta aivan viime vuosina sen tunnettu levinneisyys on laajentunut hyvin huomattavasti. Laji vaikuttaa olevan aiemmin arvioitua yleisempi, ja lajin esiintymisestä ja ekologiasta on saatu paljon hyödyllistä tietoa viime vuosien aikana. Kuusivaltaiset lehtometsät, puronvarret, korvet, niiden reunukset ja varsinkin pohjoisrinteiden kosteahkot kangasmetsät ovat tyypillisiä kasvupaikkoja lahopokaviosammalle. Laji kasvaa yleensä sopivasti kostealla, järeällä lahopuulla. Laji suosii runsaslahopuustoisia elinympäristöjä, joissa on pitkä metsäjatkumo. Esiintymisalueella täytyy ilmeisesti olla myös jatkumo sopivan lahopuun ja kostean pienilmaston suhteen.

Lahokaviosammal on viimeisimmässä uhanalaisarvioinnissa (Juutinen ym. 2019) luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Maankäytön kannalta merkittävämpiä seikkoja ovat kuitenkin sen kuuluminen luonnonsuojelulain 42 ja 47 pykälien määritelmien mukaisiin lajeihin:

Lahokaviosammal on rauhoitettu (Lsl 42 §), joten *”kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty”*. Toisaalta Lsl 48 §:n perusteella lajin esiintyminen *”ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä.”* *”Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja ... kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.”*

Lahokaviosammal kuuluu myös molempiin Lsl 47 pykälään sisällytettyihin luokituksiin. Se on ensinnäkin erityisesti suojeltava laji, jonka *”säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty”*, ja toiseksi luontodirektiivin liitteessä II listattu laji: *”Edellä 5 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty”*. Em. hävittämis- ja heikentämiskielto on voimassa vain siinä tapauksessa, että ELY-keskus on rajannut esiintymän ja antanut rajauksen tiedoksi maanomistajalle.

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus (oranssi viiva) ja osa-aluejako.

2. Tulokset

Lahokaviosammalsen esiintymäkuvioita rajattiin yhteensä 63 eri puolilta selvitysalueita, ja niiden yhteispinta-ala on 192,55 ha. Osa-alueelta 1 rajattiin 23 elinympäristökuvioita yhteispinta-alaltaan 67,21 ha ja osa-alueelta 2 40 elinympäristökuvioita yhteispinta-alaltaan 125,34 ha (taulukot 1 & 2, kuvat 2–7). Yksittäisiä tai muutamia harvassa olleita itujyväryhmien kasvupaikkoja ei määritelty esiintymiksi, sillä lajin pidempiaikainen esiintyminen näillä kasvupaikoilla on hyvin epävarmaa ja elinympäristön laatu todennäköisesti kehno. Kaikki havaitut kasvupaikat on kuitenkin merkitty sekä tässä jaksossa oleville kartoille (kuvat 2–7) että liitteessä 2 oleville yksityiskohtaisemmille kartoille. Rajattujen kuvioiden lisäksi maastossa käytiin läpi yhteensä n. 52 ha alueita (osa-alueella 1 n. 14,6 ha ja osa-alueella 2 n. 37 ha), jotka jäivät kuviorajausten ulkopuolelle. Kokonaisuudessaan selvitettiin siis n. 245 ha.

Elinympäristökuviot (esiintymät) luokiteltiin käyttämällä Vantaan lahokaviosammalsiintymien arvottamiseen kehitettyä pisteytystä (Lammi & Vauhkonen 2019, Manninen & Nieminen 2020; taulukot 1 & 2, kuva 8). Pisteytykseen sisältyivät seuraavat, keskenään summattavat muuttujat (luokkarajat ja muut yksityiskohdat esitetään liitteessä 1):

- Elinympäristökuvion (esiintymisalueen) pinta-ala (0–3 pistettä).
- Havaittujen itiöpesäkkeellisten kasvupaikkojen lukumäärä (0–3 pistettä) (kasvupaikka = erillinen lahoppuuyksikkö; joko maapuurunko, kanto tai muu lahoppuukappale).
- Havaittujen tuoreiden itiöpesäkkeiden lukumäärä (0–3 pistettä).
- Muiden lähistöllä (<1 km) sijaitsevien itiöpesäkkeellisten esiintymisalueiden lukumäärä (0–3 pistettä).
- Luonnonsuojelualueen läheisyys (<500 m) (0 tai 1 piste).
- Kartoituksen tarkkuus (0–5 pistettä).
- Havaittujen itujyväryhmien kasvupaikkojen lukumäärä (0–2 pistettä).
- Elinympäristön laatua kuvaavat rakennepiirteet (lahoppuusto ja metsän rakenne) (0–2 pistettä).
- Maaston kulumisen virkistyskäytön takia (0– -2 pistettä).

2.1. Osa-alue 1

Osa-alueen 1 kuviot olivat pääosin pieniä, sillä 21 kuvioita oli alle 5 ha (niiden keskikoko 1,9 ha; neljä kuvioita on kaksi- tai kolmiosaisia). Muut kaksi kuvioita olivat laajoja: 14,5 (Ramsinniemi) ja 25 ha (Meri-Rastila) (yhteensä 23 kuvioita).

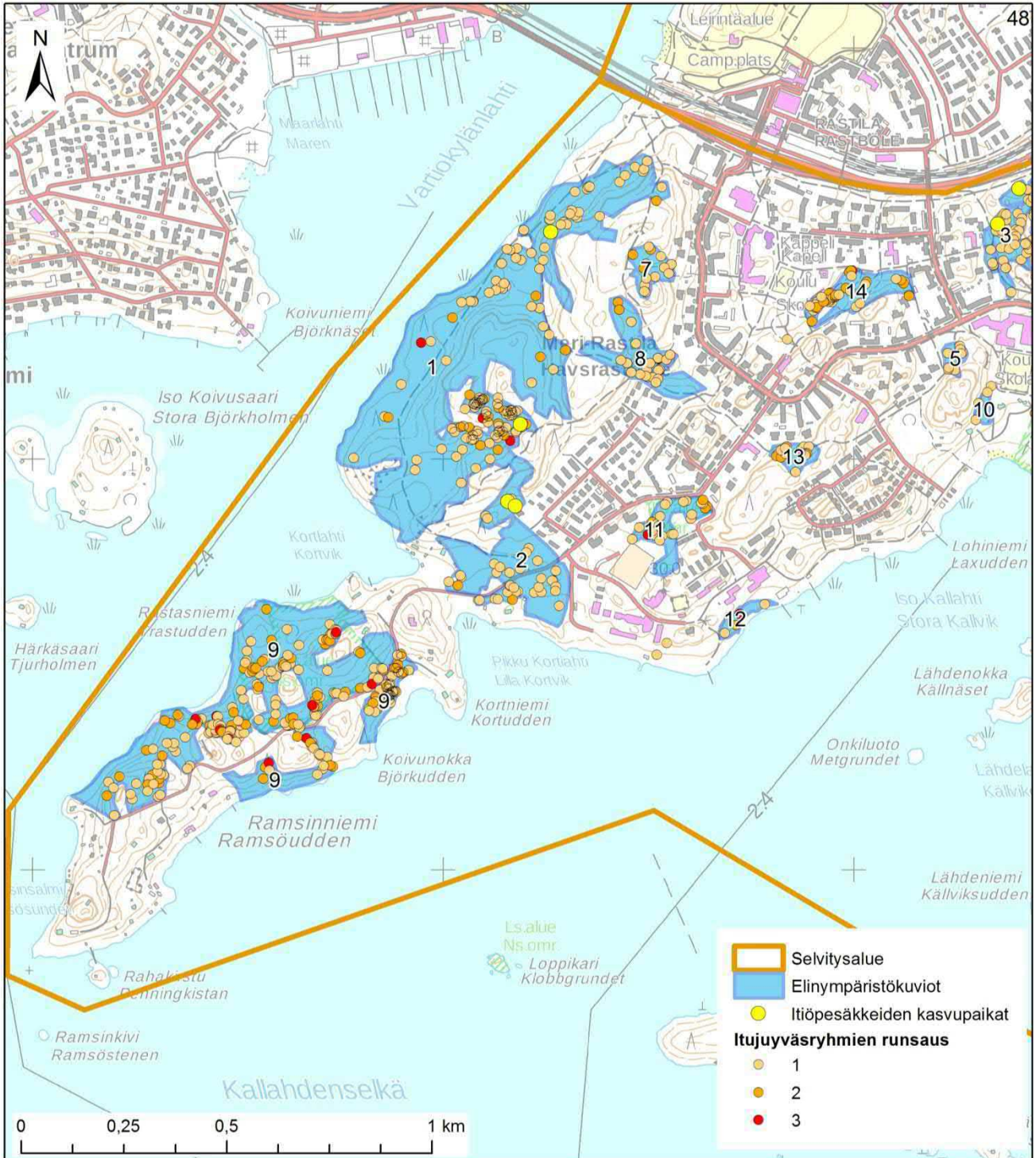
Lahokaviosammalten itiöpesäkkeitä havaittiin yhteensä neljällä kuviolla Kallahdessa, Meri-Rastilassa ja Pohjavedenpuistossa. Itujvärsyhmien kasvupaikkoja havaittiin yhteensä 817, runsaimmin Meri-Rastilan ja Ramsinniemen suurilla kuvioilla sekä Pohjavedenpuistossa.

Yli puolet kuvioista oli hyvin tai melko marginaalisia lahokaviosammalten kannalta, sillä 13 kuviota sai yhteensä vain 3–5 pistettä, ja seitsemän kuviota sai elinympäristön rakennepiirteistä huonoimman pistemäärän (kolme kuviota sai parhaan luokituksen) (kuvat 9 & 10).

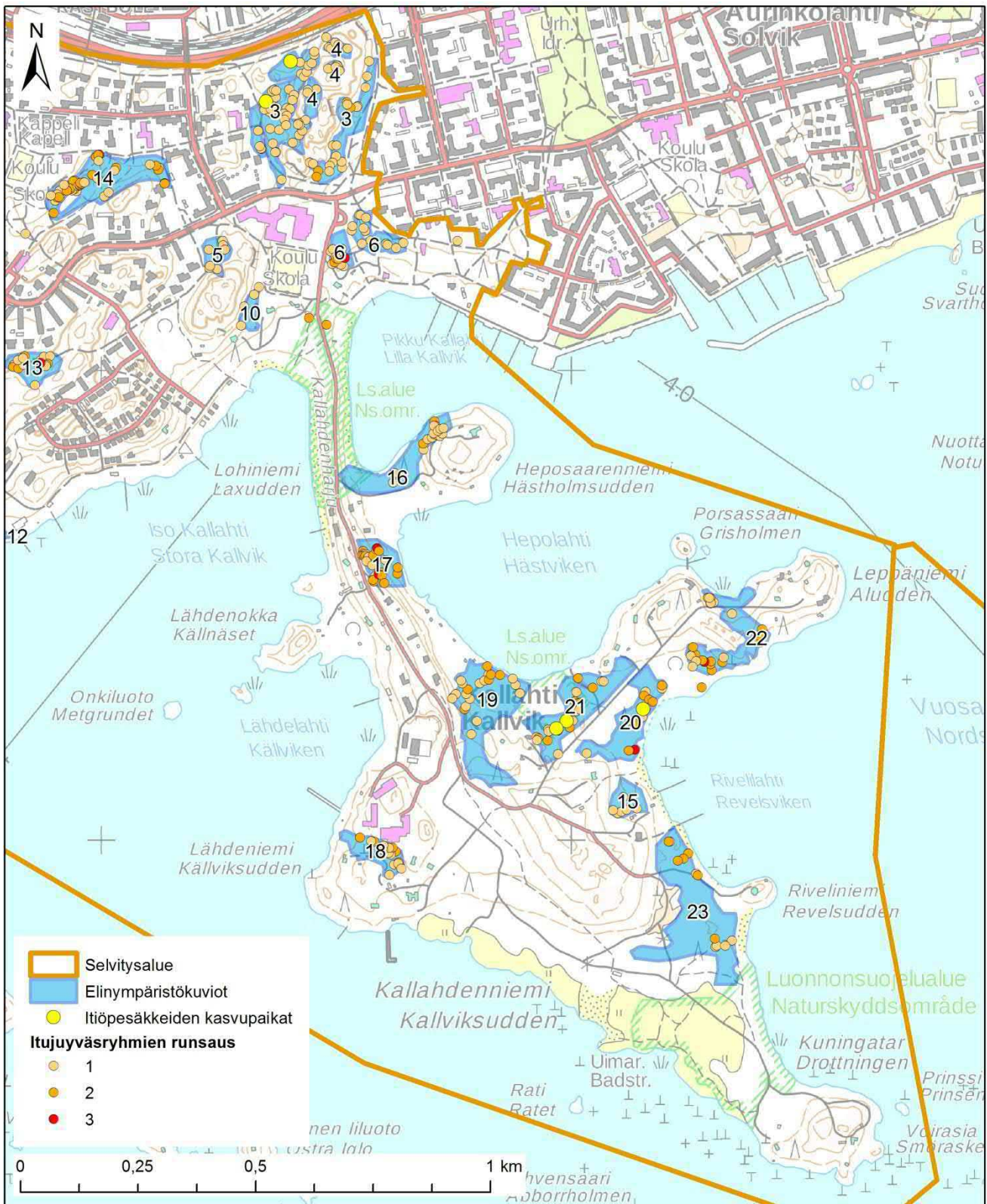
Taulukko 1. Osa-alueelta 1 rajatut lahokaviosammalten elinympäristökuviot (vrt. kuvat 2 & 3) ja niiden pisteytys (ks. liite 1, jossa selitetään kaikki taulukossa olevat muuttujat).

Pisteet 1 = Lammin & Vauhkosen (2019) mukainen pisteytys, josta poiketen pisteet on laskettu myös yhden kasvupaikan esiintymille. **Pisteet 2** = Laajennettu pisteytys, jossa on em. pisteiden lisäksi huomioitu itujvärsyhmien kasvupaikkojen runsaus, kartoitustarkkuus sekä elinympäristön rakennepiirteitä ja kulumista.

Kuvio	Kuvion nimi	ha	Itiöpesäkkeiden kasvupaikkojen lkm	Itujvärsyhmien kasvupaikkojen lkm	Pisteytys										
					Pinta-ala	Kasvupaikat	Itiöpesäkkeet	Esiintymät <1 km	Suojelualue <500 m	Pisteet 1	Itujvärsyhmien kasvupaikat	Kartoitustarkkuus	Rakenne	Kuluminen	Pisteet 2
1	Meri-Rastila	25,16	4	143	3	2	2	1	1	9	2	0	2	-1	12
2	Ramsinranta ja Ramsinkannas	4,24		32	1	0	0	1	1	3	1	0	1	0	5
3	Pohjavedenpuisto	2,75	2	68	1	1	1	1	1	5	2	0	1	-1	7
4	Pohjavedenpuiston kallio	0,40		15	1	0	0	2	1	4	1	0	0	-1	4
5	Ison Kallahden puisto	0,33		8	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-1	5
6	Pieni Kallahti N	0,79		25	1	0	0	2	1	4	1	0	0	-2	3
7	Meri-Rastilan pikkukuviot N	0,83		15	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-1	5
8	Meri-Rastilan pikkukuviot keski	2,42		23	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-1	5
9	Ramsinniemi	14,58		236	3	0	0	1	1	5	2	0	2	-1	8
10	Pohjavedenpuisto SW	0,24		4	1	0	0	3	1	5	0	0	0	-1	4
11	Ramsinneva	1,33		25	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-2	4
12	Meri-Rastilan eteläranta	0,09		4	1	0	0	2	1	4	0	0	0	-1	3
13	Ole Kondelinin puisto	0,55		15	1	0	0	2	1	4	1	0	0	-2	3
14	Haruspuisto	1,65		47	1	0	0	2	1	4	1	0	0	-2	3
15	Rivelilahti	0,42		6	1	0	0	2	1	4	1	0	1	0	6
16	Heposaarenniemi	1,14		17	1	0	0	3	1	5	1	0	1	0	7
17	Kallahdenharju SE	0,66		27	1	0	0	3	1	5	1	0	0	0	6
18	Lähdeniemi	0,61		16	1	0	0	2	1	4	1	0	1	0	6
19	Kallahdenniemi N	2,14		21	1	0	0	2	1	4	1	0	1	0	6
20	Leppäniementie S	1,19	1	13	1	1	1	1	1	5	1	0	2	0	8
21	Leppäniementie N	1,62	2	22	1	1	2	1	1	6	1	0	2	0	9
22	Leppäniemi	1,23		23	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-1	5
23	Riveliniemi	2,84		12	1	0	0	2	1	4	1	0	1	-2	4

Kuva 2. Lahokaviosammalten elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itujuväsryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 1 länsiosassa.

Kuva 3. Lahokaviosammalselvityksen elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itujuväsryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 1 itäosassa.

2.2. Osa-alue 2

Myös osa-alueella 2 kuviot olivat pääosin pieniä, sillä 32 kuviota oli alle 5 hehtaaria (niiden keskikoko 1,1 ha). Neljä kuviota olivat kooltaan 5–7 ha, kolme kuviota 10–12 ha ja suurin kuvio lähes 33 ha (yhteensä 40 kuviota).

Lahokaviosammalten itiöpesäkkeitä havaittiin yhteensä 16 kuviolla Mustavuori–Niinisaari-alueella, Ruusuniemessä ja Uutelassa. Itujyväryhmien kasvupaikkoja havaittiin yhteensä 3178, runsaasti useimmilla Mustavuori–Niinisaari-alueen kuvioilla sekä muutamalla kuviolla Uutelassa.

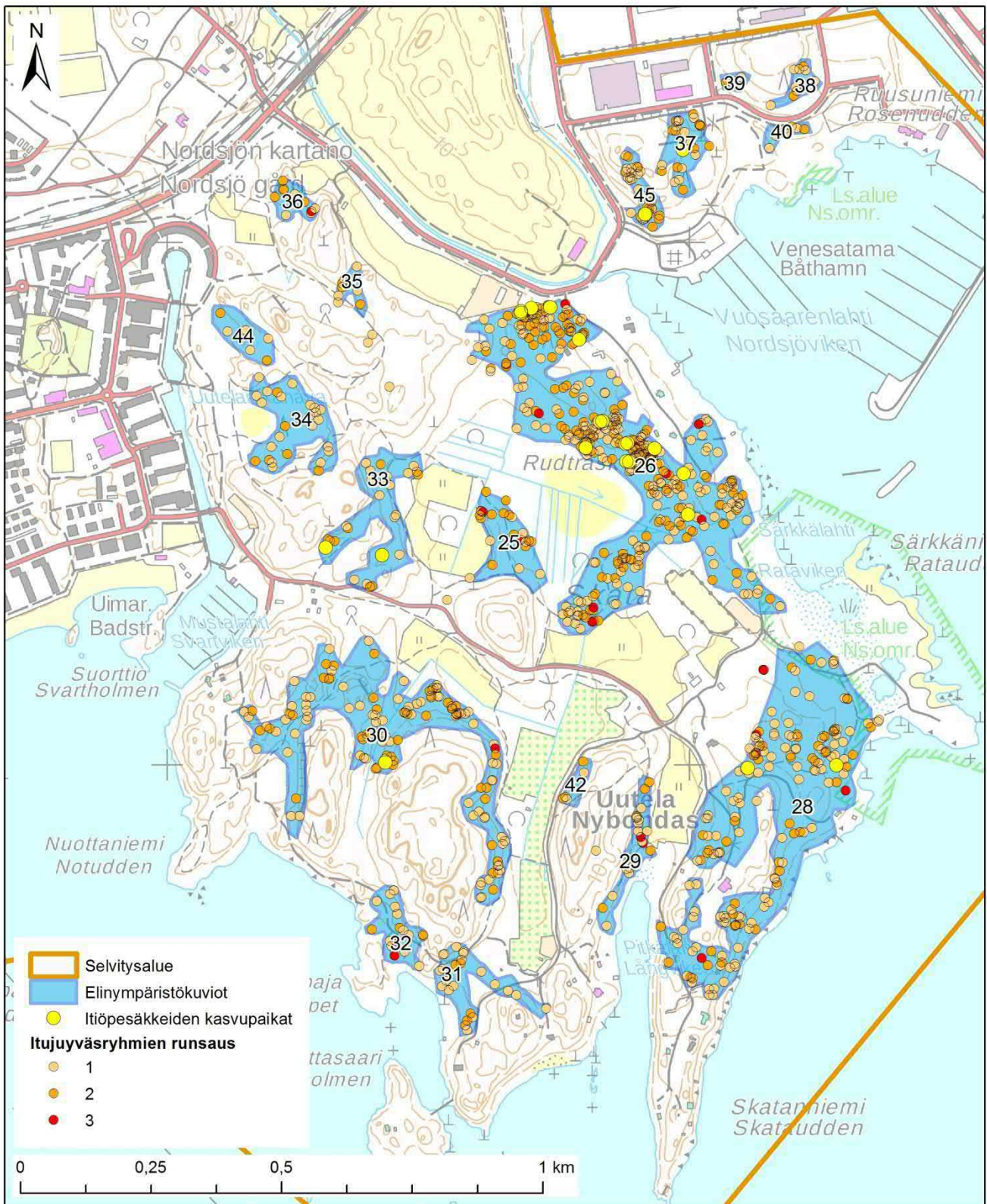
Lähes puolet kuvioista oli hyvin tai melko marginaalisia lahokaviosammalten kannalta, sillä 18 kuviota sai yhteensä vain 2–5 pistettä, ja kahdeksan kuviota sai elinympäristön rakennepiirteistä huonoimman pistemäärän (seitsemän kuviota sai parhaan luokituksen) (kuvat 9 & 10). Näitä kuvioita oli eri puolilla selvitysalueetta (erityisesti Vuosaaren keskiosien pienet kuviot), paitsi Mustavuori–Niinisaari-alueella pohjoisosassa.

Taulukko 2. Osa-alueelta 2 rajatut lahokaviosammalten elinympäristökuviot (vrt. kuvat 4–7) ja niiden pisteytys (ks. liite 1, jossa selitetään kaikki taulukossa olevat muuttujat).

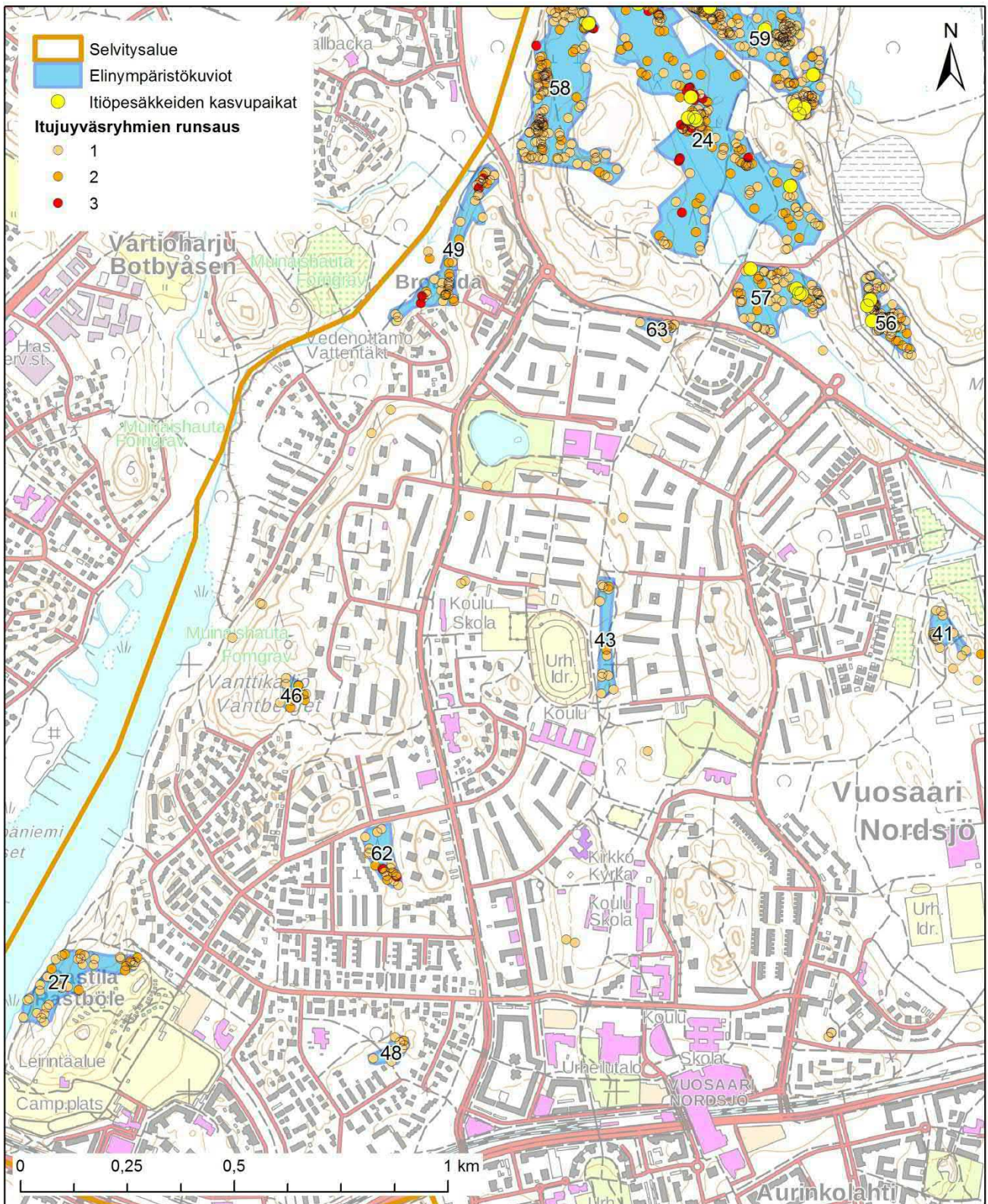
Pisteet 1 = Lammin & Vauhkosen (2019) mukainen pisteytys, josta poiketen pisteet on laskettu myös yhden kasvupaikan esiintymille. **Pisteet 2** = Laajennettu pisteytys, jossa on em. pisteiden lisäksi huomioitu itujyväryhmien kasvupaikkojen runsaus, kartoitustarkkuus sekä elinympäristön rakennepiirteitä ja kulumista.

Kuvio	Kuvion nimi	ha	Itiöpesäkkeiden kasvupaikkojen lkm	Itujyväryhmien kasvupaikkojen lkm	Pisteytys										
					Pinta-ala	Kasvupaikat	Itiöpesäkkeet	Esiintymät <1 km	Suojelualue <500 m	Pisteet 1	Itujyväryhmien kasvupaikat	Kartoitustarkkuus	Rakenne	Kuluminen	Pisteet 2
24	Mustavuori S	11,94	6	169	2	3	3	3	1	12	2	0	1	0	15
25	Rudträsk W	1,32		21	1	0	0	3	1	5	1	0	1	-1	6
26	Rudträsk E	12,11	15	388	3	3	3	3	1	13	2	0	2	0	17
27	Rastilan rantametsä	1,82		37	1	0	0	2	0	3	1	0	1	-1	4
28	Uutela E	10,64	2	173	2	1	1	3	1	8	2	0	2	-1	11
29	Uutela W	0,79		23	1	0	0	3	1	5	1	0	1	-1	6
30	Uutelan ulkoilupuisto NW	6,60	1	128	2	1	1	3	0	7	2	0	2	-1	10
31	Uutelan ulkoilupuisto SE	1,22		25	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-1	5
32	Uutelan ulkoilupuisto S	0,92		17	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-1	5
33	Rudträsk W1	2,04	2	26	1	1	2	3	0	7	1	0	1	-1	8
34	Uutelanneva	1,91		26	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-2	4
35	Rudträsk W3	0,28		9	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-1	5
36	Rudträsk W2	0,43		10	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-2	4
37	Bokbergipuisto	0,90		26	1	0	0	3	0	4	1	0	0	0	5
38	Bokbergipuisto E	0,34		10	1	0	0	3	0	4	1	0	0	-1	4

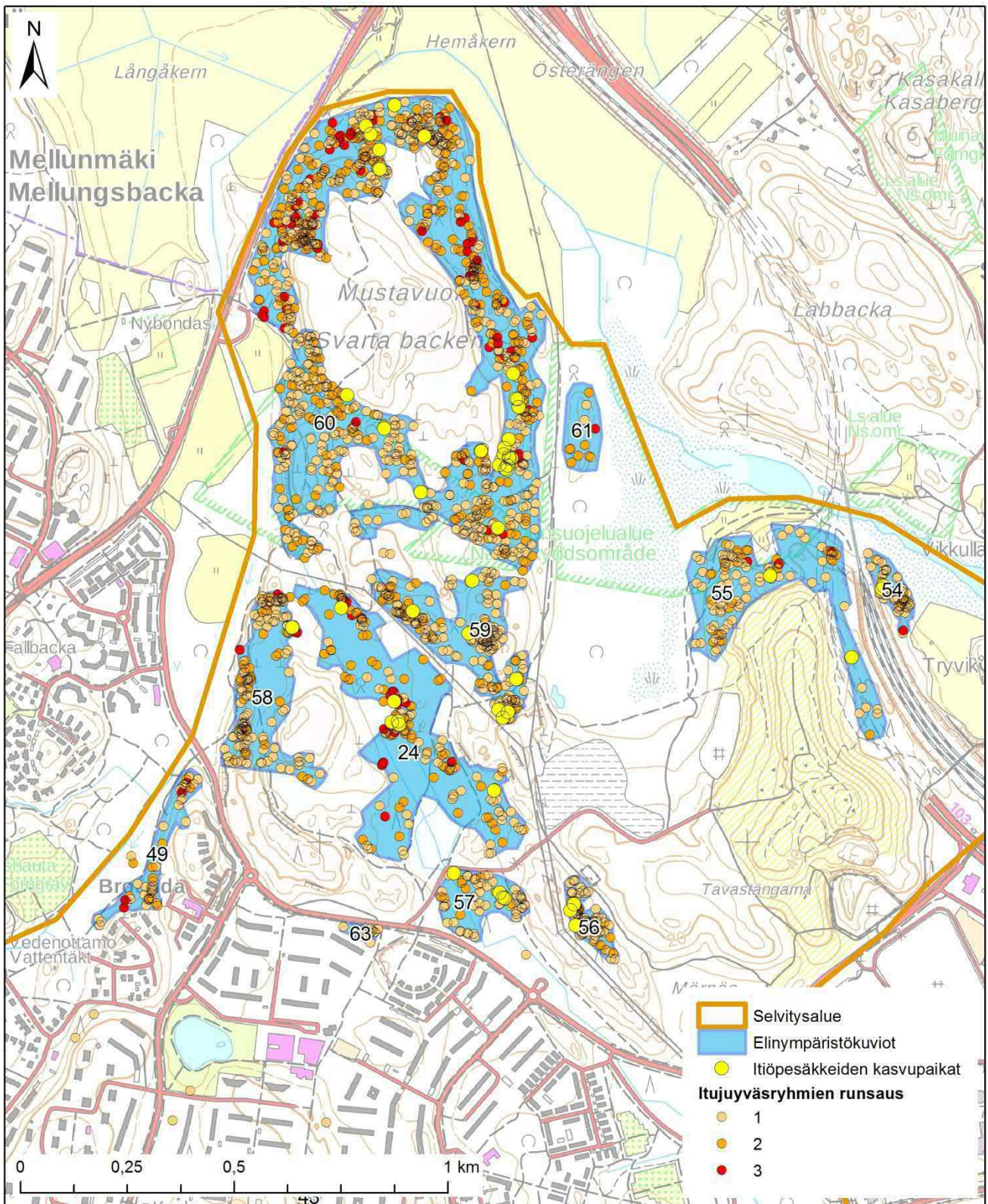
Kuvio	Kuvion nimi	ha	Itiöpesäkkeiden kasvupaikkojen lkm	Itujvärsryhmien kasvupaikkojen lkm	Pisteytys										
					Pinta-ala	Kasvupaikat	Itiöpesäkkeet	Esiintymät <1 km	Suojelualue <500 m	Pisteet 1	Itujvärsryhmien kasvupaikat	Kartoitustarkkuus	Rakenne	Kuluminen	Pisteet 2
39	Bokberginpuisto N	0,14		5	1	0	0	3	0	4	1	0	0	-1	4
40	Bokberginpuisto SE	0,21		7	1	0	0	3	0	4	1	0	0	-2	3
41	Porslahden puisto	0,48		14	1	0	0	3	0	4	1	0	0	0	5
42	Uutela NW	0,24		5	1	0	0	3	1	5	0	0	1	-1	5
43	Liinamaanpuisto S	0,79		12	1	0	0	3	0	4	1	0	0	0	5
44	Uutelanneva NW	0,73		6	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-2	4
45	Bokberginpuisto W	0,58	1	34	1	1	1	3	0	6	1	0	0	0	7
46	Vanntikkallio SE	0,29		17	1	0	0	0	0	1	1	0	1	-1	2
47	Skillberget W	0,52		29	1	0	0	3	0	4	1	0	1	0	6
48	Keulapuisto	0,35		9	1	0	0	2	0	3	1	0	0	-1	3
49	Kurkimoisionpuisto E	1,78		49	1	0	0	3	0	4	1	0	1	0	6
50	Skillberget S	1,03		46	1	0	0	3	0	4	1	0	1	0	6
51	Skillberget N	1,54	1	69	1	1	1	3	0	6	2	0	1	0	9
52	Niinisaari S	1,68	1	76	1	1	1	3	0	6	2	0	1	0	9
53	Niinisaari N	4,26	7	127	1	3	2	3	1	10	2	0	2	0	14
54	Tryvik	0,99	2	54	1	1	1	3	1	7	2	0	2	0	11
55	Vuosaaren tunneli	7,07	2	111	2	1	2	3	1	9	2	0	2	0	13
56	Mustavuoren korvet E	1,15	3	91	1	2	2	3	0	8	2	0	1	-1	10
57	Mustavuoren korvet S	2,23	4	53	1	2	2	3	0	8	2	0	1	-2	9
58	Mustavuoren korvet W	5,12	1	56	1	1	1	3	1	7	2	0	1	-1	9
59	Mustavuoren korvet N	5,82	7	199	1	3	3	3	1	11	2	0	1	-1	13
60	Mustavuori	32,58	26	978	3	3	3	3	1	13	2	0	2	0	17
61	Porvarinlahden pohjukka	1,50		12	1	0	0	3	1	5	1	0	1	0	7
62	Rastilantie	0,76		19	1	0	0	1	0	2	1	0	1	-1	3
63	Sudenkuoppa	0,24		12	1	0	0	3	0	4	1	0	1	-2	4

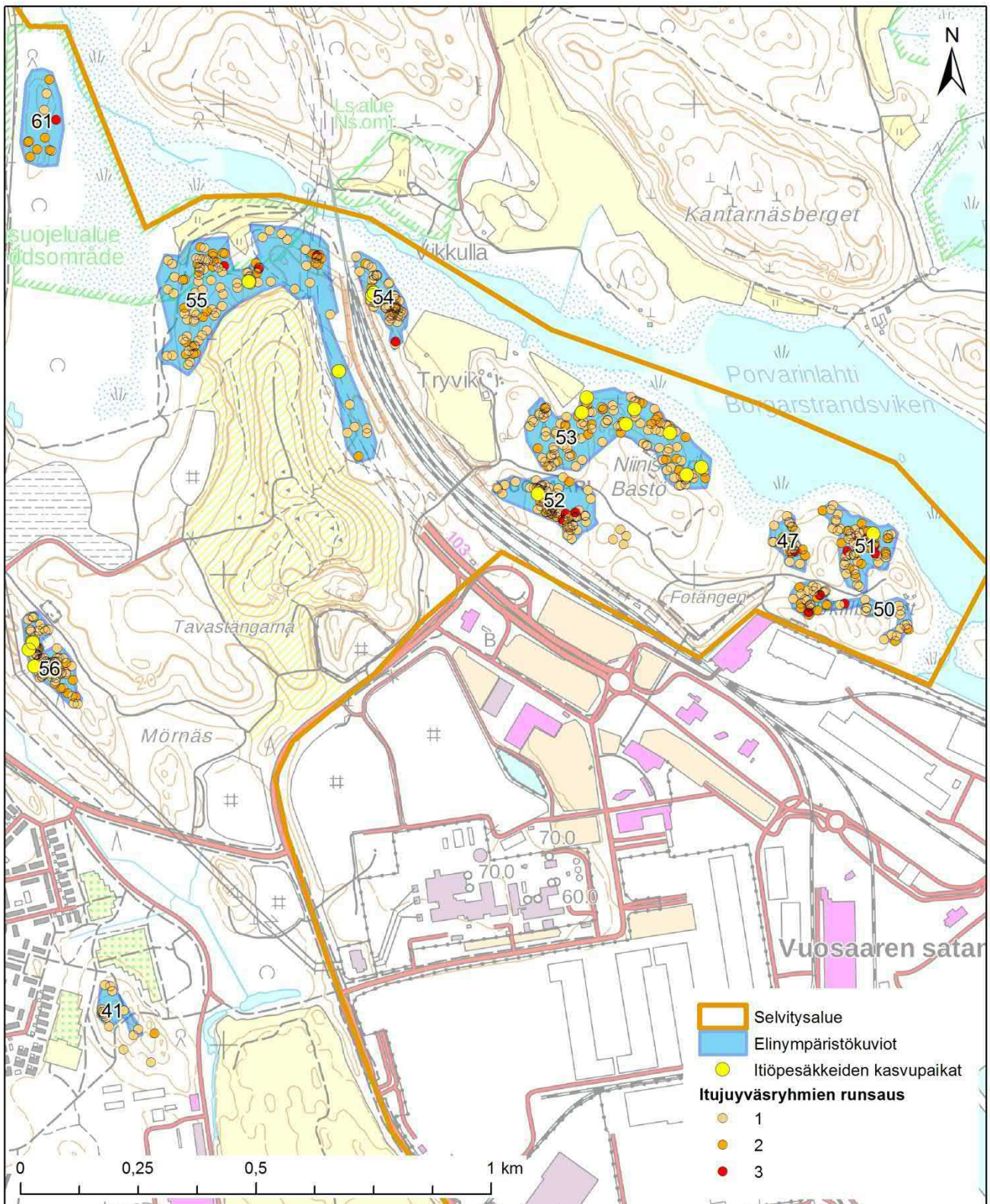
Kuva 4. Lahokaviosammalten elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itujuvärsryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 2 kaakkoisosassa.

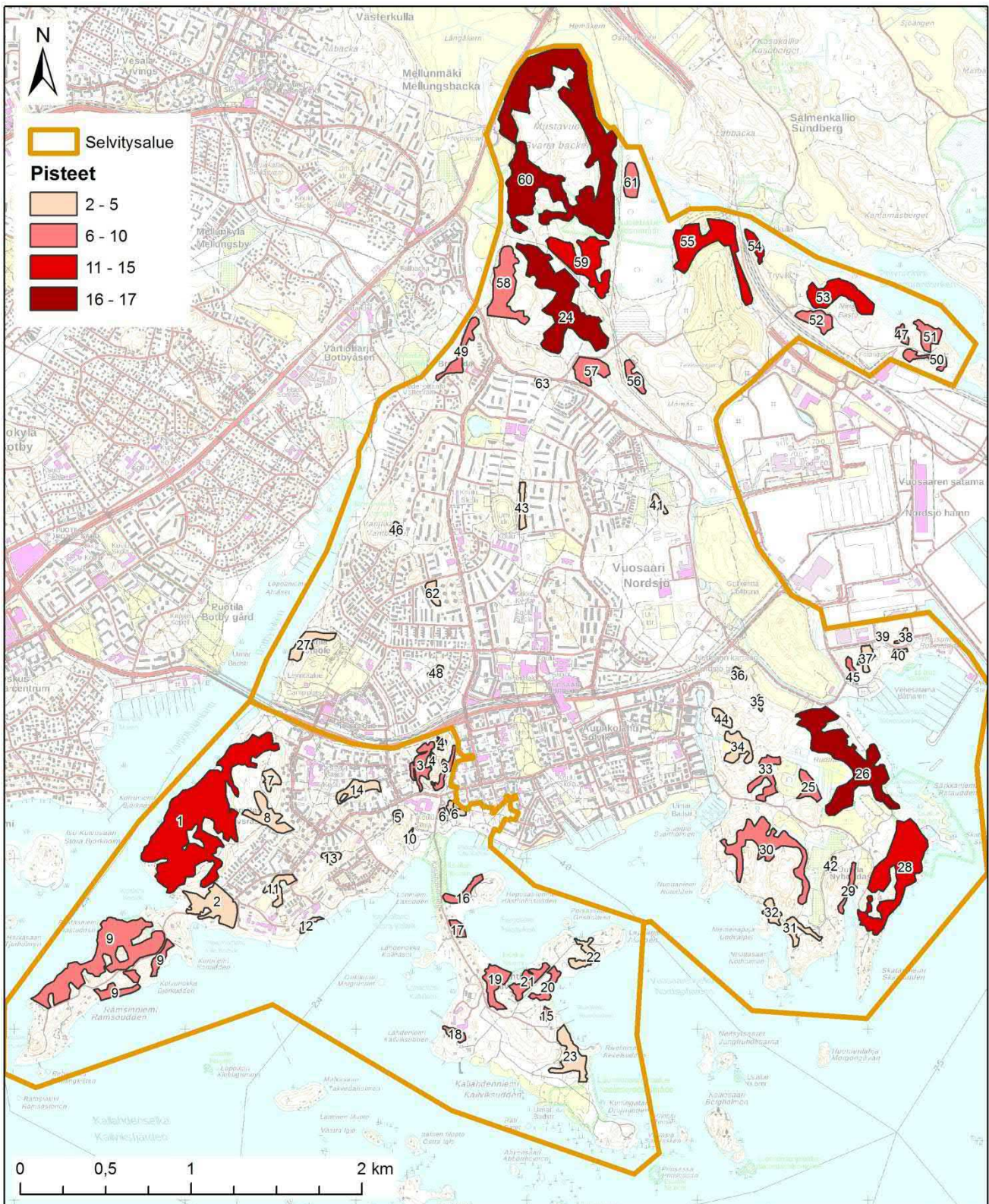
Kuva 5. Lahokaviosammalselvityksen elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itiöpesäkkeiden runsausryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 2 lounaisosassa.

Kuva 6. Lahokaviosammalselvityksen elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itujyväryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 2 luoteisosassa.

Kuva 7. Lahokaviosammalten elinympäristökuvioit sekä itiöpesäkkeiden ja itujyväsryhmien havaitut kasvupaikat osa-alueen 2 koillisosassa.

Kuva 8. Elinympäristökuvioiden pisteytys.

3. Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

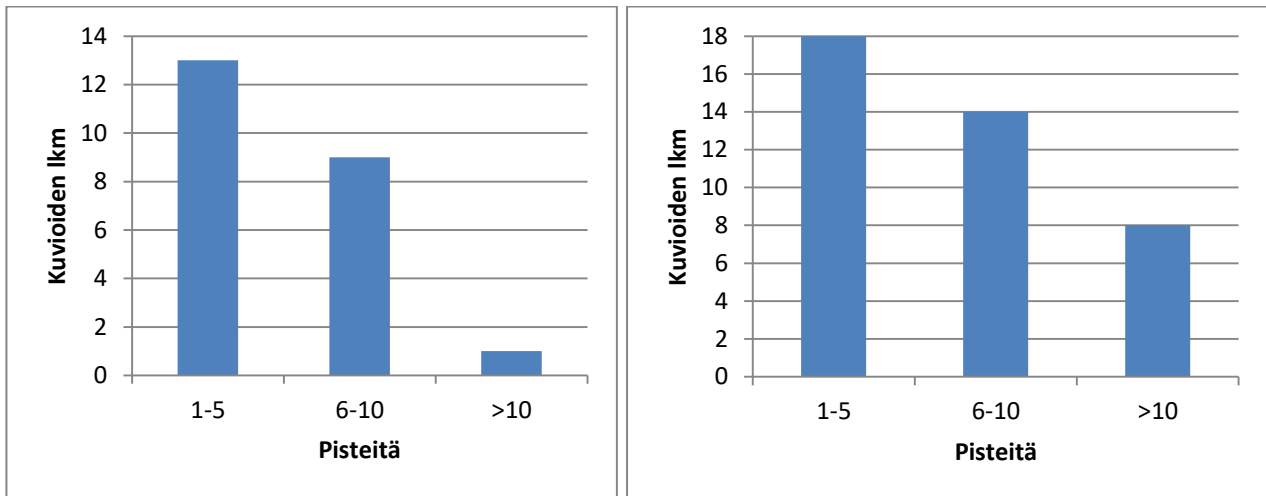
Selvitysalueen pohjoisosassa Mustavuori–Niinisaari-alueella (kuviot # 24, 53–55, 59 & 60) ja Uutelassa (# 26 & 28) sekä Meri-Rastilassa (# 1) on yhteensä yhdeksän kuviota, joiden pistearvoksi tuli yli 10 (kuvat 8 & 9). Näillä alueilla sijaitsevat siis laihokaviosammalten tärkeimmät Vuosaaren esiintymisalueet. Selvitys oli hyvin (kaavaselvitykseksi jopa poikkeuksellisen) kattava, ja kartoittamatta on vain pienialaisia mahdollisia elinympäristöjä, joissa ei hyvin todennäköisesti ole ainakaan merkittäviä lajin esiintymiä.

Tasan 10 pistettä sai kaksi kuviota: yksi Uutelan kuvioista (# 30) ja yksi Mustavuoren kuvioista (# 56). Ramsinniemen kuviolla (# 9) oli hyvin runsaasti itujuväsryhmiä, mutta itiöpesäkkeitä ei havaittu. Näiden lisäksi muutamalla kuviolla alueen pohjoisosissa (# 51, 52 & 56–58), Kallahdessa (# 20 & 21), Pohjavedenpuistossa (# 3) ja Uutelan seudulla (# 30, 33 & 45) havaittiin itiöpesäkkeitä, joten näidenkin kuvioiden laatu on laihokaviosammalten lisääntymiselle suotuisa. Kaikki kuviot, joiden elinympäristön laatu arvioitiin korkeimpaan luokkaan (vrt. kuva 10), sisältyvät em. kuvioihin.

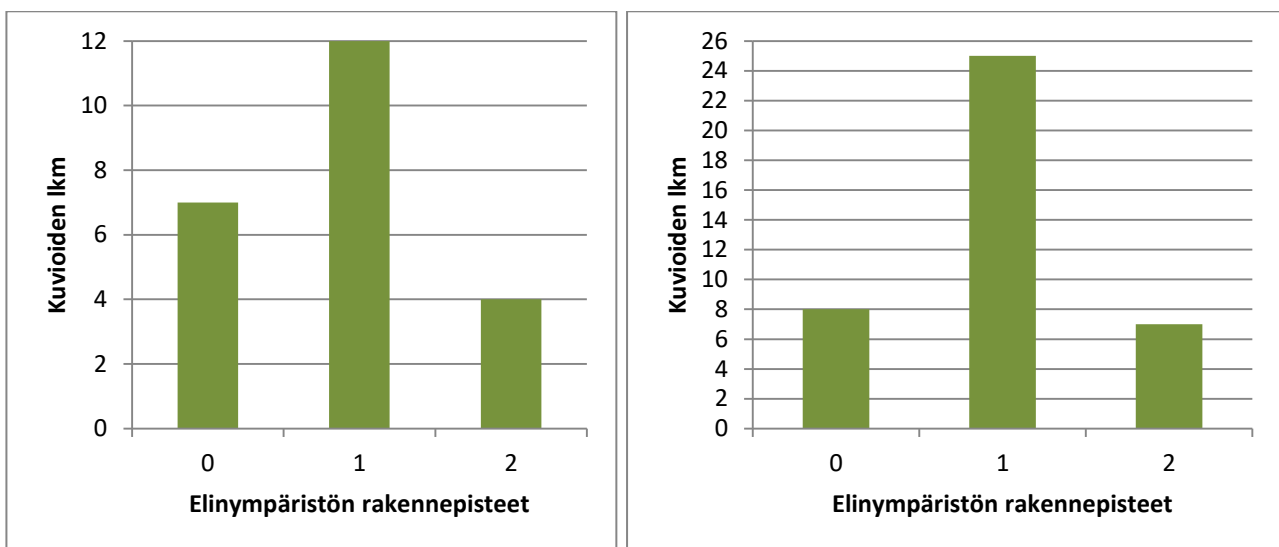
Kaikkia edellä listattuja kuvioita voidaan pitää lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta tärkeinä Lsl 47 pykälän mukaisesti. Todennäköisesti myös lajin suojelutaso pysyy alueella suotuisana, jos nämä kuviot pääosin säilyvät. Yksi Mustavuoren alueen tärkeimmistä kuvioista (# 60) on lähes kokonaan Natura 2000 -alueella ja siten jo turvattu. Pieniä osia muutamasta muustakin kuviosta kuuluu luonnonsuojelualueisiin.

Loppujen kuvioiden merkitystä lajin ja sen suotuisan suojelutason säilymiselle on hyvin vaikea arvioida objektiivisesti. Niiden osalta suosituksemme on varovaisuusperiaatteen mukaisesti, että myös muista 5–9 pistettä saaneista kuvioista säästetään mahdollisimman suuri osa. Näitä pelkkiä itujuväsryhmiä sisältäviä kohteitahan ei olisi aiemmissa selvityksissä määritelty lajin esiintymiksi, mutta parantuneen selvitysmenetelmän ansiosta ne nykyisin havaitaan. Alle viisi pistettä saaneita elinympäristökuvioita voidaan pitää lajin pitkäaikaisen säilymisen kannalta hyvin vähämerkityksisinä, vaikkakaan niiden kohtaloa ei tietämyksen nykytasolla ja seurantatiedon puuttuessa kyetä tarkemmin ennustamaan.

Tulee myös muistaa, että kuviorajaukset ovat arvioita yhtenäisistä lajille soveliaista alueista, eikä niiden säästäminen sataprosenttisesti ole lajin säilymisen kannalta välttämätöntä. Maankäytön muutokset ovat joillain kuvioilla tai kuvioiden osilla mahdollisia heikentämättä tärkeitä esiintymispaikkoja tai suotuisaa suojelutasoa, mutta tällaiset muutokset tulee käsitellä tapauskohtaisesti ja suhteutettuna maankäytön suunniteltuihin muutoksiin koko alueella.

Kuva 9. Pistemäärien mukaan ryhmitellyt kuvioiden lukumäärät osa-alueella 1 (vasen kuvaaja) ja osa-alueella 2 (oikea kuvaaja).

Kuva 10. Elinympäristön rakennepisteiden mukaan ryhmitellyt kuvioiden lukumäärät osa-alueella 1 (vasen kuvaaja) ja osa-alueella 2 (oikea kuvaaja).

4. Kirjallisuus

- Juutinen, R., Syrjänen, K., Korvenpää, T., Laitinen, T., Ahonen, I., Huttunen, S., Korvenpää, T., Kypärä, T., Parnela, A., Ryömä, R. & Ulvinen, T. 2019: Sammalet. – Teoksessa: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.), Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019, s. 157–181. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Lammi, E. & Vauhkonen, M. 2019: Uudenmaan lahokaviosammalsiintymien luokittelu ja priorisointi. – Raportti 30.4.2019. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy.
- Luonnonsuojeluasetus 1997/2005/2013: 14.2.1997 annettu luonnonsuojeluasetus (160/1997), 17.11.2005 annettu muutos (913/2005) ja 1.7.2013 alkaen voimassa oleva muutos (471/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19970160>; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050913>, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130471>].
- Luonnonsuojelulaki 1996: 20.12.2006 annettu luonnonsuojelulaki (1096/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19961096>] ja luonnonsuojelulain perustelut (HE 79/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960079>].
- Manninen, O. 2017: Helsingin lahokaviosammalselvitys 2017. – Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:8.
- Manninen, O. & Nieminen, M. 2020: Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. – Faunatican raportteja 1/2020.
- Sammaltyöryhmä 2018: Suomen sammalien levinneisyys metsäkasvillisuusvyöhykkeissä ja ELY-keskuksissa. – SYKE, 30.11.2018. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajiensuojelutyo/Eliotyoryhmat/Sammaltyoryhma/Suomen_sammalet], viitattu 9.1.2020.
- Syrjänen, K. 2001: Uhanalaisten ja luontodirektiivin kasvilajien suotuisa suojelutaso suojelualueverkon kattavuuden arvioinnissa. – Suomen ympäristö 501. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Syrjänen, K. & Laaka-Lindberg, S. 2009: *Buxbaumia viridis* – erittäin uhanalainen. – Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.) 2009: Suomen uhanalaiset sammalet. – Ympäristöopas | 2009. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002: Suomen sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. – Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Wolf, T. 2015: Untersuchungen zu den Entwicklungsstadien von *Buxbaumia viridis* (Lam. & DC.) Moug. & Nestl. (Grünes Koboldmoos). – Carolea 73: 5–15.

Liite 1. Menetelmäkuvaus

1. Taustatyöt

Lajille potentiaaliset kuviot paikannettiin koko selvitysalueelta ilmakehän- ja metsätietotarkasteluna, jossa pääkriteerinä oli kuusen kohtalainen esiintyminen (tekijä: Olli Manninen). Alustavan tarkastelun perusteella osa-alueella 1 oli n. 70 ha ja osa-alueella 2 n. 118 ha lajille sopivaa tai mahdollisesti sopivaa elinympäristöä (ml. Olli Mannisen aiemmin tunnistamat ja osin kartoittamat ns. ydin-, tuki- ja potentiaaliset alueet). Lisäksi Helsingin kaupungilta toimitettiin rajaukset pääosin pienistä, mutta kaavoitukselle keskeisistä lisäkuvioista, jotka otettiin mukaan kartoitukseen (yht. n. 14,5 ha). Maastotyöhön sisältyi yhteensä n. 203 ha.

2. Maastotyöt

Lahokaviosammalta tavataan etenkin vanhoissa lehtomaisissa havumetsissä, lehdoissa ja korvissa. Se suosii runsaslahopuustoisia elinympäristöjä, joissa on pitkä metsäjatkumo. Kuusivaltaiset lehtometsät, puronvarret, korvet, niiden reunukset ja varsinkin pohjoisrinteiden kosteahkot kangasmetsät ovat tyypillisiä kasvupaikkoja lahokaviosammalle. Lahokaviosammal kasvaa lähinnä kostealla ja järeällä lahoppuulla tai sellaisen kappaleilla. Isäntäpuu on yleisimmin kuusi, mutta joitakin havaintoja on monilta multa puulajeilta (Suomesta ainakin haavalta, koivuilta, tervalepältä, harmaalepältä, raidalta ja männyltä). Lahokaviosammalen menestymiseksi paljasta kosteaa puuainesta täytyy olla esillä, eikä lahoppuu siis saa olla kokonaan peittynyt suurilla lehtisammalilla. Lajista kertyneiden havaintotietojen perusteella vaikuttaa siltä, että esiintymisalueella tulee olla jatkumo sekä sopivan lahoppuun että kostean pienilmaston suhteen. Laholuokat 4 ja 5 ovat lahokaviosammalen suosimia, mutta esiintymiä voi olla jo laholuokassa 3. Laholuokat 1–5: 1 = kova, aivan tuore lahoppuu, ... , 5 = täysin lahonnut lahoppuu, jonka puuainesta on täysin pehmeää ja puun syyt hajoaneita.

Laji kasvattaa uusia itiöpesäkkeitä yleensä myöhäissyksyllä loka–marraskuussa. Nämä pesäkkeet kasvavat täyteen kokoonsa talven–alkukevään aikana, kypsyvät itiöintivaiheeseen alkukesän tienoilla ja vähitellen hajoavat kesän–alkusyksyn aikana. Paras havainnointiaika on alkukevät, koska tuoreet itiöpesäkkeet erottuvat tuolloin parhaiten maastossa ja kaikki uudet pesäkkeet ovat jo valmiita. Itiöpesäkkeiden maastokartoitusta voi tehdä suhteellisen luotettavasti myös loppusyksyllä, mutta nuoret itiöpesäkkeet ovat loka–marraskuussa vielä varsin hoikkia, ja jäävät siksi helpommin huomaamatta kuin kypsät pesäkkeet keväällä. Koska itiöpesäke-esiintymät ovat usein varsin niukkoja, on niiden löytäminen muutenkin hyvin työlästä. Toisaalta lahokaviosammalen itiöperien varret saattavat olla tunnistettavissa lahoppuulla muutaman vuoden pesäkkeen hajoamisen jälkeen.

Aivan viime aikoina tapahtunut kehitys lahokaviosammalen suvuttoman vaiheen (puuaineksessa elävän alkeisvarsikon puuaineksen pinnalle tuottamat itujuvärsryhmät eli protoneemagemmat, joista ajoittain kehittyvät suvullisen lisääntymisen yksiköitä eli itiöpesäkkeitä) tunnistamisessa (ks. Wolf 2015, Manninen & Nieminen 2020) ja esiintymien kartoittamisessa niiden perusteella on hyvin merkittävä muutos lajin inventoinnissa ja esiintymien rajaamisessa, sillä itujuvärsryhmiä esiintyy paljon runsaammin ja oletettavasti pysyvämpinä esiintyminä kuin itiöpesäkkeitä. Itujuvärsryhmiä voi tunnistaa luopilla tai kokemuksen karttuessa paljain silminkin. Pieniä itujuvärsryhmäkasvustoja voi

esiintyä jo laholuokan 2 maapuurungoilta. Tällöin on yleensä kyseessä rungon tyvellä tai sivulla oleva murtumapinta, joka on alkanut lahoamaan voimakkaammin kuin muu runko.

Itujyväryhmien kasvupaikat jaettiin maastossa karkeasti kolmeen luokkaan itujyväryhmäkasvustojen määrän ja sopivan lahopuuaineksen määrän perusteella:

1 = Vain vähän havaittua kasvustoa (1 cm^2 – $0,5 \text{ dm}^2$). Joko pieni, tuore tai vain pieneltä osalta lajille soveltuva lahopuukappale.

2 = Reilusti kasvustoa (yleensä $0,5$ – 5 dm^2), oletettavasti mahdollinen itiöpesäkerunko. Usein kyseessä on järeä kuusen kanto.

3 = Hyvin runsaasti kasvustoa järeällä maapuurungolla, hyvin potentiaalinen itiöpesäkkeiden esiintymärunko.

Itujyväryhmäkasvustojen ja itiöpesäkkeiden löytämiseksi on erityisen olennaista tunnistaa lahoaviosammalelle soveliaat lahopuut ja niiden osat (pitkälle lahonnut pehmeä ja kostea lahopuuaines), ja osata etsiä näitä oikeilta paikoilta. Maastokartoituksessa tulee huomioida, että lajille soveliaan lahopuuaineksen pinnalla esiintyy myös eräiden rupijäkälien tai levien/mikrosienten kasvustoja.

Maastokäynnit

Kaikki ennalta valikoidut kuviot tarkastettiin maastossa, jolloin kaikki havaitut lahoaviosammalen itiöpesäkkeet ja itujyväryhmät paikannettiin. Poikkeuksena oli, että O Mannisen jo kartoittamia kuvioita ei kartoitettu uudestaan, jos niiltä oli jo itujyväryhmätkin kartoitettu. Em. tulokset ovat mukana tässä raportissa. Maastotyön tekivät kasvibiologit FM Henna Makkonen ja FM Elina Manninen, joilla oli kokemusta itiöpesäkkeiden etsimisestä sekä koulutus ja kokemusta itujyväryhmien etsimiseen. Ensimmäiseen maastopäivään osallistui myös lajin erityisasiantuntija Olli Manninen. Maastokäyntien päivämäärät (henkilömaastotyöpäivien määrä yhteensä 59):

13.03.2020	07.04.2020	25.04.2020
16.03.2020	08.04.2020	26.04.2020
17.03.2020	09.04.2020	28.04.2020
18.03.2020	10.04.2020	29.04.2020
19.03.2020	11.04.2020	03.05.2020
20.03.2020	13.04.2020	04.05.2020
23.03.2020	14.04.2020	05.05.2020
24.03.2020	17.04.2020	06.05.2020
25.03.2020	18.04.2020	07.05.2020
26.03.2020	19.04.2020	08.05.2020
28.03.2020	20.04.2020	18.05.2020
30.03.2020	21.04.2020	19.05.2020
31.03.2020	22.04.2020	26.05.2020
01.04.2020	23.04.2020	
02.04.2020	24.04.2020	

Kaikista havainnoista tallennettiin koordinaatit differentiaalikorjaavalla satelliittipaikantimella (Trimble Trimble Geo XH/XT 6000), jonka virhemarginaali on jälkikorjausta käyttäen metsäisillä alueilla parhaimmillaan muutama metri. Itiöpesäkkeiden kasvupaikoista otettiin yleiskuva, joka auttaa löytämään rungot myöhemmin mahdollista seuranta varten. Itiöpesäkkeiden kasvupaikkojen tiedot kirjattiin: puulaji, rungon tyyppi, läpimitta, lahoaste, itiöpesäkkeiden määrä (uusi,

edellisvuotinen, vanhempi). Itujyväryhmien kasvupaikoista kirjattiin runsaus ja kasvupaikan perustiedot.

Mikäli kohteelta ei havaittu lainkaan lahopuosammalta, se ei luonnollisestikaan muodostanut elinympäristökuviota. Samoin yksittäisen tai 2–4 itujyväryhmän hajanaisen kasvupaikan esiintyminen muutoin lajille heikkolaatuisessa ympäristössä ei johtanut elinympäristökuvion rajaamiseen, koska tällaiset hyvin pienet esiintymät eivät todennäköisesti ole pidemmällä aikavälillä säilyviä/elinvoimaisia. Kaikki havaitut kasvupaikat kuitenkin paikannettiin.

3. Esiintymien arvottaminen

Lammin & Vauhkosen (2019) raportissa esitettiin pisteytysjärjestelmä lahopuosammalten Uudeltamaalta aiemmin tunnettujen esiintymien vertailemiseksi keskenään. Siinä esiintymät määriteltiin pääosin tietyn periaatteen mukaisesti (kasvupaikkojen ympärille rajatut päällekkäin menevät 4 hehtaarin puskurivyöhykkeet muodostivat yhden esiintymän; ks. em. raportin s. 16–17). Olemme laskeneet em. pisteytyksen myös tässä työssä, jotta tulosten vertailtavuus em. raportin kanssa olisi mahdollisimman hyvä. Pisteytyksessä on kuitenkin seuraavat poikkeukset:

- Erilliset kuviot määriteltiin esiintymiksi ilman puskurivyökkeiden perusteella tehtyä esiintymien luokittelua (joissain tapauksissa toistensa välittömässä läheisyydessä olevat samanaista elinympäristöä edustavat kuviot liitettiin kuitenkin yhdeksi kuvioksi).
- Myös <2 havaitun kasvupaikan kuvioille laskettiin pisteytys.

Alueet pisteytettiin siis samalla periaatteella kuin Vantaan lahopuosammalten suojelusuunnitelmassa (Manninen & Nieminen 2020), jossa pisteytys oli seuraavanlainen:

Havaittujen itiöpesäkkeellisten kasvupaikkojen (kasvupaikka = erillinen lahopuuyksikkö, joko maapuurunko, kanto tai lahopuukappale) määrä:

- 1 piste: 1 kasvupaikka
- 2 pistettä: 2–4 kasvupaikkaa
- 3 pistettä: vähintään 5 kasvupaikkaa

Esiintymäalueen pinta-ala:

- 1 piste: < 6 ha
- 2 pistettä: 6–12 ha
- 3 pistettä: > 12 ha

Havaittujen itiöpesäkkeiden määrä:

- 1 piste: ≤ 10 itiöpesäkettä
- 2 pistettä: 11–30 itiöpesäkettä
- 3 pistettä: > 30 itiöpesäkettä

Muiden lähistöllä (<1 km) sijaitsevien itiöpesäkkeellisten esiintymäalueiden määrä:

- 1 piste: 1 esiintymä
- 2 pistettä: 2 esiintymää
- 3 pistettä: 3 tai 4 esiintymää

Luonnonsuojelun läheisyys (<500 m etäisyydellä):

- 1 piste: ainakin yksi suojelualue

Kartoituksen tarkkuus:

- 0 pistettä: Kohde hyvin tutkittu. Suurin osa kaikista potentiaalisista kasvupaikoista (kasvupaikka = erillinen lahopuuyksikkö, joko maapuurunko, kanto tai muu lahopuukappale) on tutkittu sekä itiöpesäkkeiden että itujuvärsryhmien osalta.
- 1 piste: Tarkasti tutkittu kohde sekä itujuvärsryhmien että itiöpesäkkeiden osalta, mutta silti arviolta alle puolet kaikista potentiaalisista kasvupaikoista tutkittu.
- 2 pistettä: Hyvin tarkka itiöpesäkkeiden etsintä tai osittainen itujuvärsryhmät huomioiva kartoitus (alle 10 % potentiaalisista kasvupaikoista tutkittu).
- 3 pistettä: Melko tarkka itiöpesäkkeiden etsintä tai yleispiirteinen nopea kartoitus, jossa sekä itiöpesäkkeitä että itujuvärsryhmiä etsittiin.
- 4 pistettä: Suurpiirteinen itiöpesäkerunkojen etsintä laajalla alueella tai vain yksittäishavainto pienellä kohteella. Ei itujuvärsryhmien tutkimusta.
- 5 pistettä: Satunnainen yksittäishavainto (yleensä itiöpesäkerunko) suhteellisen laajalla esiintymäalueella. Ei tarkempaa tutkintaa edes itiöpesäkkeiden osalta.

Itujuvärsryhmien kasvupaikkojen havaittu määrä kohteella:

- 0 pistettä: 0–5 kasvupaikkaa.
- 1 piste: 6–49 kasvupaikkaa.
- 2 pistettä: Yli 50 kasvupaikkaa.

Elinympäristön rakennepiirteet (lahopuusto ja metsän rakenne):

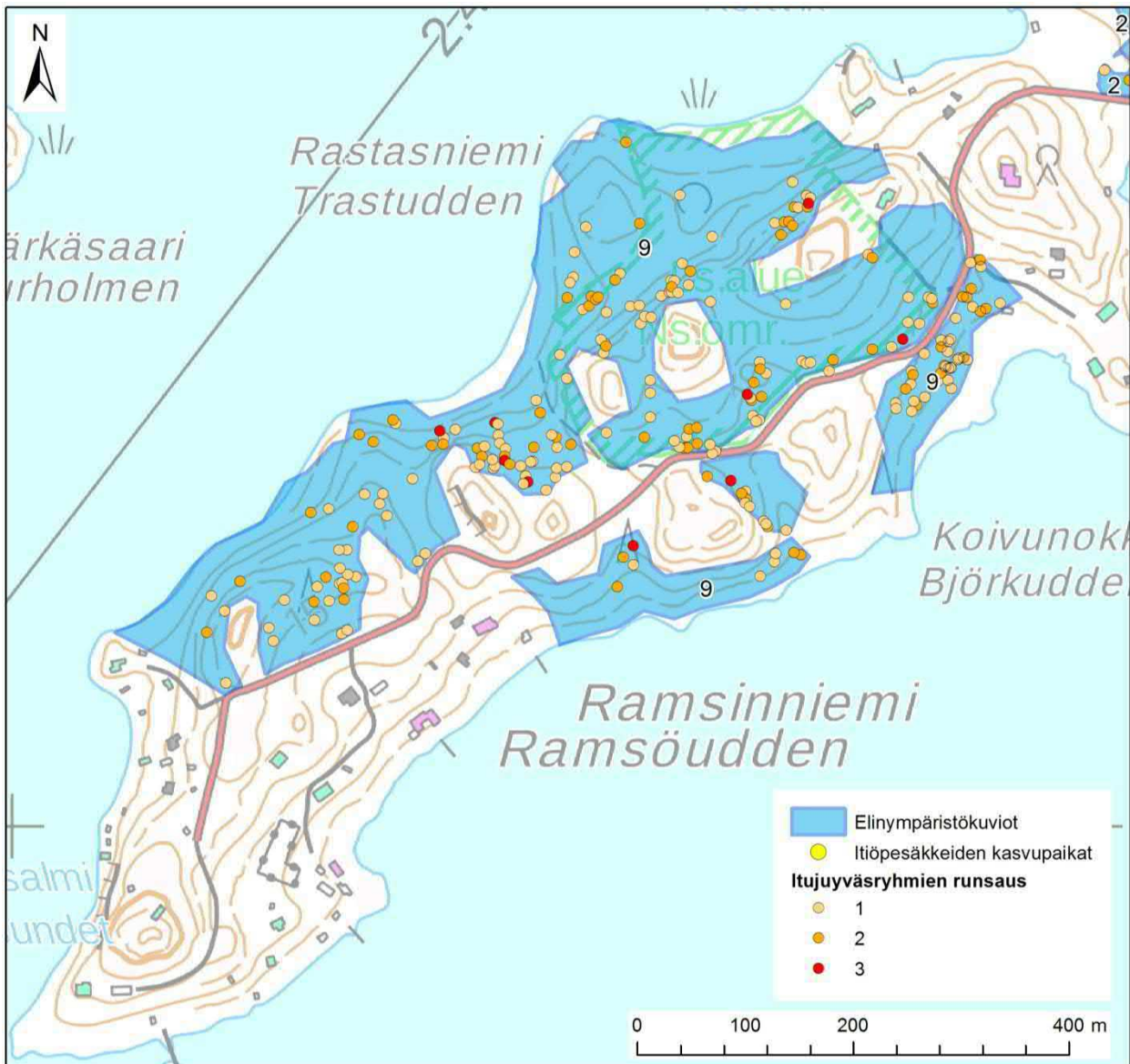
- 0 pistettä: Kohteen lahopuuston laatu tulee heikkenemään merkittävästi jatkossa. Käytännössä sellainen kohde, jossa kasvupaikat ovat vanhoilla kannoilla eikä uutta lahopuuta ole muodostumassa lähivuosisikymmeninä.
- 1 piste: Metsänrakenne ja lahopuujatkumo ovat kohtalaisen hyviä lajille. On odotettavissa, että lahopuustoa syntyy lisää merkittävästi, jos kohteen annetaan kehittyä rauhassa.
- 2 pistettä: Lahopuun määrä ja jatkumo erinomainen ja tilanne pysyy samana tai paranee jatkossa. Usein kyseessä on suojelualue tai muu erityisen laadukas ja vakaa kohde.

Maaston kulumisen virkistyskäytön takia:

- 0 pistettä: Maaston kulumisen ja lahopuiden vaurioituminen ei ole kohteella ongelma tai se koskee vain yksittäisiä runkoja laajalla alueella.
- -1 piste: Lievää kulumista koko alueella tai raskasta kulumista pienellä osalla aluetta.
- -2 pistettä: Virkistyskäyttö vaikuttaa oleellisesti kohteen laatuun ja lahopuustoon. Mekaaniset vauriot potentiaalisille tai tunnistetuille kasvupaikoille ovat merkittävä uhka esiintymälle tällä hetkellä tai lähitulevaisuudessa.

Liite 2. Tulokartat

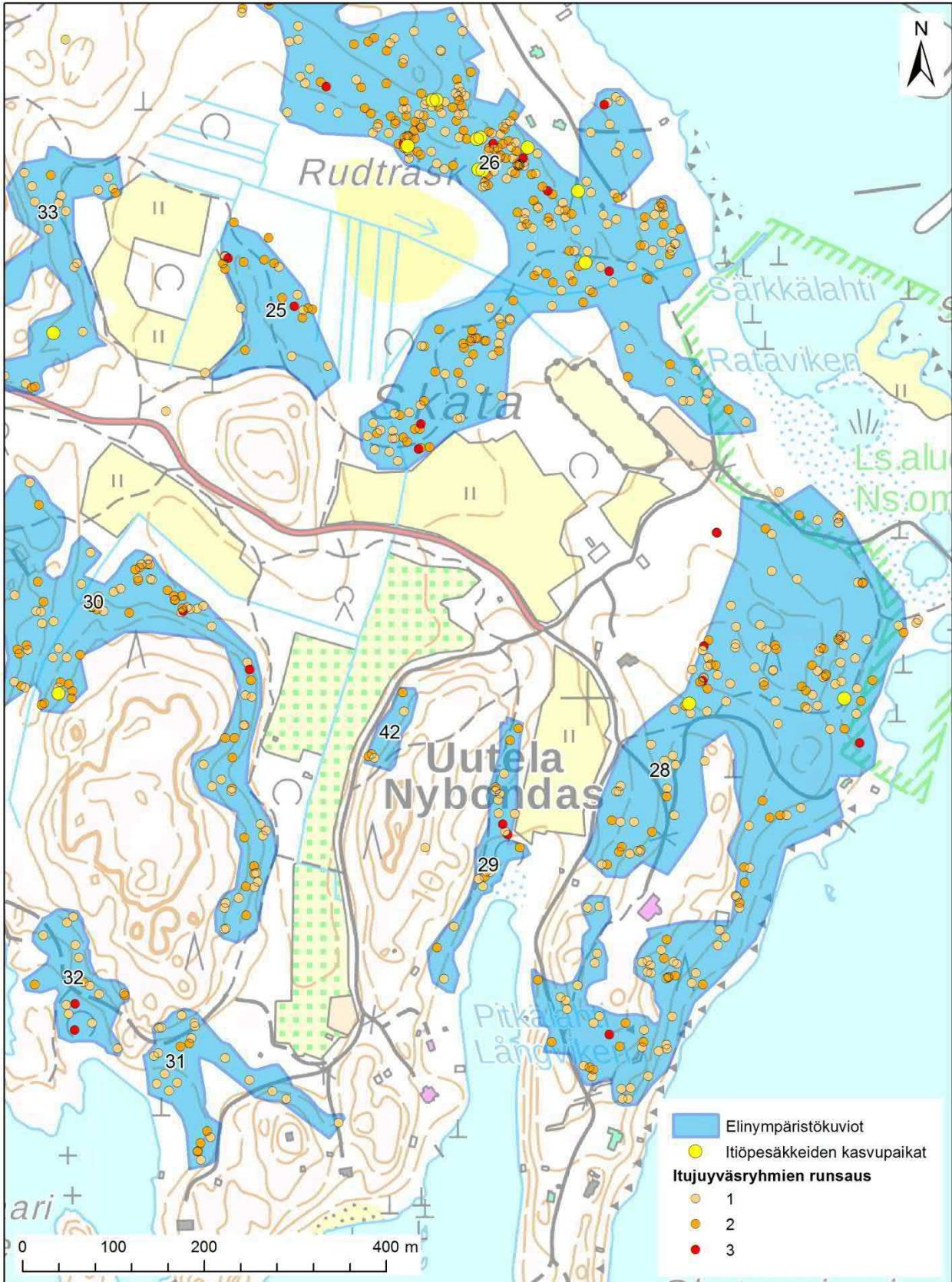
Osa-alue 1

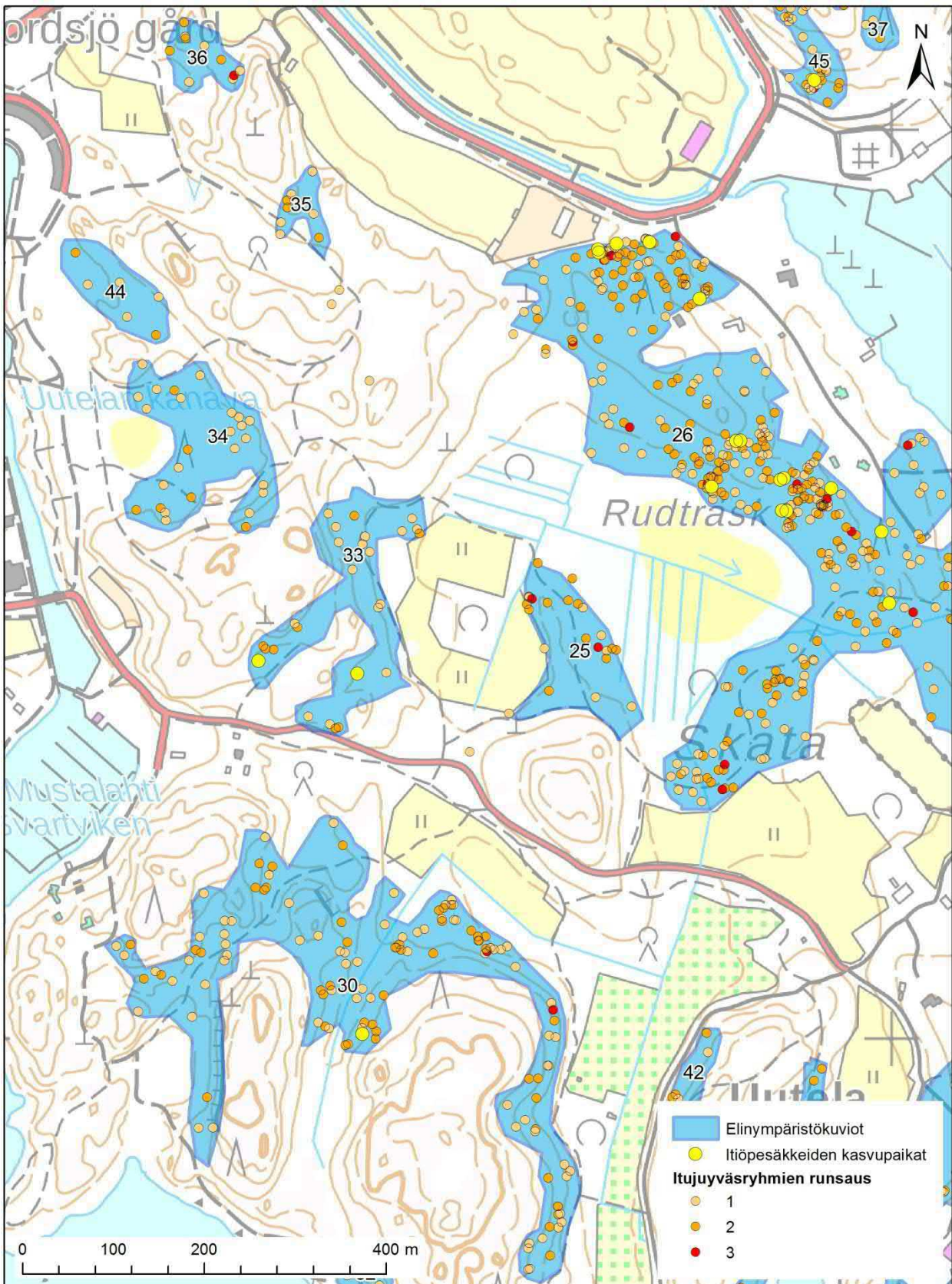

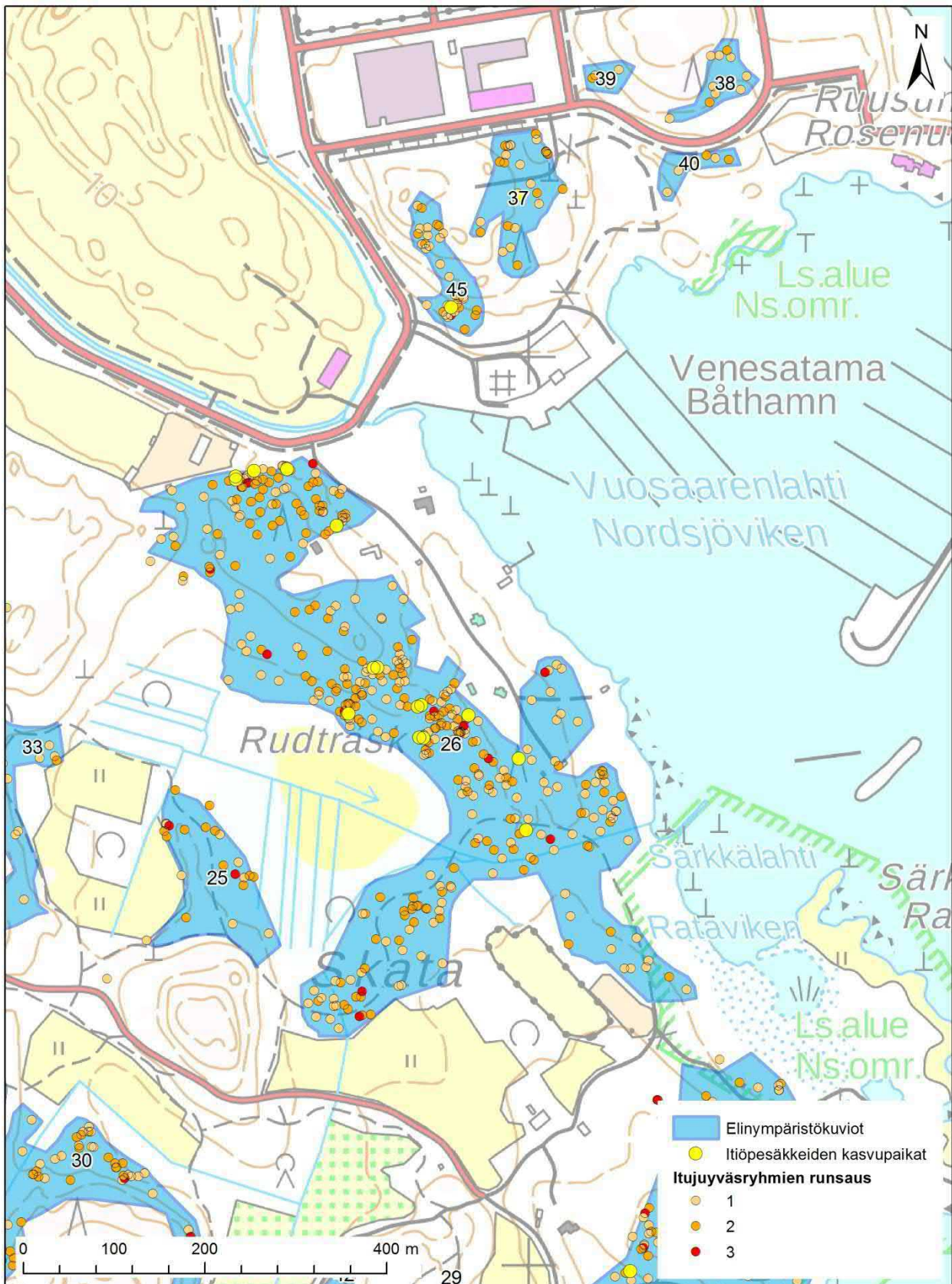

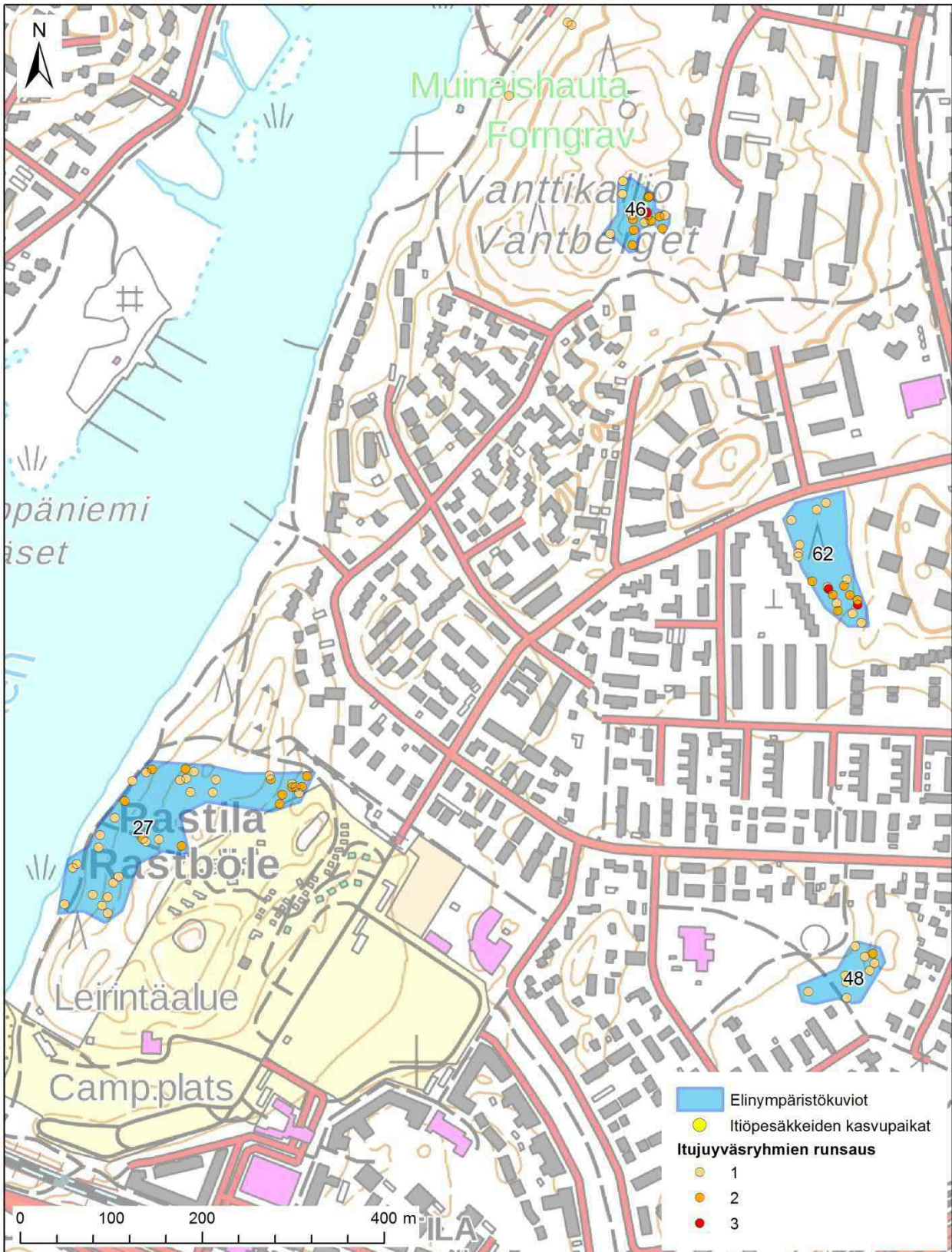

Osa-alue 2

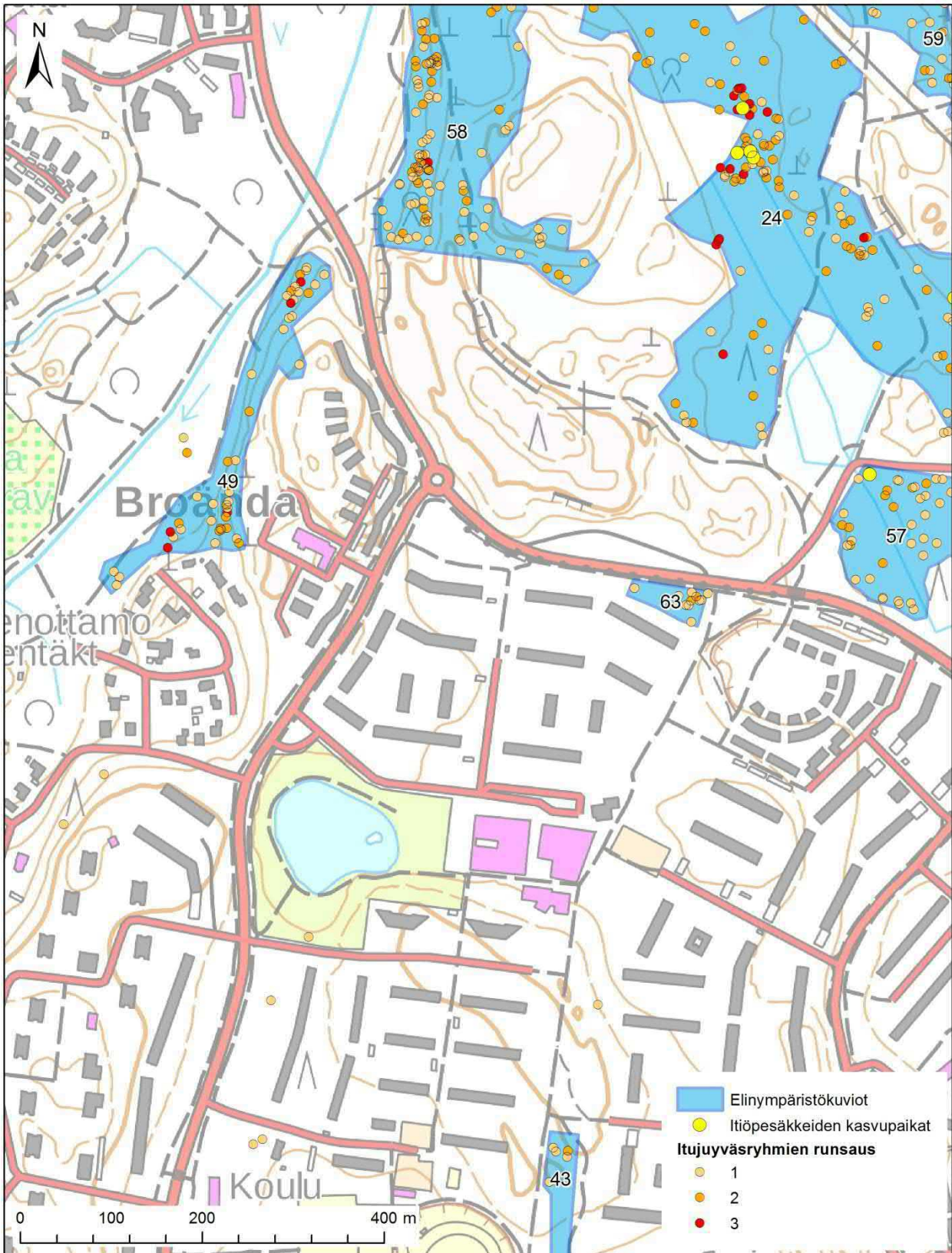

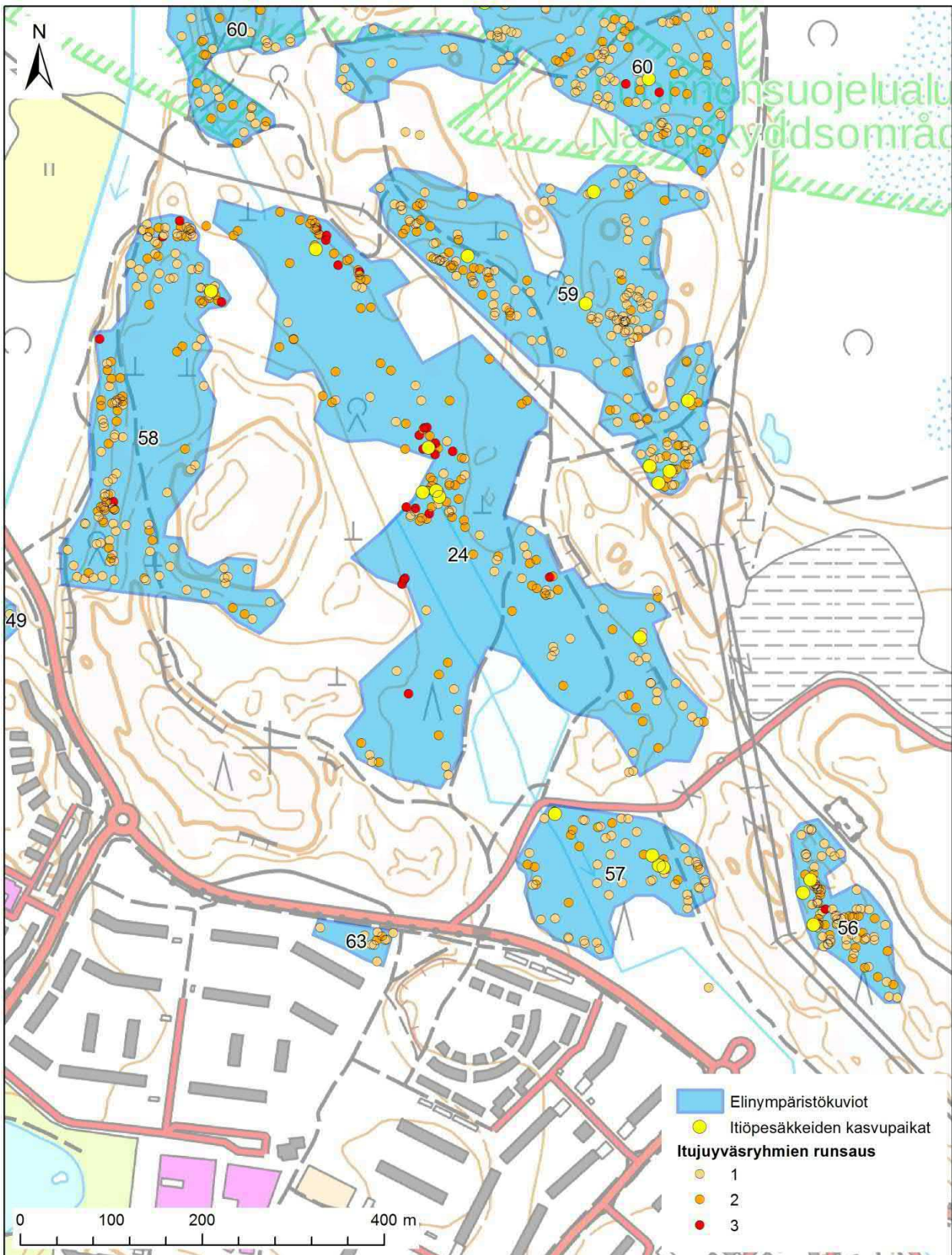

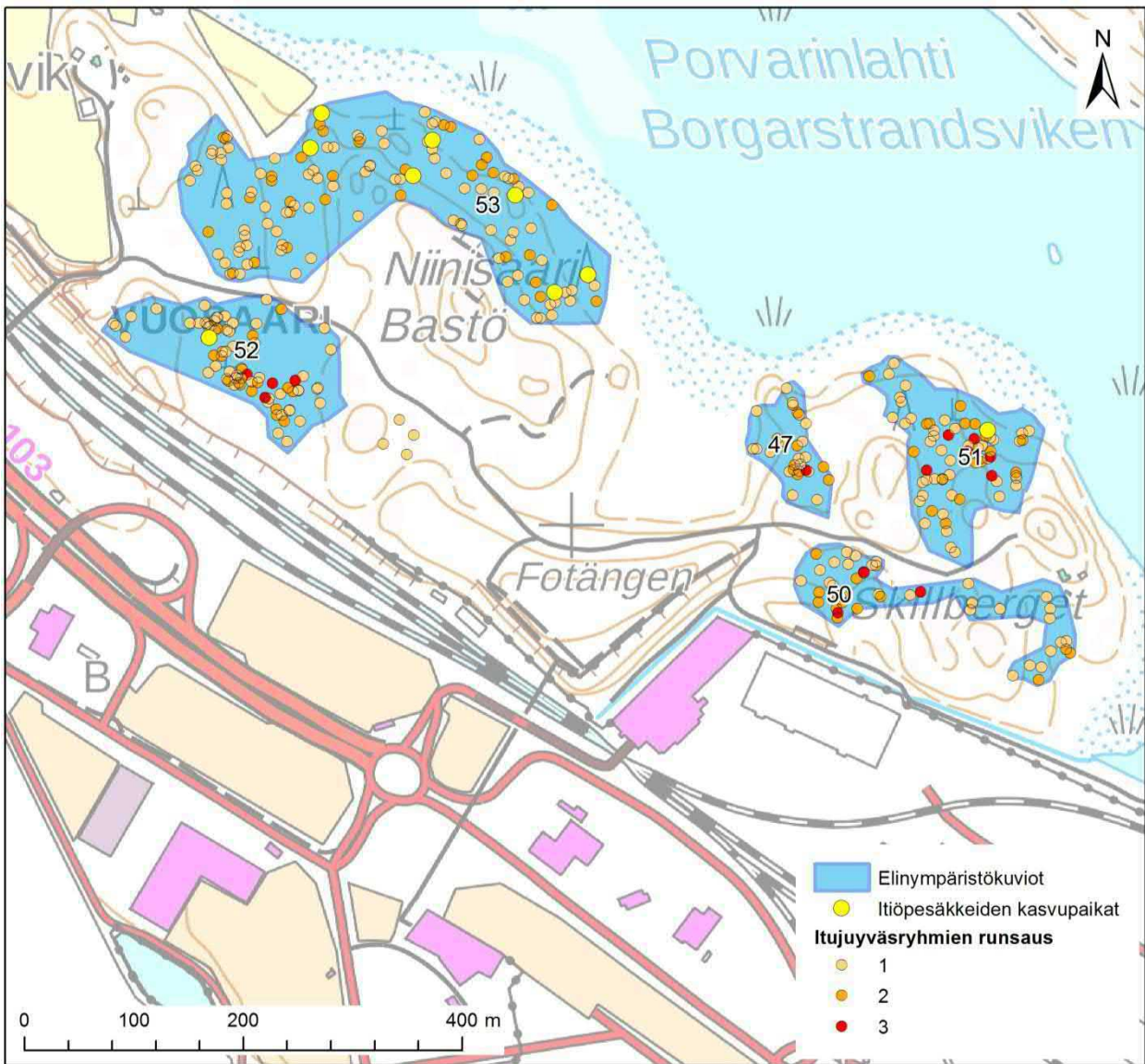

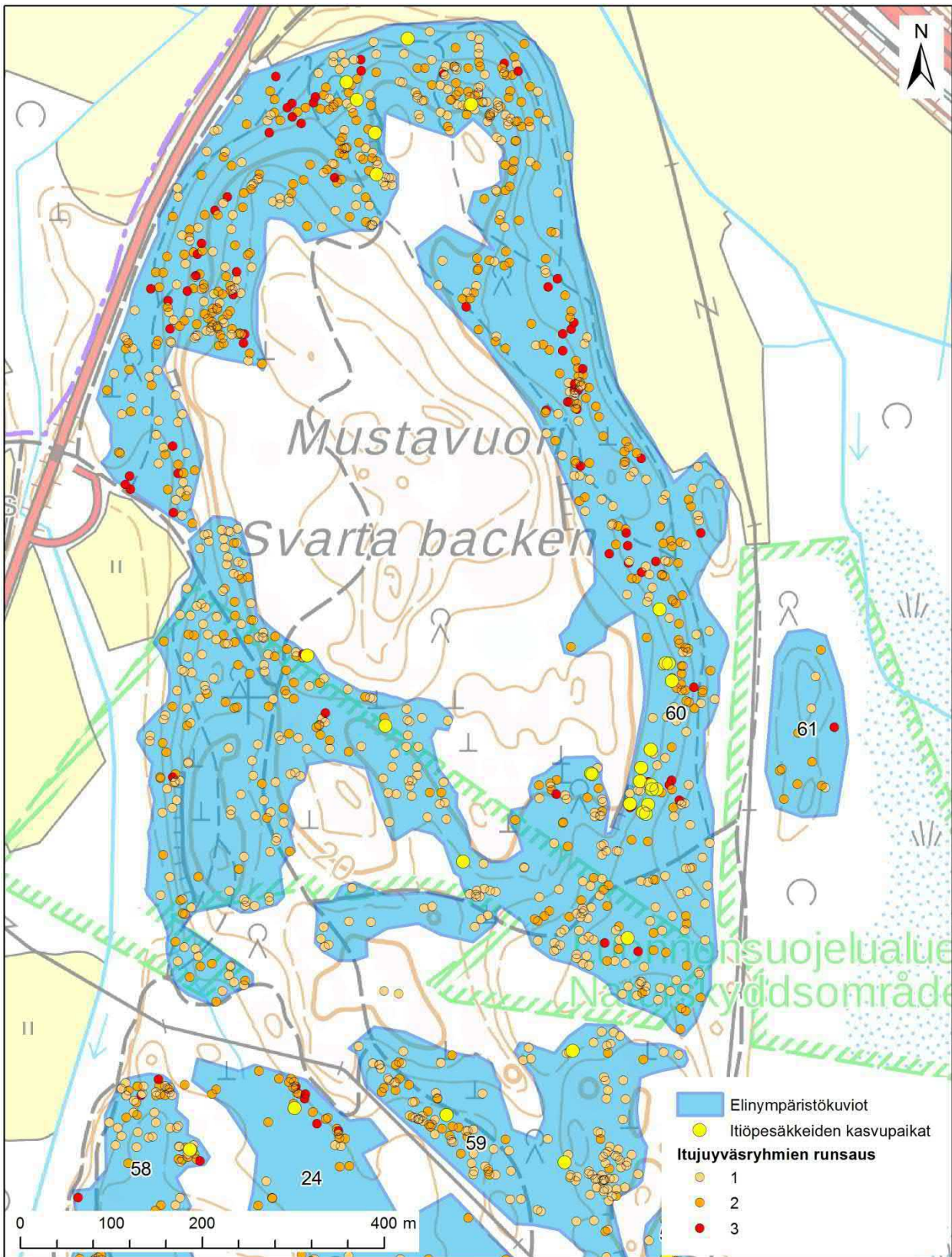

Faunatica

Tuntosarvet aitoon luontoon

Kutojantie 11

02630 Espoo

<http://www.faunatica.fi/>

Marko Nieminen
p. 0400 – 628 328

FT, toimitusjohtaja
marko.nieminen@faunatica.fi

Kari Nupponen
p. 0400 – 333 688

FM, projektipäällikkö
kari.nupponen@faunatica.fi

Elina Manninen
p. 050 – 538 4777

FM, tutkimussuunnittelija
elina.manninen@faunatica.fi

Henna Makkonen
t. 044 – 288 2782

FM, tutkimussuunnittelija
henna.makkonen@faunatica.fi

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

Suunnitelmaselostus

Päiväys	19.8.2021
Tekijä	Emmi Vesala, Julia Jussilainen, Marko Linna, Juha Kiiski
Tarkastaja	Tiina Okkonen
Hyväksynyt	Lauri Harilainen ja Paula Lonka
Projektinumero	YKK66101

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Suunnitelman sisältö	2
2.1	Suunnitteluratkaisut	2
2.1.1	Uoman mitoitus	2
2.1.2	Uoman siirto	3
2.1.3	Ramsinkannaksenpuron virtausmallinnus	5
2.1.4	Uoman maisemointi, kasvillisuus ja eroosiosuojaukset	8
2.1.5	Rantaraittisuunnitelma	8
2.1.6	Raittilyhteydet	11
2.2	Uoman pohjaolosuhteet	13
2.3	Nykyinen kasvillisuus	14
2.4	Maarakentaminen	15
2.5	Luontoarvot	17
3	Vaikutukset	19
3.1	Työn aikaiset vaikutukset	19
3.2	Vaikutukset pohjaveteen, virtaamiin ja vedenkorkeuksiin	20
3.3	Vaikutukset eliöstöön ja kasvillisuuteen	20
4	Kustannusarvio	21
5	Suositukset jatkosuunnitteluun	22

Liite 1. Asemapiirustus 1:1000

Liite 2. Ramsinkannaksenpuron pituusleikkaus 1:1000 (A3)

Liite 3. Uoman poikkileikkaukset 1:200 (A4)

Liite 4. Ramsinranta raittisuunnitelma

Liite 5. Kustannusarvio

1 Johdanto

Helsingin kaupunki suunnittelee Ramsinrantaan Ramsinniementien varteen uusia asuinrakennuksia sekä uutta rantaraittia. Vuosaari IV asemakaavan alueella rantavyöhyke muutetaan puistoksi ja uusi rantaraitti valmistuessaan yhdistää Meri-Rastilan raittiverkoston itä-länsisuunnassa.

Ramsinniementien 18 asemakaavan muutoksessa esitetyt asuinrakennukset ja katualue tulevat osin sijoittumaan Ramsinkannaksenpuron päälle ja uoman läheisyyteen, minkä johdosta uoma joudutaan siirtämään yhteensä noin 95 metrin matkalta. Lisäksi uoma on kärsinyt paikoin eroosiovaurioita etenkin yläjuoksulla hulevesiputken purkupisteessä. Tämän työn tavoitteena on laatia Ramsinkannaksenpuron siirrosta viitesuunnitelma alueen kaavoitusta ja tarkempaa puistosuunnittelua varten.

Uusi uoma toteutetaan avouomana. Uoman siirron mitoitukset tehtiin koko Ramsinkannaksenpurolle laaditun virtausmallinnuksen (HEC-RAS) avulla. Uoman siirron tavoitteena on mahdollistaa uusien asuinrakennuksien rakentaminen ja maiseman kehittäminen. Siirron suunnittelussa tavoitteet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Kustannustehokas suunnitelmaratkaisu, jossa huomioidaan myös tulevan uoman ylläpidon edellytykset
- Maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen puroympäristö
- Uoman virtausolosuhteet paranevat ja uoman vedenvälityskyky vastaa alueelliselle tulvareitille tarvittavia mitoitustilanteita
- Keskivirtaamatilanteet huomioidaan suunnittelussa siten, että uoman pohjalla on riittävästi suojapaikkoja eliöstölle
- Lahokaviosammaleen elinolosuhteita ei heikennetä ja mahdollisuuksien mukaan parannetaan
- Rakentamisen jälkeen uoma on maisemallisesti alueen vetovoimaa lisäävä elementti
- Uoman siirrossa pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon olemassa olevaa puustoa
- Uoman nykyiset edustavimmat osuudet ja detaljit säilytetään.

Pikku Kortlahden puiston osalta tarkennetaan alustavaa rantareittisuunnitelmaa ja määritellään rantareitille yleispiirteinen rakentamistapa sekä mahdolliset varusteet. Työssä määritellään myös Pikku Kortlahden puistosta itään Palmsenpolulle asemakaavassa olevan rantareittilinjauksen mukaisen reittiyhteyden yleispiirteinen rakentamistapa, leveys ja pintamateriaalit. Rantareitin linjaus yhteensovitetaan olevien luonto- ja maisema-arvojen mukaan.

Työssä käytetty koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä on ETRS-GK25 N2000.

Suunnitelman on laatinut Sitowise Oy, jonka projektipäällikkönä toimi diplomi-insinööri Tiina Okkonen. Pohjarakennusteknisenä asiantuntijana toimi Marko Linna ja luontoasiantuntijana Juha Kiiski. Suunnittelijana on toiminut maisema-arkkitehti Julia Jussilainen ja vesirakenteiden suunnittelijana diplomi-insinööri Emmi Vesala. Työn laadunvarmistajana toimivat Lauri Harilainen ja Paula Lonka.

Tilaaajana toimi Helsingin kaupungilta Heikki Takainen. Suunnitteluttamiseen osallistuivat Helsingin kaupungilta lisäksi Sanna Meriläinen, Anu Kiiski, Anni Korhonen sekä Pihla Sillanpää.

2 Suunnitelman sisältö

2.1 Suunnitteluratkaisut

2.1.1 Uoman mitoitus

Uoman siirtoalue alkaa Ramsinniementien ja Furuborginkadun risteyksestä ja siirtoalueen pituus on yhteensä noin 95 m. Yläpuolisen valuma-alueen pinta-ala siirto-osuudella on noin 37 ha ja arvioitu läpäisemättömän pinnan osuus¹ tulevassa tilanteessa 36 %. Keskimääräinen vietto siirto-osuudella on noin 2,6 % ja mitoitusvirtaamat¹ ovat uoman alaosassa

- kerran viidessä vuodessa toistuvalla sateella tulevassa tilanteessa 750 l/s (HQ 1/5a)
- kerran sadassa vuodessa toistuvalla sateella tulevassa tilanteessa 1050 l/s (HQ 1/100a).

Tulevan tilanteen mitoitusvirtaamissa on huomioitu puroon purkavien yläpuolisten valuma-alueiden maankäytön muutokset ja ilmastonmuutoksen vaikutus mitoitusvirtaamien intensiteetissä. Keskivirtaaman arvioitiin olevan noin 3,3 l/s ja alivirtaaman olemattoman pieni, sillä puron vedet muodostuvat lähes pelkästään hulevesistä. Ohjeelliset rumpukoot puron molemmille rummuille (pl 70 ja 125) ovat tulvamitoituksella (1050 l/s) DN1000.

Nykyisin Ramsinkannaksenpuroon liittyy paalulla 110 Ramsinniementien ali kulkeva rumpu, joka kerää katualueella ja pieneltä osin kadun pohjoispuolisella metsäalueella muodostuvia hulevesiä. Tulevaisuudessa tämän virtausreitän virtaamat voivat kasvaa Ramsinniementien pohjoispuolelle rakentuvan asuinalueen rakentua, minkä vuoksi tämän virtausreitän mitoitus tulee varmistaa jatkosuunnittelussa, ja rumpua tulee jatkaa uoman siirron toteutuessa.

Nykytilanteessa uoman siirrettävällä osuudella on erittäin paljon eroosiovaurioita ja muutamia kohtia, joihin on kertynyt roskaa ja muita virtausesteitä, kuten kaatunut metalliaita, jotka hidastavat veden virtausta. Alueella ei ole tiedossa

¹ Sitowise, 2018, Ramsinkannaksenpuro – Selvitys puron säilyttämisen reunaehdoista

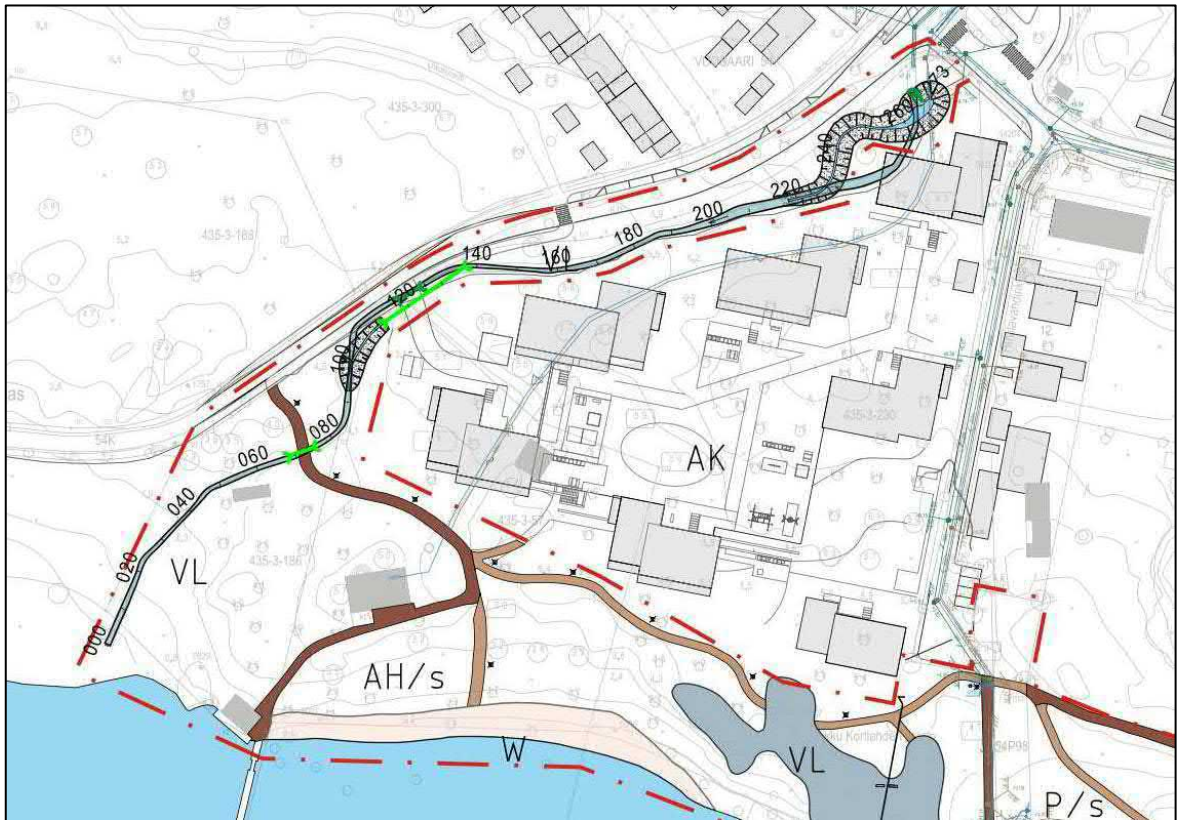

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

merkittäviä tulvavahinkoja. Uoman vedenjohtokyky mitoitetaan siten, että myös tulvatilanteissa (1/100a) uomassa on riittävästi kapasiteettia veden johtamiseen. Varmuusvara uoman vedenpinnantason ja rakennusten pohjan tason välillä 1/100a virtaamatilanteessa suositellaan olevan vähintään 0,7 metriä.

2.1.2 Uoman siirto

Suunnittelun maisemalliset lähtökohdat perustuvat uomalinjauksen suunnitteluun osana ympäröivän maisematilan vaihtelua, sekä luontoarvojen huomiointiin ja puuryhmien säilyttämiseen. Puustoa poistetaan ainoastaan tulevan uoman kohdalta ja 1,5 m etäisyydellä sen luiskan reunasta. Siirtoalueen yläjuoksulle, jonne purkaa kaksi hulevesiviemäriä (DN800 ja DN500) Ramsinniementien ali, muotoillaan esilaskeutusallas valuma-alueelta kulkeutuvan karkeimman kiintoaineksen erottamiseksi (Kuva 1).

Kuva 1. Ramsinkannaksenpuron uuden linjauksen paalutus ja siirtoalue plv 220-270 ja plv 95-140.

Esilaskeutusallas mitoitettiin noin kerran viidessä vuodessa tapahtuvalle mitoitussateelle. Mitoitussade määräytyi valuma-alueen 30 minuutin kertymäajan mukaan, jolloin sateen intensiteettinä käytettiin 0,5 mm/min. Suunnitellun esilaskeutusaltaan pinta-ala on noin 160 m², ja pituuden ja leveyden suhde on noin 3:1. Tässä työssä suunniteltu allas on alueelle käytettävissä olevan tilaan

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkan- naksenpuron siirto

mahdollisimman suuri. Kiintoaineksen pidättämisen tehostamiseksi ja kiintoaineksen poistamisen helpottamiseksi altaan alajuoksulle rakennetaan pohjapato.

Altaan jälkeen uoma jatkuu mutkittavana metsäalueen sisällä (plv 220-260) ennen kuin se yhdistyy nykyiseen uomaan. Uusi uoman linjaus siirretään kulkemaan kokonaan Helsingin kaupungin tontille, sillä nykyisellään se kulkisi korttelialueella. Suunniteltu avouoma kulkee Ramsinniementien kadun viheralueen puolella paaluvälillä 240–250. Tämä kohta voidaan myöhemmin putkittaa tai rakentaa kanaalina tonttialueen puolelle mahdollisen Saaristoratikan toteutuessa.

Puron keskivaiheella (plv 115-140) uoma ohjataan n. 24 metrin matkalta uuteen hulevesirumpuun (DN1000). Uusi putkitettu osuus siirretään kulkemaan uuden tonttiliittymän alle, sillä uoma ei mahdu tulevan korttelialueen ja Ramsinniementien liikennesuunnitelmassa suunnitellun jalkakäytävän linjauksen väliin. Rummun jälkeen uoma siirretään vielä n. 20 m (plv 95-115) matkalta kaava-aineiston mukaiselta liikennealueelta lähivirkistysalueelle. Uoman putkitettu osuus pyritään pitämään mahdollisimman lyhyenä, joten muiden suunnitelmien tarkentuessa tulee varmistaa, että uoma suunnitellaan avonaisena mahdollisimman pitkältä matkalta. Mikäli uoma halutaan pitää kokonaan avoimena, putkitus voidaan mahdollisesti toteuttaa vaihtoehtoisesti kanaalilla ja tonttiliittymän sillalla. Tämä vaihtoehto on kuitenkin investoinniltaan kalliimpi rakenne.

Muuten puro säilytetään nykyisellään. Uomaosuudella plv 50-100 esiintyy maisemallisesti arvokkaita kohteita, kuten kalliopaljastuma sekä pieniä pudotuksia (kuva 2).

Kuva 2. Uomassa on kaunis kalliopaljastuma ja pieniä pudotuksia plv 50-100.

2.1.3 Ramsinkannaksenpuron virtausmallinnus

Ramsinkannaksenpuron vedenpinnankorkeuksia uoman siirto-osuudella tarkasteltiin eri virtaustilanteissa HEC-RAS-virtausmallilla. Mallinnuksen avulla tarkasteltiin uoman toimivuutta eri virtaamatilanteissa tulevassa tilanteessa, kun valuma-alueen maankäyttö on kehittynyt ja uoma on siirretty uuteen linjaukseen suunnitelluilla poikkileikkauksilla (ks. kappale 2.4).

Virtausmalliin rakennettiin uoman geometria maastomittausten perusteella. Maastomittaukset suoritettiin huhtikuun lopussa 2021 Helsingin kaupungin toimesta. Poikkileikkauksen määrittämisessä hyödynnettiin myös Helsingin karttapalvelun pistepilviaineistoa niiltä osin, mihin maastomittaukset eivät ulottuneet. Maastomittauksissa määritettiin lisäksi uoman rumpujen tiedot sijainnista, koosta ja vesijuoksun korosta, jotka lisättiin myös virtausmalliin. Lisäksi tulevan tilanteen virtausmalliin tehtiin vielä seuraavat lisäykset:

- uusi uoman linjaus ja poikkileikkaukset
- suunniteltu uoman putkitus (DN1000) paaluvälille 115-140 ja uusi rumpu (DN1000) paalulle 70
- pohjapato paalulle 260

HEC-RAS-mallissa käytettiin tulevan tilanteen virtaamia, jotka saatiin Ramsinkannaksenpuron selvityksestä (Sitowise, 2018). Ramsinkannaksenpuro laskee mereen, joten malliin syötettiin reunaehdoksi Helsingin edustan meriveden keskivedenkorkeus +0,21 m N2000-järjestelmässä (Ilmatieteenlaitos, 2021).

Virtausmallinnuksen mukaan lasketut vedenpinnankorkeudet on esitetty taulukossa 1 sekä virtausmallinnuksesta saadut Ramsinkannaksenpuron tulva-alueet kerran 5 vuodessa ja 100 vuodessa on esitetty kuvassa 3. Keskivirtaamatilanteessa uomassa on vain muutama sentti vettä, mutta kerran 5 vuodessa toistuvalla virtaamalla uomassa on n. 40-60 cm vettä.

Taulukko 1. Ramsinkannaksenpuron tulevan tilanteen vedenpinnankorkeudet.

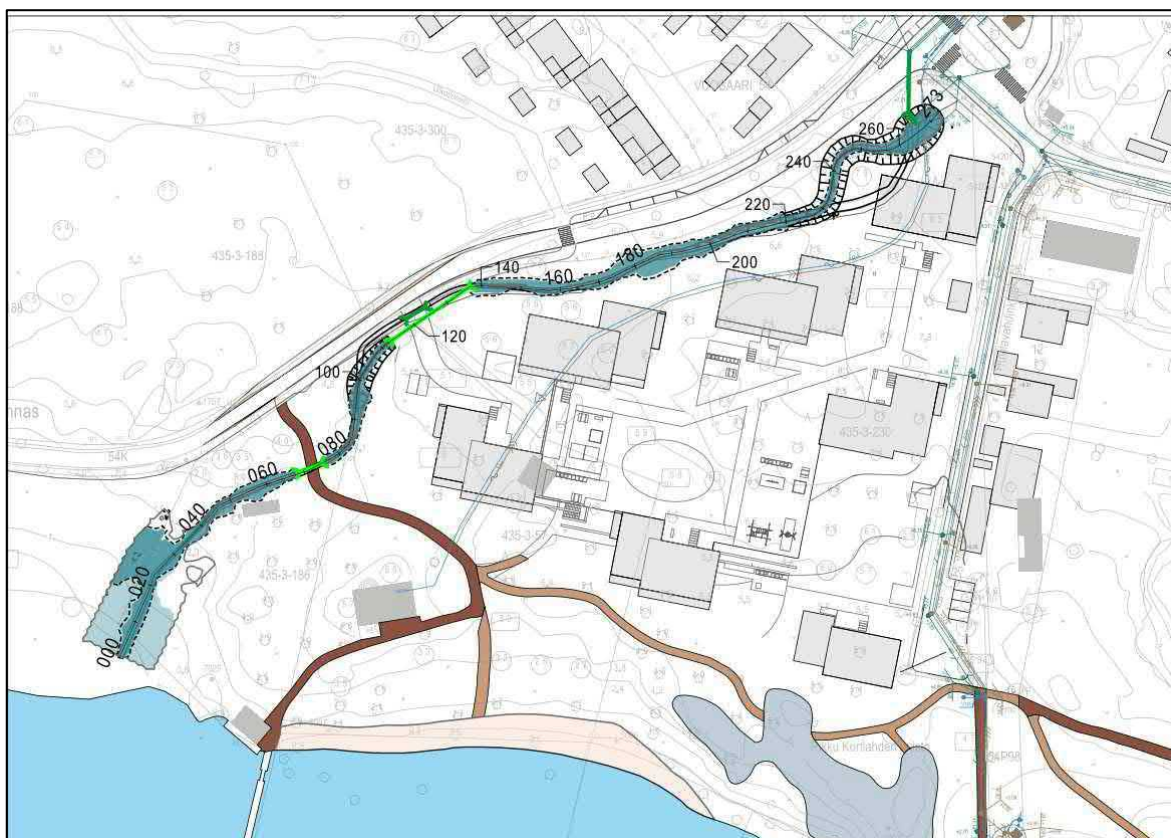
Paalu	Pohja	MW	1/5a	1/100a
266	+7.00	+7.31	+7.57	+7.62
240	+6.27	+6.29	+6.66	+6.72
210	+5.31	+5.34	+5.69	+5.76
140	+4.48	+4.50	+4.95	+5.12
100	+3.34	+3.36	+3.73	+3.79
80	+2.58	+2.62	+3.00	+3.08
20	+0.83	+0.87	+1.07	+1.09

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuuron siirto

Ramsinkannaksenpuuron yläjuoksulla esilaskeutusaltaan kohdalla vedenpinnan-taso on sadetapahtuman jälkeen noin 30 cm pohjan yläpuolella esilaskeutusaltaan alapuolelle sijoitettavan vettä pidättävän padon vuoksi. Esilaskeutusallas kuitenkin tyhjenee ajan mittaan, sillä suunniteltu kivikoripato läpäisee vettä. Esilaskeutusaltaan vedenpinnan taso on sadetapahtuman jälkeen sillä tasolla, mihin pohjapadon yläpinnan taso määritetään. Esilaskeutusaltaan vedenpinnan taso sekä pohjapadon yläpinnan korko määritetään jatkosuunnittelussa ottaen huomioon tulevan tontin korkeustaso sekä tontilta johdettavien hulevesipurkujen korkeustaso.

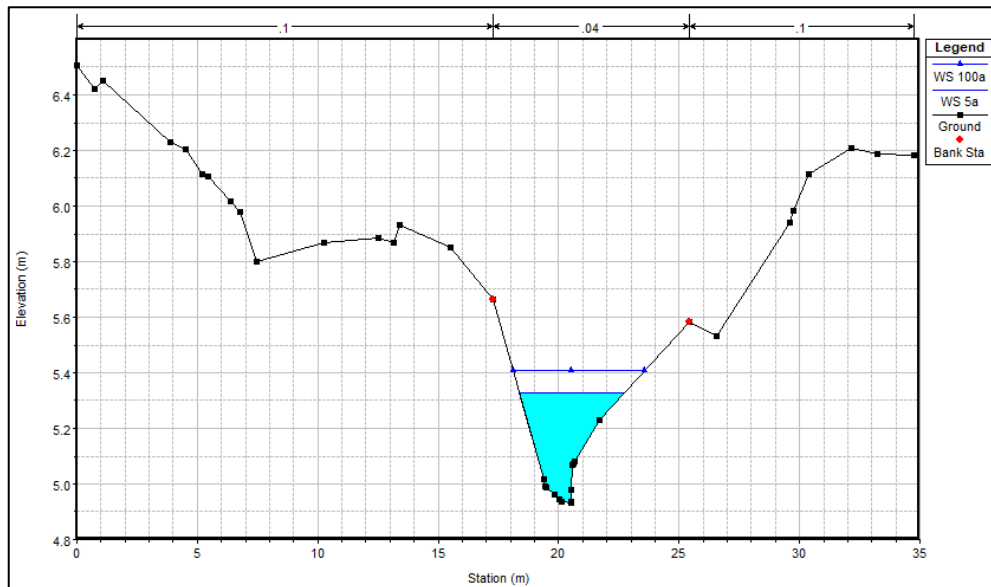
Tulvakartan mukaan kerran 5 ja 100 vuodessa toistuvalla virtaamalla vesi nousee uomasta paikoin uomassa leviten uoman välittömään lähiympäristöön. Tulviminen on kuitenkin maltillista, eikä leviä kadulle tai muille riskialueille tai vaadi toimenpiteitä. Siirto-osuuksilla vesi pysyy hyvin uomassa. Kuvissa 4 ja 5 on tarkasteltu virtausmallista saatuja poikkileikkauksia paalulla 180 ja 60, ja niiden mukaan poikkileikkausten kohdalla vesi ei tulvi vaan pysyy uomassa.

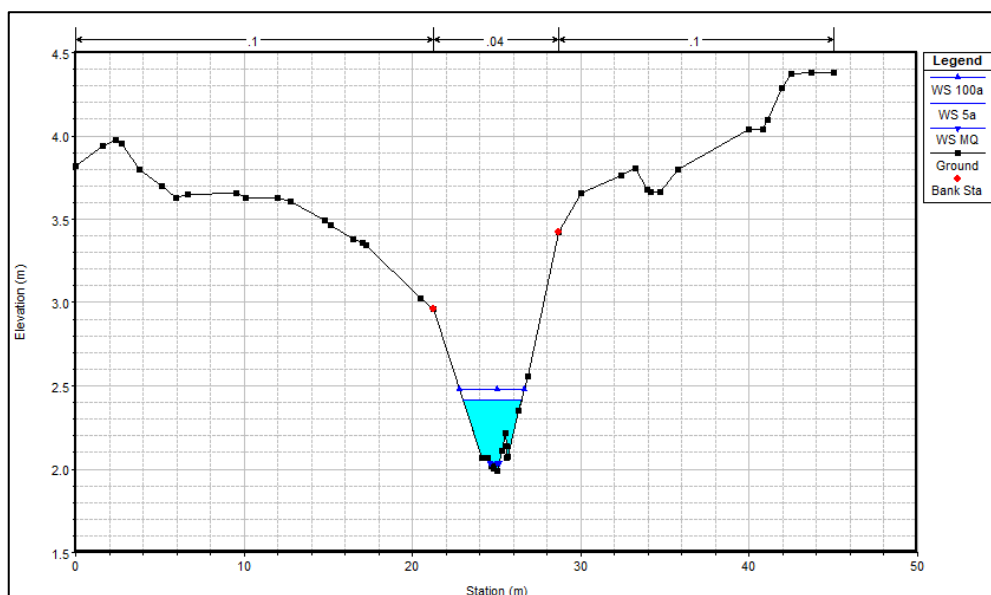
Kuva 3. Ramsinkannaksenpuuron tulvakartta 1/5a (turkoosi) ja 1/100a (katkoviiva) toistuvilla virtaamilla tulevassa tilanteessa. Kartassa on esitetty uoman kohdalta merivesitulvat 1/5a merenpinnan ollessa +1.44 m (vaalean turkoosi) ja 1/100a merenpinnan ollessa +1.96 m (harmaa viiva).

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

Kuva 4. Vedenpinnantaso on 1/5a virtaamalla +5.3 m ja 1/100a virtaamalla +5.4 m paalulla 180 virtausmallin poikkileikkauksen mukaan tulevassa tilanteessa.

Kuva 5. Vedenpinnantaso on 1/5a virtaamalla +2.4 m ja 1/100a virtaamalla +2.5 m paalulla 60 virtausmallin poikkileikkauksen mukaan tulevassa tilanteessa.

2.1.4 Uoman maisemointi, kasvillisuus ja eroosiosuojaukset

Uoman siirtämisestä johtuen puron läheisyydessä olevaa puustoa joudutaan hie-
man poistamaan rakentamisvaiheessa. Uoma on nykyään paikoin ryteikköinen ja
epäsiisti etenkin yläjuoksulla. Siirron ja kunnostuksen myötä uoman alue kehittyi
viihtyisämmäksi. Alueen arvokkaat, vanhat puut pyritään säilyttämään mahdolli-
simman kattavasti uoman varressa. Uoman varren ilme säilyy jatkossakin met-
sämäisenä, ennemmin kuin puistomaisena. Uoman maisemointiin kuuluu oleelli-
sesti uusien puuntaimien istuttaminen. Uoman lähialueiden muu maisemointi ja
puulajisto tarkentuu myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Toteutustapoja voi
olla esimerkiksi maisemaniitty tai -nurmi, ja alueen ilme pidetään luonnollisen
oloisena.

Eroosiosuojaukset ja rumpujen maisemointi

Siirtoalueelle asennetaan siemeneroosiomatto, joka edesauttaa kasvillisuuden
juurtumista luiskissa. Eroosiomattoa asennetaan 1:3 luiskiin kahden metrin le-
veydelle uomasta. Rumpujen päät maisemoidaan (niiltä osin, missä ei käytetä
eroosiomattoa) ja eroosiosuojataan kenttäkiveyksellä. Rummut asennetaan si-
ten, että vesijuoksut rummun molemmissa päissä on noin 20 cm uoman pohjan
alapuolella eroosiohaittojen minimoimiseksi.

Maakivet ja kasvillisuus

Lasketusaltaan alajuoksulle uoman kaarteisiin lisätään erikokoisia maakiviä. Li-
säksi niitä sijoitetaan myös uoman pohjalle. Mahdollisuuksien mukaan nykyisessä
uomassa olevia vesisammalkiviä tulisi siirtää uudelle uomaosuudelle, jotta edes-
autetaan kasvillisuuden muodostumista uomaan. Myös alueella kaadettavia puita
voidaan sijoittaa uomaan muodostaen suisteita, jotka ohjaavat vettä voimak-
kaammin uoman keskelle sekä hidastavat virtaamaa. Suisteet myös monipuolista-
vat vesieliöiden elinympäristöä ja keräävät kiintoainesta, joka puolestaan edes-
auttaa kasvillisuuden muodostumista sorastettuun uomaan. Esilaskeutusaltaa-
seen ja uoman penkkojen alareunaan istutetaan kosteikkokasvillisuutta.

2.1.5 Rantaraittisuunnitelma

Suunnittelutehtävän sisältöön kuuluu rantareitin esittäminen Pikku Kortlahden
puiston alueelle. Näitä suunnitteluperiaatteita voidaan käyttää osittain myös rei-
tin muuhun osuuteen, joka kulkee rannan tuntumassa Hotelli Rantapuiston sekä
Villa Furuborgin läpi rasitesopimuksena toteutettavana. Vuorannan ranta-alue lu-
nastetaan puistoksi kaavamuutoksen myötä.

Ramsinrannan asemakaavamuutoksen myötä ranta-alue muutetaan lähivirkis-
tysalueeksi, jonka läpi kulkee yhtenäinen rantaraitti. Muutosalueella ranta säilyy
metsäisenä. Tavoitteena on mahdollistaa Ramsinrantaan asuinrakennusten täy-
dennysrakentaminen ja muuttaa rantavyöhyke metsäiseksi puistoksi, jossa kul-
kee yhtenäinen rantareitti Lohiniemenrannasta Ramsinkannakselle saakka.

Rantaraitti toteutetaan kivituhkapintaisena. Avokallio-osuuksilla reitti kulkee niiden ylitse ilman pinnoitetta. Pikku Kortlahden puiston reitti linjataan kulkemaan lähellä asuinrakennustontin rajaa. Puiston itäpäädyssä sijaitsevalle näköalapaikalle luodaan pääsy reitiltä. Merelle laajasti avautuva näköalapaikka on suurehkon avokalliopaljastuman päällä, jonne muodostuu levähdyspaikka penkkeineen. Rantaraitti kulkee turvallisuussyistä suuren avokallion pohjoispuolelta. Kallio voi olla sateella liukas ja sen jyrkän teeltä on tiputus mereen.

Pikku Kortlahden puiston asemapiirustuksessa reitille on kirjattu kahteen kohtaan merkintä "Rumpuvaraus, tarkentuu jatkosuunnitteluvaiheessa". Puiston pohjoispuolelle sijoittuvan uuden asuinrakennustontin hulevesisuunnitelman tarkentamisessa myös puiston vesireittejä tarkastellaan ja harkitaan, tarvitseeko raitille osoittaa paikkoja rummuille. On hyvin mahdollista, että rumpuja ei tarvita, sillä tontin laidalla tulee luultavasti olemaan kasvillisuusvyöhyke, joka auttaa hulevesien imeyttämisenä. Puiston puolella on myös paljon säilytettävää puustoa, joka auttaa niin ikään vesien hallinnassa.

Raitti kulkee pääosin merivesitulvan 1/100a vedenpinnakorkeuden (+1,96 m) yläpuolella aivan rannan tuntumassa olevia osuuksia lukuun ottamatta.

Yleiset reitit

Pikku Kortlahden puisto on nykytilassaan pääasiassa tiheää metsää vanhoine mäntyineen. Pikku Kortlahden puiston alueelle sekä komealle näköalapaikalle on tällä hetkellä pääsy ainoastaan Hotelli Rantapuiston parkkialueen päästä. Tällä hetkellä pääsy metsäiselle rantavyöhykkeelle on rajattu aidoin Ramsinniementieltä, josta ainoastaan asianosaisilla on pääsy tontille (AH/s).

Olemassa oleva rantareitti kulkee Ison Kallahden uimarannalta Palmsenpolulle saakka. Kallahdenselän rantaan on muotoutunut jo valmiiksi epävirallisia polkuja, Hotelli Rantapuistolta Palmsenpolulle. Rantaa myötäilevän uuden virkistysreitit luominen Pikku Kortlahden puiston läpi muodostaa yhtenäisen merellisen rantaraitin aina Ramsinniementieltä Ison Kallahden uimarannalle saakka. Uusi virkistysreitti toteutetaan puustoisen rannan maisemalliset ja ekologiset arvot huomioiden, mahdollisimman kevyesti - maastoa sekä osittain nykyisiä, tallattuja metsäpolkuja mukaillen.

Tontilla sijaitsevat reitit

Pikku Kortlahden puistossa uusi rantareitti sijoittuu pääasiassa asemakaavassa merkitylle puistoalueelle. Tämän lisäksi puistoalueella sijaitsevalta raitilta muodostetaan yhteys kulkemaan vanhan, suojellun huvilarakennuksen edustan vierestä alas hiekkarannalle. Suojeltu, vuonna 1935 valmistunut rakennus kuuluu nykyään Oy Transmeri Ab:lle. Päärakennuksen lisäksi tilalla on rantasauna laituriineen sekä muutama pienempi talousrakennus. Hiekkarannan päässä sijaitseva laituri uusitaan.

Ramsinniementie 18 suunniteltavista yhdeksästä uudesta asuinrakennuksesta vastaa Westpro Oy. Pikku Kortlahden puistoon suunnitellulta uudelta rantaraitilta muodostetaan kaksi yhteysreittiä Ramsinniementie 18 tontille. Tontin uudet asukkaat saavat käyttää vanhan huvilarakennuksen edustalla sijaitsevaa

rantasaunaa sekä uutta laituria. Näin ollen yhteysreitti rantasaunalle tulee järjestää asuinrakennuksilta kulkemaan puistoalueen ja AH/s -merkityn tontin läpi. Reittilinjaus on rantasaunareitin mahdollistamisen lisäksi linjattu suunnitelman osoittamalla tavalla olemassa olevan puuston säästämisen vuoksi.

Pikku Kortlahden puiston lisäksi rannanviertä kulkeva reittilinjaus on suunniteltu kulkevan Hotelli Rantapuiston sekä Villa Furuborgin tonttien läpi maankäyttöso-
pimusten mukaisesti. Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 2005–2011) ja niissä Vuorannan alue on merkitty pääosin palvelurakennusten kortteli-
alueeksi, jolla rakennus- ja puutarhataiteellisesti merkittävä ympäristökokonai-
suus tulee säilyttää. Vuorannan korttelissa ollaan käynnistämässä asemakaavan
muutosta, jossa ranta-alue on tarkoitus lunastaa lähivirkistysalueeksi.

Ramsinkannaksen ympäristö on merkitty virkistysalueeksi. Lisäksi alue on mer-
kitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta
merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että alueen arvot säilyvät.

Valaistus

”Ulkovalaistuksen päätavoitteena on mahdollistaa rantareittien turvallinen virkis-
tyskäyttö. Luonnonmukaisilla ranta-alueilla ja saarien tähtikohteissa valaistaan
ensisijaisesti vain pääreitit ja muut alueet pyritään säilyttämään pimeinä. Valai-
semattomien alueiden tulee muodostaa kokonaisuuksia, jotka käyttäjä voi halu-
tessaan ohittaa tai välttää valitsemalla valaistun pääreitit.” (Helsingin kaupungin
valaistussuunnitelma.)

Pikku Kortlahden puiston rantaraitin valaistuksessa on otettu huomioon Helsingin
kaupungin valaistussuunnitelma ja valaistusohjeet lepakoiden esiintymisalueille.
Valo suunnataan suoraan alaspäin kohti rantaraittia. Metsää tai vesistöä ei va-
laista. Valaistus sijoitetaan siten, että rantaraitin ja meren välille jää varjostavaa
puustoa tai muuta kasvillisuutta.

Kalusteet

Pikku Kortlahden puiston kaakkoiskulmassa sijaitsevan avokallion päältä avautu-
vat avoimet, kauniit näkymät merelle päin (kuva 6). Uudelta rantareitiltä on kul-
kuyhteys näköalapaikalle. Näköalapaikalle sijoitetaan penkkejä, jotta se voi toi-
mia levähdyspaikkana. Penkkien tarkka sijoittelu ja lukumäärä tarkentuu myö-
hemmässä suunnitteluvaiheessa. Pikku Kortlahden puistoon sijoitetaan lisäksi
roska-astia puiston itäpäätyyn.

Kuva 6. Valokuva kallioiselta näkymäpaikalta.

2.1.6 Raittiyhteudet

Uuden rantaraitin toteuttaminen Ramsinniementieltä Palmsepolulle on Kallahdensenlän virkistysreitistön kannalta merkittävä parannus: jatkamalla rantaraittia Kortlahdelle asti parannetaan kulkuyhteyksiä kannaksen yli. Meri-Rastilan asukkaat suosivat jo nykyiselläänkin Hotelli Rantapuiston, Villa Furuborgin sekä Vuorannan tonttien läpi kulkevaa rantavyöhykettä. Rannassa käydään niin kalassa, kävelemässä kuin koiranulkoilutusmielessä. Varsinaista reittiä ei ole tällä hetkellä lainkaan ja Kallahden uimarannalta Vartiokylänlahdelle käveltäessä joudutaan joko koukkaamaan asfalttipäällysteistä kävelytietä kauempana rannasta tai kuljettava osittain rannan läheisyyteen tallottua metsäpolkua. Pikku Kortlahden puistossa reittiyhteys katkeaa kokonaan ja reitti kulkee tällä hetkellä Furuborginpolun kautta. Kyseiset tontit on kaavassa määritelty P/s-merkinnällä, joka tarkoittaa palvelurakennusten korttelialuetta sekä aluetta, jolla ympäristö säilytetään. Kaavassa on merkitty näiden tonttien merenrannan läheisyyteen kyseinen merkintä.

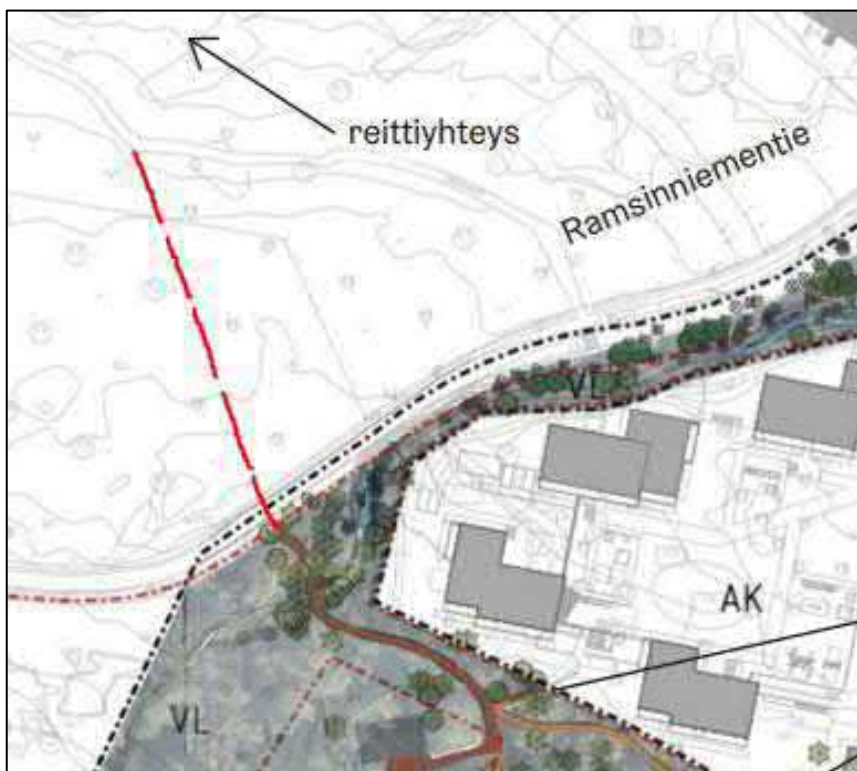

Alueen osa, jolla on maisema-arvoa. Alueen puusto ja avokalliot on säilytettävä. Tarvittaessa puusto on uudistettava niin, että sen merkitys ympäristölle säilyy.

Alueen topografia ja arvokas, vanha mäntyvaltainen rantapuusto huomioiden tuleva rantaraitti suunnitellaan mahdollisimman kevyeksi. Koko ranta-alueen ollessa varsin puustoinen, puunpoistolta ei voida täysin säästyä, mutta reitin toteutuksessa huomioidaan erityisesti arvokkaat puuyksilöt.

Työssä tarkasteltiin, olisiko Pikku Kortlahden puistosta tulevaa rantareittiä tulevaisuudessa mahdollisuus jatkaa suoraan nykyiselle ulkoilureitille (kuva 7). Kyseinen metsäalue on kuitenkin määritelty arvokkaaksi kasvillisuus- ja kasvisto-kohteeksi. Ramsinkannaksen lehto on arvoluokituksessa määritelty luokkaan II eli huomattavan arvokkaaksi (<https://kartta.hel.fi/ltj/feature-report/670/>). Alueen rajoituksissa ja suosituksissa todetaan, että "Tarpeetonta kulkemista kohteessa on syytä välttää herkästi haavoittuvien kosteikkopintojen takia." Näin ollen emme esitä reitin suoristamista alueen poikki, vaan ehdotamme sen toteuttamista liikennesuunnitelman mukaisesti, jolloin Pikku Kortlahden puistosta kulku ulkoilureitille kulkee kävelytienä Ramsinniementien vartta.

Kuva 7. Tarkasteltu reittiyhteys kuvassa punaisella katkoviivalla.

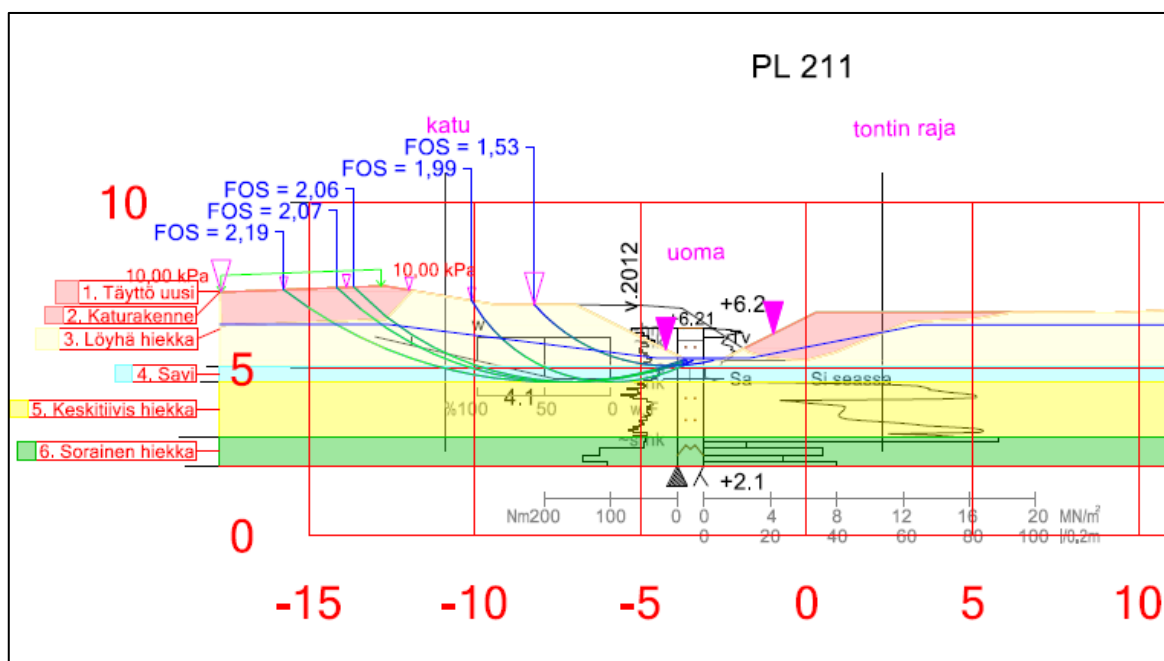

2.2 Uoman pohjaolosuhteet

Maaperä on tarkastelualueella pohjatutkimusten perusteella pääosin hiekkaa, so-raista hiekkaa tai hiekkamoreenia. Ohuen pintaturvekerroksen alla on kuitenkin noin 1,5 m syvyyteen asti vaihtelevasti löyhää hiekkaa ja savea. Kalliopinta on alueen pohjoisosassa noin kahdeksan metrin ja keskivaiheilla noin kolmen metrin syvyydellä maanpinnasta. Eteläisellä osuudella maapeitteet ovat hyvin ohuet ja paikoin esiintyy avokalliota.

Pohjoispäässä sijaitsevan pohjavesipinnan havaintoputken mukaan pohjaveden pinta on vaihdellut v. 2012 tasovälillä +6,1...+6,5, ja 0,2...0,6 m syvyydellä maanpinnasta.

Nykyisen kadun (Ramsinniementie) kokonaisvarmuus Ramsinkannaksenpuron uoman suuntaan on alustavasti riittävä ($FOS \approx 2,0$). Nykyisissä kairauksissa esiintyvän ohuen savikerroksen laajuus on selvittävä pohjatutkimuksin jatkosuunnittelun yhteydessä ja uoman luiskien tukimassanvaihdon tarve saven alapintaan on arvioitava (liikennesuunnitelman mukaisen kadun kokonaisvarmuus $\approx 1,5$). Kadun stabiliteetti uoman suuntaan ja mahdollinen massanvaihdon tarve on selvittävä tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä. Pehmeikön laajuuden määrittämiseksi on laadittava täydentävä pohjatutkimusohjelma.

Kuva 8. Stabiilitelaskelma luonnoksen pohjalta pl 211 (uoman mittalinja).

Uoman vahvistamattomat luiskat tulee tämänhetkisten pohjatutkimustietojen perusteella (pehmeä/löyhä pintakerros) suunnitella luiskakaltevuuteen 1:2 (Inf-raRYL Taulukko 14340:T1).

Ramsinkannaksenpuron esitetyllä muokkaamisella ei ole normaalista rakentamisesta poikkeavaa vaikutusta tulevan rakennuskannan pohjarakentamiseen.

Jatkosuunnittelun pohjatutkimusten yhteydessä on suositeltavaa tehdä myös sulfaattimaatutkimukset.

2.3 Nykyinen kasvillisuus

Vuonna 2019 laaditussa puustokartoituksessa (Ramboll 2019) alueelta on inventoitu maisemallisesti arvokas puusto ja kehitettäviä nuoren puuston ryhmiä. Ramsinniementien vieressä kasvaa iäkästä kuusikkoa ja kuusisekametsää. Ramsinniementien uuden tielinjauksen ja uoman siirron johdosta puustoa joudutaan poistamaan. Suunnittelualue kokonaisuudessaan on varsin korkeaa, tiheää ja pääosin mäntyvaltaista rantametsikköä.

Rantareitin linjauksen osalta pyritään säilyttämään erityisesti maisemallisesti arvokkaita puuyksilöitä. Rambollin puustokartoituksen (2019) mukaan Pikku Kortlahden puiston rantaraitin varressa on säilyttämisen arvoinen nuorten haapojen ryhmä sekä nuorten mäntyjen ja koivujen ryhmä, joka tuo puuston rakenteeseen vaihtelua ja jatkuvuutta. Yksityisen huvilan pihapiirissä kasvaa nuoria lehtipuita ja huvilan lähiympäristön ilme on muusta alueesta poikkeava puutarhamaisuudellansa.

Suurikokoiset, komearunkoiset männyt, jotka sijaitsevat merenrantaan viettävällä, kallioiseksi vaihettuvalla metsävyöhykkeellä, on luokiteltu puustokartoituksessa Pikku Kortlahden puiston ja uoman suunnittelualueen maisemallisesti arvokkaimmaksi osaksi. Uuden rantaraitin lomaan, rannan ja uusien asuinrakennusten väliin jää runsaasti kookkaita mäntyjä, jotka parantavat alueen yleisilmettä. Rannan tuntumassa säilyvä puustovyöhyke toimii samalla myös latvusyhetytenä sitä tarvitseville eläinlajeille. Rannan tuntumassa näköalapaikan läheisyydessä kallioselänteet muodostavat puuttomia alueita. Puustoselvityksessä suunnittelualueella kasvavissa vanhoissa männyissä tavattiin männynkääpää ja nämä puut merkittiin poistettaviksi.

Vuonna 2019 laadittu puukartoitus koskee ainoastaan uoman lähiympäristöä sekä Pikku Kortlahden puistoa. Suunniteltu rantaraitti on myös muilta osin varsin puustoinen, komeine paksuine mäntyineen. Rannan tuntumassa muu kasvillisuus on matalaa varvikkoa ja maasto osittain varsin kivikkoista (kuva 9).

Kuva 9. Kivikkoinen rantametsä Hotelli Rantapuiston etualalla.

2.4 Maarakentaminen

Ramsinkannaksenpuro

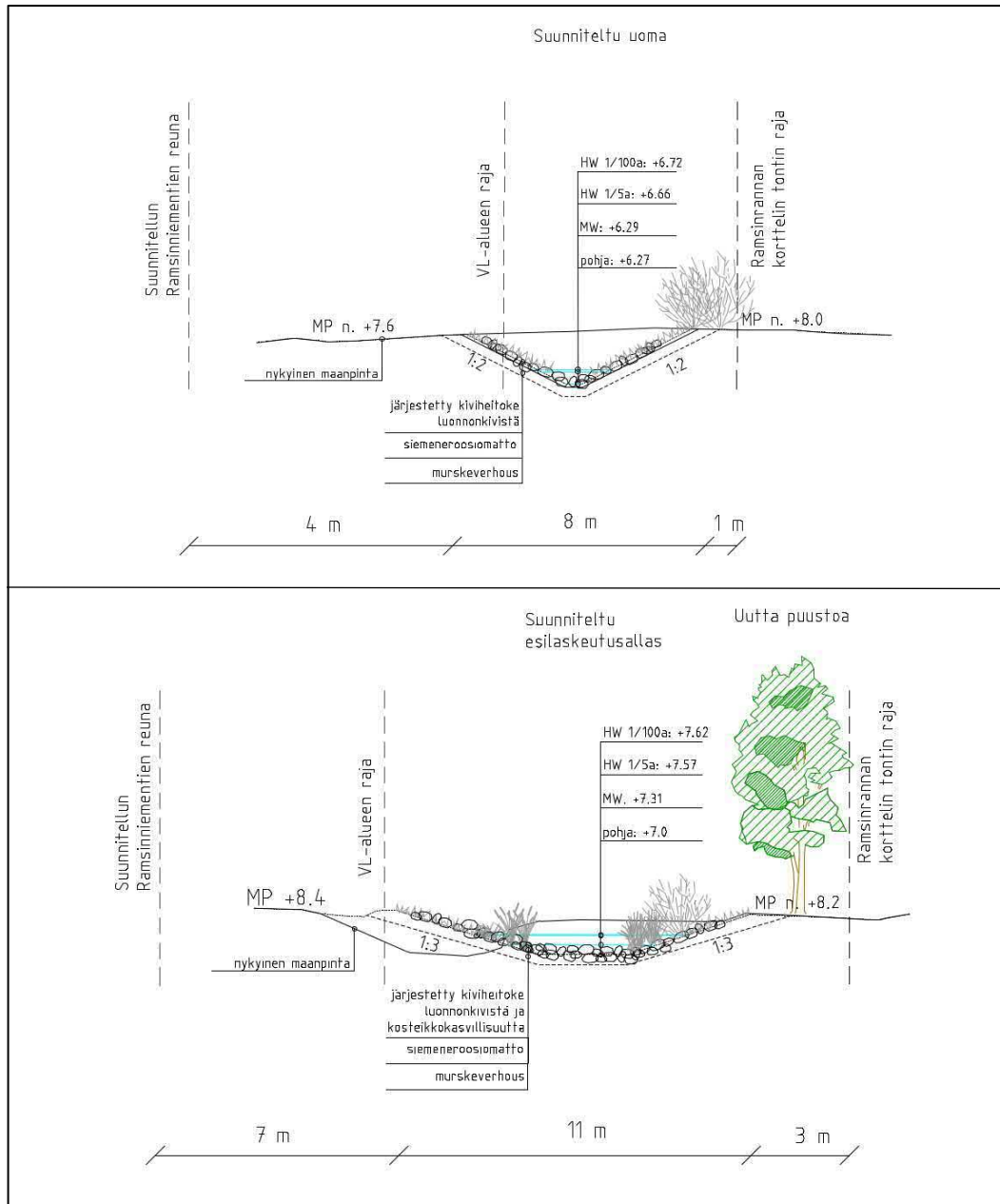
Uomansiirtoalueen yläjuoksulle rakennetaan esilaskeutusallas, jonka tilavuus on noin 60 m³. Laskeutusaltan jälkeen uusi uoma jatkuu loivasti mutkittelevana säilyvään uomaan saakka ja sen keskilinja kulkee noin 2–10 metrin päässä suunnitellun Ramsinniementien reunasta. Uoma mahdollisuuksien mukaan kaivetaan kuivatyönä ja yhdistetään olemassa olevaan uomaan tämän jälkeen. Kaivuumassat ovat arviolta yhteensä noin 200 m³. Kaivuumassojen hyödyntäminen alueella tulee selvittää jatkosuunnittelussa.

Uudet omaosuudet luiskataan kaltevuuteen 1:2 ja esilaskeutusallas kaltevuudella 1:3 nykyiseen maanpintaan (Kuva 10). Suunnitelluilla luiskilla uoma mahtuu parhaiten Ramsinkannaksentien tulevan jalkakäytävän sekä korttelialueen väliin. Uoman poikkileikkaus koostuu noin 0,5 metriä leveästä uoman pohjasta sekä luiskista, jotka ovat yhteensä leveydeltään noin 5-8 m poikkileikkausten kuvan 9 mukaisesti. Uoman pohjan virtausalaa kavennetaan järjestellyllä kiviheitokkeella sekä mahdollisesti suisteilla, jotta perusuomassa vesi solisee pienilläkin virtaamilla. Toisen uoman siirto-osuuden (plv 100-115) pohjan leveys on noin puoli metriä, jolloin uoman kokonaisleveys on leveimmillään noin 6 m. Esilaskeutusaltan pohjan leveys vaihtelee noin 1,5-3 metrin välillä.

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

Uoman siirtoalueiden luiskiin ja pohjalle lisätään noin 30 cm paksuinen murskeverhous, jonka päälle asennetaan siemenkylvetty eroosiosuojamatto. Siemenseos tulee olla kostealle niitylle soveltuva. Eroosiosuojamattoina käytetään kokonaan maatuivia mattoja, kuten esim. kookosmattoja. Matto tulee asentaa kasvukaudella, jotta taataan mahdollisimman hyvä siemenien itäminen ja kasvillisuuden juurtuminen, joka sitoo maanpintaa.

Kuva 10. Ramsinkannaksenpuron siirtoalueen poikkileikkaukset pl 240 ja pl 266

Uusi uoma tehdään ennen uuden korttelialueen rakentamista, ja mieluusti etupainotteisesti, jotta uoma ehtii kasvittua ja asettua ennen kuin virtaus ohjataan siihen. Uoma on suositeltavaa rakentaa keväällä tai alkukesästä ja antaa asettua kasvukauden ajan (noin 1-3 kk).

Esilaskeutusaltaan alajuoksulle suunniteltu pohjapato sekä uudet rummut perustetaan kantavaan maakerrokseen saakka murskearinalle. Pohjapadon kohdalle tehdään massanvaihto mahdollisten painuvien koheesiomaiden osalta. Rummut asennetaan siten, että vesijuoksu on n. 20 cm uoman pohjan alapuolella eroosiohaittojen minimoimiseksi.

Liitteessä 3 on esitetty tyyppipoikkileikkaukset rakennekerroksineen.

Kivituhkapolku

Uudet kivituhkapäällysteiset reitit toteutetaan kahden metrin levyisinä. Metsäisessä maastossa kulkevan kivituhkareitin kummallekin puolelle lisätään kuorikaitekaista. Reitti kulkee Pikku Kortlahden puiston kohdalla osittain avokalliolla, jossa reitti kulkee suoraan kalliopintaa pitkin. Rakennekerrokset toteutetaan mahdollisimman kevyinä (kalliopohja lähellä), eikä kalliolouhintaa tehdä.

2.5 Luontoarvot

Suunnittelualueella ei ole suojelualueverkoston kohteita. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä, Ramsinniementien pohjoispuolelle sijoittuu luonnonsuojelualueeksi perustettava Merirastilan metsän ja muinaisrantakivikon luonnonsuojeluohjelman kohde (LSO21).

Samainen tien pohjoispuolinen metsäalue kuuluu Helsingin luontotietojärjestelmän arvoluokituksissa myös paikallisesti arvokkaiisiin kasvi-, kääpä- ja lintukohteisiin. Kohteet rajautuvat Ramsinniementiehen. Arvokkaista metsäkohteista Meri-Rastilan metsän (64 ha) rajaus on edellisiin verrattuna poikkeus, koska rajaus ulottuu osin myös tien eteläpuolelle, hankkeen suunnittelualueelle. Meri-Rastilan metsän yksi osakuvio sijoittuu Ramsinkannaksenpuron itäosiin, ollen METSO-luokituksen luokan I puronvarsilehto. Kuvion tuore keskiravinteinen lehto kuuluu Etelä-Suomessa vaarantuneisiin (VU), uhanalaisiin luontotyyppeihin. Kohde on edustavuudeltaan kohtalainen, luonnontilaltaan heikentynyt ja osin kulunut.

Meri-Rastilan lehto (2) on inventoitu vuonna 2017 uhanalaiseksi luontotyyppiksi. Kyseessä on ojanvarsilehto Ramsinniementien vieressä, uoman kohdalla. Meri-Rastilan lehdon puulajisto on varttunutta kuusta, mäntyä, koivua, tervaleppää sekä raitaa. Lisäksi alueella on tavattu käenkaalia, oravanmarjaa, metsä- ja korpi-imarretta, isoalvejuurta, koiranheisiä sekä mustakonnanmarjaa. Kohde on edustavuudeltaan kohtalainen, luonnontilaltaan heikentynyt ja kulumista on havaittavissa.

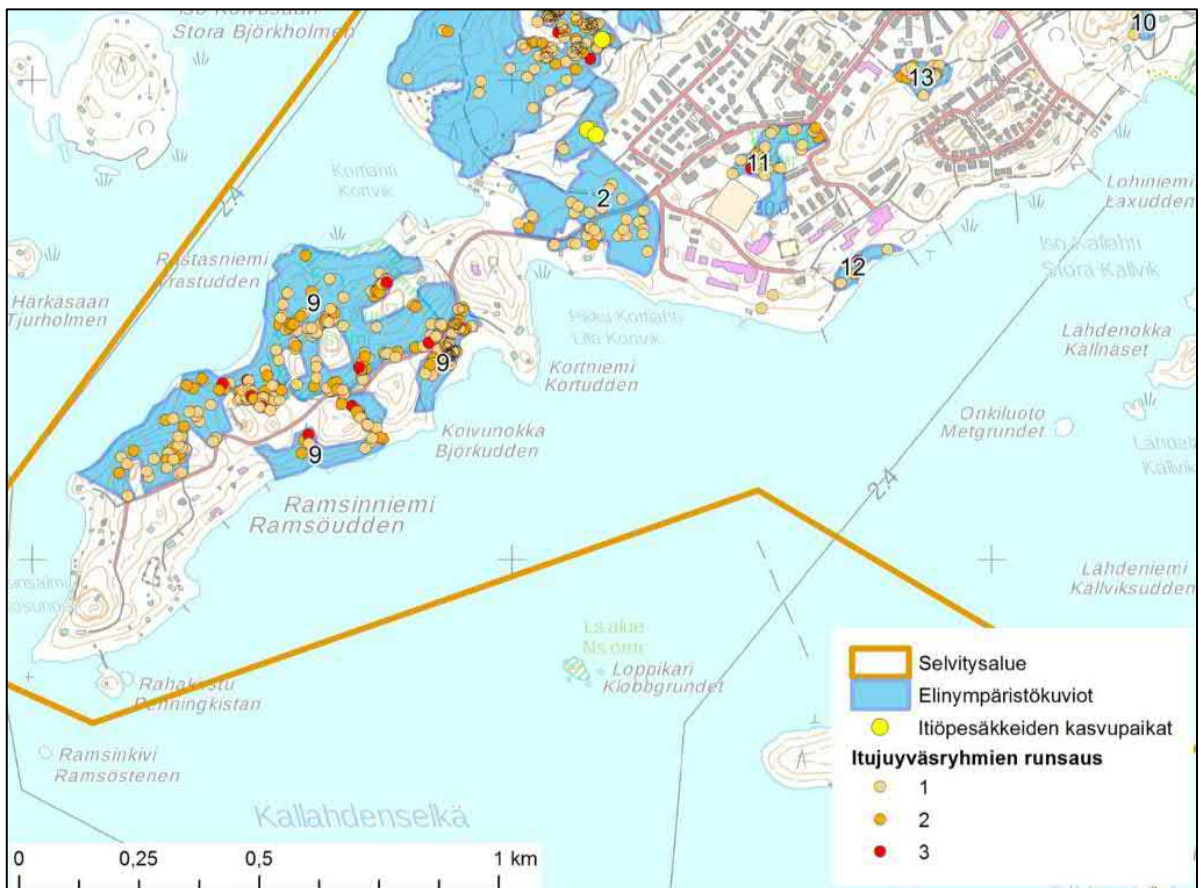
Furuborgin kivikkoinen niittyrauta on inventoitu vuonna 2017. Niittyrauta sijaitsee Hotelli Rantapuiston edustalla. Ranta on pääosin lajittunutta kiveä (alle 15 cm) sekä paikoin hiekkaa ja soraa. Kyseessä on edustava kohde, jossa on

Pikku Kortlahden puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

laikuttain tyyppilajistoa edustavasti. Alueella on rakkoleväkertymää sekä hiekkarannan lajistoa. Rannan tyyppilajit ovat ruokohelvi, rantavehna, meriputki, rantaluikka, hopeahanhikki sekä merinätkelmä. Kohde on edustavuudeltaan erinomaiseksi luokiteltu, luonnontilainen, eikä kulumista ole havaittu.

Suojelullisesti huomioitavan lajiston osalta suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä on tehty lahkaviosammalta ja lepakoita koskevia havaintoja ja aluerajauksia. Vuosaaren alueen lahkaviosammalselvityksessä (Faunatica 2020) lahkaviosammal osoittautui uuden selvitysmenetelmän johdosta huomattavasti aiemmin tiedettyä yleisemmäksi ja runsaammaksi alueella. Lajia löytyi Pikku Kortlahden puiston alueelta ja usealta muulta Ramsinniemen ja Meri-Rastilan kohteelta. Pikku Kortlahden esiintymä oli selvityksessä osa Ramsinrannan ja Ramsinkannaksen esiintymäkuviota (kuva 11), joka sai kohteiden pisteityksessä viisi pistettä.

Kuva 11. Lahkaviosammaleen elinympäristökuviot sekä itiöpesäkkeiden ja itujyväsryhmien havaitut kasvupaikat (Faunatican raportteja 24/2020). Pikku Kortlahden alue kuuluu Ramsinniementien molemmin puolin ulottuvalle kuviolle 2.

Lepakoiden osalta Pikku Kortlahden alue kuuluu huomattavan laajaan, 240 hehtaarin Vartiokylänlahden luokan II lepakkoalueeseen (tärkeät ruokailualueet). Kuvio ulottuu Vartiokylänlahden pohjoispohjukasta aina Ramsinniemen kärkeen saakka, kattaen alueen vesialueet ja rannat. Rajauksen lepakoille keskeiset osat sijoittuvat suunnittelualueen ulkopuolelle (mm. Vartiokylänlahden pohjukka). Suunnittelualueella voi olla selvitystietojen perusteella merkitystä lähinnä pohjanlepakon kannalta sekä siirtymisreitteinä Ramsinniemen ja mannerosan välillä. Kuten jo valaistusta käsittelevässä kappaleessa mainittiin, valaistus suunnitellaan Pikku Kortlahden puistossa lepakot huomioiden. Muu alueen reitistö, joka kulkee rasitesopimuksena tonteilla, on valaisematon.

Ramsinkannaksenpuron pohjaeläimistöä on tutkittu 2002 (Pro gradu, Inari Helle). Puron pohjaeläinyhteisö koostui pääasiassa surviaissääskentoukista sekä harvasukasmadoista, ollen Helsingin kaupunkipuroille tyypillistä.

3 Vaikutukset

Rantaraitin kehitys parantaa huomattavasti yhtenäisen viherverkoston ja rantaraitin saavutettavuutta ja käytettävyyttä ulkoilijoiden näkökulmasta. Tämä lisää osaltaan kaupunkilaisten välistä tasa-arvoa, kun rantaan pääsy ja rantareitistön käyttö on kaikille mahdollista, eikä ainoastaan tontin omistajan käytettävissä.

Luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen yhteyden turvaaminen on hankkeen toteuttamisessa tärkeää. Rantametsikössä kulkevat polut toteutetaan mahdollisimman kevein rakentein ja ne eivät ole talvikunnossapidettäviä. Varsin tiheässä rantametsässä puiden kaataminen reitin tieltä on väistämätöntä, mutta reitin lopullisessa sijoittamisessa otetaan etenkin arvokkaat, vanhat puuyksilöt huomioon. Rantaraitin suunnittelussa otetaan huomioon maisemallisesti merkittävän puuston säilyminen sekä varmistetaan eläinten yhteysverkoston ylläpitäminen.

3.1 Työn aikaiset vaikutukset

Työn aikaiset vaikutukset ovat vähäiset. Uusi uoma pyritään tekemään kuivatyönä, minkä jälkeen vesi ohjataan uudelle osuudelle. Uoman tulisi antaa asettua rauhassa rakentamisen jälkeen ja kasvillisuuden muodostua vähentämään eroosion riskiä ennen vedenjohtamista uomaan, sillä uoman suuri pituuskaltevuus asettaa sille merkittävän riskin eroosiolle. Mikäli työn aikana ilmenee rankkasateita tai alueella esiintyy paineellista pohjavettä, voi kuivatyö toteutusmenetelmänä epäonnistua. Tällöin kaivanto pyritään pitämään kuivana mm. pumpuin.

Todennäköisesti vedenjohtamisen alkuvaiheessa uoman eroosiota kuitenkin syntyy, mikä voi lisätä uoman kiintoainepitoisuutta. Lisäksi uoman ympäröivältä työmaa-alueelta tulevat kiintoainepitoiset sadevedet vaikuttavat samansuuntaisesti. Mahdolliset vaikutukset jäävät paikallisiksi. Kiintoainepitoisuuden väliaikaisen lisääntymisen ei kuitenkaan pitäisi aiheuttaa merkittäviä muutoksia vesiluonnolle, sillä purovesissä vedenlaadun melko suuri vaihtelu on tyypillistä. Työmaa-aikaisen hulevesien käsittelyyn tulee kiinnittää huomiota.

3.2 Vaikutukset pohjaveteen, virtaamiin ja vedenkorkeuksiin

Vuosien 2012-2014 välillä pohjavedenpinnantasoo on ollut uoman yläjuoksulla +6.1...+6.5 m. Uuden uoman rakentaminen ulottuu pohjavedenpinnan vaihteluvälille, mutta uoman pohjan taso ei syvene nykyisestä. Hankkeella ei ole vaikutusta pohjavedenpinnan tasoihin ja nykyiset pohjaveden tasot pysyvät ennallaan siirtoalueen ala- ja yläjuoksulla.

Siirto-osuudella uoman pohjanlevevyyttä kavennetaan kivillä ja suisteilla, jolloin keskivedenkorkeutta saadaan nostettua ja vähän veden aikaan uoman virtausolosuhteet ovat suotuisimmat eliöstön kannalta. Siirtoalueen yläosassa oleva esilaskeutusallas muuttaa vedenpinnan sadetapahtuman jälkeen tulevan pohjapadon korkeuteen, noin 30 cm nykyisestä. Uoman molempien rumpujen padotus laskee tulevassa tilanteessa suurempien rumpujen myötä nykytilaan verrattuna. Nykyisin normaalivirtaamatilanteessa uoma on paikoittain kuivana, mikä tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa. Uoman siirrolla ei ole vaikutusta puron virtaamiin.

Maastokäynnillä havaittuja kaatuneita puita ja roskia suositellaan siivottavan uomasta vedenvälityskyvyn parantamiseksi. Uoman paalun 70 rumpu suositellaan myös vaihdettavaksi, sillä sen havaittiin olevan alimitoitettu valuma-alueen tulevaan tilanteeseen nähden. Molemmat uusittavat rummut suositellaan asennettavan hieman pohjan tasoa alemmaksi, ja rummun pohjalle voi asettaa soraistusta, jolloin ne voivat toimia paremmin ekologisena yhteytenä.

Liitteen 2 pituusleikkauksessa on esitetty vedenpinnan korkeus 1/100a ja 1/5a tulvatilanteissa sekä keskivedenkorkeus tilanteessa, jossa siirtotoimet ja uoman rummut on uusittu. Mallinnuksessa on oletettu, että uomassa ei ole padottavia virtausesteitä.

3.3 Vaikutukset eliöstöön ja kasvillisuuteen

Lahokaviosammal

Pisteytystulosten valossa Pikku Kortlahden puiston sisältävä lahokaviosammalen elinympäristökuvio ei lukeutunut Vuosaaren tai edes osa-alueensa tärkeimpiin lajin elinympäristöihin. Esiintymä ei ole lajin suotuisan suojelun tason kannalta merkityksellinen. Kohde kuuluu kuitenkin esiintymien ryhmään (5-9 pisteen kuviot), joiden osalta raportin yleisenä suosituksena on säästää niitä mahdollisimman paljon. Osa Ramsinniementien eteläpuolisista lajin kasvupaikoista häviää rakentamisen myötä. Lisäksi osa kasvupaikoista heikentyy pienilmaston muuttuessa puuston poiston myötä. Puiston puolella esiintymiä pystytään säilyttämään ja tältä osin laji tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Lepakot

Vuoden 2014 lepakkoselvitys suosittaa rantapuuston säilyttämistä ja rantojen säilyttämistä sokkeloisina. Lisäksi isoja aukkopaiikkoja, esim. uimarantoja, ei tulisi sijoittaa alueelle. Alue säilyy puustoisena, eikä hanke merkittävällä tavalla muuta alueen luonnetta lepakoiden elinympäristönä tai liikkumisalueena.

Viiksisiippa ja isoviiksisiippa ovat suojaisten metsiköiden lajeja. Niillä alueilla, missä on todettu näiden lajien esiintyvän, valot sammutetaan turvallisuuden salliessa kokonaan 1.6.–31.8. välisenä aikana. Kesäaikana mainitulla aikavälillä ei ole valaistustarvetta teillä tai poluilla.

Muut luontoarvot

Alueen muista luontoarvoista hanke vaikuttaa Ramsinkannaksenpuron varressa sijaitsevaan arvokkaaseen lehtoon. Rakentaminen heikentää lehtokuviota oleellisesti. Kuvion edustavuus on kuitenkin nykyisellään kohtalainen, eikä hankkeella ole merkittävää vaikutusta tuoreiden lehtojen tilaan Helsingissä tai Meri-Rastilan metsän kohteeseen kokonaisuutena (yht. 64 ha).

4 Kustannusarvio

Alustava kustannusarvio Pikku Kortlahden puistolle ja uoman siirrolle on yhteensä noin 370 000 € perustuen Foressa laskettuihin yksikkökustannuksiin ja määriin. Foren kustannuslaskelma on esitetty liitteessä 5, josta on kerätty kooste taulukoon 2.

Rantaraitin kustannusarvio on laadittu Pikku Kortlahden puiston sekä koko muun rantaraitin osalta.

Taulukko 2. Uoman siirron ja raittiverkoston kehittämisen kustannuslaskelma.

Nimike	Määrä	Arvioitu yksikkökustannus yhteensä	Arvioitu kustannus
Siirtoalueen raivaus	850 m ²	13 €	10 700 €
Uoman kaivuu ja muotoilu	200 m ³	69 €	13 900 €
Rummut	31 m	500 €	15 500 €
Uoman rakenteet	570 m ²	112 €	64 300 €
Pohjapato	1 kpl	1050 €	1 100 €
Raitit ja varusteet, Pikku Kortlahden puisto			69 700 €
Rantaraitti, muilla tonteilla			38 200 €
Rakennusosat yhteensä			213 300 €
Koko hanke yhteensä (alv. 0 %)			296 800 €
Koko hanke yhteensä (alv. 24 %)			368 000 €

5 Suositukset jatkosuunnitteluun

Jatkosuunnittelussa tarkennetaan uuden uoman rakentamisen toteutustapaa sekä rakennustyön massojen hallintaa. Mikäli mahdollista, kaivettavien massojen kitkamaita suositellaan hyödynnettäväksi vanhan uoman täytössä. Jatkosuunnittelun pohjatutkimusten yhteydessä on suositeltavaa tehdä myös sulfaattimaatutkimukset. Mikäli alueelta löytyy sulfaattimaata, tulee massat käsitellä niiden vaativalla tavalla.

Siirrettävään uomaosuuteen sekä esilaskeutusaltaaseen istutettava kasvillisuus tarkennetaan jatkosuunnittelussa. Uoman luiskiin voidaan istuttaa mm. saroja ja altaaseen voi mahdollisesti istuttaa järviruokosuolettimia veden laadun parantamiseksi. Esilaskeutusaltaan vedenpinnan taso sekä pohjapadon yläpinnan korko määritetään jatkosuunnittelussa ottaen huomioon tulevan tontin korkeustaso sekä tontilta johdettavien hulevesipurkujen korkeustaso.

Siirrettävään uomaosuuteen rakennetaan perusuoma, jossa vesi solisee pienilläkin virtaamilla. Perusuoman voi tehdä järjestellyllä kiviheitokkeella ja suisteilla. Paaluvälille 115-140 suunniteltu putkitettavan osuuden pituus tarkentuu jatkosuunnittelussa. Puroon purkava hulevesiviemäri pl 110 on syytä mittauttaa jatkosuunnittelua varten, ja varmistaa viemäriin vesien johtaminen siirrettävään uomaosuuteen.

Jatkosuunnittelua varten uoman luonnontilaisuus sekä mahdollinen vesiluvan tarve uoman siirrolle tulee selvittää, ja pyytää asiasta lausunto ELY-keskukselta.

Lisäksi jatkosuunnittelussa määritetään suunniteltujen raittien toteuttamistapa sekä osittain yksityisellä alueella kulkevien tai yksityisiä tontteja palvelevien raittien ylläpidon kustannusjako. Maisemallisesti arvokkaat puut pyritään säilyttämään ja reitti muokataan niiden mukaisesti.

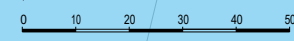

MERKINNÄT

- Suunnittelualue
- Tonttiraja
- Ramsinkannaksenpuro, uusi linjaus
- Uoman nykyinen linjaus
- Uoman luiskat
- Siemenerosio- ja vesikasvimatto uoman luiskissa
- Mittalinja
- + Suunniteltu rumpu
- + Nykyinen rumpu
- + Hulevesiviemäri
- + Jätevesiviemäri
- + Vesijohto
- + Hulevesien purkusuunta tontilta (Ramsinranta pihasuunnitelma, Sitowise, 2021)
- + Istutettava lehtipuu
- + Mitattu lehti- ja havupuu
- + Poistettava puu
- + Mitattu korko
- Nykyinen raitti, kivituhka
- Suunniteltu raitti, kivituhka
- Hiekkapohjainen ranta
- Uusi rakennus (Ramsinranta pihasuunnitelma, Sitowise, 2021)
- Avokallio
- Vesialue
- Penkit
- Valaisimet Pikku Korttalahti puistossa n.20 m. välein
- o Roskis

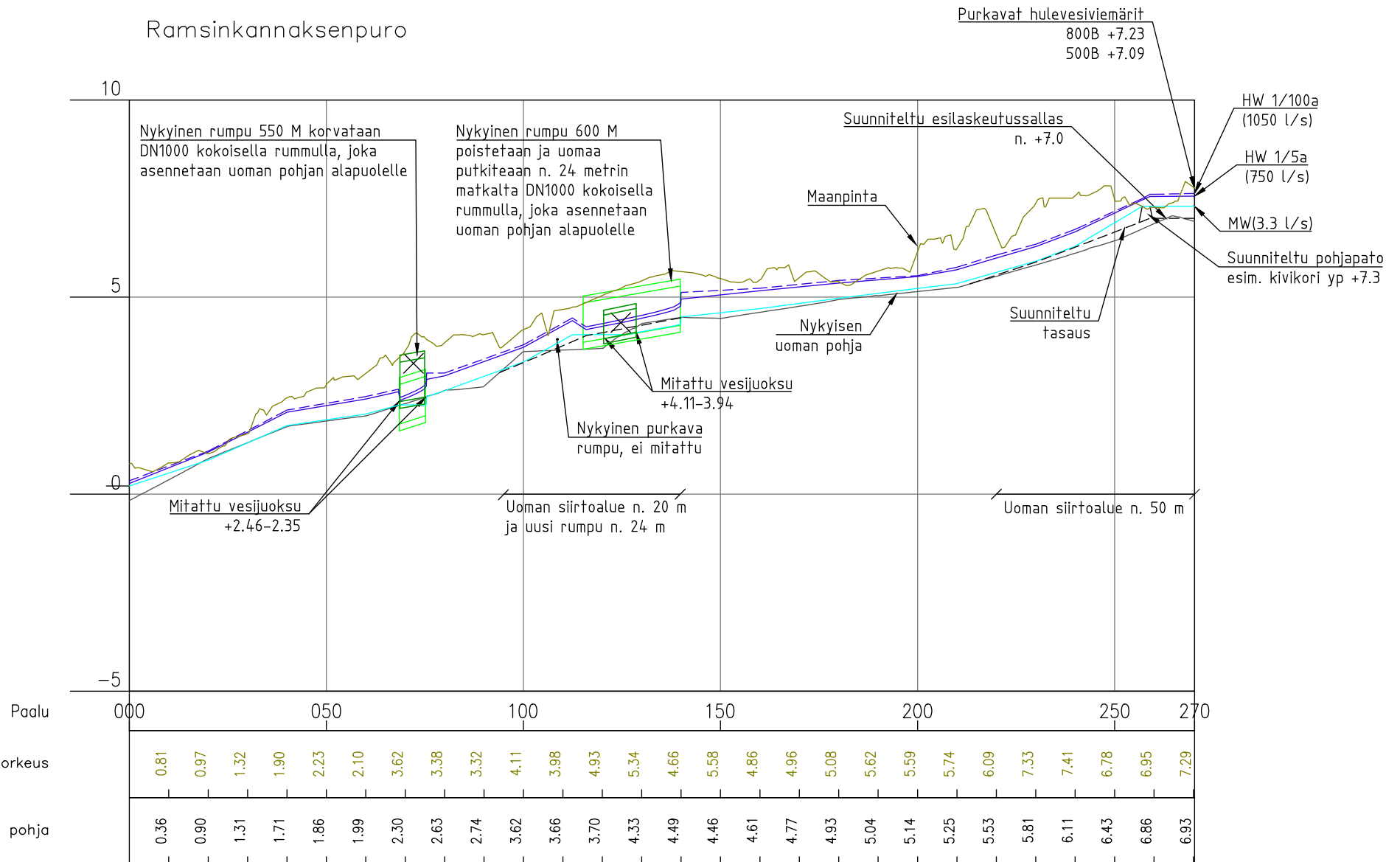
Pikku Korttalahti puiston viitesuunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

Liite 1. Ramsinranta AK asemapiirustus 1:500
 Suun. E. Vesala/J. Jussilainen
 Tark. L. Harilainen/T. Okkonen/P. Lonka
 19.8.2021

Pikku Korttalahti

Ramsinkannaksenpuro

Pikku Kortlahden puiston viitese suunnitelma ja Ramsinkannaksenpuron siirto

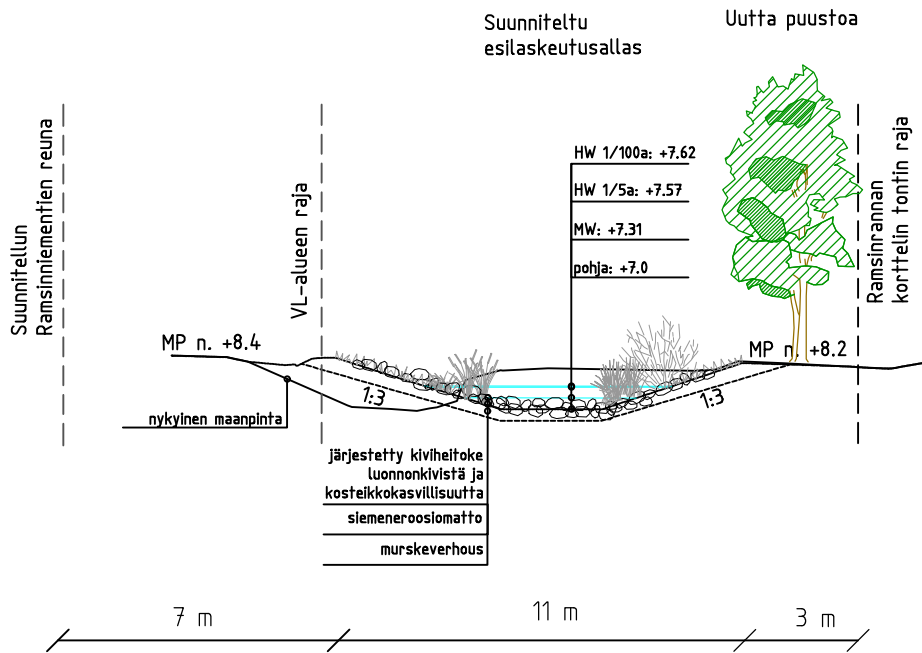
Liite 2. Ramsinkannaksenpuron pituusleikkaus 1:1000 (A3)

Suun. E. Vesala

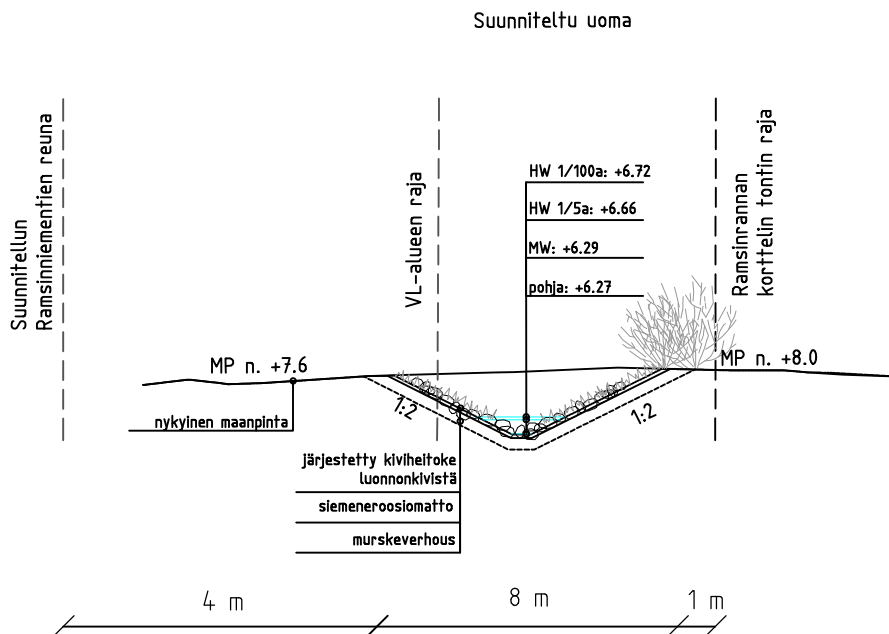
Tark. T. Okkonen/L. Harilainen

19.8.2021

Tyypipoikkileikkaus pl 266

Tyypipoikkileikkaus pl 240

Pikku Kortlahden puiston tiheä metsikkö.

Merimaisema avautuu kalliiselta näköalapaikalta.

Hiihlineutraali, vuokrattava mökki tulevan rantareitin varrella.

Kivimuuri erottaa rantametsikön ja hiekerannan toisistaan.

Rantaan on jo tallautunut selkeitä kulkuväyliä.

Tontin raja.
Uuden asuinalueen puolelta
yhdytysreitit puistoraitille sekä
rantasaunalle.

Oleskelupaikka penkkeineen
avokalliolla, josta avautuu
hienot, pitkät näkymät merelle.

Uusi kivituhkapolku,
leveys 2 m.

Valaisimet Pikku Kortlahden
puiston rantaraitilla noin
20 metrin välein. Valaistus
toteutetaan alueen luonto-
arvot huomioiden.

Reitti ei ole talvikunnossa-
pidettävä.

Havainneleikkaus A-A'
Pikku Kortlahden puisto

Uusi kivituhkapolku,
leveys 2 m.

Reitti ei ole valaistu,
eikä talvikunnossapidettävä.

Maisemallisesti arvokkaat puut
pyritään säilyttämään.

Projekti: Pikku-Kortlahdenpuisto ja Ramsinkannaksenpuron siirto
 Laskelma: Ramsinranta AK
 Työnumero: YKK66101
 Hankkeen tyyppi: Investointi
 Vastuuhenkilö:
 Asiakas: Helsingin kaupunki
 Projektipäällikkö: Heikki Takainen
 Aluekerroin: 1,10
 Kustannusindeksi: **101,83 (2015=100)**
 Päivämäärä: **19.8.2021**

Laskelman kustannukset 296 800 €
 yhteensä:
 Laskelman päästöt - 291 100 kgCO₂e
 yhteensä:

Koko laskelma

Rakennusosat

Tunniste	Rakennusosa	Yks.	Määrä	Yks. päästö (kgCO ₂ e)	Päästölaskelma (kgCO ₂ e)	Yks. hinta	Yhteensä
Uoman siirto		m	90	202,12	19 109	1 092,15 €	105 358 €
1111	Näkemäalueen raivaus, normaali	m2tr	850	0,61	519	1,80 €	1 528 €
1112	Hyötypuun hakkuu (m2)	m2tr	850	3,64	3 094	10,77 €	9 157 €
1131	Rumpujen purku *	mtr	18	7,72	139	19,40 €	349 €
1435.1	Betoniputkirumpu 1000 mm	mtr	31	206,51	6 402	430,22 €	13 337 €
1621	Putkikaivannon kaivu	m3ktr	110	2,08	229	7,21 €	794 €
1625	Kaivannot, massojen kuljetus läjitykseen (yli 500 m3ktr), normaalit olosuhteet * viherosien kaivannot	m3ktr	200	2,52	504	5,26 €	1 052 €
1831	Asennusalusta murskeesta (tasauskerros)	m3tr	12	5,87	70	29,99 €	360 €
1831.1	+kuljetuksen lisäkustannus (15-20 km), asennusalustat	m3tr	12	3,41	41	7,11 €	85 €
1832	Alkutäyttö murskeesta	m3tr	15	5,36	80	28,87 €	433 €
1832.1	+kuljetuksen lisäkustannus (15-20 km), alkutäytöt	m3tr	15	3,41	51	7,11 €	107 €
2143.24	Murskeverhous	m2tr	570	2,16	1 231	11,59 €	6 604 €
2149.1	Maakivikuorma 8m3 * maakiviä 500-1200 mm n. 60 kpl/kuorma	kpl	1	5,74	6	922,92 €	923 €
2222	Kiviheitokeverhous (järjestetty) *	m2tr	570	5,49	3 129	47,28 €	26 952 €
2225	Siemeneroosiomatto *	m2tr	300	4,54	1 362	36,93 €	11 078 €
2229	Sorapatja kivikorin alla * 300 mm	m2tr	3			211,82 €	635 €
2229	Uoman ja altaiden kaivutyöt ja muotoilu * m3		200	10,52	2 104	63,89 €	12 777 €
2311.1	Tuotteistettu kasvualusta, kosteat niityt (m3tr) Kosteikko 200mm hulevesialtaat	m3tr	59	2,15	127	29,54 €	1 743 €
2337	Kosteikko-/vesikasvimatto laskeutusallas	m2tr	210	0,10	21	81,10 €	17 031 €
4423	Kivikori *	m2tr	2			207,00 €	414 €
Raitit ja varusteet, Pikku Kortlahden puisto			0	0,00	11 570	0,00 €	69 710 €
1112	Hyötypuun hakkuu (m2) rantaraitti	m2tr	870	3,64	3 167	10,77 €	9 373 €
1141	Pintamaan poisto, normaali (kuljetus < 5 km)	m2tr	870	0,55	479	1,01 €	879 €
1141	Tasaukset ja siistimistyöt	m2tr	1 740	0,11	191	2,00 €	3 476 €

1623.1	Istutuskaivannot puut	m3ktr	20	3,74	75	11,08 €	222 €
2112	Suodatinkangas N3 polkujen ja kivituhkaraitin alle	m2tr	870	0,34	296	1,62 €	1 412 €
2121.3	Jakava kerros KaM 0-90, alle 1500 m3rtr	m3rtr	260	6,00	1 560	19,87 €	5 167 €
	paksuus 30cm						
2131.2	Sitomaton kantava kerros KaM 0-32, alle 1500 m3rtr	m3rtr	135	7,09	957	24,53 €	3 311 €
	paksuus 15cm sis.materiaali, kuljetus ja asennus						
2143.24	Kenttäkiviverhous betonirumpujen maisemointi	m2tr	15	7,16	107	62,11 €	932 €
2144.1	<i>Sorapäälyste *</i> <i>korttelien hulevesipurkupurotpieni</i>	<i>m2tr</i>	<i>10</i>	<i>1,95</i>	<i>20</i>	<i>26,98 €</i>	<i>270 €</i>
2145.2	Kivituhkapäälyste paksuus 5cm sis.materiaali, kuljetus ja asennus	m2tr	870	2,41	2 097	6,16 €	5 360 €
2311.3	Kantava kasvualusta puille puut	m3rtr	14	99,02	1 386	79,46 €	1 113 €
2312	Männynkuorikate Kuorikate istutettaville puille	m2tr	20	0,70	14	6,46 €	129 €
2312	Männynkuorikate kuorikate myös metsäpolkujen reunojen luiskiin, kt-raiteille 1m leveydeltä	m2tr	360	0,70	252	6,46 €	2 324 €
2321.1	Maisemanurmi 1 rikkoutuneiden alueiden paikkausistutus	m2tr	840	0,46	386	1,83 €	1 537 €
2331.1	Puistopuu, 10-20 cm 16kpl	kpl	16	22,23	356	273,76 €	4 380 €
2331.1	Kastelupussi	kpl	16	2,30	37	29,97 €	479 €
2331.1	Puun 2-piste tuenta	kpl	16	0,22	4	17,66 €	283 €
3363.2	<i>Puisto- / taajamavalaisin 50W, pystyvirtiselle pylväälle, h=6m *</i>	<i>kpl</i>	<i>10</i>			<i>2 500,00 €</i>	<i>25 000 €</i>
4621.1	<i>Roska-astia City 100 L L&T *</i>	<i>kpl</i>	<i>1</i>			<i>603,01 €</i>	<i>603 €</i>
4621.1	<i>Penkki, selkänojallinen, kiinteä, leveys 180 cm *</i>	<i>kpl</i>	<i>2</i>	<i>93,62</i>	<i>187</i>	<i>1 730,48 €</i>	<i>3 461 €</i>
Raitti, muilla tonteilla oleva osuus			0	0,00	10 825	0,00 €	38 180 €
1111	<i>Näkymäalueen raivaus, vaikea *</i>	<i>m2tr</i>	<i>300</i>	<i>1,22</i>	<i>366</i>	<i>3,59 €</i>	<i>1 078 €</i>
1112	Hyötypuun hakkuu (m2)	m2tr	980	3,64	3 567	10,77 €	10 558 €
1141	Pintamaan poisto, normaali (kuljetus < 5 km)	m2tr	980	0,55	539	1,01 €	990 €
1141	Tasaukset ja siistimistyöt	m2tr	980	0,11	108	2,00 €	1 958 €
2112	Suodatinkangas N3 kivituhkaraitin alle	m2tr	980	0,34	333	1,62 €	1 590 €
2121.3	Jakava kerros KaM 0-90, alle 1500 m3rtr	m3rtr	300	6,00	1 800	19,87 €	5 962 €
	paksuus 30cm						
2131.2	Sitomaton kantava kerros KaM 0-32, alle 1500 m3rtr	m3rtr	150	7,09	1 064	24,53 €	3 679 €
	paksuus 15cm sis.materiaali, kuljetus ja asennus						
2145.2	Kivituhkapäälyste paksuus 5cm sis.materiaali, kuljetus ja asennus	m2tr	980	2,41	2 362	6,16 €	6 038 €
2312	Männynkuorikate kuorikate metsäpolkujen reunojen luiskiin, kt-raiteille 1m leveydeltä	m2tr	980	0,70	686	6,46 €	6 327 €
1000-4000	Rakennusosat yhteensä				41 504		213 247 €

Työmaatehtävät

5100	Rakentamisen johtotehtävät	10 662 €
5300	Rakentamisen työmaatehtävät ja erityiset työmaakulut	4 265 €
5400	Työmaapalvelut	4 265 €
5500	Työmaan kalusto	2 132 €
5200	Urakoitsijan yritystehtävät	23 457 €
5761.31	Hintatason muutokset	0 €

Työmaatehtävät yhteensä	44 782 €
--------------------------------	-----------------

1000-5500 Rakennusosat ja työmaatehtävät yhteensä	258 029 €
--	------------------

Tilajatehtävät

5600	Suunnittelutehtävät	19 352 €
5700	Rakennuttamis- ja omistajatehtävät	19 417 €

Tilajatehtävät yhteensä	38 769 €
--------------------------------	-----------------

1000-5580 Rakennusosat, työmaatehtävät ja tilajatehtävät yhteensä	296 798 €
--	------------------

Muut kustannukset

Nimi	Yks.	Määrä	Yks. hinta	Yhteensä
Muut kustannukset yhteensä				
Koko hanke yhteensä	(Alv. 0%)			296 800 €
	(Alv. 24%)			71 200 €
Koko hanke yhteensä	(Alv. 24%)			368 000 €
Koko hankkeen päästöt yhteensä				- 291 100 kgCO ₂ e